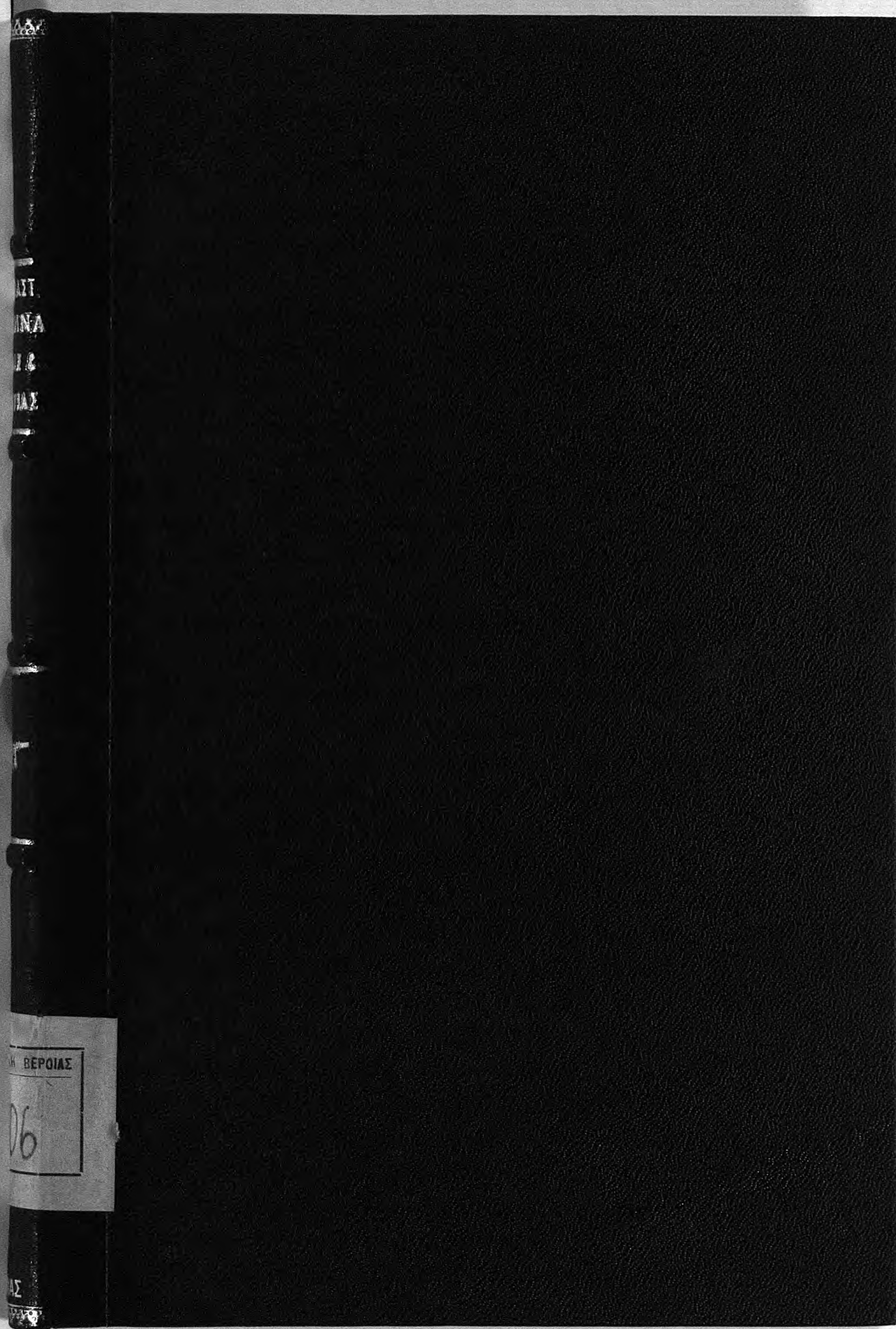




Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

2400 ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθ. ελς 9206/70

Αντικείμενο Συλλογής
Εξέχουσα

Συλλογών Βιβλίων

GRVER-00559





ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

2900 ΒΕΡΟΙΑΣ

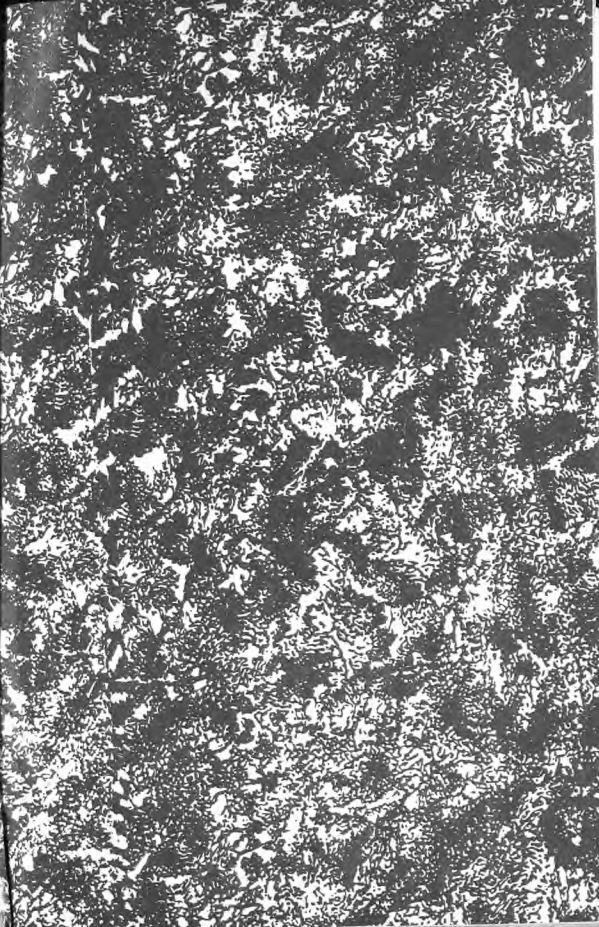
Αριθ. εις 9206/70

Αντ. Γεν. Γραφείο

Εκ. Γραφείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

GRVER-00559



Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Διετ.
Βερ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ



ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

ΒΛΑΧΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΛΔΑΥΙΑΣ

ΗΤΟΙ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ

Πρὸς ἀναστολήν

ΤΩΝ

ὑπὸ τῆς Μολδοβλαχικῆς Κυβερνήσεως
μελετηθεῖσων

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ.

(Ἑκκλησιαστικῇ ἐγκρίσει.)



ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ « ΒΥΖΑΝΤΙΔΟΣ. »

1866.

Αρ. Εισ. 9206

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Π Ι Ν Α Ξ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

	Σελ.
Ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας.	1
Ἀπάντησις τοῦ Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.	4
Τὰ τρία Νομοσχέδια τοῦ Ἡγεμόνος Α. Κούζα, μεταφρασθέντα ἐκ τῆς ἐπισήμου Βλαχικῆς ἐφημερίδος τοῦ <i>Μηνύτορος</i>	5
Διαγνώμη τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς Συνόδου περὶ τῶν Νομοσχεδίων τούτων.	12
Ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Ἡγεμόνα Α. Κούζαν	27
Ἐτέρα πρὸς τὸν Μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας καὶ τοὺς Ἐπισκόπους Ρουμίνκου, Πουζαίου καὶ Ἀρτζεσίου.	30
Ἐτέρα πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν τῆς Μητροπόλεως Μολδαυίας ἐπίσκοπον Χαριουπόλεως καὶ τοὺς ἐπισκόπους Ῥωμανοῦ, Ῥαδανταίου καὶ Χουσίου	32
Ἐκθεσις τοῦ ἐκκλησιαστικῶς ἀποσταλέντος εἰς Μολδοβλαχίαν Ἀρχιμανδρίτου Κυρ. Ε. Κλεεβούλου	34
Ἀπάντησις τοῦ Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως	62
Ἰσον ἐπιστολῆς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὰς Αὐτοκεφάλους Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας.	63
Ἀπάντησις τοῦ Ἡγεμόνος Α. Κούζα πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Βλαχικοῦ πρωτοτύπου . .	66
Ἀπάντησις τοῦ πρώην Τοποτηρητοῦ ἤδη δὲ Μητροπολίτου Μολδαυίας πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως	85
Ἀπάντησις τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἡγεμόνος Α. Κούζα	86

Ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως	97
Ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας πρὸς τὸν Πατριάρχην Κων- σταντινουπόλεως	99
Ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως	101
Ἰσον ἐπιστολῆς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὰς Αὐ- τοκεφάλους Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας	103
Ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως	104
Ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας πρὸς τὸν Πατριάρχην Κων- σταντινουπόλεως	106
Ἀπάντησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου πρὸς τὸν Πατριάρχην Κων- σταντινουπόλεως	108
Ἀπάντησις τῆς Ἀγιωτάτης Συνόδου τῆς Ῥωσσίας πρὸς τὸν Πατριάρ- χην Κωνσταντινουπόλεως, μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Ῥωστικοῦ . .	109
Παράρτημα τῆς ἀνωτέρω ἀπαντήσεως, ὁμοίως ἐκ τοῦ Ῥωστικοῦ . .	112
Ἀπάντησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως	122



Πρὸς τὸν ἱερωτάτον Μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας Κύρ. Νήφωνα.

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ.

ΕΝ μέσῳ τῆς βαρείας συνοχῆς καὶ τῆς ἀμηχανίας, εἰς ἣν ἤγαγε τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ τὰς λοιπὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας ἡ κοσμοκατάκριτος ἀφαίρεσις καὶ διακατοχὴ τῶν ἱερῶν αὐτῶν κτήσεων καὶ ἀναθημάτων, τολμηθεῖσα παρὰ πάντα θεῖον καὶ ἀνθρώπινον Νόμον ὑπὸ τῆς αὐτόθι ἡγεμονικῆς Κυβερνήσεως, νέον ἄλγος, περιπόθητε ἀδελφεῖ, πολλῶ πικρότερον προσέθετο ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ἡ ἐσχάτως διαδοθεῖσα ἐνταῦθα φήμη, ὅτι ἡ Κυβέρνησις αὕτη, κρίμασιν, οἷς οἶδε Κύριος, ἐξακολουθοῦσα τὴν καταδίωξιν παντὸς εἴτι εὐσεβείας πατρώας καὶ εὐκλείας συστατικόν, ἀφ' οὗ προηγουμένως σπεύδει εἰσάξει τὸ νέον Γρηγοριανὸν λεγόμενον Καλενδάριον ἀντὶ τῆς τέως ἐν χρήσει οὔσης ἀρχαίας τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ χρονολογίας, ἐπεχείρησεν ἤδη ὅπως ἀνασκάψῃ καὶ αὐτὰ τὰ θεμέλια τῆς Ὀρθοδόξου χριστιανικῆς Πίστεως, καὶ ἀπραγκαλύπτως, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν βίᾳ καὶ δυναστείᾳ, ἐπιβάλλῃ τῷ αὐτόθι Ὀρθοδόξῳ χριστιανύμῳ πληρώματι τὴν ἀπάρνησιν φεῦ! τῶν πατροπαραδότων Δογμάτων τῆς ἐν ἡ ἐγεννήθη Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, καὶ, καθὰ ἠκούσαμεν ὡς ἀληθείας ἐχόμενον, οὐ μόνον διεγερτικαὶ εἰς ἑτεροδοξίαν προτροπαὶ ἐκηρύχθησαν ἐπ' αὐθιχῶς τῇ Διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως ἐξεφωνήθη ἐπ' Ἐκκλησίας νενοθευμένον μὲ τὴν βλάσφημον προσθήκην τὴν ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων κατακεκριμένην. Συμπεραίνει ἡ ἱερότης τῆς μετὰ πόσης φρίκης καὶ ταραχῆς προσέβαλον αἱ φῆμαι αὗται εἰς τὰ ὅσα τῆς πνευματικῆς ταύτης Μητρὸς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ μετὰ τῶν ἀπυκταίων τούτων ἀκουσμάτων καὶ λόγοι πρήγοροι καὶ πληροφορίαι ἐνηγήσασαι ἐπλήρωσαν ἡμᾶς πνευματικῆς ἀγαλλιώσεως, ἣν οὐδὲ λόγους ἔχομεν ἱκανοὺς παραστήσαι· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ γενναία ἀντίστασις τῆς φίλης ἡμῖν αὐτῆς ἱερότητος, καὶ ἡ μετὰ θάρρους ἐνθέου καὶ ζήλου ἀληθῶς ποιμαντικοῦ προστασία αὐτῆς εἰς ἀπόκρουσιν τῶν σατανικῶν τούτων

κατὰ τοῦ Ποιμνίου τῆς ἐπιθέσεων καὶ προσβολῶν. Τούτου ἕνεκα ἀγασάμενοι αὐτὴν καὶ ἐπαινέσαντες Συνοδικῶς, καὶ ταῖς ἐγκαρδίαις Ἐκκλησιαστικαῖς εὐχαῖς καὶ εὐλογίαις αὐτὴν καταστέψαντες, προαγόμεθα καὶ διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, ἅμα μὲν ἐκφράσαι αὐτῇ τὴν ἀπαράμιλλον εὐχαρίστησιν τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, δι' ἣν ἡ Σεβασμία Ἱερότης τῆς, ἀδιάφθορος φύλαξ τῆς ἐμπεπιστευμένης αὐτῇ Ἱερᾶς παρακαταθήκης, περιήψατο τῷ τε Ἀρχιερατικῷ χαρακτῆρι, καὶ παντὶ τῷ ἱερῷ ἡμῶν Κλήρῳ εὐκλειαν οὐ μικράν, παρασχοῦσα καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ ὕλην ἐπικαυχήσεως ὅτι οὐκ ἐκλείψουσιν αὐτῇ πιστοὶ πρόμαχοι καὶ τῶν θείων αὐτῆς δικαιωμάτων ὑπερασπισταί, ἅμα δὲ καὶ ὁρέξαι αὐτῇ ἐν τῇ δεινῇ ταύτῃ περιστάσει τοῦ Ποιμνίου τῆς χεῖρα βοηθόν, παραμυθουντές τε ἐν συμπαθείᾳ ἀδελφικῇ καὶ ἐνθαβρύνοντες καὶ ἐνισχύοντες τὸν ἐνθεον ζῆλόν τῆς ἐν τῷ προκειμένῳ ἀγῶνι. Εὐελπιζόμεθα γάρ, περιπόθητε ἀδελφε, ὅτι ἐκ τοῦ γενναίου αὐτῆς παραδείγματος ἐξαρτᾶται τὸ πλεῖστον τοῦ κατορθώματος, ἥτοι ἡ ματαίωσις τῶν τεκταινομένων ὀλεθρίων σκοπῶν. Τὴν κατὰ θεὸν πορείαν τῆς ἀκολουθήσει βεβαίως καὶ ἅπας ὁ ὑπ' αὐτὴν Ἱερός Κλήρος, καὶ ἡ ποιμαντικὴ αὐτῆς φωνὴ ἠχήσασα εἰς τὰς τεταρχγμένους ἀκοὰς τοῦ Ποιμνίου τῆς ἀναχαιτίζει τὴν κατὰ τοῦ κρημνοῦ ὥθησιν αὐτοῦ. Εἰς τοῦτο ἀπευθυνομένη καὶ ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, καὶ ἐρεῖδομένη εἰς τὸ ἀκραιφνές τῶν Ἀρχιεροπρεπῶν αἰσθημάτων τῆς καὶ τοῦ χαρακτηρίζοντος αὐτὴν θείου φόβου, ὅτι οὐδὲν ἀνάξιον ὀρθοδόξῳ Ἀρχιερεῖ, οὔτε τῶν πρὸς θεὸν ἐπαγγελιῶν αὐτῆς καταφρονητικὸν, ἅπαγε, καὶ τῶν θείων Κανόνων πολέμιον ἔργον ἀνεχθήσεται πράξει εἴτε ὑπὸ ιδέας κόμπων, καὶ ἀπολαύσεων, εἴτε ἐξ ἐπιφορᾶς ἀπειλῶν ἢ καὶ σωματικῶν κακώσεων, οὔτε θυσιάσει τὰ τιμαλφῇ καὶ αἰώνιᾳ πρὸς τὰ γήϊνα καὶ μάταια ἐπὶ διηνεκεῖ κατακρίσει τοῦ ὀνόματός τῆς, ἀλλὰ καὶ μόχθους καὶ κινδύνους ἀψηφήσει, καὶ τὴν ψυχὴν θήσει ὑπὲρ τῶν λογικῶν προβάτων τῆς τοιαύτας ἔχοντες πεποιθήσεις περὶ τοῦ ἱεροῦ ἀτόμου τῆς, ἐπειδὴ Συνοδικῶς διασκεπτόμενοι ἐπὶ τῶν πρακτέων, ὅσα τὸ ἀπαραίτητον ὄφλημα τῆς πνευματικῆς ἡμῶν θέσεως ὑπαγορεύει διαπράξει σπουδαιότερον, ἀναλόγως τῶν διαδραματιζομένων αὐτόθι κατὰ τῆς Ὀρθοδόξιας τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ, δεόν ἐκρίναμεν ἵνα διαβιβάσωμεν προηγουμένως ἐκκλησιαστικὰς νοουθεσίας πρὸς τὸν ἱψηλότατον Ἡγεμόνα Κύριον Ἀλέξανδρον Ἰωάννου Ἀ. ἔγνωμεν δὲ ἐπιφορτίσαι τὸ ἔργον τοῦτο τῇ Ἱερότητί τῆς, ὡς νομίμῳ καὶ κανονικῷ αὐτόθι Ἀρχιερεῖ, καὶ διότι, τῆς αὐτοῦ ἱψηλότητος ἀπ' ἀρχῆς τῆς

Ἡγεμονείας αὐτοῦ μηδέποτε ἀξιώσαντος τὴν Ἐκκλησίαν γράμματος αὐτοῦ, ἴσως ἐκ προμελέτης τῶν προκειμένων ἀπεικταίων, ἐκρίναμεν μάταιον ἀπειθυθῆναι αὐτῷ ἀμέσως. Προτρέπομεν ὅθεν καὶ ὑπαγορεύομεν Συνοδικῶς τὴν αὐτῆς ἱερότητα, ὅπως ἐμφανισθεῖσα τῇ Ὑψηλότητί του ὡς ἐκ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας λαλήσῃ αὐτῷ μετὰ παρρησίας, καὶ νουθετήσῃ καὶ προτρέψῃ πατρικῶς καὶ ἀρχιερατικῶς εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῶν χριστιανικῶν καὶ ἡγεμονικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, (εἶγε κατὰ τὰ ἀκουσθέντα ἡ Ὑψηλότης του ὑπάρχει ὁ πρόεδρος τῆς βιαίας ἀνατροπῆς τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν καθεστώτων), καταδεικνύουσα ἐλευθέρως τὴν ἀπάτην, ἣτις παρασύρει τὴν Ὑψηλότητά του εἰς ἀμαρῶσιν τοῦ γεραροῦ αὐτοῦ ὀνόματος διὰ πράξεως ἀνεπίστου, καὶ ἀνοικείου ὅλως παντὶ τιμίῳ καὶ φρονίμῳ χριστιανῷ, πολλῷ μᾶλλον ἄρχοντι λαοῦ, ὁποῖα ἐστὶν ἡ ἀθέτησις τῆς ἀληθοῦς καὶ ὑγιαίνουσας χριστιανικῆς ὁμολογίας, καὶ ἡ ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ ἀποσκίρτησις ἀπὸ τῆς πατρῴας εὐσεβείας τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως, καὶ ταῦτα ἐνῷ ἐν ταύτῃ τῇ ἀγίᾳ Πίστει δοξασθεῖς καὶ προαχθεῖς ὀρθόδοξος Ἡγεμὼν ὀρθοδόξου λαοῦ, ὥφειλε καὶ ἀντιδοξάσαι αὐτὴν μιμούμενος τοὺς ἀπ' αἰῶνος ὀρθοδόξους Βασιλεῖς καὶ Ἡγεμόνας, οἵτινες δι' ἔργων Πίστεως, καὶ πατρῴου ζήλου μᾶλλον, ἢ διὰ κατορθωμάτων πολιτικῶν κατέλιπον ἀείμνηστον τὸ κλέος αὐτῶν διὰ τοιούτων πατρικῶν λόγων ἐπιστήσασα τὴν ἐμβριθὴ κρίσιν τῆς αὐτοῦ Ὑψηλότητος καὶ κατορθώσασα ὅπως ἀκριβῶς σταθμίσῃ εἰς οἷον φέρεται ἔργον, θέλει προσθέσει συγχρόνως, καὶ μάλιστα ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας, ὃ μὴ γένοιτο, τῶν νουθεσιῶν τῆς, ἀποτείνουσα σοβαρὰς παρατηρήσεις κατὰ τῆς βίας ἐπὶ τῶν χριστιανικῶν συνειδήσεων τῶν ὀρθοδόξων τέκνων τῆς Ἀνατολικῆς ἡμῶν Ἀγίας Ἐκκλησίας, ἣν οὐδεὶς οὐδέποτε τῶν νομίμων Ἡγεμόνων, ἐκτὸς κατὰ τοὺς διωγμοὺς τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐπέφερεν εἰς τὸ θρήσκευμα τῶν ὑπηκόων, ὅπερ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀλλοεθνεῖσιν ἐσεβάσθη αἰετοτε καὶ διετηρήθη ἀπαράβιαστον. Διὸ καὶ ὑποχρεοῦται ἡ ἱερότης τῆς ἵνα ἐκ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας ἀποτρέψῃ καὶ ἀπαγορεύσῃ τῇ Ὑψηλότητί του πᾶσαν ἐξάσκησιν καταναγκαστικὴν πολιτικῆς ἐπεμβάσεως εἰς ἐλαχίστην μεταβολὴν τῶν πατρικῶν παραδόσεων, τῶν Θεῶν Δογμάτων καὶ Μυστηρίων, τοῦ Ἱεροῦ Συμβόλου, καὶ παντὸς ἄλλου θρησκευτικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἀντικειμένου, ὡς ἄλλοτρίου τῇ πολιτικῇ δικαιοδοσίᾳ, καὶ ἀφορῶντος μόνην τὴν ἐκ μέρους τῆς πνευματικῆς Ἀρχῆς νόμιμον καὶ κανονικὴν διεύθυνσιν, ἣτις ἐστὶν ἡ ἀπαράτρεπτος φυλακὴ τῆς Ἱερᾶς αὐτῶν παρακαταθήκης, καὶ ἡ ἐκ

παντός τρόπου προάσπισις τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, περὶ ἧς ἔχομεν δοῦναι λόγον τῷ Ὑψίστῳ Θεῷ, καὶ ὧν τὸ αἶμα ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἐκζητηθήσεται κατὰ τὸν Ἰεζεκιήλ. Οὐ μὲν δὲ ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν ἀξιώμασι καὶ τὰ κοινὰ διέπουσι καὶ λοιποῖς πᾶσι χριστιανοῖς αὐτῆς θέλει διαδώσει τὰς προσφόρους συμβουλὰς καὶ προτροπὰς ἡ Σεβασμία Ἱερότης της, ἐν ᾧ συγχρόνως ἔσεται λίαν προσεκτικὴ ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ αὐτῆς Κλήρου, τῶν τὴν πνευματικὴν διαγωγὴν καὶ ἐξομολόγησιν ἀνατεθειμένων, τῶν Ἱεροκλήρων καὶ λοιπῶν ὑποτελούντων αὐτῇ φροντιστῶν τῆς πνευματικῆς ἐπισκέψεως τοῦ ποιμανίου της, διδάσκουσα ἐκάστῳ καὶ στηρίζουσα εἰς τὴν ἀκριβῆ διατήρησιν τῶν ἱερῶν αὐτῶν καθηκόντων, ἐν περιπτώσει δὲ καὶ τὴν ἀνάλογον πνευματικὴν ποινὴν ἐπιφέρουσα κατὰ τῶν καινοτομούντων, καὶ ἐν ἐπιγνώσει παρεκτροπομένων, καὶ ἐνὶ λόγῳ καταβάλλουσα ἐν τῇ ἐπωδύνῃ ταύτῃ περιστάσει καὶ δοκιμασίᾳ καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμιν, ὡς εἰπεῖν, τὸν ἀκάματον ζήλόν της, ἐφαμύλλως τοῖς κατὰ καιροὺς ἀγωνισαμένοις ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας Πατρᾶσιν ἡμῶν, ἵνα καὶ τῆς μετ' αὐτῶν κατατάξεως ἀξιοθῇ παρὰ τοῦ δικαιοδότη Θεοῦ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τῶν ἔργων ἀνταποδόσεως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία κατὰ τὸ χρέος τῆς προνοίας αὐτῆς θέλει συνδράμει τῇ ἱερότητί της καὶ δι' ἀποστολῆς παραινετικῶν Γραμμάτων πρὸς τοὺς χριστιανούς της καὶ δι' ἄλλων καταλλήλων εἰς περιστολὴν τοῦ ἐπαπειλουμένου δεινοῦ καὶ ἀναγκαίων μέτρων, περιμένει συνεπῶς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς διὰ γράμματος ἀποκριτικοῦ τῆς φίλης ἡμῖν ἱερότητός της δηλωτικοῦ καὶ τῆς περισπουδάστου ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγιείας της, ἣν δώῃ αὐτῇ ἀμετάπτωτον διὰ βίου ὁ Κύριος, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

αὐξδ'. Φεβρουαρίου ἡ'.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

«Παναγιώτατε Δέσποτα!

»Τὴν ἀπὸ τῆς οὐδόης Φεβρουαρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους ὑμετέρην Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐπιστολὴν δεξάμενος μετὰ τοῦ ἀνήκοντος σεβασμοῦ, ἀνέγνων προσεκτικῶς πάντα τὰ ἐν αὐτῇ διαλαμβανόμενα ἀφορῶντα τὰ θρησκευτικὰ τῆς Ρουμανικῆς ταύτης ἐπικρατείας.

»Ἐπιθυμῶν μὲν ἀπαντῆσαι ἵνα ἱκανοποιήσω τὴν ὑμετέραν ἀπαίτησιν, οὐ δύναμαι ὁμῶς ὅπως μὴ φανερώσω διὰ ταύτης μου ταπεινῆς, ὅτι μετ' ἀπορίας ἐσκέφθην ἐπὶ τῶν γινομένων διὰ τῆς ὑμετέρας Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐπιστολῆς ἐπιπλήξεων· καθ' ὅτι οὐδεὶς μέχρι τῆς σήμερον διανοήθη, καὶ πέποιθα ὥς οὐδεπώποτε διανοηθήσεται ἵνα εἰσαγάγῃ σχίσμα μεταξὺ τῆς ἐκκλησίας μητρὸς, καὶ τῆς ἐκκλησίας θυγατρὸς, ὥνπερ ἡ ἐνότης διατηρεῖται καὶ διατηρηθήσεται ἀείποτε διὰ τοῦ αἰωνίου δεσμοῦ τῶν ἀμετατρέπτων αὐτῶν δογμάτων.

»Ἡ δὲ Ἐκκλησία θυγάτηρ, γινώσκει ἡ ὑμέτερα Παναγιότης ὅτι ὑπῆρξε διὰ παντὸς ἔχουσα τὴν ἑαυτῆς ἐσωτερικὴν ἐνέργειαν ἀνεξάρτητον κατὰ πάντα τὰ τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας αὐτῆς ἀφορῶντα. Ὅταν οὖν ἡ πρόοδος τοῦ ἔθνους καὶ ὁ βαθμὸς τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως ἀπαιτήσῃ βελτίωσιν τινα καὶ κατὰ τὴν εὐταξίαν ταύτην, διαβεβαιῶ τὴν ὑμετέραν Παναγιότητα ὅτι ἡ Ῥουμανικὴ ἐκκλησία ἐν τῇ ἑαυτῆς πλήρει ἐλευθερίᾳ ἐνεργοῦσα, οὐ παραβλέπεται τοὺς ὑπάρχοντας αἰωνίους αὐτῆς δεσμοὺς μετὰ τῆς ἐκκλησίας μητρὸς, μεθ' ἧς γινώσκει ἑαυτὴν ἀλληλέγγυον κατὰ τε τὴν πίστιν καὶ κατὰ τὴν ζωὴν.

»Ταῦτα σπεύδω διαβιβάζειν εἰς τὴν γνώσιν τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος, ὥς ἀπάντησιν εἰς τὴν ἀνωτέρω εἰρημένην Πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐπιστολήν, τὰ δὲ ἔτη αὐτῆς εἴσαν ὅσον πλεῖστα καὶ πανευδαίμονα ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου.

»Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος,
»ταπεινότατος δούλος

»Ο ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙΑΣ ΝΗΦΩΝ.

»Ἔτος 1864 Ἀπριλίου 30. Βουκουρέστιον.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ Α΄. ΕΛΕΘ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚῆ ΒΟΥΛΗΣΕΙ
ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΗΓΕΜΟΝΙΩΝ.

«Πᾶσι τοῖς παροῦσι καὶ ἐπερχομένοις ὑγίαν.»

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως ἡμετέρου Ἰπουργείου, ὑπ' ἀρ. 57458 δι' ἧς καθυποβάλλει ἡμῖν τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ὀργανικοῦ θεσπίσματος ἀναφορικῶς ὡς πρὸς τὴν σύστασιν Κεντρικῆς Συνοδικῆς ἀρχῆς διὰ τὰς ὑποθέσεις

τῆς Ρουμουνικῆς Θρησκείας, καὶ τὸν Κανονισμόν τῆς ἐκλογῆς τῶν μελῶν αὐτῆς.

Ἰδόντες τὴν πράξιν τοῦ ὑπουργικοῦ ἡμετέρου Συμβουλίου.

Ἀκούσαντες τὴν γνώμην τοῦ ἡμετέρου Συμβουλίου τοῦ Κράτους.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν 2|14 Ἰουλίου.

Ἐθεσπίσαμεν καὶ θεσπίζομεν, ἐδημοσιεύσαμεν καὶ δημοσιεύομεν τὰ ἐπόμενα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ἄρθρ. 1.— Ἡ Ὁρθόδοξος Ρουμουνικὴ Ἐκκλησία εἶναι καὶ μένει ἀνεξάρτητος πάσης ξένης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς εἰς ὅσα ἀφορῶσι τὸν διοργανισμόν καὶ τὴν πειθαρχίαν.

Ἄρθρ. 2.— Ἡ Ρουμουνικὴ Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας ἡ ἐνότης παρίσταται διὰ μιᾶς Γενικῆς Συνόδου, ἐξακολουθεῖ νὰ κυβερνᾶται ὑπὸ Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων ἐπαρχιωτῶν τῇ συνδρομῇ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συνόδων.

Ἄρθρ. 3.— Τὴν Δογματικὴν ἐνότητα τῆς ἀγίας Ὁρθόδοξου Ρουμ. Θρησκείας μετὰ τῆς Μ. Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς διατηρεῖ ἡ Γενικὴ Σύνοδος τῆς Ρουμουνικῆς Ἐκκλησίας διὰ συνεννόσεως μετὰ τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Σχηματισμός τῆς Συνόδου.

Ἄρθρ. 4.— Ἡ Γενικὴ Σύνοδος τῆς Ρουμουνικῆς Ἐκκλησίας συντίθεται,
α. Ἀπὸ τοὺς Μητροπολίτας (2).

β'. Ἀπὸ τοὺς Ἐπαρχιακοὺς Ἐπισκόπους (6).

γ'. Ἀπὸ τοὺς Ρουμούνους Ἀρχιερεῖς.

δ. Ἀπὸ τρεῖς ἀντιπροσώπους ἐκλεγομένους ἐξ ἐκάστης Ἐπαρχίας ὑπὸ τοῦ Κοσμικοῦ Κλήρου, μόνον δὲ ἐκ τῶν κοσμικῶν ἱερέων ἢ ἐκ λαϊκῶν ἐχόντων Θεολογικὰς γνώσεις.

ε. Ἀπὸ σημαντόρας τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τοῦ Ἰασίου καὶ Βουκουρεστίου.

Τὰ Μέλη τῆς Γενικ. Συνόδου ἐκλέγονται διὰ τρεῖς διετεῖς περιόδους μόνον.

Ἄρθρ. 5.— Αἱ Συνελεύσεις τῆς Γεν. Συνόδου τῆς Ρουμουνικῆς Ἐκκλησίας προεδρεύονται ἐν ὀνόματι τοῦ Ἡγεμόνου, ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ἐξάρχου (πριμάτου) τῆς Ρουμουνίας.

Ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς παρίσταται εἰς τὰς συσκέψεις τῆς

Γενικῆς Συνόδου καὶ λαμβάνει μέρος εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῆς, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχη ψῆφον εἰς τὰς ἀποφάσεις της.

Ἄρθρ. 6.—Τόπος συνεδριάσεως τῆς Γενικῆς Συνόδου ὀρίζεται ἡ πρωτεύουσα τῆς Ρουμανίας.

Ἄρθρ. 7.—Ἡ συγκάλεσις τῆς Γενικῆς Συνόδου γίνεται εἰς τακτικάς καὶ ἐκτάκτους Συνεδριάσεις κατὰ τὸν ἐπισυναπτόμενον ἐνταῦθα περὶ ἐκλογῆς νόμον.

Ἄρθρ. 8.—Ἡ Γενικὴ Σύνοδος ἀνοίγεται τακτικῶς κατὰ διετίαν τὴν 1ην τοῦ Ἰουλίου μηνὸς καὶ ἐπὶ ἓνα μῆνα.

Ἄρθρ. 9.—Αἱ περὶ συγκαλέσεως τῆς Γενικῆς Συνόδου εἰς τακτικάς συνεδριάσεις προκηρύξεις θὰ γίνωνται ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ὑπουργοῦ τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἡγεμόνου.

Ἄρθρ. 10.—Ἡ ἐναρξὶς τῆς Συνεδριάσεως τῆς Γενικῆς Συνόδου θὰ γίνηται ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῆς προσκλητηρίου πράξεως.

Ἄρθρ. 11.—Ἐκαστος Ἐπαρχιακὸς Ἀρχιερεὺς δικαιούται νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῷ καθυποβάλλῃ τὰ κατεπείγοντα τὴν ἑκτακτον συνεδρίασιν τῆς Γενικῆς Συνόδου αἷτια, μεθ' ὃ τὸ ὑπουργεῖον θὰ συγκαλῇ τὴν Σύνοδον ἐὰν ἐγκρίνῃ.

Ἄρθρ. 12.—Ἡ Γενικὴ Σύνοδος δὲν δύναται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐνασχολῇται ἐν ταῖς ἐκτάκτοις Συνεδριάσεσι περὶ ἄλλων ζητημάτων εἰμὴ περὶ τῶν περιεχομένων καὶ εἰδικευομένων ἐν τῇ περὶ συγκαλέσεως ἐκθέσει.

Ἄρθρ. 13.—Αἱ τακτικαὶ καὶ ἑκτακτοὶ Συνεδριάσεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως κλείονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου τῇ Ἡγεμονικῇ ἐγκρίσει ἅμα αἱ συζητήσεις ἤθελον ἐξέλθῃ τοῦ κύκλου τῶν καθηκόντων της.

Ἡ ἐπανάληψις τῶν Συνεδριάσεων ἀναβάλλεται μέχρις οὗ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὀρίσῃ, ἐγκρίσει τοῦ Ἡγεμόνου.

Ἄρθρ. 14.—Εἰδικὸς Κανονισμὸς περὶ τῆς Συνόδου ἐτοιμασθήσεται καὶ δοθήσεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

*Κανονισμός τῆς ἐκλογῆς τῶν Μελῶν τῆς γενικῆς Συνόδου
τῆς Ῥουμανικῆς Ἐκκλησίας.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ ἐκλογέων καὶ ἐκλεξιμῶν.

Ἄρθρ. 1.— Ἐκλογεῖς εἰσὶ 1) οἱ Ῥουμοῦνοι κοσμοκίσερες οἱ ἐν τῷ τόπῳ χειροτονηθέντες καὶ ἐνεργὸν ἔχοντες τὴν ἱερατείαν αὐτῶν, 2) οἱ διδάσκαλοι τῆς θρησκείας ἐν τινι σεμιναρίῳ καὶ 3) οἱ ἡγούμενοι τῶν Μοναστηρίων.

Ἄρθρ. 2.— Ἐκλεξιμοὶ εἰσὶ 1) οἱ Κοσμοκίσερες οἱ ἔχοντες δικαίωμα ἐκλογέως καὶ διελθόντες τουλάχιστον τὰς 4ας κλάσεις ἐνὸς σεμιναρίου καὶ λαϊκοὶ ἔχοντες τὰ ἐξῆς προσόντα α) ἡλικίαν 40 ἐτῶν β) γνώσεις θεολογικὰς ἀποδεδειγμένας ἢ διὰ ἀποδεικτικῶν εἴτε διὰ διετοῦς τουλάχιστον καθηγεσίας ἐν ἐνὶ σεμιναρίῳ ἢ σχολῇ τοῦ τόπου. γ.) Ὅσοι τῶν χρεωκοπησάντων ἀνεκτέλσαντο τὴν ὑπόληψιν αὐτῶν ἢ δὲν κατεδικάσθησαν εἰς κακουργοδικὴν ποινὴν ἢ εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν διὰ τὰ ἐγκλήματα, κιβδηλοποιεῖν, διάρρηξιν σφραγίδων καὶ ὑπεξαίρεσιν ἐγγράφων κατατεθειμένων εἰς δημόσια μέρη, κλοπὴν, κλεπταποδοχίαν, κατάχρησιν πίστεως, ψευδομαρτυρίαν, συκοφαντίαν, κακοήθειαν καὶ κατάχρησιν ἐξουσίας.

Περὶ ἐκλογῶν.

Ἄρθρ. 3.— Ἐκλέγονται διὰ τὴν Γενικὴν Σύνοδον ἀνὰ τρία Μέλη ἐξ ἐκάστης Ἐπαρχίας.

Ἄρθρ. 4.— Ὁ ἐκλογεὺς ἐκλέγει μόνον ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ καὶ διὰ τὴν Ἐπαρχίαν, ἐν ᾗ θὰ ἔχῃ ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν. Οἱ ἐκλογεῖς ὀφείλουσι νὰ ἐγγράψωσιν ἐπὶ τοῦ ἐκλογικοῦ δελτίου τρία ὀνόματα.

Ἄρθρ. 5.— Δύο μῆνας πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς συντάττονται ὑπὸ τῶν πρωτοερέων οἱ κατάλογοι τῶν ἐκλογέων ἱερέων καὶ Μοναστηριακῶν ἡγουμένων. Οἱ κατάλογοι οὗτοι διαπέμπονται πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὅστις δημοσιεύει αὐτοὺς διὰ τοῦ *Μηνύτορος*. Αἱ κατὰ τῶν ἐγγραφέντων ἢ τῶν μὴ, ἐνστάσεις γίνονται παρὰ τῶν ἐκλογέων ἢ παρὰ τοῦ ἐπαρχικοῦ Ἐπισκόπου πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μέχρις ἐνὸς μηνὸς μετὰ τὴν διακοίνωσιν τῶν καταλόγων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Καθήκοντα.

Ἄρθρ. 15.— Τῆς Ὁρθοδόξου Ῥουμανικῆς θρησκείας οὔσης ἐλευθέρας ἐν τῷ

Κράτει, ἡ Γενικὴ Σύνοδος ἔχει ἰσχὺν νομοθετικὴν καὶ Διοικητικὴν εἰς τὰς πνευματικὰς εἴτε θρησκευτικὰς ὑποθέσεις.

Ἄρθρ. 16.—Οὐδέποτε καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ὅμως ἡ Γ. Σύνοδος δὲν δύναται νὰ τροποποιῇ ἢ νὰ παρεμποδίσῃ.

α. Τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως καὶ τὴν ἀνεξιθρησκείαν.

Οἱ περὶ ἀνεξιθρησκείας νόμοι εἰσὶν ὀλοτελῶς τῆς ἀρμοδιότητος τῶν νομοθετικῶν, τακτικῶν βουλῶν.

β. Ἡ γλῶσσα τῆς ὁρθοδόξου θρησκείας ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τοῦ τόπου ἔσεται διὰ παντὸς ἡ Ῥουμουνικὴ γλῶσσα.

Ἄρθρ. 17.—Τὰ νομοθετικὰ καθήκοντα τῆς Γ. Συνόδου ἀναφέρονται εἰς τὰ ἑφεξῆς ἀντικείμενα.

α. Εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν καὶ μοναχικὴν πειθαρχίαν.

β. Εἰς τὸ τυπικὸν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐντὸς τῶν ὅρων τῶν νόμων καὶ τῶν κανονισμῶν.

γ. Εἰς τοὺς περὶ χειροτονίας νόμους.

δ. Εἰς τοὺς περὶ διδασκηρίων καὶ θεολογικῶν σχολείων νόμους, καθόσον ἀφορᾷ τὴν πειθαρχίαν καὶ τὸ θρησκευτικὸν μέρος.

ε. Εἰς τοὺς περὶ ἀνεγέρσεως Ἐκκλησιῶν νόμους.

Ἄρθρ. 18.—Τὰ διοικητικὰ καθήκοντα τῆς Γ. Συνόδου εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

α. Ἡ χειροτονία τῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων.

β. Ἡ τακτοποίησις τῶν ἐνοριῶν καὶ ἐνοριακῶν ἱερέων.

γ. Ἡ ἀνατροφὴ τοῦ κλήρου.

δ. Ἡ ἐξέτασις, τροποποίησις καὶ ἐκτύπωσις βιβλίων τῆς λατρείας.

ε. Ἡ περὶ τοῦ μονασικοῦ βίου ἄδεια ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν πολιτικῶν νόμων.

ς. Ἡ ἐπαγρύπνησις ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τῶν Μητροπολιτικῶν ἢ ἐπισκοπικῶν ἐπαρχιῶν.

Ἄρθρ. 19.—Δικαστικὰ καθήκοντα τῆς Γ. Συνόδου ἀνάγονται.

α. Εἰς τὰς μεταξὺ ἐπαρχιακῶν Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν διενέξεις.

β. Εἰς τὴν ὑπερτάτην Ἐκκλητον ὡς πρὸς τὰς πειθαρχικὰς ὑποθέσεις τοῦ Κλήρου.

Ἄρθρ. 20.—Ἡ Γενικὴ Σύνοδος ἐκτὸς τῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 17, 18 καὶ 19 ἀναφερομένων χρεῶν τῆς ὀφείλει νὰ γνωμοδοτῇ ἐφ' ὅλων τῶν ἀντικειμένων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ Κυβέρνησις θὰ ζητῇ τὴν γνώμην τῆς.

Ἄρθρ. 21.—Αἱ ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνόδου δὲν ἐκτελοῦνται εἰμὴ μετὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ἡγεμόνος ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον διακοινώνει τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος ἀποφάσεις ὁ πρόεδρος τῆς Συνόδου.

Ἄρθρ. 22.—Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς δύναται νὰ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Συνόδου ἐπὶ τῶν παρεκτροπῶν ἐκκλησιαστικοῦ ἀτόμου ἢ ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς. Ἡ Σύνοδος ὀφείλει ἀμέσως νὰ ἐξετάζῃ καὶ ἀποφαίνεται ἐπὶ τῆς περιπτώσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.

Ἐπαρχιακαὶ Σύνοδοι.

Ἄρθρ. 23.—Πᾶσα Ἐπαρχία Μητροπολιτικὴ ἢ Ἐπισκοπικὴ ἔχει εἰδικὴν Σύνοδον.

Ἄρθρ. 24.—Αἱ εἰδικαὶ Σύνοδοι συντίθενται.

α. Ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπον ἢ ἐπαρχιακὸν Μητροπολίτην ὡς πρόεδρον.

β. Ἐκ τῶν τριῶν μελῶν τῆς Γ. Συνόδου, ἅτινα ἡ Ἐπαρχία ἔπεμψεν εἰς τὴν Γ. Σύνοδον.

γ. Ἐκ τῶν διευθυντῶν τῶν ἐπαρχιακῶν ἱεροσπουδαστηρίων.

δ. Ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ Ἰασίῳ προστίθενται οἱ σημαντόρες τῶν θεολογικῶν Σχολῶν.

Ἄρθρ. 25.—Ἡ Σύνοδος ἐκτελεῖ τοὺς ὑπὸ τῆς Γενικῆς συνελεύσεως ψηφισθέντας καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος ἐπικυρωθέντας νόμους, καὶ δικάζει ὅσας περὶ ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Πρόσθετοι προσωριναὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 26.—Εἰσὶ καὶ μένουσιν ἄκυροι ἅπαντες οἱ νόμοι καὶ κανονισμοὶ ὅσοι ἀντίκεινται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

Ἔπεται ὁ Κανονισμὸς τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν Μελῶν τῆς Γ. Συνόδου.

Ἡγεμονικὸν ψήφισμα.

Ἀλέξανδρος κτλ. . . . Θεσπίζομεν καὶ δημοσιεύω· μεν τὰ ἀκόλουθα.

Περὶ μοναχικοῦ πολιτεύματος.

Ἄρθρ. 1.—Δὲν δύναται νὰ λαμβάνῃ τὸ μοναχικὸν σχῆμα εἰς τὸ ἐξῆς οὐδεὶς ἀνὴρ μὴ ἔχων τὰ ἀκόλουθα προσόντα.

α. Νὰ ᾔναι ἀνεγνωρισμένη παρὰ τῆς Γ. Συνόδου ἡ εὐσέβεια καὶ κλησίαι αὐτοῦ διὰ τῆς θρησκευτικῆς κανονικῆς (ispitirea) 2) νὰ ἔχῃ ἡλικίαν τουλάχιστον 60 ἐτῶν, ἢ ἐὰν νεώτερος, νὰ ᾔναι ἀνίκανος, ἢ ἄνθρωπος ἀνιάτος· 3) νὰ ἐγκαταλείψῃ ἢν ἔχει τυχὸν σύνταξιν τοῦ Κράτους.

β'. Θέλουσιν ὅμως εἶναι δεκτοὶ εἰς τὸ μοναχικὸν τάγμα οἱ νέοι ὅσοι διελθόντες τὴν ἀνωτέραν θεολογικὴν διδασκαλίαν ἤθελον ἔχῃ τὴν κλησίαν ταύτην ἐξ ὧν ἤθελε δύνασθαι νὰ σχηματισθῇ ὁ ἀνώτερος Κληρὸς.

γ'. Οὐδεμία γυνὴ δύναται νὰ μονάσῃ δίχα τῶν ἐξῆς προσόντων, 1) νὰ μὴ ᾔναι ὑπανδρὸς, 2) νὰ ᾔναι συστημένη ὑπὸ τῆς Γ. Συνόδου ἐπὶ εὐσεβείᾳ, εὐλαβείᾳ καὶ ἠθικῇ κλίσει, 3) νὰ ἐγκαταλείψῃ ἢν ἤθελεν ἔχει σύνταξιν τοῦ Κράτους καὶ νὰ ᾔναι τουλάχιστον 50 ἐτῶν.

δ'. Δύνανται νὰ μονάσωσι καὶ πρὸ τῆς ἄνω ἡλικίας, 1) αἱ ἀνίκανοι καὶ ἀνιάτοι γυναῖκες, αἵτινες στεροῦνται τῶν πρὸς τὸ ζῆν, 2) ὅσοι ἐκ φιλάνθρωπου αἰσθήματος ἀποφασίσουν νὰ προσφέρουν εἰς νοσοκομεῖα, Σχολεῖα καὶ ἄλλα οἰκδηποτε ἀγοθοεργὰ καταστήματα τοῦ Κράτους. Αἱ τοιαῦται ὅμως δὲν δύνανται νὰ ᾔναι νεώτεραι τῶν 30 ἐτῶν. 3) Αἱ γυναῖκες αἱ ἀπολυθεῖσαι ἀπὸ ἐν σωφρονιστήριον τῇ συστάσει τῆς Γενικῆς Συνόδου.

Ἄρθρ. 2.—Οὐδεὶς τοῦ λοιποῦ δύναται νὰ μονάσῃ εἰς ἄλλα μοναστήρια ἢ σκήτην, ἢ ἀναχωρητήριον παρὰ τὰ εἰς αὐτὴν ἤθελεν ὀρισθῇ.

Ἄρθρ. 3.—Οὐδεμία ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ δύναται ἔνα κείρῃ οὐδένα, ἐὰν δὲν ἐμφανίσῃ 1) τὴν ἄδειαν τῆς Γενικῆς Συνόδου καὶ 2) ἄδειαν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἄρθρ. 4.—Περὶ τῆς διατροφῆς τῶν μοναχῶν καὶ μοναζουσῶν τὸ Ἐκκλ. ὑπουργεῖον προβλέπει ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τὰς ἐτησίους ποσότητας κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν μοναχῶν.

Ἄρθρ. 5.—Αἱ ποσότητες αὗται δὲν δίδονται προσωπικῶς εἰς τὰ ἄτομα ἀλλὰ τίθενται εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν τῆς Μονῆς, τὰ δὲ ἐκ τούτων περισσεύματα ἐπανέρχονται εἰς τὸ Κράτος. Εἰδικὸς Κανονισμὸς τῆς διοικήσεως τῶν Κοινοβίων θέλει συνταχθῇ παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ἄρθρ. 6.—Οἱ Μοναχοὶ καὶ Μοναχαί, οἵτινες ἀφιεροῦσι περιουσίαν εἰς τὴν Μονὴν ὑπὸ οἰονδήποτε ὅρον πρὸς διατροφήν ἰδίαν θέλουσι λαμβάνει τοὺς ὅρους ἐκείνους διὰ βίου.

Προσωριναὶ Διατάξεις.

Ἄρθρ. 7.—Ἄκυροι μένουσι πᾶσαι αἱ διατάξεις, νόμοι καὶ Κανονισμοὶ ἐὰν ἀντιβαίνωσιν εἰς τὸν παρόντα Νόμον.

Νομοσχέδιον ἐγκριθὲν ἐν μὲν τῇ Βουλῇ τῇ 20 Ἰανουαρίου διὰ ψήφων 105 κατὰ 11, ἐν δὲ τῇ Γερουσίᾳ τῇ 12 Φεβρουαρίου 1865 διὰ ψήφων 40 κατὰ 7.

Ἄρθρ. 1.—Οἱ Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ρουμανίας διορίζονται ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος κατὰ παράστασιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συνεπείᾳ συσκέψεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 2.—Οἱ Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι λαμβάνονται ἐκ τοῦ Ρουμανικοῦ Μοναχικοῦ Κλήρου, ἔχοντες ἡλικίαν ὁ μὲν Μητροπολίτης 40 ἐτῶν, οἱ δὲ Ἐπίσκοποι 35 τοῦλάχιστον, ἐγνωσμένοι ἐπὶ παιδείᾳ, εὐσεβείᾳ καὶ ἱκανότητι.

Ἄρθρ. 3.—Οἱ Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι εἰσὶ δικάσιμοι διὰ μὲν τὰ πνευματικὰ ἐγκλήματα ἐνώπιον τῆς Ρουμανικῆς Συνόδου, διὰ πᾶν δὲ ἄλλο ἐγκλημα ἐνώπιον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ Δικαστηρίου.

ΔΙΑΓΝΩΜΗ

Τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκροτηθείσης ἐν μηνὶ Ἀπριλίῳ ἀρχομένῳ τοῦ αὐτοῦ σωτηρίου ἔτους ἐπὶ ἐξετάσει τῶν τριῶν Δακικῶν Νομοσχεδίων περὶ Συνόδου καὶ μοραστῶν καὶ μοραστηρίων, ἐκλογῆς καὶ δίκης Ἀρχιερέων.

Ἀρχὴ καὶ νόμος συνέχει καὶ διακρατεῖ τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καθὰ καὶ πᾶσαν πολιτείαν ἀνθρώπων· ὁ μὲν νόμος τὰς πρὸς ἀλλήλους καὶ τὰς πρὸς τὸν Θεὸν σχέσεις διατυπῶν καὶ ὑπαγορεύων, ἡ δὲ Ἀρχὴ καὶ ἐξουσία πᾶσιν ὁμοίως τὸν καθεστῶτα νόμον ἀκριβῶς ἐφαρμόττουσα εἰς ἐπίτευξιν τῆς ἐφετῆς ἅμα καὶ ἐφικτῆς συμπάντων ψυχικῆς ἢ σωματικῆς εὐημερίας καὶ τελειώσεως. Ἐκκλησία δὲ καὶ Πολιτεία ταύτην ἔλαχον τὴν οὐσιώδη διαφορὰν, ὅτι αὕτη μὲν, ὅλη θυγάτηρ οὖσα τῆς γῆς, γηγενῆς καὶ γαιοτραφῆς,

γενηρὰ ἔχει ὡσαύτως καὶ τὰ περὶ αὐτὴν συμβαίνοντα, ἡλικίας φανέν καὶ παραλλαγὰς, καὶ μεταποιήσεις τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν νόμων ἐπὶ τὸ ἀεὶ συμφορώτερον, ἄλλοτε ἄλλο πρεσβευόμενον παρὰ τῶν μόλις τὰ πρὸς ποσὶ γινωσκόντων ἀνθρώπων. Ἡ δὲ τοῦ Χριστοῦ ἀγία καὶ πανένδοξος πολιτεία, ἡ Ἐκκλησία, οὐρανογενὴς καυχομένη καὶ τὴν ἀρχὴν, τὴν γένεσιν, τὸ τέλος, τὴν δύναμιν ὅλη οὐρανοφυῆς καὶ θεόπλαστος, οὐδὲν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀνέχεται στιγμιαῖον καὶ παροδικόν, οὐδὲν ἐπίκηρον, ἢ τρεπτόν, ἀλλὰ τὰ πάντα πρέχεται ἀναλλοίωτα καὶ αἰώνια. Τοὺς μὲν γὰρ νόμους καὶ τὸ πολίτευμα τῆς κοινωνικῆς πολιτείας ἄνθρωποι ψιλοὶ, ὑπουργοὶ καὶ βουλευταὶ, Ἡγεμόνες καὶ Μόναρχοι, συγκατασκευάζουσιν· ὁ δὲ τῆς Ἐκκλησίας ἔμπανλιν ἀρχηγὸς καὶ θεμελιωτὴς καὶ νομοθέτης καὶ μέγας πολιτάρχης καὶ εἰρηνάρχης καὶ Κύριός ἐστιν αὐτὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ, τὸ διὰ τῶν ἀγίων προφητῶν καὶ Ἀποστόλων καὶ τῶν θεσπεσίων συνόδων λαλήσαν καὶ λαλοῦν ἐπὶ προκοπῇ καὶ τελειώσει ἡθικῇ καὶ δογματικῇ τοῦ ὅλου σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἧς κεφαλὴ ἀείζως καὶ ζωοποιὸς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἡ αὐτοζωὴ καὶ αὐτοτελὴς ἀλήθεια, Χριστὸς ὁ χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, ὁ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὰ πάντα εἰδὼς καὶ ὀρίζων, ὡς δεῖ γενέσθαι, ὁ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ μένων ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Ὅπου τοίνυν Θεὸς μὲν ἐστὶν ὁ τῆς Ἐκκλησίας ἄρχων καὶ νομοθέτης, ὁ αὐτὸς ἀεὶ ἄτρεπτος καὶ ἀδιάδοχος, οἱ δὲ λειτουργοὶ αὐτοῦ καὶ ὑπηρεταὶ θεοδίδακτοι καὶ θεοφώτιστοι ἐν Συνοδικῇ ὁμηγύρει πιστεύονται κατὰ τὴν αὐτοῦ ἐπαγγελίαν· τὰ δὲ Ἐκκλησιαστικὰ θεσπίσματα, ὅροι καὶ Κανόνες, ἐκφάνσεις ὡμολόγηται διαπρύσιοι αὐτοῦ τοῦ παναγίου Πνεύματος, οὗ τῇ ἐπιπνοίᾳ εἶπον ἃ εἶπον οἷτε Θεωκήρυκες Ἀπόστολοι καὶ οἱ τῶν σεπτῶν Συνόδων θεοφόροι Πατέρες, ἄπορον ἀληθῶς καὶ πολλὴν ἡμῶν καταχέον τὴν ψυχικὴν ἀθυμίαν, ἄπορον πῶς ποτε Ὁρθόδοξα γένη καὶ φύλα, πῶς Ὁρθόδοξα ὑπουργεῖα, πῶς εὐσεβέσταται Γερουσίαι καὶ Βουλαι ὀρθοδοξοτάτης ἐκ Πατέρων καὶ θεοστηρίκτου Ἡγεμονίας τῆς Δακτικῆς, τὸν τοῦ Ναυῆ Ἰησοῦν ὀλίγου δεῖν εἰς Ἀκρῶν μεταποιῆσαι ἠνέσχοντο, τὸν μὲν ἀποστολικὸν ἱεράρχην πρόεδρον ἐπιγείῳ νομοθετικῷ σώματι ἐπικαθίσαντα, τὸν δὲ σκηπτοῦχον Ἡγεμόνα πρόεδρον ἑμμεσον ἀποστολικῷ καὶ οὐρανίῳ σώματι τῇ τῆς χώρας ἱεραρχικῇ Συνόδῳ ἐπιστήσαντα, ἐξουσίαν αὐτῷ κυριαρχικὴν καὶ πατριαρχικὴν παρσχόντα τοῦ ἀργεῖν καὶ προβιάζειν ἱερέας καὶ Ἀρχιερέας Θεοῦ

ζώντος Θεοκυρώτους, καὶ νόμους ὑπογράφειν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καθάπερ ἐν ψι-
λῇ τινι ἀνθρωπίνῃ πολιτείᾳ, νόμους Ὑπουργογενεῖς, καὶ ταῦτα ἐκ διαμέτρου
ἀντικειμένους τοῖς πάλαι ἐν ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα Ἀποστο-
λικῶς τε καὶ Συνοδικῶς τεθεσπισμένοις, νόμους τοιούτους, οἵτινες χθὲς καὶ
πρῶην καὶ ἐκ παλαιοῦ εἰς ἐνίας κοινωνίας χριστωνύμους εἰσκαμάσαντες, εἰς
σχίσματα καὶ εἰς οἰκτρὰς αἵρέσεις τὸ ἐν σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἐλεεινῶς διέ-
σχισαν καὶ διεμέλισαν. Τίς οὐκ ἂν ἐμακάρισεν ἄχρι τῆς χθὲς ἡμέρας τὸ
εὐθιλὲς καὶ κατὰ Χριστὸν εὐαγωγότατον καὶ εὐσεβέστατον γένος τῶν Δα-
κῶν, ὅπερ, ὥσπερ δένδρον θεοφύτευτον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων
ἀπεδίδου τὸν καρπὸν τῆς εὐσεβείας καὶ δικαιοσύνης ἐν καιρῷ αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον
ἐλογίζετο δόξαν ἐκυτοῦ τὴν δόξαν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἐν ταῖς
Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, ὡς ἐν ἀκροπόλει οὐρανοπυργώτῳ, κατησφάλισται
καὶ κατωχύρωται! Τὰ δὲ νῦν τάδε, τρία Νομοσχέδια ὑπουργικά, συγκεν-
τροῦν καὶ συγκεφαλαιοῦν ἐπείγεται ἐν τῇ ψήφῳ τῶν πολιτικῶν Βουλῶν,
οὐκέτι μόνην τὴν τῶν πολιτῶν κοινωνικὴν εὐημερίαν καὶ πρόοδον, ἀλλὰ δὴ
καὶ τὰ ἱερώτατα καὶ θειότατα τῶν ἐν ἀνθρώποις, θρησκείαν καὶ συνείδησιν
λαοῦ ἀπλοϊκοῦ, καὶ ἀφώνου Κλήρου, καὶ ὀλιγοστῆς καὶ ἀσθενοῦς Ἱεραρχίας.

Αἱ κυριώτεραι τῶν εἰρημένων ὑπουργικῶν νομοσχεδίων ὀργανικαὶ διατά-
ξεις τεκμηριοῦσιν, ὡς οὐκ ὄφειλε, τὰ λεγόμενα. Ὅτι μὲν γὰρ Σύνοδος τῶν
ἐπαρχιακῶν Ἐπισκόπων ἢ τῶν ἐν ταῖς Διοικήσεσι Μητροπολιτῶν εἰς ταῦτ' οὐ
συνιόντων, ὅτε καὶ ὅπου δόξειε τῷ Μητροπολίτῃ τῆς ἐπαρχίας ἢ τῷ ἐξάρχῳ
τῆς Διοικήσεως, ἐκπαλαὶ καὶ εἰς δεῦρο διώκει καὶ διοικεῖν δύναται τὰς κατὰ
τόπον Ἐκκλησίας, ἀναθεωροῦσα καὶ λύουσα πάντα τὰ φούμενα Ἐκκλησια-
στικά ζητήματα εἰσω τῶν ὅρων καὶ Κανόνων τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας,
εὐδηλον πᾶσι τοῖς εὐσεβεῖσι καθέστηκε, τοῖς τοῖς Κανόνας μετιούσι τῶν
θεσπεσίων Συνόδων τοὺς τε ἄλλους καὶ τοὺς δὲ μάλιστα: τὸν λζ'. Ἀποστολ.
τὸν ε'. τῆς Α'. τὸν ιβ'. τῆς Δ'. τὸν ιγ'. τῆς Στ'. τὸν ς'. τῆς Ζ'. τὸν κ'. τῆς
ἐν Ἀντιοχείᾳ, τὸν μ'. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τὸν ιη'. (κα.) ος'. (πδ.) ιε. καὶ
(ρδ.) τῆς ἐν Καρχηδόνι. Ὅτι δὲ τὰς ἐνιαυσίους καὶ κανονικὰς ταύτας Συνόδους
Ὑπουργὸς ἢ Ἡγεμὼν καὶ ὅλως ἡ πολιτικὴ ἐξουσία δίχα προηγουμένης Συνο-
δικῆς διαγνώμης τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, οὐ μόνον θεσπίζει καὶ συνάγει καὶ
διαλύει, ὡς βούλεται, ἀλλὰ καὶ κανονίζει καὶ διευθύνει καὶ τὰ ζητητέα καὶ
τὸν τῆς ζητήσεως τόπον χρόνον καὶ τρόπον κατὰ τὸ δοκοῦν διαγράφει, καὶ
δικαιοδοσίαν αὐταῖς αὐτογνωμόνως χαρίζειται, καὶ νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ

ἀνεξαρτησίαν αὐταῖς περιάπτει καὶ πρυτανεύει, καὶ τὴν ἱεραρχίαν ἐκλέγει καὶ συνιστᾷ, καὶ τὸ μοναστικὸν τάγμα καὶ τὰ Μοναστήρια διαλύει καὶ καταργεῖν πειρᾶται καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, ταῦτα τέως ἄγνωστα ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ, ὑπουργεῖον ὀρθόδοξον ὀρθόδοξου ἡγεμονίας τῆς Δακικῆς ἐπιχειρεῖ νομιμοποιῆσαι αὐτογνώμονι ψήφῳ, τάχα που ἐξ ἀγνοίας τῶν θεμελιωδῶν νόμων τῆς Ἐκκλησίας ἐξενεχθείσῃ, ὡς ἡμεῖς πιστεύομεν ἀξίως τῆς τῶν Δακῶν δεδοκιμασμένης εὐσεβείας.

Α. Ἀρχὴν τοίνυν καὶ βάσιν ποιούμενα τὰ νομοσχέδια ταῦτα τὴν αὐτοκράτου ἀνεξαρτησίαν τῆς Δακικῆς Ἐκκλησίας, ἀπ' ἀρχῆς σαθρᾶς καὶ ἀντικανονικῆς, ἐπὶ τὰ σαθρότερα ἐφεξῆς καταβαίνει θεσπίσματα. «Ἡ Ὁρθόδοξος (φησὶ) Ῥουμανικὴ Ἐκκλησία εἶναι καὶ μένει ἀνεξάρτητος πάσης ξένης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς εἰς τὰ ἀφορώντα τὸν ὀργανισμόν καὶ τὴν πειθαρχίαν.» Εὐπρόσωπόν πως δοκοῦν ἀπὸ γε τῆς λέξεως τὸ ὑπουργικὸν τοῦτο κήρυγμα, οὐ πάνυ κανονικὸν ἐνέχον τὸν νοῦν ἀπέδειξε πρὸ ἐνιαυτοῦ (Ἀπριλίου λ'. αὐξδ) ἡ πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολὴ τοῦ ἱερωτάτου Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας Κύρ. Νήφωνος, τὸν δε τὸν τρόπον τὰ τῶν ὑπουργῶν προεισηγούμενου· «Ἡ Ἐκκλησία θυγάτηρ ὑπῆρξε διὰ παντὸς ἔχουσα τὴν ἑαυτῆς ἐσωτερικὴν ἐνέργειαν ἀνεξάρτητον κατὰ πάντα τὰ τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας αὐτῆς ἀφορώντα. *Όταν οὖν ἡ πρόοδος τοῦ ἔθνους καὶ ὁ βαθμὸς τῆς διαπονητικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως ἀπαιτήσῃ βελτιώσεις τινα καὶ κατὰ τὴν εὐταξίαν ταύτην, διαβεβαιῶ τὴν Ὑμ. Παναγιότητα, ὅτι ἡ Ῥουμανικὴ Ἐκκλησία, ἐν τῇ ἑαυτῆς πλήρει ἐλευθερίᾳ ἐνεργοῦσα, οὐ παραβλέπεται τοῦς ὑπάρχοντας αὐτῆς δεσμούς (τοῦς δογματικούς λέγει) μετὰ τῆς Ἐκκλησίας Μητρὸς κτλ.»*

Δύω καὶ μεγάλα ἐν τούτοις ἡμεῖς ἐνορώμεν τὰ τῷ πνεύματι τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας θεσμῶν ἀντιτίποντα· πρῶτον μὲν τὸ αὐτοκρηρύκτως ἀνεξάρτητον τῆς Δακικῆς Ἐκκλησίας· εἶτα δὲ ὅτι καὶ ἡ ἐν Χριστῷ πειθαρχία καὶ εὐταξία κλήρου καὶ λαοῦ ἀκολουθήσει ἐν Δακίᾳ οὐχί τοῖς νόμοις καὶ κανόσι τῶν ἁγίων Συνόδων, τοῖς εἰς τὸ διηνεκές καὶ πρὸς πᾶσαν χώραν καὶ φυλὴν παρελθοῦσαν καὶ μέλλουσιν κεκυρωμένοις, καὶ τῇ σφραγίδι τῶν αἰώνων καὶ τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐσφραγισμένοις καὶ ἡγιασμένοις, ἀλλὰ τῇ τῶν ἔθνων πολιτικῇ καὶ διαπονητικῇ ἀναπτύξει καὶ προσδῶ ὥς κατὰ τὸν λόγον τοῦτον ἔλλησι καὶ βαρβάροις, σοφοῖς καὶ ἀνοήτοις, τοῖς πάλαι καὶ τοῖς ἐσώτερον ἔως τοῦ αἰῶνος, οὐκ ἂν ἀρμόσειαν οὔτε οἱ

αὐτοὶ ὄροι καὶ Κανόνες, οὔτε αἱ αὐταὶ οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι τῆς καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς μιᾶς Ἐκκλησίας. Τί τούτου πνευματομαχώτερον τοῖς ὡς Θεοφωτιστοῖς τὰς σεπτὰς Συνόδοις ἀσπαζομένοις; Εἰς τί οὖν ἄλλο οἱ σεβάσμιοι Πατέρες προσήρτησαν τὰς κατὰ τόπον Ἐκκλησίας, ὥσπερ ἐστίαις τισὶ καὶ καρδίαις ζωηφόροις, ταῖς τῆς Διοικήσεως κεντρικωτέραις καὶ Πατριαρχικαῖς ἢ τὴν ἀρχὴν Ἀποστολικάς Ἐκκλησίας, ἐὰν μὴ πρὸς τὸ διηνεκῶς ἐπισκοπεῖσθαι καὶ ἐποπτεῦεσθαι, ἵνα μὴ τῶν ἐφ' ἡμέραν φερομένων πεπλανημένων δοξῶν καὶ τῶν παντοδαπῶν ἐπιβουλῶν οἱ ἀνεπίσχυτοι χεῖμαρροι, ἀτείχιστον εὐρόντες τὴν τοπικὴν Ἐκκλησίαν, ἀτείχιστον ἀνδρῶν διδασκτικῶν καὶ ποιμένων ἀποστολικῶν, μὴ μόνον τὴν διαδοχὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διδασκίαν, τὸν ζῆλον καὶ τὴν παρρησίαν, παρασύρωσι τὸ προστυχὸν πατρώως εὐσεβεῖας Ἀποστολικὸν τε καὶ Συνοδικὸν θησαύρισμα; οὕτως ἀσφαλὴς ἡ συγκέντρωσις καὶ ἡ κανονικὴ συνάφεια πρὸς ὀρθότητα καὶ μονιμότητα!

Τὸν μὲν οὖν κανονικὸν καὶ στοργῆς ἀνάπλω πνευματικὸν τοῦτον σύνδεσμον τῶν δύο εὐσεβεστάτων καὶ Θεοπαγῶν Ἐκκλησιῶν, τῆς τε καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὡς Μητρὸς καὶ Πατριαρχικῆς καὶ Ἀποστολικῆς, καὶ τῆς Ἀσκιῆς, ὡς παντίμου θυγατρὸς καὶ Ἐπαρχικῆς, μαρτυρεῖ μὲν ἡ ἱστορία, συνέχει δὲ καὶ τελειοῖ τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν Συνοδικῶν Κανόνων. (Ἀναγνωσθήτωσαν ὁ β'. τῆς Β'. ὁ ιζ'. καὶ κη'. τῆς Δ'. καὶ ὁ λς'. τῆς ΣΤ'. Παραβαλέσθωσαν ὁ ζ'. τῆς Α'. ὁ θ'. τῆς Δ'. καὶ οἱ ἑρμηνευταί).

Καὶ χωρὶς δὲ τοῦ δεσμοῦ τῆς ἐξωτερικῆς ταύτης συναρτήσεως ἐκεῖνό ἐστιν ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας, ὅτι οὐδεμία Ἐκκλησία ὑπῆρξε πώποτε, ἢ ὑπάρξει (ἐφ' ὅσον τοῖς ἔργοις ὀρθοδοξεῖν ἐπαγγέλλεται) ἀπολύτως ἀνεξάρτητος πάσης ἄλλης ὁμοδόξου, οἷονδῃποτε καὶ ἂν ἔχη πολιτάρχην καὶ πολίτευμα· ἀλλ' ἐκάστη φιλαδέλφως ἐπισκοπούμενη νοουθετεῖται καὶ παρακαλεῖται καὶ στηρίζεται περὶ τὰ δογματικὰ καὶ τὰ κανονικά, ἄλλως τε καὶ θυγάτηρ καὶ μαθήτρια ὑπὸ Μητρὸς καὶ Ἀποστολικῆς καὶ διδασκάλου.

Οὐκοῦν δίχα φρονήματος τοιούτου καὶ τοιαύτης ὁμογνωμοσύνης καὶ Συνοδικῆς καὶ Πατριαρχικῆς ἐγκρίσεώς τε καὶ κυρώσεως, πᾶσα πράξις καὶ ὁμῆγυρις Ἐκκλησιαστικῇ, αὐτογνωμόνως ἐνεργουμένη οὐτ' ἐπὶ στηρίζει τῶν ἀρχαίων, ἐστὶ πᾶν ἄλλο ἢ κανονικὴ καὶ ἐγκυρος Σύνοδος, ἀποφέρεται δὲ δίκαιον ἑπαθλὸν οὐχὶ ἢν φασὶ τὰ νομοσχέδια τοῦ ὑπουργείου ἰσχὺν διοικητικὴν καὶ νομοθετικὴν, ἀλλὰ τὰ ἐκ τῶν Κανόνων ἐπιτίμια.

Β'. Ταύτης δὴ οὖν τῆς Ἐπαρχιακῆς ἢ Ἐπισκοπικῆς Συνόδου ὑπὸ προέδρῳ τῷ τῆς ἐπαρχίας Μητροπολίτῃ, ὅπως δέποτε συνεστάσης, οἱ ἱεροὶ Κανόνες, ὧν ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, διορίζονται, ὡς ἔφαμεν, τὸν τε χρόνον ὅτι δευτέρου τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἢ διὰ τὰς τοπικὰς καὶ καιρικὰς δυσχερείας, ἀπαφ' τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ τὸν τόπον, ἐνθα ἂν ὁ τῆς Μητροπόλεως Ἐπίσκοπος δοκιμάσῃ καὶ τὰ μέλη, ὅτι Ἐπίσκοποι καὶ Μητροπολίται ἢ Μητροπολίτης καὶ τὸ εἶδος τῶν ζητημάτων, τὰ δόγματα τῆς εὐσεβείας καὶ τὰς συμπιπτούσας Ἐκκλησιαστικὰς ἀντιλογίας, εἴτε περὶ καθολικῶν καὶ εὐαγγελικῶν πραγμάτων καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐρεύνης καὶ ζητήσεως κατὰ τοὺς κανόνας τῶν Πατέρων, κατὰ τὰς θέλας καὶ ζωοποιοῦς ἐντολάς τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ τῆς Ζ' ἔκτος κανὼν ἀφορίζει τὸν ἄρχοντα, εἴτις εὐρεθῇ κωλύων ἢ περιορίζων τὴν τῶν Ἐπισκόπων συνάθροισιν. Ποῦ τοίνυν ἐνταῦθα μέλη λαϊκά, οὐδὲ τῶν (τίς οἶδε πῶς;) χρεωκοπησάντων ἐξαριουμένων, ἢ ὑπουργῶς συγκαλῶν καὶ διζλῶν καὶ προγραμματίζων πάντα τὰ κατὰ τὴν Σύνοδον καὶ τὰς συζητήσεαι, καὶ αὐτὸς συζητῶν, καὶ πρὸς Ἐπισκόπους λογομαχῶν περὶ Ἐκκλησίας, ἢ πρόεδρος προεδρεύων ἐκκλησιαστικῆς Συνόδου ἐν ὀνόματι ἄρχοντος ἐπιγείου, ἵνα περὶ οὐρανίων οὐρανίως καὶ πνευματεμφόρως ἐλευθέραν γνώμην ἀποφῇνηται; Τὶ γὰρ κοινὸν ἐπιγείῳ Καίσαρι ἢ τοῖς τούτου ὑπηρεταῖς, καὶ Πνεύματι Ἁγίῳ ὁδηγῷ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ Χριστῷ πρῶτασιλεῖ, θεμελιώσαντι αὐτήν, τοὺς δὲ Ἀποστόλους καὶ τοὺς τούτων διαδόχους ἀποστέλλοντί τε καὶ φωτίζοντι, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ ἀναθεμένῃ τὴν πνευματικὴν τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων Κυβέρνησιν; Οὐδὲ γὰρ ἐπιστεύσαμεν ἡμεῖς διὰ τοῦτο πρόεδρον πολιτικὸν τετάχθαι τῆς Δακικῆς συγκλήτου τὸν Οὐγγροβλαχίας ἱερώτατον Μητροπολίτην, ὅπως ὁ θεοφιλὴς καὶ ὑψηλότατος Ἡγεμὼν προσεστῶς καὶ πρόεδρος ἀνακηρυχθῇ θρησκευτικῆς Συνόδου, ὥστε συμφορῇναι τὰ οὐράνια τοῖς ἐπιγείοις, τὰ πνευματικὰ τοῖς ὑλικοῖς εἰς ἑκατέρων φθοράν καὶ κατὰπτωσιν. Οἶδαμεν δὲ, ὅτι οὐ ταῦτά τὴν κλῆσιν καὶ τὴν δύναμιν βασιλεία καὶ ἱερατεία. Οἶδε μὲν γὰρ ψυχῶν ἐπιμέλεια ὑπὸ Ἐπισκόπων, πνεύματι προκεχειρισμένων, πνεύματι ζώντων, καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ ἀποστέλλοντος Χριστοῦ Σωτῆρος ἐλευθέρως ἐνεργούντων ὑπὸ θεῖον νόμον, εἰς ἐπίτευξιν βεβαίαν βεβαίου σωτηρίας καὶ μακαριότητος οὐρανοταμιεύτου· ἐκεῖ δὲ βίου κανονικοῦ καὶ συμφερόντων ὑλικῶν ἐπιστάσια παρὰ γῆνιου πολιτάρχου ἐγκόσμιον τὴν ἐξουσίαν ἔχοντος καὶ κοσμικοὺς τοὺς ὑπηρετάς, τὴν δὲ γῆνιν πολιτεῖαν κατευθύνοντος εἰς ἐνδεχομένην ἐπὶ γῆς εὐδαιμονίαν ὑπὸ νόμον ἀν-

θρωπίνης δικνοίας, πάντοτε μεταβαλλόμενον, καὶ ὑπὸ παντοίας περιστάσει, ὦν τὸ κράτος ἄλλοιοῖ πολίτευμα καὶ πολιτείαν, τοὺς νόμους καὶ τὸν ἄρχοντα· ὦν δὲ τὰ τέλη διάφορα, τούτων τῶν κοινωνιῶν πῶς εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἄρχων καὶ πρόεδρος; ἢ πῶς ἂν γένοιτο ἱεράρχης καὶ πολιτάρχης εὐλόγως ἀλληλεπέμβατο; Οὐδεὶς ὁ ἀντερῶν, ὅτι πᾶς ἡγεμὼν εὐσεβὴς οὐ προστάτης καὶ πρόμαχος (δεφένσωρ) ἄνωθεν κέκληται, ὃν τρόπον τῆς κοινωνικῆς πολιτείας οὕτω καὶ τῆς θείας λατρείας καὶ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἀγωγῆς καὶ παιδείας καὶ πίστεως, ὡς δύναμις ἀγαθοεργός, ὡς Θεοῦ διάκονος. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο μήτοι πέπαιται τοῦ εἶναι τέκνον καὶ μέλος τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς χριστιανός, ὑπὸ τῶν ἱερῶν αὐτῆς λειτουργιῶν μυσταγωγούμενος καὶ ἀγιαζόμενος καὶ τελειούμενος, καὶ τῇ πνευματικῇ χειραγωγίᾳ καὶ κατάρτισι θεῷ προσαχόμενος; Ἐνθεν τοι καὶ τοὺς λόγῳ πολιτικῆς ὑποταγῆς ὑπηκόους τῷ σώματι, καὶ πολιτικούς υἱοὺς τῆς ἡγεμονείας πατέρας πνευματικούς ἐπιγράφεται τοὺς αὐτοὺς καὶ διδασκάλους καὶ κυβερνήτας, τὴν μυστικὴν τοῦ Σωτῆρος ὁλκάδα, ἧς ἐπιβέβηκε καὶ ὁ ἡγεμὼν, πηδαλίῳ θεοτεύκτῳ εἰς τὸν οὐράνιον ὄρμον ἰθύνοντας. Ἐν τοιούτῳ γοῦν ταπεινῷ καὶ υἱικῷ τῷ φρονήματι καὶ τῷ σχήματι πρέσβη ποτ' ἐμπροσθεν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων Πατέρων ὁ ἐν Βασιλεῦσι μέγας καὶ ἱσαπόστολος. Ὁ δὲ τῆς Ἰσπανικῆς Κορδοῦσης ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ὁσίος πρὸς ἐστεμμένην κεφαλὴν τοιάδε ἔλεγε. « Σοὶ βασιλείαν ὁ Θεὸς ἐνεχείρισεν, ἡμῖν τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπίστευσε. Καὶ ὥσπερ ὁ τὴν σὴν ἀρχὴν ὑποκλέπτων ἀντιλέγει τῷ διαταξαμένῳ Θεῷ, οὕτω φοβήθητι καὶ σὺ, μὴ τὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς σεχυτὸν ἔλκων ὑπεύθυνος ἐγκλήματι μεγάλῳ γένη. Ἀπόδοτε, γέγραπται, τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. »

Ἀλλὰ καὶ ἄλλως, ὅπου θεὸς καὶ ἀνθρώπινος νόμος ἐδικαίωσε τὰ ἀνθρώπινα δικαστήρια ὅπως ἐλεύθερα μένειν τῆς τοῦ ἀρχοντος προεδρείας καὶ βουλήσεως, καίπερ τῶν νόμων αὐτῶν οὐκ ἀμεταβλήτων ὄντων, πῶς τὰ Συνδικὰ καὶ Θεοφώτιστα, ὦν ὁ νόμος αἰώνιος καὶ ἀληθινός, διατελέσουσιν ὑπὸ ἡγεμόνι ἄλλοτε ἄλλῳ καὶ, εἰ τύχοι, ἀλλογνώμονι; Αὐθις, ἔνθα μὴ μόνον ἅπαν βασιλείον Κράτος καὶ πᾶσα ἡγεμονία πρεσβεύει τὸ νῦν ἔχον, ὡς δόγμα πολιτικόν, τὴν τῆς συνειδήσεως ἐλευθερίαν, ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὸ τὸ μετὰ χεῖρας Δαιμονίου Νομοσχέδιον ἐθέλει τὴν ὀρθόδοξον ἡθικήν οὐκ ἐπικρατοῦσαν (οὕτως ἔπρεπε Κυβερνήσει Ὀρθοδόξῳ), ἀλλὰ κοσμοπολιτικώτερον καὶ ἀνεξιθρησκότερον (φασὶν) ἐλευθέραν ἐν τῇ Κράτει, πῶς ἂν συνεννοοῖντο

συνειδήσεως καὶ τῆς Εὐαγγελικῆς ἱεραρχίας ἀνεπέμβατος ἐλευθερία καὶ Σύνοδος θρησκευτικῇ, ὑπουργικῶς μὲν ὅλη διατυπουμένη καὶ συγκροτούμενη, ἐν ὀνόματι δὲ πολιτάρχου (καὶ ταῦτ' ἀδήλου θρησκείας παρὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἐπικρατοῦσαν) ἐμμέσως προεδρευομένη; Οὕτως ἅπαν ἀνακολουθία καὶ ἀντίφασις, ὅσα μὴ συνάδει τῇ θρησκευτικῇ διδασκαλίᾳ.

Γ'. Ὡςπερ δὲ οὐκ ἀρκούσης τῆς τοσαύτης ἐν τῇ κατὰ τὸ Νομοσχέδιον γενικῇ Συνόδῳ πολιτικῆς ἐπεμβάσεως, πολλῶ μείζων καὶ χαλεπωτέρα πάντα πρόβριζα ἐπιχειρεῖ ἀνασπᾶν τὰ τῆς ἱεραρχίας δικαιώματα. Οὐδὲ γὰρ ὑπολείπεται γέρας ἕτερον τοῖς Ποιμέσι καὶ Ἐπισκόποις, ὅπου ὁ μὲν Ἠγεμὼν αὐτὸς καταστήσεται καὶ ὀνομάσει ὃν ἂν ἐθέλῃ Μητροπολίτην καὶ Ἐπίσκοπον προτάσει τοῦ ὑπουργοῦ καὶ γνωμοδοτήσει τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου· ὁ δὲ καὶ ψιλὴν ποτε δοῦς ὑπόνοιαν ἢ λαβὴν συκοφαντίας περὶ ποινικοῦ τινος καὶ κοινωνικοῦ ἐγκλήματος ἢ πταίσματος Μητροπολίτης καὶ Ἀρχιεπισκόπου, ἀπαχθήσεται, καθάπερ τις τῶν ἀγοραίων καὶ βαναύσων τῶν τριόδων, εἰς λαϊκὸν δικαστήριον. Πῶς ἄρα δοκεῖ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ εὐσεβέσι Δάκοις; ἔστιν ἄρ' αὐτοῖς ὁ τῶν Ἀποστόλων διάδοχος ὁ ἐν ὀνόματι οὐχὶ τοῦ Ἠγεμόνος ἐπισκοπεύων (μὴ γένοιτο, Χριστὲ παμβασιλεῦ τηλικαύτη ἀνομία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σου!) ἀλλ' ἐν ὀνόματι Χριστοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας, ἔσι φίλος τις κυβερνητικὸς ὑπάλληλος, συναποβάλλων τὸν βαθμὸν καὶ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν μητρόπολιν, ἐὰν ἀτυχῶς ποτε στερηθῇ τῆς φιλίας τοῦ ὑπουργοῦ ἢ τοῦ Ἠγεμόνος; Ἡ δῶμεν κατὰ τὸ νέον Νομοσχέδιον, Πατριάρχου μὲν ἔργον (τὸ κῦρος τῆς ψήφου) πληροῦν τὸν ἐπιτόπιον ἄρχοντα, μητροπολίτου δὲ τὸν αὐτοῦ πρωθυπουργόν, καὶ Ἐπισκόπων τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ὅπως ἐφαρμόσωμεν τοὺς παλαιοὺς κανόνες; Ἡ ὅταν ὁ Μητροπολίτης χειροτονῇ τὸν οὕτως ὑποψήφιον, ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου καὶ κανονικοῦ τύπου τῆς Ἐκκλησίας, «ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ τῶν Πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν, θεοφιλεστάτων Ἀρχιεπισκόπων τε καὶ Ἐπισκόπων», χρήσεται συμφώνως τῷ Νομοσχέδιῳ τῷ: ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ ἡγεμονικῇ καὶ τῶν ἐκλαμπροτάτων ὑπουργῶν, ἵνα δὴ καὶ ἀληθεύῃ; Καίτοι, ἔνθα οὕτω μὲν κατασταθῇσονται Μητροπολίται καὶ Ἐπίσκοποι, οὕτω δὲ κριθῇσεται καὶ πεπαύσεται, εἴτις μὴ ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν φιλοῖτο, πόθεν προσδοκήσομεν τῆς θρησκείας τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἱερότητα; πόθεν τοῦ Ποιμένος τὴν ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας ποιμαντικὴν καὶ ἀποστολικὴν παρρησίαν; πόθεν τὴν ἐνίσχυσιν κατὰ τῶν λύκων τῆς κακοδοξίας; πόθεν τὸ σέβας τοῦ λαοῦ; πόθεν τῶν ἱερχῶν

τὴν ἱκανότητα· ἢ πῶς συμβιβάσωμεν φιλίαν ὑπουργοῦ καὶ ψῆφον ἡγεμόνος καὶ καθῆκον τῆς θρησκείας καὶ τῆς συνειδήσεως τῇ ἐλευθερίᾳ, διδομένην πράγματι μόνοις τοῖς ἐτεροδόξοις;

Καὶ μὴ ἄλλως ἔδοξε τῷ ἁγίῳ Πνεύματι καὶ τοῖς ἱεροῖς Πατράσιν· οἱ γὰρ Θεοκήρυκες Ἀπόστολοι καὶ αἱ Θεοσύλλεκτοι καὶ πάνσεπτοι Σύνοδοι οὔτε τοῖς ἔχλοις, οὔτε τῷ ἄρχοντι, οὔτε ἐνὶ ἡ δυοῖν τῶν Ἐπισκόπων καὶ τῶν Πρεσβυτέρων καὶ τῶν Διακόνων, ἀλλ' ὅλη τῇ τῆς διοικήσεως ἢ τῆς ἐπαρχίας ἱεραρχικῇ Συνόδῳ (ἥ μὴ παρούσας ἀναπληροῦσιν αἱ Πατριαρχειαὶ) τὴν τ' ἐκλογὴν καὶ ψῆφον καὶ χειροτονίαν καὶ τὴν δίκην τῶν ἱερωτάτων Ἐπισκόπων ἀναθέμενοι, πᾶσι τοῖς ἀντικειμένοις διαρρήδην ἐπιτετιμήκασιν.

Οὕτως γοῦν περὶ τοῦ πρώτου διορίζονται· «Εἴτις Ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος, δι' αὐτῶν ἐγκρατὴς Ἐκκλησίας γένοιτο, καθαιρεῖσθω καὶ ἀφοριζέσθω· καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες» (Ἀποστολ. Καν. λ').— «Ἐπίσκοπον προσήκει μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ (Ἐπισκόπων) καθίστασθαι· εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τὸ τοιοῦτον ἢ διὰ κατεπιγούσαν ἀνάγκην ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐξ ἁπαντος τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους, συμβήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων καὶ συντιθεμένων διὰ γραμματέων, τότε τὴν χειροτονίαν ποιῆσθαι. Τὸ δὲ κύριον τῶν γινομένων δίδοσθαι καθ' ἐκάστην Ἐπαρχίαν τῷ Μητροπολίτῃ» (Ἀ. δ').— Εἴτις Ἐπίσκοπος . . . ὑφ' ἀρχαίου τὸν θρόνον δίχα Συνόδου τελείας, τοῦτον ἀποβλήτον εἶναι, καὶ εἰ πᾶς ὁ λαὸς ἔλοιτο αὐτόν» (Ἀντιοχ. Καν. ις').— «Πᾶσαν ψῆφον γινομένην παρὰ ἀρχόντων, Ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ διακόνου, ἄκυρον μένειν κατὰ τὸν κανόνα (Ἀποστ. λ'). . . Δεῖ γὰρ τὸν μέλλοντα προβιβάζεσθαι εἰς ἐπισκοπὴν ὑπὸ Ἐπισκόπων ψηφίζεσθαι· καθὼς παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ὄρισται (Ἀ. δ'). κτλ». (Ζ. γ. ζ. πρόσθετος Ἀποστολ. ος'. Ἀ. σ'. Δ'. κή. Ἀντιοχ. ιβ'. Σαρδ. ε'. Λαοδ. ιβ'. ιγ'. κτλ.)

Περὶ δὲ τῆς τῶν Κληρικῶν καὶ Ἐπισκόπων δίκης ἔντε πνευματικοῖς καὶ ἐν πολιτικοῖς καὶ ποινικοῖς ἐγκλήμασι τοιάδ' ἀποφαίνονται· «Ἐπίσκοπον, κατηγορηθέντα ἐπὶ τινι παρ' ἀξιοπίστων ἀνθρώπων, καλεῖσθαι αὐτὸν ἀναγκάζον ὑπὸ Ἐπισκόπων. . . ἢ Σύνοδος ἀποφαίνεσθαι κατ' αὐτοῦ τὰ δοκοῦντα» (Ἀποστολ. οδ').— Ὁμοίως ἤρρεν, ἵνα, ὅστις δὴποτε τῶν Ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων ἢ κληρικῶν, πράγματος αὐτῷ ἐγκληματικοῦ ἢ πολιτικοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κινουμένου, ἐάν, παραιτούμενος τὸ ἐκκλησιαστικόν· δικαστήριον, δημοσίοις θελήσῃ καθαρθῆναι δικαστηρίοις, καὶ ὑπὲρ

αὐτοῦ ἢ ψῆφος ἐκφωνηθῇ, ὅμως τὸν ἴδιον τόπον ἀπολέσῃ... Ἐπὶ δὲ τοῦ πολιτικοῦ (ἀστυκῆς ληψοδοσίας) ἀπολέσῃ τὸ εἰς ὃ ἐνίκησεν, ἐὰν τὸν ἴδιον τόπον θελήσῃ κατέχειν» [Καρθαγ. καν. ιε'. (ιδ'.)]—πρόσθετε ἵνα μὴ μακρηγορῶμεν, Ἀποσ. καν. κ'. κέ. ξέ. οέ. Β'. ς'. Δ'. θ'. κά. Ἀντισχ. ιβ'. ιδ'. ιέ. Σαρδ. έ. ιδ'. Καρθαγ. ιβ'. κή. (λς'.) υς'. (ρέ. ἢ ρς'.) ρκή. (ρλζ'.) Ἰουστιν. Νεαρ. ρκγ'. κεφ'. κβ'. κ.τ.λ.

Ταῦτ' ἄρα πρὸς τοὺς ὑποβολεῖς τῶν Δακικῶν νομοσχεδίων ἀποκρινοίμεθα καὶ ἡμεῖς μετὰ Πέτρου καὶ Ἰωάννου τῶν πανευφήμων Ἀποστόλων. «Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε» (Ἀποσ. πραξ. δ'. 49.)

Δ'. Τὰ δὲ περὶ μοναχῶν, μοναζουσῶν καὶ εὐαγῶν Μοναστηρίων ἐν τοῖς Δακικοῖς τουτοιοῖ Νομοσχεδίοις θεσπιζόμενα, πολλοῦ δέοντα τὴν ἀνεξιθρησκείαν καὶ τῆς συνειδήσεως τὸ ἐλεύθερον βεβαιοῦν καὶ κατασφαλίζειν τοῖς ὁμοδόξοις ὑπηκόοις, τουναντίον σφόδρα μὲν βίαια καὶ περιοριστικὰ καθέστηκε τῶν εὐσεβῶν ψυχῶν· ὅλως δὲ τῷ γράμματι καὶ τῷ πνεύματι οὐχ ὅπως τῶν Κανόνων, ἀλλὰ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου ἀντίκειται, ἐν ᾧ ὁμοίως ὁ ἰσχυρὸς, ὁ εὐρωστος καὶ ὁ πλούσιος, καθάπερ καὶ ὁ ἀσθενής, ὁ ἄρρωστος καὶ ὁ πένης δύναται ὅλον ἑαυτὸν ἀφοσιοῦν τῷ Θεῷ, ὅταν καὶ ὅπως θέλῃ. Οὐ ζητεῖται ἡλικία πρεσβύτου· οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἡγεῖται φαῦλος καὶ ἀκόλαστος βίος, ἢ τὰ καθάρματα καὶ σκύδαλα τῆς κοινωνίας, οὔτε οἱ λοιποὶ τοῦ Νομοσχεδίου περιορισμοί. Εἰ γὰρ τοιαῦτα ἐδικαίου ἢ τῆς συνειδήσεως ἐλευθερία καὶ τὸ Εὐαγγέλιον, οἷα οἱ πανέκλαμπροι καὶ θεοσεβέστατοι τῆς Δακίας ὑπουργοὶ νομοθετῆσαι πεφιλοτίμηνται, οὐ καλῶς ζηλοῦντες τὰ μὴ καλὰ, τί ἂν ἔτι διέκρινε τὰς ἡμετέρας θυσίας καὶ προσφορὰς τῶν θυσιῶν ἐκείνου τοῦ Καῖν ἐνεκά γε τῆς βεβηλώσεως;

Οἱ δὲ τρισόλβιοι Πατέρες καὶ οἱ Χριστοκήρυκες Ἀπόστολοι οὐχ οὕτω ταπεινωτικὰ καὶ ἀνάξια τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως καὶ λογικότητος ἐφθέγγξαντο· ἀλλὰ σαφῶς εἰδότες, ὅτι πάντα μὲν ἡμῶν τὰ ἔσω καὶ τὰ ἔξω προσήκει τῷ Θεῷ, ἡ δὲ ἀρετὴ καὶ σπεύρεται καὶ κραταιοῦται χρόνῳ καὶ ἀσκήσει καὶ ἐξ ἀπαλῶν ἐνύχων, οὐκ ἄλλον οὐδένα ἔθεντο περιορισμὸν, ἥκιστα γε τὰς τῶν ὑπουργῶν καὶ βασιλέων θελήσεις, οἵτινες σωμάτων ἄρχουσιν οὐ ψυχῶν, ἀλλὰ τὸν λόγον μόνον ἐκάστου καὶ τῆς γνώμης τὸ ἀνεξάρτητον καὶ τῆς προαιρέσεως τὸ δεδοκιμασμένον. Οὐκ ἄλλους τοίνυν ἐξεῖλον τοῦ μοναχικοῦ κηταλόγου ἢ τοὺς ἔλαττον δεκαετοῦς ἢ καὶ δεκαε-

πταετοῦς καὶ τοὺς οὐκ ἀποχρώντως δεδοκιμασμένους, καὶ τὰς χήρας ἤττον τοῦ ἐξῆκοστοῦ ἀγούσας, δι' ὃν ἔφασαν λόγον οἱ τὰς περὶ τούτου θεοσόφους ῥήτραι τοῦ τε μακαρίου Παύλου (Τιμοθ. Α. ε. 9) καὶ Βασιλείου τοῦ οὐρανοφάντορος (καν. κδ') ἐξηγησάμενοι. Οὕτω γοῦν ἡ ἔκτῃ Οἰκουμένηκῃ Σύνοδος ἀποφαίνεται (καν. μ'). «Ἐπειδὴ τῷ Θεῷ κολλᾶσθαι διὰ τῆς ἐκ τῶν τοῦ βίου θορύβων ἀναχωρήσεως λίαν ἐστὶ σωτήριον, χρὴ μὴ ἀνεξετάστως ἡμᾶς παρὰ τὸν καιρὸν τοὺς τὸν μονήρη βίον αἰρουμένους προσέειπαι, ἀλλὰ τὸν παρὰδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῶν Πατέρων καὶ ἐν αὐτοῖς φυλάττειν ὅρον, ὥστε τὴν ὁμολογίαν τοῦ κατὰ Θεὸν βίου τότε προσέειπαι δεῖ, ὡς ἡδη βεβαίαν καὶ ἀπὸ γνώσεως καὶ κρίσεως γινομένην μετὰ τὴν τοῦ λόγου συμπλήρωσιν». — Πρόσθει κανόν. ιε. τῆς Δ'. τὸν ιη. τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ τὴν ε'. Νεαράν Λέοντος τοῦ Σοφοῦ.

Περὶ δὲ ἀριθμοῦ Μονῶν, καὶ χρήσεως τῶν ἐν αὐταῖς κτημάτων, καὶ τῆς κυριότητος τῶν ἐν αὐταῖς ἀσκουμένων, ἀναγνωσθήτωσαν οἱ ἐξῆς μάλιστα Κανόνες: ὁ κδ'. τῆς Δ', ὁ μθ'. τῆς ΣΤ', ὁ ιε'. καὶ ιγ'. τῆς Ζ'. ὁ α'. τῆς Πρωτοδευτέραις, ὁ β'. Κυριλ. Ἀλεξ. Ἀποσ. λη. καὶ μά. Ἀντιοχ. κέ. ὁ η'. τῆς Δ'. κτλ.

Τοιαῦτα καὶ περὶ τούτων ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ κελεύει.

Ἐ. Τούτων πάντων τοίνυν τῶν ὅρων τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Νομοσχεδίων πάντας μονονουχὶ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ κανόνας ἐκ τοῦ εὐθέως καὶ ἐκ πλαγίου ἀνατρεπόντων, ὡς δέδεικται, οὐκ εἴχομεν Ἡμεῖς συμβαλεῖν ὅ,τι καὶ λέγειν βούλεται τόδε τὸ ἄρθρον, ὥσπερ κορωνὶς τῆς καινοτόμου ταύτης καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἀθέσμου θεσμοθεσίας, ἐπιβράπτόμενον. «Εἰσι καὶ μένουσι (φησὶν) ἄκυροι ἅπαντες οἱ νόμοι καὶ κανονισμοί, ὅσοι ἀντίκεινται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου». Εἰ μὲν γὰρ *Νόμους καὶ Κανονισμοὺς* τοὺς ἐν Δακίᾳ λέγει προγενεστέρους πολιτικούς, ἄρ' οὕτω μικρὰ φροντίζουσιν οἱ εὐσεβόφρονες Δάκοι περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν, τῶν συμφώνων ἢ ἀσυμφώνων, ὥστε μὴδὲ μνείας ἤστιν οὐδὲν αὐτοὺς ἀξιώσαι χριστιανούς, ὑπουργοὺς καὶ βουλευτάς ἐν ἐκκλησιαστικῷ Νομοσχεδίῳ; Εἰ δὲ μετὰ τῶν ἄκυρουμένων *Νόμων καὶ Κανονισμῶν* ὡς ἐναντίων τοῖς Νομοσχεδίοις συνακυροῦνται (ἅπαγε!) σιγηλῶς καὶ πάντες οἱ προμνησθέντες Ἐκκλησιαστικοί, ὡς ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς μαχόμενοι τοῖς Νομοσχεδίοις τούτοις, τοῦτ' ἄρ' ἀπολαύσεται

Δακικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ ζήλου καὶ τῆς ὀρθοδοξίας εὐσε-

Βεστάτων Ἡγεμόνος καὶ ὑπουργῶν, ὥστε ἀπαλείψαι μὲν Συνόδους καὶ Ἀποστόλους, ἀνστυλῶσαι δὲ τὰ νομοσχέδια, καὶ προσκυνῆσαι καὶ λατρεῦσαι αὐτοῖς ὡς τῇ χρυσοῇ εἰκόνι; Οὐ γὰρ ἐπειδὴ τὰ καινοφανῆ ὡς ἐπὶ πλείστον εὐδοκιμεῖ ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ καὶ πολιτικῇ, διὰ τοῦτο νεωτερίζοντες καὶ ἐν τῇ θρησκείᾳ οἱ τῆς Δακίας ἐντιμότεστοι ὑπουργοί, νέας ζητήσουσι παραδόσεις καὶ ἐν αὐτῇ. Ἀρχαῖος δ' ἀληθινὸς Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν καὶ ἡ Ἐκκλησία αὐτοῦ, ἀρχαῖα καὶ αἱ περὶ αὐτῶν παραδόσεις· ὅσοι δὲ φιλοτιμοῦνται πρὸς τὰς μεθ' ἡμέραν παραδόσεις ρυθμίσαι καὶ τὸ θρήσκευμα, οὗτοι παῖδες αἰετίζονται καὶ νήπια ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς θρησκείας, καὶ ἐλάχιστοι ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλὰ γὰρ ἀκούσωμεν τί καὶ περὶ κύρους καὶ ἀκυρώσεως πολιτικῶν τε νόμων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων καὶ διατάξεων ἡ γεραρὰ καὶ πρεσβυτάτη ἀρχαιοῦς τῆς τοῦ Χριστοῦ καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀποφαίνεται. Ἡ μὲν οὖν Γ'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, εὐλαβείᾳ καὶ φόβῳ τοῦ μὴ τοὺς τῶν Πατέρων κατὰ παραβαίρεισθαι, ὁρίζει (κανόν. ἡ.) «Εἰ δέ τις μαχόμενον τύπον τοῖς νῦν (Συνδικῶς) ὠρισμένοις προκομίσει, ἀκυρον τοῦτον εἶναι ἔδοξε τῇ ἀγίᾳ πᾶσι καὶ οἰκουμενικῇ Συνόδῳ». Οὐδὲ ἄλλως ἢ Δ'. φησὶ γὰρ (πράξει δ'.) «Κατὰ τῶν Κατόνων μηδὲν πραγματικὸν (κύτοκρατ. θέσπισμα) ἰσχύσει. Τὰ ἀρέσκοντα τῇ ἀγίᾳ Συνόδῳ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον βέβαια φυλαττέσθω» «Ὅλα τὰ πραγματικὰ ἀργήσῃ, οἱ Κατόνες τῶν Πατέρων κρατεῖτωσαν». — Πακτρέχοντες τ' ἄλλα οὐκ ἂν παρέλθωμεν σιωπῇ τὰ τῆς ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου πρὸς τοὺς τὰ δογματικὰ μόνον αἰρουμένους, τὰ δὲ τῶν Κανόνων περὶ οὐδενὸς ποιουμένους. «Ἀσπασίως (λέγουσιν οἱ θεῖοι Πατέρες) τοὺς θεῖους ΚΑΝΟΝΑΣ ἐνστερνιζόμεθα, καὶ ὁλόκληρον τὴν αὐτῶν διαταγὴν καὶ ἀσάλευτον κρατύνομεν, τῶν ἐκτεθέντων ὑπὸ τῶν ἁγίων σελπίγγων τοῦ Πνεύματος, τῶν πανευφήμων Ἀποστόλων, τῶν τε ἐξ ἁγίων οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν τοπικῶς συναθροισθεισῶν ἐπὶ ἐκδόσει τοιούτων διαταγμάτων, καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν· ἐξ ἐνός γὰρ ἅπαντες καὶ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος ἀγασθέντες ΩΡΙΣΑΝ τὰ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ. Καὶ οὐς μὲν τῷ ἀναθέματι παραπέμπουσι, καὶ ἡμεῖς ἀναθεματίζομεν, οὐς δὲ τῇ καθαιρέσει, καὶ ἡμεῖς καθαιροῦμεν· οὐς δὲ τῷ ἀφορισμῷ καὶ ἡμεῖς ἀφορίζομεν· οὐς δὲ ἐπιτιμῇ παρὰδιδόασιν, καὶ ἡμεῖς ὡσαύτως ὑποβάλλομεν· (καν. α.) —Καὶ πάλιν ἡ αὐτὴ ἀγιοτάτη Σύνοδος (ὅρω ζ'.). — Ἄπαντα τὰ παρὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν καὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ ὑποτύπωσιν τῶν ἁγίων

καὶ ἀοιδίμων Πατέρων κιννοτομηθέντα ἢ μετὰ τοῦτο πραχθησόμενα ἀναθεματίζομεν». Καὶ οὐ τῶν Θείων Πατέρων μόνον γεγόνασιν αὐταὶ αἱ φωναί· ἀλλὰ καὶ οἱ ἀοιδίμοι καὶ εὐσεβέστατοι Αὐτοκράτορες κυροῦντες μὲν πάντα τὰ Συνοδικὰ προστάγματα, συνωδὰ δὲ ταύτοις νομοθετοῦντες ἡκύνουν καὶ κατήργουν ἅπαν νομικὸν ἐναντίωμα. Ἀντὶ πολλῶν ἀπόχρη· μάρτυρα τοῦ λόγου παραγαγεῖν τὸν ὡς εἴτις καὶ ἄλλος νομοδίφης Θεόδωρον τὸν Βαλσαμῶνα ἐν τοῖς εἰς τὸν τοῦ μεγάλου Φωτίου Νομοκάνονα σχολίοις· «ἡ τρίτη (φῆσι) διάταξις τοῦ β'. τίτλου τῶν νεαρῶν τοὺς τῶν ἐπὶ τῶν Συνόδων καρόνας θέλει κρατεῖν καὶ τὰ δόγματα αὐτῶν ὡς τὰς θείας γραφάς». Ἐν δὲ τῷ Α. βιβλ. τοῦ Κώδ. τίτλ. γ'. διατάξει μδ'. καὶ τῇ α. καὶ δ'. διατάξει τοῦ α. τίτλ. τῶν νεαρῶν, πῇ μὲν ὅτι οἱ καρόνες ὡς νόμοι κρατοῦσιν· πῇ δὲ ὅτι τοῖς καρόσιν οἱ νόμοι ἀκολουθοῦσιν. Καὶ βιβλ. Α. τίτλ. Β'. διατ. ιβ'. ὅτι οἱ τοῖς καρόσιν ἐναντιούμενοι τύποι ἄκυροι εἰσίν». (Φώτ. Νομοκ. τίτλ. α. κεφ. β'. (σχόλιον).

Τοιγαροῦν κεφάλαιον τῶν περὶ τῶν τριῶν Δακικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νομοσχεδίων ἡμῖν εἰρημένων τόδε. Ἡ ἀπ' αἰῶνος καθεστῶσα Εὐαγγελικὴ καὶ κανονικὴ διατύπωσις τῆς μιᾶς καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, οὐκ ἄλλοις τισὶ τῶν πάντων ἀνθρώπων πεπίστευται καὶ παρακατατίθεται, ἢ αὐτῇ ταύτῃ τῇ τῶν πιστῶν Ἐκκλησίᾳ συλλήβδην καὶ ἐν συνόλῳ· ἰδίᾳ δὲ καὶ διαφερόντως τῇ ἄνωθεν ἐκ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ εἰς ἡμᾶς διαδοχικῶς κατερχομένη σεβασμίᾳ ἱεραρχίᾳ, ἥτις εἰς ταῦτὸν συνιοῦσα τῷ σώματι ἢ τοῖς γράμμασιν, ὅποτε δέοι, αἰεὶ δὲ συμπαροῦσα τῇ ψυχῇ καὶ τῇ γνώμῃ, πάντα ἐν ἁγίῳ Πνεύματι καὶ κατὰ τὴν Ἀποστολικὴν Παράδοσιν διατίθῃ καὶ οἰκονομῇ εἰς τὸ συμφωρότερον καὶ σωτηριωδέστερον πᾶσι τοῖς χριστιανοῖς, τὰ τε νομοθετικὰ καὶ τὰ διοικητικὰ, τὰ τελετουργικὰ καὶ μυσταγωγικὰ, τὴν διδασκαλίαν καὶ πᾶσαν τὴν τῶν ψυχῶν λογικὴν καὶ Εὐαγγελικὴν ποίμανσιν καὶ κατάρτισιν. Οὗτος δὲ δὴ ὁ σύμπας τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πνευματικὸς καὶ διοικητικὸς διάκοσμος, οὐ θεμέλιοι μὲν καὶ κρηπιδώσεις αὐτῇ ἐστὶν ἡ τῶν ἁγίων Προφητῶν καὶ Ἀποστόλων πίστις καὶ διδασχὴ· λίθος δ' ἀκρογωνιαίος, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς «ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὖξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι», ὡς ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν διδάσκει διδάσκαλος (Ἐφεσ. β'. 21—22), στύλοι δὲ καὶ λυχνίαι οἱ ἱεράρχαι καὶ ὁ εὐαγῆς τοῦ Κυρίου κληρὸς· οὗτος φαμέν, ὁ οὐκ ἀνθρώπινος, ἀλλ' ὑπερ-

κόσμιος καὶ θεοκατασκευάστος καὶ πνευματοσύντακτος τῆς Ἐκκλησίας διά-
 κόσμος, ὑπὸ μὲν τῶν θεοπνεύστων καὶ θεοκηρύκων Ἀποστόλων, καὶ τῶν θεο-
 φόρων καὶ θεοκινήτων Πατέρων, τῶν ἐν ταῖς ἁγίαις Οἰκουμενικαῖς καὶ Το-
 πικαῖς Συνόδοις γραφῇ ἡ γλῶσση παραστάντων, θεοσώφως οἰκοδομηθεὶς καὶ
 ἀκραδάντως στηριχθεὶς, καὶ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην πᾶσαν θεῖα δύναμει πλα-
 τυνθεὶς, ὑπὸ δὲ τοσούτων αἰοδιμῶν Πατριαρχῶν καὶ Βασιλέων καὶ Ἀρχόν-
 των καὶ λαῶν τῆς ὑψηλοῦ σοφῶν τε καὶ ἀσόφων εὐσεβῶς καὶ ἀραρότως εἰς
 τὸν πάντα χρόνον συμπαγείς καὶ κρατυνθεὶς, ἀποδεχθεὶς καὶ μεγαλυνθεὶς,
 οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ νόμοις, ἔργοις καὶ κανόσι, καὶ ἀραῖς καὶ ἀναθέμασι φρι-
 κωδεστάτοις ἀπορρητήτως περιφρουρηθεὶς κατὰ παντός τολμήσοντός ποτε με-
 τακινῆσαι ἢ μεταβαλεῖν θεσμούς Πατέρων καὶ ἔργα αἰώνια τῆς αἰωνίου εὐ-
 σεβείας· οὗτος ὁ διάκοσμος οὐχ' ὅτι ὑπὸ ὑπουργῶν καὶ ἡγεμόνων, ἀλλ' οὐδὲ
 ὑπὸ Ποιμένων καὶ Ἱεραρχῶν, ἐὰν ἐπιτοπίως καὶ καθ' ἕκαστον καὶ ἐν ἀθετή-
 σει τῶν πατρῶων παραδόσεων καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἐνεργῶσι, μετα-
 ποιηθῆναι δύναται, οὐδὲ κατὰ ἐν ἰῶτα καὶ κεραίαν μίαν. Κατὰ γὰρ τὸν
 μέγαν ἀθλητὴν τῆς εὐσεβείας τὸν τοῦ θεοῦ φωτὸς ἐπώνυμον Φώτιον, «οὐδὲν
 ὦν ἡμῖν οἱ θεοὶ Πατέρες παρέδωκαν Συνοδικῶν διαταγμάτων, οὐδεμιᾶς
 οὐτ' ἀφαιρέσεως οὔτε προσθήκης χρήζει οὔτε ἄλλης μεταβολῆς. Πάντα γὰρ
 ὅσα συμβάλλουσι πρὸς τε τῶν τῆς πίστεως δογμάτων κατάληψιν, καὶ πρὸς
 ἥθους κατάρτισμὸν, συλλήβδην οἱ Πατέρες παρέδωκαν τῇ Ἐκκλησίᾳ, Ἀπο-
 στολικάς ἐπόμενοι διδασκαλίαις καὶ παραδόσεσιν, αἵπερ ἐν παντὶ τόπῳ καὶ
 χρόνῳ πᾶσι τοῖς πιστοῖς ἀρμόζουσι πρὸς σωτηρίαν.» Διὸ δὴ καὶ πᾶς Ἐπί-
 σκοπος οὐκ ἄλλ' ἢ φύλαξ τέτακται θεῶθεν καὶ ταμίης καὶ οἰκονόμος πιστὸς
 καὶ ἀκραιβνῆς τῆς οὐρανοῦ ταύτης παρακαταθήκης, οὐκ εἰς φθοράν ἢ ἀλλοίω-
 σιν ἡντιναοῦν, ἀλλ' εἰς χρῆσιν μὲν σωτηριώδη πρὸς τοὺς βουλομένους σώ-
 ζεσθαι, γνησίαν δὲ καὶ ἀκριβῆ καὶ παντελῶς ἀπαρამείωτον εἰς τὰς ἐπερχο-
 μένας γενεὰς μετὰδοσιν καὶ μεταφύτευσιν ὧν τε παρέλαθεν, ὧν τε ἐδιδάχθη.
 Εἰ δέ τις πού τυχὸν ἐν τοῖς μυρίοις λειτουργοῖς τοῦ αἰωνίου, ματαιότητος
 φυλαύτου καπνῷ μεθυσεὶς, ἢ πάθει ὀτρωσὺν ὑφαρπαγείς, ἢ δόλῳ φενακι-
 σθεὶς, ἢ φόβῳ καὶ βίᾳ εἰζας, ἢ κολακείᾳ αἰσχίστη ἐνδοῦς, ἢ ὀτρωδῆποτε
 ὑπαχθεὶς καὶ δελεασθεὶς συμφέροντι, κακὸς ἐξελεγχθεῖη καὶ κίβδηλος καὶ
 παραχαράκτης καὶ προδότης, μὴ πληροφορῶν μήτε πείθων τὰς δμοδόξους
 Ἐκκλησίας περὶ ὧν ἐπιχειρεῖ ἢ διανοεῖται νεοχμώσεων καὶ βεβηλώσεων, τοῦ-
 τον σύμπασα ἡ Ἀποστολικὴ καὶ Συνοδικὴ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, εἰμῇ

διορθοῖτο μετὰ μίαν καὶ δευτέραν ἐν ἀγάπῃ νοουθεσίαν καὶ παράκλησιν τὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀποσκορακίζει τέλος καὶ ἐξοστρακίζει ἐκ τοῦ κόλπου τῆς Ἱεραρχίας, καὶ ἀλλότριον ἡγείται τῆς μάνδρας τοῦ Κυρίου, καὶ ἀναφωνεῖ αὐτῷ μετὰ τῶν μακαρίων Πατέρων τῆς ἐν Καρθαγένη ἀγίας Συνόδου. *Οὐδεὶς κατὰ τῶν Προφητῶν, οὐδεὶς κατὰ τῶν Εὐαγγελίων, οὐδεὶς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας χωρὶς κινδύνου ἐποίησεν.*

Ἀλλ' ὁ πρῶτος καὶ μέγας Ἀρχιερεὺς καὶ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Κύριος, ὁ Θεμελιωτὴς τε καὶ σκεπαστὴς καὶ τελεσιουργὸς τῆς Ἐκκλησίας, Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, αὐτὸς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἡμᾶς ποιμένας καὶ ποιμαινομένους ἑαυτῷ παραστήσαι, συσφίγγων τοὺς πάντας ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ φωτίζων τὸν φωτισμὸν ἐπιγνώσεως καὶ εὐσεβείας ἀληθινῆς καὶ ἐδραίας εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα, εἰς δόξαν Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

† Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤ/ΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.

† Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΡΩΗΝ ΚΩΝΣΤ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

† Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΡΩΗΝ ΚΩΝΣΤ. ΑΝΘΙΜΟΣ.

† Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΡΩΗΝ ΚΩΝΣΤ. ΚΥΡΙΛΛΟΣ.

† Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΔΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΙΑΚΩΒΟΣ.

† Ο ΚΥΖΙΚΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.

» ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.

» ΝΙΚΑΙΑΣ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ.

» ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.

» ΔΕΡΚΩΝ ΝΕΟΦΥΤΟΣ.

» ΠΕΛΑΓΩΝΕΙΑΣ ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ.

» ΙΚΟΝΙΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.

» ΠΟΣΣΗΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

» ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ.

» *Λυθιμος Μαντζαράκης Ἀρχιμανδρίτης.*

Εὐστάθιος Κλεόβουλος

† Ο ΔΙΝΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ.

» ΣΑΜΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ.

» ΣΚΟΠΕΙΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ.

» ΣΒΟΡΝΙΚΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.

» ΠΡΕΣΛΑΒΑΣ ΑΝΘΙΜΟΣ.

» ΒΕΛΙΣΣΟΥ ΑΝΘΙΜΟΣ.

» ΣΙΝΑΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΣ.

» ΚΡΗΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.

» ΜΑΛΕΝΙΚΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.

Νικηφόρος Γλυκῆς Ἀρχιμανδρίτης.

Γερμανὸς Γρηγορᾶς

ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΕ, Ὑψηλότατε καὶ περιφανέστατε Αὐθέντα καὶ Ἡγεμῶν τῶν Ἡνωμένων Ἡγεμονιῶν Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, Κύριε Ἀλέξανδρε Ἰωάννου Α΄. υἱὲ ἡμῖν κατὰ πνεῦμα λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε. Τὴν εὐσεβεστάτην αὐτῆς Ὑψηλότητα ἐκ μέσης ψυχῆς εὐχόμενοι καὶ πατρικῶς ἀσπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν. Οὐ πρὸ πολλοῦ τοῦ χρόνου φήμη τις ἐκκλησιαστικῶς οὐ πάνυ εὐάγγελος, περιεβόμβησε τὰς ἡμετέρας ἀκοάς, τὴν ἐν τῇ καθέδρᾳ τῶν Ἡγεμονιῶν κυκλοφορίαν τριῶν Νομοσχεδίων, ὡς καινὴν τινα καὶ ἔστιν ὅπου ἀντικανονικὴν παρεισαγόντων Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, καταγγέλλουσα. Τοῦ ἀκούσματος τὸ σπουδαῖον ἅμα καὶ τραχὺ πρὸς τὴν πάλαι δεδοκιμασμένην Ἡγεμόνος καὶ λαοῦ εὐσέβειαν ἀντεξεταζόμενον, καὶ ἡ παρὰ τῶν αὐτόθι Ἱερωτάτων καὶ Θεοφιλεστάτων Ἱεραρχῶν παντελὴς σιγὴ, ταῦτα οὐκ εἶα ἡμᾶς αὐτοσχεδιάζειν, ἐξ ἀδеспότου καὶ ἀορίστου φήμης εἰκάζοντας· ἕως οὗ ἐξελληνισθέντα ἐξ ἐφημερίδος ἐπιτοπίου τὰ Νομοσχέδια, ἐπάύσατο μὲν τοῦ μετεώρους κρατεῖν τὰς ψυχὰς μέσον χρηστῆς ὑπολήψεως καὶ κέντρων φόβου, διὰ δὲ τὸ τῶν πλειόνων ἐν αὐτοῖς διατάξων ἀντίξουν πρὸς τὰς ἀποστολικὰς καὶ συνοδικὰς, εἰς βάθος λύπης ἐβύθισε τὴν Ἡμῶν Μετριότητα καὶ τὴν περὶ Ἡμᾶς σεβασμίαν χορείαν τῶν ἐνδημούντων Ἱερωτάτων Ἀρχιερέων. Καὶ γὰρ ὅλως κατανοεῖν οὐκ εἶχομεν, ὅπως ποτὲ ὅ,τ' ἐν Δακίᾳ Θεοφιλέστατος Κλῆρος καὶ ἡ τὴν μεγαλύνυμον εὐσέβειαν, ὡσεὶ λάβαρον οὐράνιον καὶ ἀκαταμάχητον, φέρουσα Ἡγεμονικὴ Κυβέρνησις, ὀκνήσαντες ζητῆσαι τί περὶ ὧν ἐμελλον νομοθετεῖν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων οἱ Ἱεροὶ Θεσμοὶ διακχεύονται, παρὰχρῆμα συνεχώρησαν καὶ δι' ἐφημερίδος δημοσιευθῆναι τὸ ὑπουργικὸν Θεσμοθέτημα, καθάπερ τι Ἐκκλησιαστικὸν παρὰχάραγμα, ἐπὶ κοινῷ μὲν σκανδάλῳ τῶν ἀπανταχοῦ Ὀρθοδόξων, οὕτως ἀναφανδὸν καὶ κεκηρυγμένως δρώντων ὑπὸ λαοῦ Ὀρθοδόξου καταπατούμενα τὰ πατροπαράδοτα, ὡς ἐν παντελεῖ ἐρημία ἀνδρῶν στεργόντων αὐτὰ καὶ ἐπιβλεπόντων καὶ προστατευόντων, πρὸς ἀμύθητον δὲ θλίψιν καὶ ἀμυχανίαν Ἡμῶν, εἰς δύο περιστάντων σκοπέλους· ἢ τοῦ σιγῆσαι καὶ συγκατακριθῆναι ἐπὶ τῇ φανερᾷ καὶ πανδήμῳ τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν διατάξεων ἀθετήσῃ· ἢ, ἐπειδὴ τοῦτο ψυχοβλαβὲς ἅμα καὶ τοῖς Ἱεροῖς Ἡμῶν ἀπᾶλλον κατὰ

κουσι καὶ ἐτοῖμον ἔρμαιον τοῖς ἐχθροῖς τῆς Ἐκκλησίας, δημοσίᾳ ἐλέγξαι καὶ ἀποκηρύξαι τὸ δημοσίᾳ ἡμαρτημένον, καὶ λυπῆσαι μὲν γνησίους υἱοὺς ἐν Χριστῷ πεφιλημένους, γέλωτα δὲ παρασκευάσαι χαϊρέκακον πᾶσι τοῖς ὑπεναντίοις, καὶ δάκρυα τοῖς οἰκείοις τῆς Πίστεως.

Τέως οὖν ἀλγοῦντες καὶ ἐπαποροῦντες, ὅπως χρησάμεθα τηλικούτῳ πράγματι, ἐκεῖνο ἐνεθυμήθημεν: Ἐπειδὴ νέον τοῦτ' αὖθις ἐνσκήπτει πάθημα ἠθικὸν τῇ πολυπαθεῖ, αἰεὶ δὲ διὰ τοῦ ἐνδυναμοῦντος Χριστοῦ ἀκαταγωνίστῳ Ἐκκλησίᾳ· τὰ δὲ κοινὰ τῶν παθῶν μείζονος δεῖται τῆς θεραπείας, ὥς οἱ τῆς Γ'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου Θεῖοι Πατέρες πνευματικώτερον ἱατρολογοῦσι, δεῖν ἐγνωμεν, καθάπερ ἱατροσυνέδριον πνευματικὸν περὶ ἡμᾶς συναγεῖραι, Σύνοδον ἱερὰν καὶ μεγάλην ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν εὐδοκιμούντων ἱεροδιδασκάλων, ὥστε τὰ ἥπιώτερα εὐρεῖν καὶ ἀκεσώδυνα φάρμακα περὶ τεκνίων, τάχα που ἐξ ἀγνοίας ἡμαρτηκότων.

Τούτου γενομένου, Ἡγεμῶν Εὐσεβέστατε, καὶ τῶν Νομοσχεδίων, ὡς ἐπὶ λυδίᾳ πρὸς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ἀπαθῶς καὶ ἀπρολήπτως ἀντεξετασθέντων, οὐκ ὀλίγων δὲ διατάξεων ἀριδῆλως ἀντικανονικῶν ἐλεγχθεῖσων, καὶ σκέψεως μακρᾶς καὶ ἐμβριθοῦς προτεθείσης, ἔδοξεν Ἡμῖν καὶ πάσῃ τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ λύειν τὸ σκάνδαλον φιλοστοργῶς μᾶλλον καὶ πνευματικῷ τῷ τρόπῳ, οἷς πρέπει μητρὶ πραεῖα καὶ μακροθύμῳ, ἢ παρρησίᾳ καὶ ἐλεγκτικῶς. Ὁ δὲ τῆς λύσεως τρόπος· ἐγγραφον πέμψαι τὴν περὶ τούτου κοινὴν Διαγνώμην τῆς ἐκτάκτου ταύτης ἁγίας Συνόδου, εἰς λύσιν τῶν ἀπορουμένων καὶ διαφώτισιν ἐν τοῖς ἀμφιβόλοις καὶ στηριγμὸν εἰς τοὺς ὑπάρχει ἀστήρικτος τὴν διάνοιαν ἐν ταῖς περὶ Ἐκκλησίας καὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως θεωρίαις· διαβιβάσαι δὲ τὴν Συνοδικὴν ταύτην Διαγνώμην οὐ διὰ τοῦ τυχόντος κομιστοῦ, ἀλλὰ δι' ἐνὸς τῶν μελῶν τῆς αὐτῆς ἁγίας Συνόδου, τοῦ ὁσιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Ἀποστολικοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ Διευθυντοῦ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς Κύρ. Εὐσταθίου Κλεοβούλου.

Καὶ δὴ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς Ἡμῶν Ἐπιστολῆς, καὶ τὰ περὶ τούτων, ὡς πνευματικῷ καὶ λίαν Ἡμῖν ἐν Χριστῷ πεφιλημένῳ υἱῷ, πνευματικῶς καὶ ἀπορρήτως ἀνακοινούμενοι, ὑπομνησάμενοι καὶ ἀξιούμενοι καὶ ἐκλιπκροῦμεν παραινεντικῶς καὶ πατρικῶς τὴν ἱμετέραν ὕψηλότητα, ἀξιῶσαι μὲν τῆς δεούσης προσοχῆς τὰ παρ' Ἡμῶν πεμπόμενα Γράμματα διὰ

τοῦ ῥηθέντος ἀπεσταλμένου, ἐκεῖνο δὲ γινῶναι, ὅτι τοῦτ' ἂν εἴη τὸ ἀποστολικὸν πρὸς κέντρα λακτιζεῖν, τὸ ὅπως ποτὲ μάχεσθαι τοῖς θεσμοῖς τῆς Ἐκκλησίας. Οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως λανθάνει τὸ ὑμέτερον περὶ οὐκ ὕψος, Θεὸν εἶναι τὸν ταπεινοῦντα καὶ ἀνυψοῦντα, τὸν κατὰγοντα καὶ ἀνάγοντα· ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς καὶ οἱ κληροὶ τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ αὐτοῦ ἐστὶ τὸ κράτος καὶ ἡ δύναμις, διδομένη ἢ ἀφαιρουμένη πάντοτε πρὸς τὸ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τῇ ὅλῃ Ἐκκλησίᾳ συμφέρον. Οὔτε μὴν ἐκεῖνο διέλαθε τὴν ὑμετέραν ὑψηλὴν περίνοιαν, ὅτι θρησκευτικὴ μὲν ὀλιγωρία καὶ ψυχρότης τοῦ λαοῦ ἢ γογγυσμὸς ἐπὶ τῇ Κυβερνητικῇ ὀλιγωρίᾳ, ἀμφοτέρω ἐχθροὶ τῶν Ἐπικρατειῶν θανάσιμοι. Ἀνατρέφει δὲ καὶ παιδεύει τοὺς λαοὺς διαφερόντως τὸ Ἡγεμονικὸν καὶ τὸ Ἱεραρχικὸν καὶ τὸ Ἰπουργικὸν καὶ τὸ Βουλευτικὸν Ἀνάκτορον. Καὶ γὰρ ὅσα μείζων ἢ παρὰ τῆς προνοίας ὑπεροχῇ, τοσούτω καὶ ἡ τοῦ νομοφυλακεῖν ὀφειλὴ μείζων καὶ διδασκτικωτέρα καθέστηκε· φιλεῖ γὰρ αἰεὶ τὸ ἀρχόμενον τοῖς τοῦ ἄρχοντος, πολιτικοῦ ἢ πνευματικοῦ, ἥθεσι συνεξομοιοῦσθαι, καθάπερ λόγοι παλαιοὶ σοφῶς ἐγνωμάτευσαν. Τὰ μὲν οὖν δογματικά, οἷς ἀκμάζουσιν αἱ Ἡγεμονίαι (εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν) εἴη ἂν ὁ πυρὴν, ὁ σκελετὸς καὶ ὁ θέμεθλος· ἡ δὲ πρᾶξις καὶ διοίκησις ἐστὶν ἡ σὰρξ καὶ τὸ οἰκοδόμημα: «Δεῖξόν μοι (φησί) τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου.» Αὕτη δὲ οὐκ ἂν γένοιτο ψιλῆς ἀνθρωπίνης ἐπινοίας κατασκευάσμα, ὑπὸ τοῦ τυχόντος ὅτε καὶ ὡς τύχοι μεταβαλλόμενον, οὐδαμῶς· ἀλλ' Ἐὐαγγελικόν ἐστὶν ἀπήχημα τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τοῦ διδάξαντος τοὺς μακαρίους Ἀποστόλους καὶ τὰς Οἰκουμενικάς Συνόδους πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας πάσης πάλαι καὶ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. Οὐκοῦν, ὅπου φθέγγεται Ἀπόστολος καὶ Σύνοδος, ἐνταῦθα τί δύναται Μητροπολίτου ἑνὸς μίας ψῆφος ἄχαρις, ἢ φωνὴ τοῦ Ἰπουργοῦ, τοῦ Βουλευτοῦ, ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἡγεμόνος; Οὐ Βουλευτῶν καὶ Ἰπουργῶν καὶ Βασιλέων ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ συνειδήσις καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ Ἀποστόλων καὶ Συνόδων. Εἰ δὲ καὶ τις τῶν τοῦ Βήματος, τῆς οἰκείας κλήσεως ἐπιλαθόμενος, αἰδοῖ καὶ δειλιά ἢ ὀφθαλμοπότη πάθει καὶ συμφέροντι προδοίῃ τὸ καθῆκον, χρεὼν αὐτὸν ὁδῶ τῇ προσηκούσῃ ἐπὶ τὴν εὐθειαν ἐπανάγεσθαι· ὁ γὰρ προχείρως τὴν ἱερὰν ἀλήθειαν καὶ τοὺς ἱεροὺς θεσμοὺς θυσιάσας, σχολῇ γ' ἂν φείσεται τῶν συμφερόντων τῇ πολιτείᾳ. Ἀλλὰ γὰρ ζηλοῦτε ἕως τὸν πέλας; μὴ ζηλοῦν τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν παρεγγυᾶται ὁ Προφήτης ὁμοῦ καὶ Βασιλεὺς Δαβίδ. Ἄζηλα τὰ φύσει καὶ

νόμῳ κακόζηλα· οὐδὲ τὰ νέα πάντα πάντοτε πάντων τῶν παλαιῶν ἀπλῶς κρείττω καὶ δοκιμώτερα. Καὶ ἐπὶ πᾶσιν, ὅπου ἡ Ἐκκλησία πάντ' ἀσμένως ἀποδίδωσι τῷ Καίσαρι τὰ τοῦ Καίσαρος, δικαίως οὖν ἀπολαυέτω πάντων, ὅσα πρέπει τῷ Θεῷ· οὗ ἡ χάρις καὶ ὁ φωτισμὸς καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς Ὑμετέρας Εὐσεβεστάτης Ὑψηλότητος, χαριζομένου ἅμα αὐτῇ ἔτη πλείστα καὶ πανευδαίμονα.

αὠξέ. Ἀπριλίου 17.

*Τῆς Ὑμετέρας Εὐσεβεστάτης Ὑψηλότητος Διάπυρος
πρὸς Θεὸν εὐχέτης καὶ ὁλως πρόθυμος,*

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ καὶ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ.

Ἰερώτατε Μητροπολίτα Οὐγγροβλαχίας, ὑπέρτιμε καὶ ἑξαρχε Πλαγηνῶν Κύρ. Νήφων, καὶ θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι ὅ,τε Ῥωμνίκου, ὁ Πουζαίου καὶ ὁ Ἀρτζεσίου, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι λίαν ἀγαπητοὶ καὶ περιπόθητοι ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ τῆς ἡμῶν Μετριότητος· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Φήμη οὐκ ἀγαθὴ διέδραμε τὴν πόλιν ἡμῶν ἤδη πρὸ μηνός, περὶ τοῦ ὅτι ἡ κατὰ τὰς Δακικὰς Ἡνωμένας Ἡγεμονίας Κυβέρνησις ἐπείγεται διὰ τριῶν Νομοσχεδίων καινοτομῆσαι τὰ περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν παρὰ τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν τε Ἀποστολικῶν καὶ τῶν Συνοδικῶν ὅρων καὶ διατάξεων. Τὸ παντάπασι ξένον καὶ δυσχερές τοῦ θρυλλήματος καὶ ἡ τῆς αὐτόθι Ἱεραρχίας βαθυτάτη σιγὴ οὕτω ἄγαν ἡμᾶς ἐθορύβει διὰ τὸ μηδὲν ὑποτοπάζειν οὕτω δυσχερές, θαρρόυντας τῷ ζήλῳ καὶ τῇ φρονήσει τῶν Ἱερωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων Ποιμένων, οὓς ἡ καθ' ἡμᾶς Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐπέστησέ τε καὶ ἀπεδέξατο προασπιστὰς τῶν καθεστώτων τῇ καθολικῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ. «Καὶ γὰρ ὅταν ἕκαστα τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων εὐθὺ φέρηται κανονικῆς εὐταξίας (φησὶν ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας) οὐδένα μὲν ἡμῖν ἐντίκει θόρυβον, ἀπαλλάττει δὲ καὶ τῆς παρὰ τινῶν δυσφημίας». Ἀλλ' οὐκ ἐβράδυνε βεβαιῶσαι τὴν ἀπαισίαν φήμην ὁ τὰ τρία νομοσχέδια δημοσιεύσας Δακικὸς Μηνύτωρ, λυπηρὰ μὲν καὶ καθ' ἑκτὰ διὰ τὴν καινοτομίαν, πολὺ δὲ ἀνιαιρώτερα τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι καὶ ψη-

φος Ἀρχιερέως αὐτὰ ἐτίμησε, παρ' οὗ ἡ Μετριοτήτης Ἡμῶν σὺν τῇ περὶ Ἡμᾶς
 σεβασμῷ τῶν Ἱερωτάτων Ἀρχιερέων ὁμηγύρει πᾶν ἄλλο προσεδόκησεν ἂν,
 ἐνστάσεις γοῦν καὶ ἀναφοράς πρὸς τὴν ἐξάρχουσαν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ
 Ἐκκλησίαν ἐπὶ αἰτήσῃ ἠθικῆς συνδρομῆς, ἢ τὴν ἄφωνον ὑπογραφὴν καὶ συ-
 νεπικύρωσιν. Καὶ γὰρ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἡμᾶς Ἐπισκόπους ποιμαί-
 νειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος,
 Ἐπισκόπους Θεοῦ εἰς τὸ ἐφίστασθαι εὐκαίρως, ἀκαίρως, ρουθετεῖν, παρακα-
 λεῖν, ἐλέγχειν, ἐπιτιμᾶν, πάντα ποιεῖν καὶ πάνθ' ὑπομένειν ὑπὲρ τοῦ σω-
 σαι τὸ ποίμνιον, σῶσαι τὸν οὐράνιον μαργαρίτην, δόγματα καὶ νόμον, ὅσα
 ἡ καθολικὴ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία παρὰ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων
 καὶ τῶν Συνόδων παραλαβοῦσα ἀσφαλῶς διακατέχει καὶ ἀσφαλῶς παραδί-
 δωσι. Καὶ αἱ μὲν ἀνθρώπινοι ψῆφοι αἱ κατὰ τῶν Κανόνων ἐκφερόμεναι ζη-
 μιῶσι τοὺς ἐξενεγκόντας, οὐ τὴν Ἐκκλησίαν, ἥς οὐδὲ πύλαι ἄδου κατισχύ-
 σουσι κατὰ τὸ θεῖον λόγιον, καὶ ἥτις (ὡς ὁ χρυσορρήμων Ἰωάννης χρυσο-
 λογεῖ), «πολεμουμένη, νικᾷ· ἐπιβουλευομένη, περιγίνεται· ὑβρίζομένη, λαμ-
 προτέρα καθίσταται· δέχεται τραύματα, καὶ οὐ καταπίπτει· κλυδωνίζεται,
 ἀλλ' οὐ καταποντίζεται· παλαίει καὶ πικτεύει, ἀλλ' οὐχ ἡττᾶται». Τὸ σκάν-
 δαλόν ἐστὶ τὸ ταράττον· τὸ δὲ ἐκπληττον ἐκεῖνο μάλιστα, πῶς ποτε ἡ Ἀρ-
 χιερωσύνη ὑμῶν οὐκ ἐνεθυμήθη, ὅτι οἱ τῆς Ἱεραρχίας ἀστέρες, οὓς οὐκ ἄν-
 θρωπος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύριος καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἔταξεν ἀνὰ τὸν
 οὐρανὸν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ μεταδιδόναι τοῖς πιστοῖς οὐ ζόφον γήινον,
 ἀλλὰ τὰς αὐγὰς τοῦ νοητοῦ φωτός τῆς ὑπερκοσμίου ἀληθείας, οὗτοι καὶ
 ἔξαρχα καὶ ταπείνωμα λάβωσι, μίαν οἱ πάντες ἀπανταχοῦ ἔλαχον ἐντολὴν
 οὐρανίαν τοῦ ὁμοίως τοῖς πᾶσι μεγάλους καὶ μικροὺς γίνεσθαι σωτηρίας
 ὁδηγοὶ καὶ κήρυκες ἄληπτοι καὶ ἀδούλωτοι καὶ ἀρρύπωτοι ὡς τὸ φῶς, καὶ
 παντὸς νέφους πολιτικῆς ἐπηρείας καθυπέρτεροι, οὔτε εἰς πρόσωπα βλέπον-
 τες, οὔτε τοὺς τὸ σῶμα μόνον κακῶσαι δυναμένους φοβούμενοι, οὔτε τὴν τοῦ
 ἀγαθοῦ στρατιώτου τάξιν καταλείποντες, ἕως τὸ ποίμνιον κερδάναντες τὸν
 Χριστὸν κερδήσωσιν, οὗ χωρὶς φροῦδα τὰ πάντα καὶ σκύβαλα, αἱ τιμαί, τὰ
 γέρα καὶ τὰ κοσμήματα, οἱ βαθμοὶ καὶ οἱ τίτλοι, αἱ προσδρεῖαι καὶ τὰ
 ἀξιώματα. Ὅπου δὲ αἱ Δακικαὶ Βουλαι καὶ οἱ ὑπουργοὶ καὶ ὁ Ἡγεμὼν οὔτε
 ἑτερόδοξοι εἰσιν (εὐλογητὸς ὁ θεὸς τῆς Ὁρθοδοξίας) οὔτε ἀπηνεῖς τινες καὶ
 τυραννικοὶ γνωρίζονται, τίνος ἕνεκα προσῆκε τοὺς Ποιμένας πτήξαντας εἶξαι
 τοῖς ἀντικανονικοῖς νομοσχεδίοις, καὶ τῇ ὑπογραφῇ κυρῶσαι ὡς καλὰ καὶ

νόμιμα ἐκκλησιαστικῶς, ὅσα Τοπικαὶ καὶ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι μετὰ τοῦς Ἀποστόλους ἀπεκήρυξαν; Πλὴν ἀλλ' ἐπειδὴ δειλία ἢ μάλλον, ὡς ἔοικε, καὶ ἄγνοια ἢ πρόθεσις ἀντισυνοδική (ἄπαγε!) ἐνέβριψεν εἰς τὴν τῆς ἀντικανονικέτητος κάλπην τὴν ἀρχιερατικὴν ψῆφον, τουτί μὲν τὸ λάθος ἦ, τε Μετριο-
της ἡμῶν καὶ ἡ ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις νομοσχεδίοις ἐκτάκτως συναθροισθεῖσα περὶ ἡμᾶς ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἀπὸ τῶν ἐν Βασιλεουσῇ ἐνδημούντων Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὁσιωτάτων Ἱερο-
διδασκάλων (περὶ ἧς ἐδηλώσαμεν καὶ τῷ εὐσεβεστάτῳ Ἡγεμόνι, υἱῷ ἡμετέρῳ κατὰ Πνεῦμα λίαν πεφιλημένῳ) παντελῶς παριδόντες, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐπε-
λογισάμεθα τοῖς πλημμελήσασιν ἀδελφοῖς. Ὅ, τι δὲ καὶ δεδοκται ἡμῖν τε καὶ τῇ ῥηθείᾳ ἁγίᾳ Συνόδῳ περὶ τῶν Νομοσχεδίων, δηλώσει μὲν ἀπὸ ζώσης φω-
νῆς τὸ ἀποστελλόμενον μέλος τῆς Συνόδου ταύτης, ὁ Ὀσιώτατος Ἀρχιεμ-
δρίτης τοῦ καθ' ἡρᾶς Ἀγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Ἀποστολικοῦ καὶ Οἰκου-
μικοῦ θρόνου καὶ Διευθυντῆς τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς Κύρ. Εὐστάθιος
Κλεόβουλος, διςσαφήσει δὲ ὠρισμένως ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιδοθησομένη ἐγγράφος
Συνοδικὴ Διαγνώμη, ἐν ᾗ οἱ λόγοι ἐκτίθενται τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀποδοκι-
μασίας τῶν ἐν λόγῳ νομοσχεδίων. Ἀδιστάκτως δὲ πεποίθαμεν ὅτι σύμπασα
ἡ τῆς Δακικῆς Ἐκκλησίας Θεοφιλῆς Ἱεραρχία πολὺ προτέραν καὶ τιμιωτέραν
ἠγήσεται τὴν τοῦ Ἀποστολικοῦ Ποιμένου ἐντολὴν πάσης ἄλλης ἐγκοσμίου,
ἐνθα λόγος περὶ Ἐκκλησίας καὶ Κανόνων. «Ἀπόδοτέ φησι τὰ Καίσαρος Καί-
σαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ». οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος ὑμᾶς μὲν
ἐνισχύοι ἐν ὁδῷ ἀληθείας, καὶ ἕως τέλους ἀνεπαισχύντους καὶ ἀγρύπνους
φύλακας διαφυλάττοι τῆς οὐρανίου παρακαταθήκης· τὰ δὲ εὐαγῆ ποίμνια
στηρίζοι καὶ καθοδηγεῖν εἰς τὴν ἀκριβῆ τῶν πατρῶων τήρησιν.

Ἀπριλίου ιζ'. ἠώξε.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ.

Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι ὅ, τε Χαριουπόλεως Κύρ. Καλλίνικος, Τοποτη-
ρητῆς τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Μολδαβίας, ὁ Ρώμανοῦ, ὁ Ράδαντζίου
καὶ ὁ Χουσίου, ἐν ἁγίῳ πνεύματι λίαν ἀγαπητοὶ καὶ περιπόθητοι ἀδελφοί

καὶ συλλειτουργοὶ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Οὐκ εἰκὸς ἀγνοεῖν οὐδὲ τὴν Θεοφιλίαν ὑμῶν τὰ περὶ τῶν ἐν τῇ τῶν Ἠνωμένων Ἡγεμονιῶν Ἡγεμονικῇ καθέδρᾳ κυκλοφορούντων ἀπὸ διμήνου σχεδὸν τριῶν ὑπουργικῶν Νομοσχεδίων, ἅμεσον μὲν τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐχόντων, Θεσμοθέτιν δ' ἐπαγγελίαν τὴν τοῦ καινοτομῆσαι παρὰ τὰ Ἀποστολικά καὶ Συνοδικὰ Θεσπίσματα περὶ τὸν ἄνωθεν ἐκ πατέρων εἰς ἡμᾶς κατελθόντα καὶ καλῶς διακρατήσαντα διοικητικὸν τῆς Ἐκκλησίας διάκωμον. Ἄκουσμα μὲν δὴ τοιοῦτο καὶ ἀκοῦσαι τὴν ἀρχὴν ἀπυυχόμεθα. Ἐπειδὴ δὲ, ὅπως ποτὲ, καὶ κυοφορούμενον ἐν τοῖς ὑπουργοῖς καὶ ἀποτεχθὲν οὐκ ἐλάνθανε τὴν ἐν Δακίᾳ Θεοφιλεστάτην Ἱεραρχίαν, προσῆκεν αὐτὴν ἀντιστῆναι μὲν, ὅση δύναμις μετὰ Ἀποστολικοῦ καὶ ποιμαντορικοῦ τοῦ ἀξιώματος, οὗ ἔχει ἀπὸ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ· ἐν δ' ἀποτυχίᾳ μὴ σιγῆσαι ὥς περὶ οὐδενοςώρου, ἀλλὰ πρῶτιστα καὶ ἀνυπερθέτως τὴν ἐξάρχουσαν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν πληροφορῆσαι, καὶ τὴν δυνατὴν ἠθικὴν συνδρομὴν ἐξαίτησθαι. Καὶ οὐκ ἐνταῦθα μόνον χρέος σπουδαῖον κατωλιγώρηται· ἀλλ' ὃ πολὺ χεῖρον καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνιάρωτερον, οἰκείᾳ καὶ ἀκαταναγκάστῳ βουλήσει Ἀρχιερέων ὑπογραφῇ συνεκύρωσεν ἐν τοιοῦτοις νομοσχεδίοις ὅ,τι Ἀποστόλων καὶ Συνόδων καὶ Πατέρων γλῶσσαι καὶ κάλχηροι Θεοκίνητοι καθάπαξ πρὸ αἰώνων ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀπέιπον καὶ ἀπεκήρυξαν. Ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν τὰ Ἐκκλησιαστικά τῆς Δακικῆς ἀρχιερατικῆς ἀδελφότητος πλημμελήματα δειλίᾳ μᾶλλον, ὥς ἔοικε, καὶ ἀγνοίᾳ, ἢ ἀντισυνοδικῇ (ἄπαγῃ!) προθέσει καὶ διαθέσει τετολμημένα, ἥ,τε Μετριότης ἡμῶν καὶ ἡ ἐκτάκτως περὶ ἡμᾶς ἐπὶ ἐξετάσει τῶν Νομοσχεδίων τούτων συνελθοῦσα Ἱερά καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Βασιλευσούσῃ ἐνδημούντων Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὁσιωτάτων ἱεροδιδασκάλων, ταῦτα ὅλως οὐδ' ἐπελογισάμεθα τοῖς ἡμετέροις ἐν Χριστῷ ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς. Ὁ δὲ προϋργαίτατον εἰπεῖν, τὸ ἐκκλησιαστικῶς ἀντικανονικὸν καὶ ἀδόκιμον τῶν Νομοσχεδίων τούτων ἀναδιδάσκει τὴν ὑμετέραν Θεοφιλίαν αὐτῇ ἢ τῇδ' ἐπισυνημμένη κοινῇ Συνοδικῇ Διαγνώμῃ, ἣν καὶ εἰς Βλαχίαν τῷ τε ὑψηλοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ Ἡγεμόνι, υἱῷ ἡμετέρῳ κατὰ πνεῦμα λίαν περιλημένῳ, καὶ πᾶσι κοινῇ τοῖς ἐκεῖ Ἱεράρχαις ὁ παρ' ἡμῶν ἀπεσταλμένος ὁσιώτατος Ἀρχιμανδρίτης τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Ἀποστολικοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ διευθυντῆς τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς Κύρ Εὐστάθιος Κλεόβουλος, μέλος ὢν καὶ ἡ αὐτοῦ ὁσιότης τῆς ἐκτάκτου

ταύτης ἁγίας Συνόδου, κομίζει πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν τὰς ψυχὰς ἀστηρίκτων. Χριστὸς ἡμᾶς ἡλευθέρωκεν, ἀδελφοί ποθεινότατοι, τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν, ἵνα τῇ σαρκὶ κατὰ νόμον ἄλλοις ὑπακούοντες, οἷς θεόθεν τέτακται, τῷ Θεῷ μόνῳ ζῶμεν καὶ δουλεύωμεν πνεύματι καὶ ἐν τοῖς πνευματικοῖς. Τὰ μὲν γὰρ οὐράνια τοῦ Θεοῦ ἐστὶ μόνου· τῶν δ' ἐπιγείων μέτεστι μὲν τοῖς κραταιοῖς τῆς γῆς· μέτεστι δὲ ἐκ φιλοτιμίας ἡγεμονικῆς καὶ τοῖς Ἐπισκόποις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀπὸ τοῦ βήματος οὕτω καὶ τοσοῦτον, ὥστε τελειοῦν καὶ αὔξειν, ἀλλὰ μὴ κολοῦειν καὶ ἀπεμπολεῖν τὴν θείαν καὶ ἀποστολικὴν ἐπαγγελίαν καὶ παρρησίαν καὶ δύναμιν ἐπὶ συλήσει τῆς τῆς χάριτος κιβωτοῦ, ἐν ᾗ ἡ πίστις καὶ τὰ μυστήρια καὶ ὁ νόμος τῶν Διαθηκῶν· ἐν ᾗ τῶν Ἀποστόλων τὸ κήρυγμα καὶ οἱ ὅροι τῶν Συνόδων, καὶ ἡ τῶν Πατέρων πατρικὴ κληρονομία· ἐν ᾗ τὰ τρόπαια τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅλη ἡ αἰώνιος ζωὴ καὶ ὅλη τῶν ψυχῶν ἡ σωτηρία. Οὕτω φρονοῦντες καὶ διδάσκοντες καὶ ποιοῦντες, καὶ τὴν θεοκυβέρνητον καὶ θεοδόξαστον Ἐκκλησίαν εὐφρανεῖτε, καὶ τὰ ποίμνια σώσετε, καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ μεγάλοι ἐν τῇ οὐρανίῳ βασιλείᾳ, μεγάλοι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, εὖ πράξετε κατὰ Θεόν, οὗ ἡ χάρις καὶ ἡ δύναμις στηρίζοι καὶ ποιμένας καὶ ποιμαινομένους ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀληθείας.

ΑΩΞΕ Ἀπριλίου ιζ'.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Περὶ τῆς εἰς τὰς Ἡνωμένας Παραδουναβίους Ἡγεμονίας Ἐκκλησιαστικῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Εὐσταθίου Κλεοβούλου ἀπὸ 22 Ἀπριλίου—14 Μαΐου 1865.

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα! Ἀγία καὶ Ἱερ. Σύνοδος!

Ἐντολὴ καὶ ἀποφάσει τῆς Ὑμ. Θ. καὶ προσκυνητῆς μοι Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν συγκροτηθείσης ἐκτάκτου Ἱερᾶς καὶ Μεγάλης Συνόδου ἀποσταλὲς ὁ εὐσεβᾶτως ὑποφαινόμενος τῇ 22 Ἀπριλίου τ. ε. εἰς τὰς Ἡνωμένας Δακτικὰς Ἡγεμονίας πρὸς τὸ κομίσαι καὶ, εἰ δέοι, διασαφῆσαι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Γράμματα, τὰ πρὸς ἄπασαν μὲν τὴν ἐκεῖ εὐσεβῆ Ἱεραρχίαν καὶ

τὸν ἐπιτόπιον Ἡγεμόνα ἐπιγεγραμμένα, τὸ δὲ ἀντικλονικὸν ἐνίων Ἐκκλησιαστικῶν νομοσχεδίων τῆς χώρας ταύτης καταδεικνύοντα, δευτεραίος ἀφικόμεν ἐν Γεώργεσβον, πρώτην πόλιν Βλαχικὴν τοῖς ἐνθένδε εἰς Βουκουρέστιον ἀναβαίνουσιν. Ἄμ' ἀποβάντι τοῦ ἀτμοπλοίου, ὑπάλληλοι τῆς ἀστυνομίας καὶ τῆς φρουρᾶς ἀπαντήσαντές μοι ἀπήτουν τό τε διαβατήριον καὶ τὴν εἰδικὴν τοῦ Μητροπολίτου ἄδειαν, ἀπαραίτητον, ὡς ἔλεγον, πᾶσι τοῖς ἱερωμένοις. Δεῖξας αὐτοῖς τὴν ὑπὸ τοῦ Κ. Νέγρη ἐπιθεώρησιν τοῦ διαβατηρίου προσέθηκα ὅτι, καίτοι ὀλίγας μόνον ὥρας προτιθέμενος διατρίψειν ἐν Βουκουρεστίῳ οὐδεμιᾶς ἐπὶ τούτῳ ἐδεόμην ἀδείας, οὐχ ἥττον τὸ ἀποστεῖλάν με Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐγκαίρως ἐτηλεγράφησε τὰ περὶ ἐμοῦ καὶ ἀπορῶ πῶς αἱ ἐν Γεωργέσβῳ ἀρχαὶ ἀγνοοῦσι τοῦτο. Ἀλλ' ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος ἀφελὼν μου τὸ διαβατήριον ὡς ἀνεπαρκὲς διὰ τὸ ἐσωτερικόν, ἐπέτρεψέ μοι ἵνα κατευθυνθῶ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἐν ᾧ ὁ Διοικητὴς κατῴκει, ἐρωτήσω αὐτὸν τὰ περὶ τῆς ἀδείας. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ Διοικητὴς τὴν αὐτὴν προϋβάλλετο ἄγνοιαν, ἐδέχθη ἵνα τηλεγραφῶ κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰπουργὸν τὰ ἐξῆς τηλεγράφημα. « Ἀφικόμενος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ διαβατηρίου τεθεωρημένου ὑπὸ τοῦ Κ. Νέγρη ἐν ἀποστολῇ τοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῇ Α. Ὑψηλότητι τῷ Ἡγεμόνι καὶ τῷ σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ, παρακαλῶ τὸν Κ. Ἰπουργὸν ὅπως ἐντείλῃται τῷ Διοικητῇ διευκολυνᾶί μοι τὴν εἴσοδον. » Ἐλθούσης τῆς ὑπουργικῆς ἀδείας ὁπὲρ τῆς αὐτῆς ἡμέρας, τὴν ἐπιούσαν (25 Ἀπριλίου) ἅμα δύνοντι τῷ ἡλίῳ εἰσῆλθον εἰς Βουκουρέστιον καὶ κατέλυσαν ἐν ξενοδοχείῳ, οὐ μακρὰν κειμένην τῆς Μητροπόλεως.

Τῇ ἐπαύριον (26 Ἀπριλίου) σπεύσας εἰς προσκύνησιν τοῦ Πανιερωτάτου Ἀγίου Οὐγγροβλαχίας Κυρ. Νήφωνος, ἐπληροφορήθην παρὰ τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Α. Πανιερότητος, τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου ἁγίου Στρατονικείας Κ. Καλιξίου, ὅτι ἀπὸ πρωῒας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἀπῆλθεν εἰς τὴν δύο περίπου ὥρας ἀπέχουσαν τῆς πόλεως ἱερὰν Μονὴν τοῦ Τσερνίκα πρὸς ἀναψυχὴν τριήμερον. Διὸ καὶ κατευθύνθην πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν καὶ ἐκείθεν πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰπουργὸν εἰς τὰ Ἰπουργεῖα. Ἀμφοτέροι, ὁπωσοῦν ἐντίμως καὶ φιλοφρόνως ὑποδεξάμενοί με, διεβεβαιώσαντο, ὅτι ἐτηλεγράφησαν περὶ ἐμοῦ πρὸς τὸν Ἡγεμόνα, εὐρισκόμενον ἐν τῷ κατὰ Μολδαβίαν κτήματι καὶ ἕως τοῦ προσεχοῦς σαββάτου ἢ τῆς Κυριακῆς βεβαίως περιμενόμενον. Καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰπουργὸς Κ. Βερνέσκος

οὐδὲν ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ περὶ τῆς ὑποθέσεως (ἴσως διότι οὐκ ἦν μόνος κατὰ τὴν ἐμὴν ἐπίσκεψιν)· εἶπε δὲ, ὅτι ὁ Μητροπολίτης ἀπουσιάσας ἐπανέρχεται οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας. Ὁ δὲ Πρωθυπουργὸς Κ. Βοσιάνος συνδιελέχθη περὶ τὴν μίαν ὥραν κατὰ τὴν ἐξῆς ἔννοιαν γαλλιστὶ, καὶ περ εἰδὼς τὰ ἑλληνικά:

Βοσιάνος. «Ποῖαν ἀποστολὴν ἔχετε Κ.Κλεόβουλε;

Κ.Κλεόβουλος. «Καθαρῶς ἐκκλησιαστικὴν. Ἐκκλησιαστικὴν δ' ἀκούων, Κ. Ὑπουργέ, μὴ ὑπολάβητε ὅτι πρόκειται περὶ Μοναστηριακῶν κτημάτων· ἀλλὰ περὶ ὅλως θρησκευτικῶν ζητημάτων, οὐδεμίαν σχέσιν ἐχόντων πρὸς τὰ ὕλη καὶ συμφέροντα.

Βοσ. «Μερικώτερον ποῖά τινα ἐκκλησιαστικά ζητήματα ἐφιστῶσι τὴν προσοχὴν τῆς Μ. Ἐκκλησίας;

Κ.Κλεόβ. «Κανονικά περὶ τε τοῦς Ἐπισκόπους καὶ τὴν Σύνοδον καὶ τὸ μοναστικὸν πολίτευμα καὶ τὰ παρχαλήσια, περὶ ὧν πραγματεύονται νομοσχεδία τινα πρόσφατα τῶν Ἡνωμένων Ἡγεμονιῶν.

Βοσ. «Ἐγὼ ἐργασθεὶς ἐν πρώτοις καὶ κυρίως περὶ τοῦς νόμους τούτους τῶν Ἡγεμονιῶν ἐνδιαφέρομαι πολλὸν, ἵνα μάθω τί τὸ ἐν τούτοις προσκροῦον εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Ἡμεῖς, μιμηθέντες τοῦς Ἕλληνας καὶ θεωροῦντες αὐτοδιοίκητον τὴν ἐπιτόπιον Ἐκκλησίαν εἰς τὰ Διοικητικά (dans l'administration), φρονοῦμεν ὅτι τὰ διοικητικά μεταβάλλονται· διότι οὐκ εἰσὶ δογματικά. Ὅπου δ' ἐμφιλοχωρεῖ μεταβολή, ἐκεῖ φαίνεται παντάπασιν ἄκαιρος ἡ ἐπίδειξις τῆς Μ. Ἐκκλησίας πρὸς τὸ ἐπιρρεᾶσαι (influencer) τὰ πνεύματα τοῦ τόπου ἡμῶν.

Κ.Κλεόβ. «Οἱ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος Ἕλληνες, Κ. Πρωθυπουργέ, καὶ πρὶν ἔτι κανονικῶς ἀναγνωρισθῇ τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν κατὰ τὸ 1850, οὐδὲν ἐτόλμησαν καινοτομῆσαι τοιοῦτον, ὅποια βλέπομεν ἐν τοῖς Ἡγεμονικοῖς νομοσχεδίοις. Οὐκ ὀνομάζει ἐκεῖ τοῦς Ἐπισκόπους ὁ Ὑπουργὸς καὶ ὁ Ἡγεμὼν· οὐ συγκαλεῖ Σύνοδον· ἔχουσιν μέλη λαϊκά· οὐκ ἀρκεῖται τοῖς τοποτηρηταῖς ἀντὶ τῶν κανονικῶν Ἐπισκόπων· οὐ πολεμεῖ τῷ μοναστικῷ τάγματι μέχρις ἐξοντώσεως· οὐ μεταβάλλει τοῦ γάμου τὸ μέγα μυστήριον εἰς ψιλὸν ἀστυκὸν συνάλλαγμα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. Ἡ δὲ πολιτικὴ θέσις τῶν Ἡγεμονιῶν διαφέρει ἔτι τῆς Ἑλλαδικῆς καὶ τῆς Ῥωσικῆς· ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ διέφερεν, ἡ ἀτομικὴ μου γνώμη οὐδέποτε δικαιοῖ τὸν ἐξωτερικὸν τοῦτον κατακερματισμὸν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐξ οὗ προκύπτει ταπεινώσις. Διὸ καὶ τὸ ἐπ' ἐμοί, ἤλπισα ἂν παρὰ συνετοῦ

ὑπουργείου, οἷον ἐπαινείται τὸ Ρουμουνικόν, ἵνα προτείνῃ οὐχὶ αὐτοδιοίκη-
τον καὶ πολλαχῶς ἐπικίνδυνον ἐκκλησιαστικὴν μονομέρειαν, ἀλλὰ τοῦναν-
τίον δεσμὸν ἄμεσον καὶ συμπαγῆ διὰ τῆς κατ' ἔτος ἢ κατὰ τριετίαν ἀπο-
στολῆς εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδον ἐνὸς Δακικοῦ Μητροπολίτου
πρὸς ἀμοιβαίαν οἰκοδομήν καὶ ἐνίσχυσιν. Ἐπειτα, ὅπου ἡ Μ. Ἐκκλησία οὐδὲν
λέγει περὶ ἐξερθήσεως, πῶς ἡ ἡμετέρα Ἐξοχότης λαλεῖ περὶ Ἐκκλησιαστι-
κῆς ἀνεξαρτησίας; Ποία ἐξάρτησις ὀχληρὰ ἢ ἐπιζήμιος ἐνυπάρχει ἐν τῷ
ἀπαιτεῖν, ἵνα πᾶσα τοπικὴ Ἐκκλησία συμμορφῶται ἀεὶ πρὸς τὰ κανονικῶς
καὶ Συνοδικῶς καθεστῶτα; ἢ πῶς ἂν τις εὐσεβὴς εὐσεβῶς ὀνομάσειεν ἀνε-
ξαρτησίαν Ἐκκλησίας τὸ καταπατεῖν τὰ θεσπίσματα τῶν Συνόδων; Καὶ
ἄλλως, Κ. Ὑπουργέ, οὐ μόνον οὐκ ἀληθεύει, ὅτι μεταβάλλεται ἡ Διοίκησις
τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ τυχόντος καὶ ὅπως τύχοι, ἀλλὰ καὶ (συγχωρήσατέ
μοι τὴν ἔκφρασιν) τοῦτο ἐστὶν ἀρχὴ προτεσταντικὴ καὶ βέβηλος (profane).
Καὶ γὰρ ἡ πᾶσα Ὁρθοδοξία καὶ αὐτὴ ἡ δυτικὴ Ἐκκλησία πιστεύει, ὅτι αἱ
Συνοδικαὶ ἀποφάσεις, αἱ τε δογματικαὶ καὶ αἱ κανονικαί, αἱ περὶ τὰ ἡθῆ
καὶ τὴν διοίκησιν ἐκφέρονται πᾶσαι ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ κατὰ θεῖαν ἐπί-
πνοιαν ἐπομένως πᾶς ὁ ἀντικείμενος αὐταῖς ἀντιλέγει οὐ φιλοῖς ἀνθρώποις,
ἀλλ' αὐτῷ τῷ Πνεύματι. Ἡ ἀρέσκει τῇ ἡμῶν εὐσεβείᾳ Κ. Ὑπουργέ, τὸ με-
ταδίδοσθαι τὴν ἱερωσύνην καὶ ἀρχιερωσύνην παρὰ τοῦ ἡγεμονεύοντος προ-
τάσει τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ γνωμοδοτήσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἵνα καὶ
ὁ τοῦ Χριστοῦ Ἀπόστολος καταντήσῃ εἰς τάξιν ὑπαλλήλου; Ὅπου γὰρ τὴν τοῦ
διδάκτορος ἀξίαν, καίτοι γῆϊνην καὶ φυσικὴν, ἐπιμαρτυρεῖ καὶ χαρίζεται οὐχ
ὁ τυχών, ἀλλὰ μόνη ἡ τῶν διδασκάλων σύγκλητος, πῶς τὸ ὑπερφυσικόν
καὶ οὐράνιον δῶρον τῆς ἀρχιερωσύνης μεταδώσει ἄλλος παρὰ τὴν ταύτην τὴν
χάριν ἔχοντα;

Βοσ. «Ἡμεῖς τοὺς προκεχειροτονημένους τιτουλαρίους προβιβάζομεν προ-
τάσει ὑπουργικῇ εἰς τὰς Μητροπόλεις καὶ τὰς ἐνεργείᾳ Ἐπισκοπάς.

Κλεόβ. «Καὶ μὴν οἱ κανόνες οὐδεμίαν μὲν χειροτονίαν οἶδασι χωρὶς
ῥωσισμένης Ἐκκλησίας ἢ Μητροπόλεως· οὐδένα δ' Ἐπίσκοπον δίχα συνοδι-
κῶν ψηφισμάτων τῆς ἐπαρχίας ἢ τῆς κυριάρχου Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ γὰρ περὶ
τούτων οὐ μὴκύνω τὸν λόγον· διότι, ἐὰν καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐξοχότης ἀναγνῶ
τὰ πρὸς τὴν Α. Ὑψηλότητα ἐκκλησιαστικὰ γράμματα, πέποιθα ὅτι εὐρήσει
πολλὰ καὶ σοφὰ καὶ ἀποχρῶντα· εὐρήσει ἔν γε τοῖς ζητήμασι τούτοις, ὥσπερ
ναυτικὴν πυξίδα, δεικνύουσαν πρὸς τοὺς πολιτικούς καὶ τοὺς πνευματικούς

κυβερνήτας τῆς χώρας ταύτης τὸν ἀκίνητον πολικὸν ἀστέρα τῆς εὐαγγελικῆς καὶ συνοδικῆς ἀληθείας, πρὸς ὃν κατευθυνομένη ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐκτωκαῖδεκα ἡδὴ ὅλους αἰῶνας ἐσώθη ἀπὸ τῆς πλάνης καὶ ἐλαμπρύνθη καὶ ἐδοξάσθη. Ἐκεῖνο δὲ γινωσκέτω τὸ εὐσεβὲς Δακικὸν ὑπουργεῖον, ὅτι πέμπουσα ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τὰ δύο γράμματα πρὸς τὸν εὐσεβέστατον Αὐθέντην καὶ λαλοῦσα πρὸς τὴν Α. Ἰψ., οἷα μήτηρ φιλόστοργος πρὸς υἱὸν φιλομήτορα, τὴν γλῶσσαν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐσεβοῦς παρρησίας, οὐκ ἐπελάθετο ἢ ὀλιγώρησε τῶν ἐκλάμπρων αὐτοῦ ὑπουργῶν· ἀλλ' ἐν τῷ Ἡγεμόνι, ὡς ὑπεράττη κυβερνητικῇ κεφαλῇ, συμπεριέλαβε καὶ τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ, ὡς βραχίονας. Ἐπιτρέψατε δέ μοι, Κ. Ἰπουργέ, ἵνα τὰ μὲν δύο τῆς Ἐκκλησίας γράμματα, ὡς ἀνοικτά, ἐπιδῶ αὐτὸς ἐγὼ πρὸς τὸν Ἡγεμόνα, καθ' ἣν ἔχω ἐντολήν· τὸ δὲ τρίτον, τὸ παρὰ τῆς Α. Ἰψ. τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, ὃ διὰ σεβασμὸν καὶ ἐθιμοτυπίαν αἰτησαμένη ἡ Α. Παναγιώτης ἔδωκέ μοι, ἐγχειρίσω τῇ Ἱμετέρᾳ Ἐξοχότητι, ὡς ἐσφραγισμένον ἅμα καὶ παρὰ πολιτικῆς ἀρχῆς καὶ πιθανῶς ἀπλοῦν συστατήριον.

Βοσ. «Δύνασθε καὶ τοῦτο ἐπίσης ἐγχειρίσαι αὐταῖς χερσὶ, σεβαστέ μοι πάτερ, μετὰ τῶν ἄλλων· ἔστε δὲ βέβαιος, ὅτι ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ Ἡγεμόνος ἀγγελοῦσθε ὁ πρῶτος.»

Εἴτ' ἀποχαιρετήσας ἀπῆλθον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

Ἐπειδὴ δ' ἐθρυλλήθη, ὅτι ὁ Μητροπολίτης διὰ τοῦτο ἀπεδήμησεν ἐκ Βουκουρεστίου, ὅπως μὴ με ἴδῃ πρὸ τῆς ἐπανόδου τοῦ Ἡγεμόνος· καὶ ἐν τῇ ἀβεβαιότητι μὴ τὸ ἐκ Γεωργέβου πρὸς τὸν ὑπουργὸν τηλεγράφημά μου δυσηρέστησε τῷ Μητροπολίτῃ, ὅτι οὐκ ἐγένετο κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν Α. Πανιερότητα, τῇ ἐπιούσῃ (27 Ἀπριλίου), ἔγνων πέμψαι τὸν ἄνθρωπόν μου εἰς τὴν εἰρημένην ἱερὰν Μονὴν τοῦ Τσερνίκα, ἵνα κομίσῃ τὸ ἐπόμενον γράμμα μου ἑλληνιστὶ γεγραμμένον.

Τῷ σεβασμιωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ ἀγίῳ Οὐγγρο-βλαχίας Κ. Κ. Νήφωνι, πατρὶ πανσεβάστῳ καὶ προσκυνητῷ.

Σεβασμιώτατε Δέσποτα!

«Τῇ Κυριακῇ ἐσπέρας αἰσίως εἰς Βουκουρέστιον ἀφικόμενος, ἔσπευσα τῇ ἐπ' αὐτὸν εἰς προσκύνησιν τῆς Ἱμετέρας σεβασμίας Πατρότητος. Ἀλλ' ἐν τῇ Μητροπόλει πληροφορηθεὶς παρὰ τοῦ Ἱμετέρου θεοφιλεστάτου Ἐπιτρόπου, ὅτι ἀπὸ πρωῒας ἀπεληλύθειτε εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ Τσερνίκα, καίπερ βε-

βαιωθείς περί τῆς προσεχοῦς ἐπανάδου τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος, οὐχ ἤτον καὶ πόρρωθεν ἐγγράφως ἀπονέμω αὐτῇ τὰς ἐμὰς υἱϊκὰς καὶ εὐλαβεῖς προσκυνήσεις. Ἐν τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ὀφείλω καὶ κεῖνο γνωστοποιῆσαι αὐτῇ, ὅτι ἡ μὲν Α. Θειοτάτη Παναγιότης, ἀποστέλλουσά με εἰς τὰ ἐνταῦθα προτάσει Συνοδικῇ, ἀνήγγειλε τὴν ἀποστολὴν διὰ τηλεγράφου πρὸς τὴν Γ. Σεβασμιότητα, ἵνα μήτε αἱ ἐπιτόπιοι ἐθιμοτυπίαὶ παραβλαφθῶσι, μήτ' ἐγὼ χρονοτριβῶ κατὰ τὰ μεθόρια ἐν τῷ περιμένειν τὴν ἀναγκαίαν Μητροπολιτικὴν ἄδειαν. Πλὴν ἀλλ', οὐκ οἶδ' ὅπως, κωλυθεὶς ἐν Γεωργεβῷ τοῦ προβῆναι εἰς τὰ ἐνδότερα, διετάχθη παρὰ τοῦ ἐκεῖ Ἐπαρχοῦ (præfectus), ὅπως τηλεγραφικῶς ἐξαίτησωμαι τὴν ἄδειαν κατ' εὐθείαν παρὰ τοῦ ἐξοχωτάτου Ἰπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν. Τὴν ἄδειαν ταύτην ἀβροφρόνως πρυτανευθεῖσάν μοι ἐξέλαβον ἐγὼ οὐ μόνον ὡς παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ, ἀλλὰ μάλιστα ὡς παρ' αὐτῆς τῆς ὑμετέρας προσκυνητῆς μοι Σεβασμιότητος, ἥς διατελῶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ υἱὸς καὶ θεράπων εὐπειθέστατος, ὁ ταπεινὸς ἀρχιμανδρίτης τοῦ Οἴκουμενικοῦ θρόνου.»

Ἡ Α. Πανιερότης μετὰ μακρὸν δισταγμὸν πρὸς τὸ δέξασθαι μου τὸ γράμμα, ἐρωτήσασα εἰ αὐτὸς ἐγὼ εἰμι ὁ περὶ οὗ ἔγραψεν ὁ Πατριάρχης, λαβοῦσα καὶ ἀναγνοῦσα ἐδήλωσε διὰ ζώσης φωνῆς, ὅτι αὐθημερὸν ἐσπέρας ἔμελλε καταβῆναι τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐποίησε.

Τῇ Τετάρτῃ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς (28 Ἀπριλίου) πέμψας τὸν ἀνθρώπῳ μου εἰς τὴν Μητρόπολιν ἠρώτησα εἰ ὁ σεβ. Μητροπολίτης ἐστὶν ἐκεῖ, καὶ εἰ ἔχει καιρὸν τοῦ δέξασθαι μου τὴν προσκύνησιν. Ἡ Α. Πανιερότης ἐμήνυσεν, ὅτι περιμένει με τὴν 12ην ὥραν (τὴν μεσημβρίαν). Ἀπὸ τῆς αὐλῆς τῆς Μητροπόλεως προϋπήντησάν μοι τρεῖς λαῖκοι, ἐφεξῆς ἱστάμενοι, καὶ ὁ δευτερεύων τῆς Α. Πανιερότητος ἐν δὲ τῇ αἰθούσῃ τῆς ὑποδοχῆς ἐν τῷ μέσῳ ἵστατο ὁ Μητροπολίτης καὶ παρ' αὐτῷ ὁ γηραιότερος ἑλληνιστὴς γραμματεὺς τῆς Μητροπόλεως. Τὴν δεξιάν τῆς Α. Πανιερότητος μετὰ τῆς συνήθους ὑποκλίσεως ἀσπασάμενος προσεῖπον ἑλληνιστί : « Ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ ἡ περὶ αὐτὴν ἀγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, τὸν ἐν Χῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἐκ μέσης καρδίας ἀσπαζόμενοι τὴν Γ. σεβασμίαν Πανιερότητα, ἐπιδαψιλεύουσιν αὐτῇ ὀλοψύχως τὰς τῆς Ἐκκλησίας θεοπειθεῖς εὐλογίας καὶ τὰς ἀρχαῖς θεοκυρώτους Συνοδικὰς φωνὰς πρὸς ὑποστήριξιν καὶ ἐνίσχυσιν αὐτῆς ἐν μέσῳ τῶν πνευματικῶν ἀγώνων ὑπὲρ τοῦ τηρῆσαι τὰ πατροπαράδοτα καὶ σῶσαι τῆς εὐσεβείας τὸ ποίμνιον.»

Μετά δὲ τὰς αἰωθυίας φιλοφρονήσεις ἑλληνισί, ἀποχωρήσαντος τοῦ γραμματέως, ἐπέδωκα τῇ Α. Πανιερότῃ τὴν Πατριαρχικὴν ἐπιστολὴν, ἣν ἀνέγνω τορῶς, ἐρωτῶν με ὅσα ἠγνόει περὶ τὴν λέξιν ἥ ἔννοιαν. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν παρεκάλεσέ με, ἵν' ἀπὸ στόματος ἐξείπω τὰ τε γεγονότα ἐν Κωνσταντινουπόλει κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὰ Ῥουμουνικὰ νομοσχέδια καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς δόξαντα. Ἐγὼ δὲ πάντα δις ἀφ' ἑσῆς συνεπέρινα τὸν λόγον εἰς τοῦτο, ὅτι πᾶσαι αἱ τῆς Ἐκκλησίας μητρικαὶ νομοθεσίαι τὴν τῆς Ἱεραρχίας προτίθενται περιφροῦρσιν ἀπέναντι τῆς πολιτικῆς τῶν Ἡγεμονιῶν ἐξουσίας, διδραχθησομένης κἀντεῦθεν, ὅτι τοῖς Μητροπολίταις καὶ τοῖς Ἐπισκόποις χρέη ἐπίκεινται ἱερώτερα καὶ βαρύτερα. Τούτων εἰρημένων, προσεπέδωκα καὶ τὴν Συνοδικὴν Διαγνώμην, προτάζας τινὰ περὶ αὐτῆς εἰσαγωγικώτερον. Ταύτης δὲ ἰδὼν τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος ὁ Μητροπολίτης ὑπέσχετό μοι τὴν εἰς τὸ βλαχικὸν μεταγλώττισιν καὶ τὴν μετ' ἐπιστάσις ἀνάγνωσιν. Εἴτα ἠρώτησεν εἰ καὶ πρὸς ἄλλους κομίζω ὅμοια ἢ διάφορα γράμματα. Καταφατικῶς δὲ ἀποκρίναμένου κατ' ὄνομα, ἠτήσατο ἵνα, εἰ δυνατόν, ἀναγνῶ κατ' ἰδίαν τὸ πρὸς τὸν Ἡγεμόνα. Ἀρξαμένου δὲ τοῦ Μητροπολίτου λέγειν, ὅτι «γνήσιος τυγχάνων τῆς Ἐκκλησίας υἱὸς καὶ πᾶσι τούτοις εὐαρεστούμενος, ἕως θανάτου ἐν τούτοις ἐμμεῖναι σπουδάσει», παρὰ ἑμὲ, εἴτε κατὰ συνενόησιν εἴτε κατὰ συγκυρίαν, ἀγγέλλεται ὁ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργός. Τὸ δὲ περίεργον, τριῶν ἡμῶν ὄντων, καὶ τῶν δύο ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐν τῷ φανερῷ προκειμένων, οὐδὲν παρ' οὐδενὸς ἐλαλήθη περὶ τῆς ὑποθέσεως, ἕως οὗ ἀπεχώρησα ἐπειπὼν τῷ Μητροπολίτῃ, ὅτι δύναται με ζητῆσαι ἐν τῷ ξενοδοχείῳ, ὅταν εὐαρεστῇται ἢ ἔχῃ τι διατάξαι μοι.

Αὐθημερὸν καὶ τὴν ἐπιούσαν (29 Ἀπριλίου) ἐπισκεψάμην τῶν προκρίτων τινάς, ἐν οἷς καὶ τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Σκαρλάτον Ῥωσέτην, οὗ δεόντως ἐπαινέσας τὸν ζῆλον καὶ τὴν εὐσέβειαν, ἐσπουδάσα διορθῶσαι γνώμας τινάς οὐ πάνυ καλὰς.

Τῇ 30ῃ Ἀπριλίου περὶ τὴν 10πν ὥραν π. μ. προσκαλεσάμενός με ὁ Μητροπολίτης εἰς τὴν Μητρόπολιν, λαβὼν ἀνέγνω ἐμπιστευτικῶς καὶ τὴν πρὸς τὸν Ἡγεμόνα Πατριαρχικὴν ἐπιστολὴν, δις ἀφ' ἑσῆς τῶν ἀσαφεστέρων αἰτούμενος. Μετὰ δὲ τοῦτο ἤρξατο ἀπολογεῖσθαι περὶ τῆς πρὸς τὰ ἱερά καθεστῶτα καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἀκραιφνοῦς αὐτοῦ πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως καὶ τῶν ταύτης ἐνεκὰ κυβερνητικῶν δυσχερειῶν καὶ ἐνοχλήσεων, παραδειγ-

πρατίσας τὸν λόγον ἐξ ἀγνώστων ἐμοί, ἤτοι ὅτι καρτερῶς ἠγωνίσασατο ὑπὲρ τῆς ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις διατηρήσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὡς γλώσσης τοῦ Εὐαγγελίου, τῶν Συνόδων καὶ τῶν Πατέρων, καὶ κατὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ δυτικοῦ ἡμερολογίου.—Ἐπεκύρωσα ταῦτα εἰπὼν· «οὐτ' ἐγὼ οὔτε ἡ Ἐκκλησία διατάζει παντάπασιν περὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τοῦ ζήλου τοῦ ἁγίου Οὐγγροβλαχίας· ταῦτα δὲ κρατῦναι σπουδάζει καὶ εἰς τοῦτον, ἀμύνης ὅπλα χορηγοῦσα τὰ κομισθέντα γράμματα καὶ πάντοτε οὖσα ἐτοιμή πρὸς ἠθικὴν ἀντίληψιν, εὐθὺς ὡς ἂν λάβῃ νύξιν.» Εἶτα ὁ Μητροπολίτης ἐπήγαγεν. «Ἡ Ἐκκλησία φαίνεται πως ἐνειδίξουσά μοι τὰς τιμὰς καὶ τὰς προεδρείας καὶ τοὺς τίτλους. Ἀλλὰ ταῦτα οὐκ εἰσὶν ἐφετεινὰ οὔτε τῆς ἐμῆς προαιρέσεως· διὰ γὰρ ταῦτα οὐκ ἔχω καιρὸν οὔτε τοὺς ἱεροὺς ἀναγνῶναι κανόνας, οὔτε τοῖς λοιποῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἔργοις καὶ καθήκουσιν ἱκανῶς σχολάσαι.» Πρὸς ταῦτ' ἀπήντησα· «Δόξα καὶ πλοῦτος, Σεβασμιότατε, οὐκ ἀπαγορεύονται οὔτε ἐνειδίχονται παρὰ τοῖς λειτουργοῖς τοῦ Θεοῦ, εἰμὴ καθ' ὅσον καὶ ὅτε ζημιούσι τῆς ἱερᾶς διακονίας αὐτῶν τὰ χρέη. Ἡ μὲν οὖν Ἰμετέρα Σεβασμιότης ὡμολόγησε πρὸ μικροῦ, ὅτι οὐ σχολάζει πρὸς ἀναγνώσεις καὶ πρὸς τὰ κύρια ἔργα τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὸ προσέχειν φροντίσι καὶ μερίμναις πολιτικαῖς καὶ κοινωνικαῖς. Ὅπου δὲ ἡ τῆς Γερουσίας προεδρεία ἐξαγοράζεται ἢ διὰ σιωπῆς ἢ δι' ὑπογραφῆς καὶ κυρώσεως τῶν ἀντικανονικῶν, τί τοιαύτης προεδρείας ταπεινωτικώτερον τῇ ἱεράρχῃ τῆς Ἐκκλησίας;»

Ἐνταῦθα ὁ Μητροπολίτης ἐξέφρασε τὴν ἐνειδιστικὴν ἀπορίαν, πῶς ἡ τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία, ἰδοῦσα τὸν ἀριθ. 37 τοῦ Ρουμανικοῦ Μηνύτορος, ὅς τάσσει καὶ τὸν Μητροπολίτην μετὰ τῶν ὑπὲρ τοῦ ἀντικανονικοῦ νομοσχεδίου ψηφηφορησάντων Γερουσιαστῶν, οὐκ εἶδε καὶ τὸν 51, διαψεύδοντα τὴν εἴδησιν ταύτην ὡς ἐξῆς· «Ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Γερουσίας περὶ τῆς συνεδριάσεως, καθ' ἣν ἐψηφίσθη τὸ περὶ ἐκλογῆς Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων τῆς Ρουμανίας νομοσχέδιον, κατὰ λάθος συμπεριελήφθη καὶ ἡ α. ἁγιότης ὁ Μητροπολίτης μετὰ τῶν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου τοῦτου ψηφηφορησάντων Γερουσιαστῶν· ἐν ᾧ ἡ α. Ἀγιότης, ἀποχωρήσασα κατὰ τὴν ψηφηφορίαν, οὐ μετέσχεν αὐτῆς.» Ταῦτα δεῖξασα ἡ Α. Πανιερότης προσέθηκεν ὅτι αὐτὴ ὑπηγόρευσε τὰ πλείστα ἐπιχειρήματα εἰς τὴν τοῦ κ. Σκαρλάτου ῥωσσέτου ἀγόρευσιν. Ἐγὼ ἀπήντησα τάδε· «Ἡ Ἐκκλησία οὔτε δύναται οὔτε ὀφείλει λαμβάνειν πάσας τὰς ἐφημερίδας παντὸς ἔθνους καὶ πάσης ἐπαρχίας δημοδόξου πρὸς τὸ γινῶναι τὰ ἐπιτοπίως προκύπτοντ' ἀντικανονικά· ἔχει γὰρ

τοὺς ἀπανταχοῦ Μητροπολίτας φρουροὺς ἀγρόπνους, ἐγκαίρως καὶ ἀπαραιτήτως γνωστοποιεῖν ὀφείλοντας πάντα τὰ ἐπαρχιακὰ ζητήματα· ὥστε ἐνεκά γε τούτου πᾶσα τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἀγνοία περὶ φυομένου ζιζανίου ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου ἐστὶν (ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖ) νέα ἔλλειψις τοῦ σιγήσαντος ἱεράρχου. Εὐσεβὴς δὲ τις συνδρομητὴς κατὰ συγκυρίαν θεόπεμπτον ἐφάνε-
 ρωσε τῇ Ἐκκλησίᾳ μόνον τὸν 37 ἀριθμὸν τοῦ *Μηνότορος*, καίτοι καὶ ἐτέ-
 ρου προηγηθέντος (ἀριθ. 271 τοῦ ἔτους 1864 Δεκεμβρίου 4,) ἐν ᾧ περιεί-
 χετο νομοσχέδιον ἄθεσμον τὸ περὶ γάμου, τέως ἀγνοούμενον τῇ Ἐκκλησίᾳ
 ἐκ τοῦ σιωπᾶν τοὺς ἐνθάδ' ἱεράρχας. Ἐπειτα, ἀντὶ τοῦ ἐκχωρῆσαι τοῦ βου-
 λευτηρίου ἅμ' ἀρξαμένη τῇ ψηφοφορίᾳ, ἦν ἂν ἀξιοπρεπέστερον, νομίζω, ἢ
 τὸ ὅλως ἀπουσιάσαι κατὰ τὴν συνεδρίασιν, προκηρύξαντα, ὅτι οὐ μετέχει
 συζητήσεως νομοσχεδίου ἀντικανονικοῦ, καὶ οὕτως ἐκ προοιμίων αἰσίως προ-
 καταλαβεῖν τοὺς Γερουσιαστάς· ἢ, ἐπειδὴ ἕως τέλους παρέστη, ψηφοφορήσαι
 χειρὶ καὶ γλώσσῃ καὶ πάσῃ διαμαρτυρίᾳ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπὶ στηριγ-
 μῷ μὲν τῶν ἀσθενεστέρων, εἰς ἔλεγχον δὲ τῶν ὑπεναντίων.»

Ἡ Α. Πανιερότης ἐπειράτο δικαίῳσαι τὴν σιωπὴν, ἔνθεν μὲν λέγων, ὅτι
 γράψας ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ πολέμου πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην
 καὶ πρὸς τὴν ἐν Ἑλλάδι Σύνοδον καὶ ἐρωτήσας, εἰ ἔξεστιν ὀρθοδόξῳ ἱερεὶ ἐκ-
 κομίσαι καὶ θάψαι νεκρὸν ἑτερόδοξον, οὐκ ἔτυχεν ἀπαντήσεως, καὶ διὰ τοῦτο
 ἐσιώπησεν ἔκτοτε καὶ αὐτός· ἔνθεν δὲ προβαλλόμενος τὸ καχύποπτον τῆς
 ἐπιτοπίου Κυβερνήσεως, ἥτις πέντε ἐφεξῆς σχέδια ὑπέβαλεν αὐτῷ, ὧν τὸ
 ἥττον κακὸν ὑπογράφας ἐπεμψεν ἐσχάτως πρὸς τὴν Α. Παραγιότητα· καὶ
 ἄλλα δὲ προσετίθει βίαια καὶ τυραννικὰ παρὰ τῆς ἐκεῖ ἐξουσίας. Ἐγὼ ἀπὴν-
 τησα ὅτι, «τὸ σιωπῆσαι ἕνα τινὰ Πατριάρχην οὐκ ἀπαλλάττει ἐσθλὸν τὸν
 Μητροπολίτην τοῦ ἐπιστέλλειν τοῖς διαδόχοις καὶ τοῖς ἄλλοις συγχρόνοις·
 ὅτι πάμπολλοι εἰσιν ὁδοὶ διαπορθμεύσεως τῶν γραμμάτων· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ
 γράψαι καὶ ψηφοφορῆσαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας οὐκ ἐνδέχεται χριστιανικὴν Κυ-
 βέρνησιν ἀποκτείνειν τὸ σῶμα ἢ παῦσαι τῆς ἐπισκοπῆς. Καίτοι, καὶ τούτου
 ὄντος, οὐδὲν ἐνδοξότερον ἀποστολικῷ ἱεράρχῃ τοῦ παθεῖν ἀδίκως ὑπὲρ τῆς
 ἀληθείας.»

Εἶτα ἡ Α. Πανιερότης ἠρώτα: «Διὰ τί ἡ Ἐκκλησία ἐπιγράφει τὰ γράμμα-
 τα καὶ τοῖς Ἐπισκόποις; οὐκ ᾔδει, ὅτι πάντες, πλὴν ἑνὸς τοῦ ὀγδοηκονταε-
 τοῦς Ῥυμνίκου, εἰσὶ τοποτηρηταὶ καὶ οὐδὲ πάντες Ἐπίσκοποι;» Ἀπεκρινά-
 μην 1), «ὅτι ἡ Μ. Ἐκκλησία οὐκ ἀγνοεῖ, ὅτι ἐν τοῖς Ἐπισκόποις εἰσὶ καὶ

τοποτηρηταί, περί ὧν ἐνεργήσῃ ἐγκαίρως τὰ δέοντα, ἐπειδὴ ἡ ἐγχώριος Ἱεραρχία φαίνεται πως ἀδιαφοροῦσα· 2) ὅτι, εἰ καὶ ἀπλοῖ τοποτηρηταί, εἰσὶν ὅμως Ἐπίσκοποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὡς δεικνύουσιν οἱ τίτλοι αὐτῶν Χαριουπόλεως, Τραϊανουπόλεως, Τριπόλεως, Τρωάδος, Εὐανθίας, Ἐδέσσης, Συνάδων κτλ. 3) ὅτι, εἴτε κανονικοὶ εἴτε μὴ, ἀνάγκη πᾶσα γνῶναι τὴν γνώμην τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῶν νέων νόμων, ὥστε ἡ διορθοῦσθαι ἢ προσφυλάττεσθαι καὶ τοὺς πάντας ὁμόφρονας καὶ ἀγρύπνους γίνεσθαι κατὰ παντός πειρασμοῦ. Εἰ δὲ τυχὸν ἡ Κυβέρνησις ἐναντιωθεῖν τῇ ἐνδημήσει αὐτῶν (ἐνεδήμουν δύο ὁ τοῦ Χουσίου καὶ ὁ τοῦ Ρυμνίκου), ἀνάγκη πεμφθῆναι αὐτοῖς τῶν γραμμάτων ἀντίγραφα, καὶ τὴν ἐκάστου γνώμην ἐγγράφον αἰτηθῆναι.» «Σκεπτόμεθα (εἶπεν), ἀφοῦ ἴδῃς τὸν Ἡγεμόνα καὶ ἴδῃς τὸν ὑπουργὸν καὶ μεταφρασθῶσι τὰ ἐγγράφα βλαχιστί.»

Τῇ παρασκευῇ ἑσπέρας (30 Ἀπριλίου) ἀφικόμενον τὸν Ἡγεμόνα, εἶδεν αὐτὸν τῇ κυριακῇ ὁ Μητροπολίτης. Ἐρωτηθεῖσα δὲ ἡ Α. Πανιερότης παρ' ἐμοῦ εἰ εὐαρεστεῖται παρουσιάσαι με, ἀπεκρίνατο, ὅτι τοῦτο χρέος τοῦ ὑπουργείου.

Τῇ 3 Μαΐου (ἡμέρα δευτέρα) πορευθεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πρωθυπουργοῦ εἶπον αὐτῷ. «Πεποithώς ἐπὶ τῷ ῥήματι τῆς ἡμετέρας Ἐξοχότητος, ὅτι πρῶτος ἐμελλον ἀγγελθῆσεσθαι ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ Ἡγεμόνος, οὐ θέλων δὲ γενέσθαι ὀχληρὸς εὐθὺς κατὰ τὰς δύο πρώτας ἡμέρας, τοῦ δὲ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ἀποποιουμένου τὴν παρουσίαν, περιμένω τὰς ἡμέρας διαταγάς.» Ὁ πρωθυπουργὸς πάνυ εὐγενῶς ἀπεκρίνατο. «Τῷ μὲν Σαββάτῳ ἡδικητέαι ὁ Ἡγεμὼν· τῇ δὲ Κυριακῇ εἵχομεν μετὰ τὴν ἔνκρηξιν τῶν βουλῶν τετράωρον ὑπουργικὸν συμβούλιον. Ἐπειδὴ δὲ σήμερον περὶ μεσημβρίαν ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς ὤψεται τὸν Ἡγεμόνα, εἶπατε αὐτῷ καὶ παρ' ἐμοῦ, ἵνα εὐαρεστηθῇ εἰσαγαγεῖν ὑμᾶς παρὰ τὸν Ἡγεμόνα.» Ἐκείθεν τοίνυν μεταβὰς παρὰ τῷ ὑπουργῷ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τὰ εἰρημένα δηλώσας ἤκουσα, ὅτι οὐχὶ αὐθιμερὸν, ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν ἐμελλεν ἰδεῖν τὴν Α. Ἱψηλότητα, καὶ ὅτι αὖριον μηνύσει μοι περὶ τὴν μίαν ὥραν μ. μ., ἵνα συμπορευθῶμεν εἰς τὸ παλάτιον. Ἐπὶ δὲ τούτῳ αἰτήσας ἔλαβε καὶ σημειώσιν τῆς κατοικίας μου. Ἀλλὰ μάτην περιέμεινα μέχρι τοῦ Σαββάτου· ὁ μηνύων οὐδείς.

Ἐν δὲ τῷ μεταξύ διὰ διερμηνέως ἀναγνούς καὶ τὸν περὶ γάμου νόμον, ὃν ὁ Ἡγεμὼν ἐθέσπισε κατὰ τὴν δικτατορίαν αὐτοῦ, ὅπως ἐφάρ-

μοσθῇ ἀπὸ τῆς Ἰουλίου, καὶ συνιδῶν, ὅτι ὅλως ἐστὶν ἀπαράδεκτος τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἅτε δὴ δρίζων, ἵνα τὴν μὲν σύζευξιν καὶ τὸ διαζύγιον περαίνει τὸ δικαστήριον, οὐδεμιᾶς μνείας γινομένης περὶ ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς καὶ ἀρχῆς, ἡ δὲ συγγενικὴ βαθμολογία περιορισθῇ εἰς τὸν Δον ἐξ αἵματος καὶ τὸν Γον ἐξ ἀγχιστείας, μῆτε θεωρῶνται ἀδελφοὶ οἱ ἔχοντες τὸν αὐτὸν ἀνάδοχον τοῦ βαπτίσματος· καὶ διὰ τοῦτο ἐπάναγκες ἡγησάμενος τὸ γενέσθαι μνείαν ἔγγραφον καὶ ἐπίσημον πρὸς τὰς τοπικὰς ἀρχὰς διὰ τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἡγνῶει τὸν νόμον τοῦτον, ἐγκρίσει καὶ τοῦ Μητροπολίτου, πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτοῦ παρὰ τῷ ὑπουργείῳ, ἐν τε τούτῳ καὶ ἐν τῇ τῶν Ἐπισκόπων συγκαλέσει, συνέταξα καὶ ἐπέδωκα (τῇ 6 Μαΐου) τῇ Α. Πανιερότῃ ἑλληνιστὶ τὴν ἑξῆς αἵτησιν.

Σεβασμιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα !

«Εἶδε καὶ ἀνέγνω αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ἡ Υ. σεβ. Πανιερότης, ὅτι τὰ γράμματα τῆς Ἐκκλησίας εἰσὶν ἐπιγεγραμμένα τῷ τε πανιερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Οὐγγροβλαχίας καὶ πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὸν θεοφιλεστάτοις Ἐπισκόποις, ἅτε δὴ τὸν λόγον ποιούμενα περὶ πραγμάτων ἀφορώντων οὐ μόνον τὸ σεπτὸν πρόσωπον τοῦ Οὐγγροβλαχίας, ἀλλὰ δὴ καὶ σύμπασαν τὴν ἐπιτόπιον ἱεραρχίαν, Βλαχικὴν καὶ Μολδαυικὴν, ὧν ἑκατέραν ἰδίῳ γραμματέων ἡ Ἐκκλησία ἠξίωσε. Καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς πάσης ἱεραρχίας ἡρτῆται μάλιστα ἡ τῆς χώρας θεωρητικὴ τε καὶ πρακτικὴ εὐσέβεια ἐν δόγμασι καὶ ἐντολαῖς, ἐν Ἀποστολικαῖς καὶ Συνοδικαῖς καὶ Πατρικαῖς παραδόσεσιν. Ὅπου δὲ ἡ πᾶσα, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐγχώριος ἱεραρχία, ἥνικα τὰ γνωστὰ εἰσῆγετο ἢ συνεζητεῖτο ἐκκλησιαστικὰ νομοσχέδια τὰ τε ἄλλα καὶ τὸ οὐχ' ἦττον σκανδαλώδες καὶ ἄθεσμον, τὸ περὶ γάμου, οὔτε ἀντέστη ἢ διεμαρτύρατο ἀποστολικῶς καὶ ποιμαντικῶς, οὔτε τῇ τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίᾳ ἐδήλωσε τὰ παρὰ κανόνας γινόμενα, καὶ ἕνεκά γε ταύτης τῆς σιωπῆς πλημμελὲς περὶ τὸ καθήκον ἐκρίθη πᾶσα Συνοδικῶς· διὰ ταῦτα καλὸν καὶ ἀσφαλὲς καὶ ἀπαραίτητον, σεβασμιώτατε Πάτερ, τὸ ὑπὸ πάσης ἀναγνωσθῆναι τῆς Οὐγγροβλαχικῆς ἱεραρχίας τὰ τῆς Ἐκκλησίας γράμματα, καὶ ὁμολογῆσαι αὐτὴν ἐν ὁμηγύρει, παρόντος μου, εἰ συμφρονεῖ καὶ συμπορεύεται ἐν πᾶσι τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡ ἐτεροφρονεῖ τυχὸν (ἅπαγε!) καὶ ἴδια συγκατασκευάζει συμφέροντα. Δέομαι τοίνυν καὶ παρακαλῶ, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀξιῶ, ἐν ὀνόματι τῶν ἀποστειλάντων με ἁγιωτάτων καὶ σεβασμιῶν Πατέρων, τὴν ἱμετέρην σεβασμιάν Πανιερό-

τητα, ὅπως μὴ ἀνεχθῇ καταπατηθῆναι τὴν τῆς Ἐκκλησίας γραπτὴν ταύτην καὶ οὐσιώδη ἀπαιτήσιν μήτε ματαιωθῆναί μου, τὸ ἐπ' αὐτῇ, τὴν συνοδικὴν ἀποστολὴν, ἣν ἡ Ἐκκλησία ἐξεύλατο ἐπὶ ἀσφαλείᾳ τῶν εὐσεβῶν τῆς Ρουμουνίας ποιμνίων καὶ στηρίζει τῶν ὀρθοφρονούντων ποιμένων».

Ἐπειδὴ δὲ ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς φθὰς ἐδήλωσέ μοι (τῇ 3ῃ Μαΐου), ὅτι ὁ σεβ. Μητροπολίτης ἐπέδωκεν αὐτῷ τὰ παρ' ἐμοῦ κομισθέντα τῇ Α. Πανιερότητι ἐκκλησιαστικὰ γράμματα, τοῦτον τέως ὑπολαβὼν λόγον κυριώτερον τῆς ἀναβολῆς τῆς ἐμῆς παρὰ τῷ Ἡγεμόνι ἐμφανίσεως, προσέθηκα ἐν τούτῳ τῷ γράμματι καὶ τὴν δε τὴν παρατήρησιν. «Ὁδοῦ πάρεργον, ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς ἐδήλωσέ μοι, ὅτι ἡ Ἱμετέρα Πανιερότης ἐνεχείρισε πρὸς τὸ Ἱπουργεῖον πάντα τὰ ἐπ' ἐμοῦ δοθέντα αὐτῇ ἔγγραφα πρὸ τοῦ ἐμφανισθῆναί με τῷ Ἱψηλοτάτῳ Αὐθέντῃ καὶ Ἡγεμόνι καὶ ἐπιδουναὶ τὰ τῇ Α. Ἱψηλότητι ἐπιγεγραμμένα τρία γράμματα. Ἡ ἐμὴ σμικρότης καὶ οὐθένεια, Σεβασμιώτατε, ἐθεώρησε τὴν πρᾶξιν ταύτην οὐχὶ φυσικὴν.» Καὶ γὰρ πολὺ διαφέρει τὸ οὕτως ἢ ἄλλως καὶ παρὰ τούτου ἢ ἐκεῖνου πληροφορηθῆναι τὴν τῆς Ἐκκλησίας γνώμην.—Ἡ Α. Πανιερότης εἶπεν, ὅτι ὥφειλε μὲν εἶξαι ὑπουργικῇ ἀπαιτήσῃ πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ὑπονοίας, οὐχ ὑπολαμβάνει δὲ τοῦτο αἴτιον εἶναι τῆς ἀναβολῆς.

Ἐπειδὴ δὲ κοινὸς θροῦς διέσπειρεν, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἦν ὁ μέγιστος τῶν ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων πολέμιος, ἅτε συντάξαν καὶ στηρίζαν τὰ νομοσχέδια, καὶ πολλὴν καὶ ἰσχυρὰν κατασκευάζον ἐν κρυπτῷ τὴν ἀντίπραξιν πρὸς τὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀποστολὴν, σκεψάμενος, ὅτι οὐδαμῶς ἐπιτρέψει μοι τὸ καὶ εἰς ἰάσιον πορευθῆναι ἢ διαβιδάσαι τὰ γράμματα, ὅταν καὶ περὶ τούτων πληροφορηθῇ, ἔγων διαπέμψαι αὐτὰ (τῇ 6 Μαΐου), ἐπισυνάψας πρὸς τὸν Μολδαυτὴς τοποτηρητὴν ἑλληνιστὶ τὸ ἐπόμενον γράμμα.

«Τῇ Ἱμετέρᾳ Πανιέρῳ Θεοφιλίᾳ τὸν εὐλαβῇ χειρασπασμὸν καὶ τὴν ταπεινὴν προσκύνησιν.

» Παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀρτίως ἀποσταλῆς μετὰ γραμμάτων ἐκκλησιαστικῶν, ἐπιγεγραμμένων τῷ τε Ἱψηλοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ Ἡγεμόνι καὶ συμπάσῃ τῇ ἐν ἐνεργείᾳ Ρουμουνικῇ Ἱεραρχίᾳ, τὰ μὲν ἄλλα ἐπέδωκα, ὡς ἡ ἐπιγραφή, τέως παραμένων ἐν Βουκουρεστίῳ ἐπὶ διςσαφήσει ἢ συνδιαλέξει περὶ ὧν τὰ γράμματα πραγματεύονται. ἵνα δὲ πρὸς τοῦτο ἐγκαίρως ἀπαντήσῃ καὶ ἡ Ἱμετέρα Ἱερωτάτη Θεοφιλία καὶ οἱ λοιποὶ τῆς Μολδαυτῆς θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι, πέμπων καὶ

τὰ πρὸς ὑμᾶς ἐπιγεγραμμένα, ἀξιῶ καὶ ἐκλιπαρῶ τὴν Ἱμετέραν Θεοφιλίαν, ὅπως πρῶτον μὲν πληροφορήσῃ με περὶ τῆς ἀσφαλοῦς αὐτῶν παραλαβῆς· εἶτα δὲ ἀνυπερθέτως συγκαλεσασμένη παρ' ἑαυτῇ καὶ τοὺς λοιποὺς Ἐπισκόπους, πρὸς οὓς τὰ γράμματα ἐπιγέγραπται, ἢ πάντες ἔλθῃτε ἕως ὧδε * ἢ, ἐὰν τοῦτο δυσχερὲς, αὐτοῦ συσχεψάμενοι προσηκόντως ἀπαντήσῃτε δι' ἐμοῦ πρὸς τὰ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας διαγραφόμενα. Βέβαιος ὢν, θεοφιλέστατε ἅγιε Χαριουπόλεως, Τοποτηρητὰ τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Μολδαβίας, ὅτι ἡ Ἱμετέρα Θεοφιλία οὐδαμῶς ὀκνήσει μετὰ πάσης σπουδῆς συμμορφωθῆναι τῇ τῆς Ἐκκλησίας Πατριαρχικῇ τε καὶ Συνοδικῇ ταύτῃ ἐντολῇ, καὶ ὥς τάχιστα τὴν ἀπάντησιν ἀναμένων, ἐξαίτουμαι μετ' εὐλαβείας τὰς ὑμετέρας θεοπειθεῖς εὐχάς.»

Τοῦ δὲ εἰρημένου κοινουῦ θροῦ πολλαπλασιαζομένου καὶ διαδιδόντος, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ταχυνεῖ μου τὴν ἐπιστροφὴν, ἵνα μὴ ἡ ἀντιπολίτευσις ὠφελουμένη καὶ ἐκ τῆς ἐμῆς παρουσίας γίνηται σφοδρότερα, ἔγων εἰς τὸ ἔργον χωρῆσαι δι' ἄλλης ὁδοῦ· ἦτοι πρῶτίστα διαβιβάσαι τὴν παρὰ τοῦ Ὑψηλοτάτου Ἀαλῆ Πασσᾶ συστατήριον ἐπιστολὴν, τόσον ἀναγκαίαν πρὸς Ἡγεμόνα, μικρὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ φροντίζοντα. Τῇ οὖν 8ῃ Μαΐου πρωίας πορευθεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ συνταγματάρχου Κ. Κασιμίρου αὐτάρχου τοῦ Ἡγεμόνος παρεκάλεσα αὐτόν ἵνα εὐαρεσθῇ εἰς ἐγχειρίσῃ τῷ Ἡγεμόνι τὸ παρὰ τοῦ Ὑψ. Ἀαλῆ Πασσᾶ γράμμα, ὃ ἐδόθη μοι (εἶπα), ὅπως ἡ ἐγὼ αὐταῖς χερσὶν ἐπιδῶ, ἢ δι' ἐνὸς τῶν πιστοτέρων ὑπασπιστῶν, ἄλλως τε καὶ ἀποποιηθέντος τοῦ πρωθυπουργοῦ ἐπιδοῦναι αὐτὸ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ὑποσχομένου δὲ τοῦ συνταγματάρχου, κατευθύνῃν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν. Τοῦ δὲ ὑπηρετοῦ σημῆναντος βλαχιστὶ ἢ ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ, ἢ ὅτι οὐκ εἶχε καιρὸν, ἀφῆκα ἐσφραγισμένον γράμμα, ἔχον τὴν δὲ τὴν ἔννοιαν. «Ὅπου ἡ θρησκεία προηγείται τῶν πάντων, ἐκεῖ τὰ πάντα προκόπτουσιν. Ἐπειδὴ δὲ ἀποστολὴ καὶ ἐπιστολὴ διπλοῦν ἐστὶ κτήμα τοῦ ἀφ' οὗ καὶ τοῦ πρὸς ὃν, ὁ ταχύνων τὴν ἀφίξιν αὐτῶν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον ἀποφεύγει διπλοῦν ἄδικον. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ οἱ σεβαστοὶ κτήτορες, ἵνα παραδράμω τὴν σύστασιν τῆς Κυριάρχου Δυνάμεως, εἰσὶν ἔνθεν μὲν ἡ μήτηρ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἔνθεν δὲ Ἡγεμονικὴ Ὑψηλότης, δόξαν ποιουμένη τὴν Ὁρθοδα-

* Τῇ ἐγχερίσει δηλονότι τῆς Κυβερνήσεως.

ξίαν· ὁ δὲ μεσολαβῶν, οὐκ ὢν ὁ Μητροπολίτης, ἐστὶν υἱὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ συνάμα ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς θρησκείας, διακρῖναι δυνάμενος ἐκούσιον ταπεινότητα (humilité) καὶ ταπεινώσιν (humiliation).»

Αὐθμερὸν μετὰ τέσσαρας ὥρας ἐπιστέλλει μοι ὁ ὑπουργὸς γαλλιστὶ τὸν δε τὸν τρόπον.

«Σεβαστέ μοι Πάτερ!

»Καὶ ἐκ Γεωργέβου καὶ ἐνταῦθά μοι ἀνηγγείλατε, ὅτι κομίζετε γράμματα τοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὴν Α. Ὑψ. τὸν Ἡγεμόνα. Λαμβάνω τὴν τιμὴν τοῦ προσκαλέσαι ὑμᾶς, ὅπως ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τὸ πολὺ διαβιβάσῃτε εἰς τὰς ἐμὰς χεῖρας τὰ εἰρημένα γράμματα τοῦ Πατριαρχείου κτλ.»

Διὰ δὲ τοῦ κομιστοῦ τοῦ ὑπουργικοῦ τούτου γράμματος ἀπήντησα τὸν δε τὸν τρόπον.

«Ἐξοχώτατε!

»Τῶν τριῶν γραμμάτων, ὧν ἔσχον τὴν τιμὴν τοῦ γενέσθαι κομιστῆς πρὸς τὴν Α. Υ. τὸν Ἡγεμόνα, τὸ μὲν παρὰ τοῦ Ὑψηλοτάτου Ἀαλῆ Πασᾶ, ὡς ἐσφραγισμένον, διεύθυνα σήμερον διὰ τοῦ συνταγματάρχου κ. Κασιμίρου· τὰ δὲ δύο τῆς Ἐκκλησίας ἔχω τὴν διαταγὴν τοῦ ἐπιδοῦναι αὐταῖς χερσίν, οὐ μόνον καθὼ ἀνοικτὰ, ἀλλὰ καὶ διότι οὐκ ὢν ἀπλοῦς γραμματοκομιστής, ἴσως ἡδυνάμην προσθεῖναι καὶ μίαν λέξιν πρὸς τὴν Α. Ὑψηλότητα, ἐὰν ἀξιώσῃ με τῆς χάριτος τοῦ δέξασθαι με κτλ.»

Μετὰ τρεῖς ὥρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπανελθὼν ὁ ὑπουργικὸς γραμματοκομιστῆς ἐκόμισε τὸ ἐξῆς ἐπιστόλιον.

«Σεβαστέ Πάτερ!

»Ἔως οὗ ἡ Α. Υ. ὁ Ἡγεμὼν εὐδοκῆσῃ δέξασθαι ὑμᾶς, εὐαρεστήθητε συμμορφωθῆναι τῇ προηγηθείσῃ ἡμετέρᾳ προσκλήσει κτλ.»

Ἐγὼ δὲ σκεψάμενος μετὰ τοῦτο, ὅτι αἰρετώτερον τὸ πεισθῆναι, ἔπεμψα διὰ τοῦ ἐμοῦ ἀνθρώπου τὰ ἔγγραφα πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων.

Τῇ ἐπαύριον (9 Μαΐου) ὁ ῥηθεὶς ἀυλάρχης, προσκαλεσάμενός με εἰς τὴν αὐλὴν, ἐπέστρεψέ μοι ἐσφραγισμένην τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ὑψηλοτάτου Ἀαλῆ Πασᾶ, εἰπὼν γαλλιστὶ, «οὐ θέλω κοινωνῆσαι τῆς τοῦ Πατριάρχου ῥαδιουργίας (intrigue).»—Ἀπήντησα λαβὼν τὸ γράμμα· «Οὐδαμῶς ἐννοῶ τὴν

ἔκφρασιν, κ. Συνταγματάρχᾳ, οὔτε βλέπω βᾶδιουργίαν ἐν τῷ ἐγχειρίσει διὰ τοῦ πιστοτέρου ὑπασπιστοῦ γράμμα δοθέν μοι ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, ἐπειδὴ ὁ κ. πρωθυπουργὸς οὐκ ᾔθελήσεν αὐτὸ ἐγχειρίσαι.»

Κασίμ. «Ἐὰν μὴ θέλῃ ὁ πρωθυπουργός, ὑπάρχει ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργός.»

Κλεβ. «Ἐγὼ ἐνόμιζον, ὅτι γράμμα Βεζυρικοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν οὐ δίδεται δι' ὑπουργοῦ τῆς Ἐκκλησίας· οὐχ' ἦττον ὅμως, ἵνα πεισθῶ τῇ Ὑμετέρᾳ συμβουλῇ, κ. Συνταγματάρχᾳ, ἐντεῦθεν κατ' εὐθείαν ἀπέρχομαι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Βερνέσκου ἐπὶ τοιοῦτῳ σκοπῷ.»

Ἐκεῖσ' ἀπελθὼν καὶ τὸν ὑπουργὸν εὐρών, ἔδωκα τότε γράμμα καὶ τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις, ἀναμνήσας αὐτῷ, ὅτι καὶ ὁ πρωθυπουργὸς καὶ ἡ Α. Ἐξοχότης ὑπέσχοντό μοι, ὅτι ἔξουσι τὴν γενναιότητα τοῦ μηδεμίαν ἀπαιτεῖν ἐθιμοτυπίαν (*étiquette et formalité*) παρ' ἀφελοῦς ἐκκλησιαστικοῦ, οὐκ ἐπαγγελλομένου τὸν διπλωμάτην. Ἐντεῦθεν φιλοφρόνως διατεθεὶς ὁ κ. Βερνέσκος εἶπεν, ὅτι ἐκλαμβάνει τὸ πρὸς αὐτὸν χθεσινὸν γράμμα ὡς ἔκφρασιν ἀφελείας καὶ οἰκειότητος (*franchise et familiarité*)· εἶτα καὶ ἄλλας φιλοφρονήσεις προσθεῖς, ἤρξατο τοῦ ἐξῆς διαλόγου περὶ τῆς κυρίας ὑποθέσεως.

Βερ. «Μόλις χθὲς ἐσπέρας ἀντιγραφέντα λαβὼν τὰ παρὰ τῷ ἡμετέρῳ Μητροπολίτῃ ἐκκλησιαστικά γράμματα καὶ ἀναγνοὺς αὐτὰ διὰ διερμηνέως, σήμερον ἐγχειρίσω τὰ πάντα πρὸς τὸν ἡγεμόνα καὶ παρακαλέσω τὴν Α. Ὑψηλότητα, ὅπως ὀρίσῃ τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἀκροάσεως καὶ τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος. Ἀλλὰ, τὸ ἐπ' ἐμοί, ἀπεδοκίμασα δύο τινα ἐν τῷ πρὸς τὸν Μητροπολίτην γράμματι τοῦ Πατριάρχου· πρῶτον μὲν, ὅτι ὀνειδίζει καὶ ἐλέγχει αὐτὸν πικρῶς· ὥστε συμφέρει ἵνα μὴ τοῦτο γινώσκῃ ὁ λαός· εἶτα δὲ, ὅτι ὑφηγεῖται πως αὐτῷ ἀνταρσίαν κατὰ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τοῦ τόπου.

Κλεβ. «Ἄπας ὁ ἔλεγχος, κ. Ὑπουργέ, ὅσος ὑπάρχει, ἀναφέρεται εἰς τὴν σιωπὴν τῆς ἐπιτοπίου ἱεραρχίας, δι' ἣν εἰσεχώρησαν ἐν τῇ τοπικῇ Ἐκκλησίᾳ νόμοι, ἀπ' εὐθείας ἀντιστρατευόμενοι τοῖς νόμοις πάσης τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Περὶ δὲ ἀνταρσίας, ὅσον ἐγὼ μέμνημαι, οὐδεὶς ἐστὶ λόγος· πλὴν εἰ μὴ ἀνταρσίαν ἡ Ὑμ. Ἐξοχότης λέγει τὸ δεῖν ὑπομεῖναι τὰ πάντα ὑπὲρ τοῦ μὴ προδοῦναι τὸ πατροπαράδοτον θρήσκευμα. Ἀλλ' ὑπομένειν καὶ μαρτυρεῖν ἐν ἀνάγκῃ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἐστὶν ὑποταγὴ καὶ ταπείνωσις, οὐκ ἀνταρσία κατὰ τῶν πολιτικῶν καθεστώτων.

Βερν. «Ὅσον ἡδυνήθην νοῆσαι τὰ γράμματα, ἐν ἐνὶ μόνῳ ἄρθρῳ διαφω-
νοῦμεν πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, ὅτι ἡμεῖς μὲν ἀμετάβλητον καὶ ἀναλλοίω-
τον ἔχομεθα μόνον τὸ δόγμα τῆς πίστεως· ἐκείνη δὲ καὶ τὴν ὑπὸ τῶν
Συνόδων ὁρισθεῖσαν κανονικὴν τῆς Ἐκκλησίας διατύπωσιν καὶ διοίκησιν
(l'administration et la discipline).

Κλεόβ. «Ἄριστα· ἀλλ' ἐκ τῆς ὑμετέρας ταύτης ἀρχῆς ἐννοεῖ ἡ Ἱ.Μ.Ε. ὅτι
ἔπεται· καὶ γὰρ Σύνοδος Οἰκουμενικὴ καὶ γερουσιαστῶν ἢ βουλευτῶν συνέ-
λευσις κινδυνεύουσιν εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ, καθ' ὅσον ἡ δευτέρα μεταβάλλει,
ὅσα ἡ πρώτη θεσπίζει οὐκ ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ κατὰ θεῖαν ἐπίπνοιαν, ὡς
γοῦν πᾶσα ἡ χριστιανικὴ καθολικότης πρεσβεύει. Παρατρέχων τὰς ἄλλας
θρησκευτικῶς ὁληθρίους τῆς ἀρχῆς ταύτης συνεπείας, περιορίζομαι εἰς μόνον
τὸν ὑμέτερον περὶ γάμου νόμον ἢ νομοσχέδιον, ὃ παρὰ τὸ σιωπῆσαι τὴν
Ἱεραρχίαν, ἀπαρატήρητον εἶχεν ἡ Ἐκκλησία, ἐμοὶ ἀναθεῖσα ὅσα δεῖται
παρατηρήσεως. Καὶ γὰρ παραχρῆμα μετεποιήσατε τὸ Μυστήριον εἰς ψιλὸν
δικαστικὸν συμβόλαιον καὶ, τὸ ἐφ' ὑμῖν, οὐ μόνον τὸν ἀριθμὸν τῶν ἱερῶν
Μυστηρίων ἐκολοβώσατε, ἀλλὰ καὶ εἰς θρησκευτικὴν διαφθοράν ταχὺ τὸν
ὑμέτερον λαὸν ἐξωθήσατε.

Βερν. «Τίνι τρόπῳ; οὐ γὰρ ἐκωλύσαμεν διαρρήθην καὶ δι' ἐκκλησιαστικῆς
εὐλογίας συζεύγνυσθαι τὸν βουλόμενον.

Κλεόβ. «Ναί· ἀλλὰ μὴ μνησθέντες τῆς τελετῆς ταύτης, μήτε θρησκειῶν
δροθεσία πῆζαντες ἐν τῇ γαμικῇ συνοικίᾳ, ἡλλοιώσατε καὶ τὴν συγγενικὴν
βαθμολογίαν. Εἴ τις οὖν ὑμέτερος ὑπήκοος, νυμφευθεὶς ἔμπροσθεν τοῦ πρω-
τοδίκου, τρέφων δ' ἔτι ἱκανὴν εὐλάβειαν πρὸς τὰ πάτρια, ἐθέλησιν μετὰ
τοῦτον τὸν καθ' ἡμᾶς νόμιμος καὶ τέλειον γάμον προσελθεῖν τῷ ἱερεὶ ἢ
Ἀρχιερεὶ πρὸς τὸ αἰτήσασθαι καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐλογίαν, ἐὰν ἀκούσῃ
παρὰ τοῦ λειτουργοῦ τῆς Ἐκκλησίας, «Οὐ δύναμαι εὐλογῆσαι ὑμᾶς τέκνα
μου, ἐπειδὴ ἀθέμιτός ἐστιν ὁ γάμος ὑμῶν διὰ τὸν δε ἢ τὸν δε τὸν λόγον,»
τότε πάντως ἐρεῖ ἐκεῖνος, «Πῶς; οὐ γεφανοῖς ἡμᾶς; ἀλλ' ἡμεῖς συνεζεύχθη-
μεν καὶ ἀφροντιστοῦμεν περὶ τῆς εὐλογίας σου.» Ἴδου κ. ὑπουργέ, ποῦ
φέρει τὸν λαὸν τῆς Δακίας ὁ ἀνθρωπόπνευστος οὗτος νόμος.

Βερν. «Σημειώσατε, ὅτι ὁ νόμος οὗτός ἐστιν ἐξ ἐκείνων, οὓς ἐν διαστή-
ματι τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἐν δισχιλίοις ἄρθροις συνεπεράναμεν, βάσιν
ἔχοντες τὸν Γαλλικὸν καὶ τινὰς Γερμανικοὺς κώδικας. Καὶ γὰρ, ὁπότε πάντα
μικροῦ δι᾿ τὰ εὐνομούμενα κράτη χρῶνται τῷ Γαλλικῷ κώδικι, οὐκ ἔδει

ἡμᾶς αὐτοσχεδιάζειν ἐν τῇ νομοθεσίᾳ· καὶ ἄλλως ἢ συγκροτηθησομένη γενικὴ Σύνοδος ἐν ἡμῖν αὐτῇ ἀναθεωρήσει, εἴτι μὴ καλόν.

Κ.λεόβ. «Οὐκ ἔστι καλὸν ἐν ταῖς ἡμετέροις λαοῖς πᾶν τὸ ἐν Γαλλίᾳ ἢ Γερμανίᾳ καλόν. Καίτοι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ, τῇ μητρὶ τοῦ γαμικοῦ τούτου νόμου, κατηργήθη τὸ περὶ διαζυγίου κεφάλαιον ἕνεκα τῆς προκυψάσης ἀγαλινώτου καταχρήσεως τῶν διαζυγίων· ποῦ μένομεν ἡμεῖς; Ἐπεὶ δὲ ἔδει ἐργάσασθαι ἐπὶ ὕλης δισχιλίων ἄρθρων, τί μὴ προσετίθετε καὶ ἔτι μικρὰν ἐκ τοῦ κανονικοῦ τῆς Ὀρθοδοξίας δικαίου περὶ τὰ θρησκευτικά, ἵνα ὁ νόμος ὑμῶν ἔφερε καὶ τὸν τύπον τῆς εὐσεβείας; Ὅσον δὲ εἰς τὴν προμνημένην Γενικὴν Βλαχικὴν Σύνοδον ἀνάγεται, εἶδεν ἡ Ὑμ. Ἐξοχότης ἐν τῇ Συνοδικῇ Διαγνώμῃ, ὅτι οὐδεμία ὑπάρχει ἢ ὀνομάζεται κανονικὴ καὶ ἁγία Σύνοδος, ἐὰν μὴ, κανονικῶς συγκροτηθεῖσιν, κατὰ κανόνας ἐργάζεται.

Βερρ. «Ἀπαιτεῖ δηλονότι ἡ Ἐκκλησία τὴν κανονικὴν ἐκλογὴν τῶν Ἐπισκόπων· κανονικὴν δὲ λέγει τὴν διὰ ψήφων τῶν Ἐπισκόπων γινομένην. Ἀλλὰ πολὺ πρότερον ἐν ἡμῖν ἐνήργει τὴν ἐκλογὴν ἡ τοῦ λαοῦ συνέλευσις· ἡ δὲ Ἐκκλησία, ἀποδεχομένη τοὺς οὕτως ἐκλεγομένους, εἰσίγα.

Κ.λεόβ. «Εἰς σύστασιν Συνόδου κανονικῆς ἀπαιτεῖ καὶ ἄλλα τινὰ ἢ Ἐκκλησία καὶ δὴ καὶ μέλη ἀπὸ κανονικῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων. Τὰς μὲν οὖν κανονικὰς ψήφους πάντων τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐπαρχίας ἢ τῆς Διοικήσεως, ἐξ ὧν (ψήφων) προσγίνεται τῷ Μητροπολίτῃ ἢ Ἐπισκόπῳ ὁ τῆς κανονικότητος χαρακτήρ, ἐπικυροῖ ἢ ἀκυροῖ τὸ ἄνθος τοῦ λαοῦ ἐν συνελεύσει, ἀνακηρύττον τὸν ἐκλεχθέντα ἄξιον ἢ ἀνάξιον, μετὰ τῶν ἀποχρώντων λόγων. Ὡστε, ἐνῶ τοῦ λαοῦ τὸ δικαίωμα διακρίνει ἀλώβητον, ἐκλέγεται καὶ ὁ ἀρμοδιώτατος καὶ ἱκανώτατος, ὃν οἶδας κάλλιον εἰ συνεπίσκοποι, ἢ πᾶς ὁ λαός. Εἰ δὲ, ὑμῶν χθές καὶ πρόην, ὡς λέγετε, πραττόντων κατὰ τύπους οὐ κανονικοὺς, εἰσίγα ἡ Ἐκκλησία, οὔτε τὸ πλημμελὲς γίνεται νόμος· οὔτε ἡ ἄγνοια ἢ ἀμέλεια τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων, κανὼν ἀστραβῆς τοῦ πράττειν. Ἀλλὰ γὰρ, ὅταν, κ. ὑπουργέ, εὐαρεστηθῇτε καὶ ἐκμελετήσητε τὰ ἐκκλησιαστικὰ ταῦτα ἔγγραφα, πέποιθα, ὅτι πολὺ φῶς εὐρήσετε ἐν αὐτοῖς περὶ τούτων.»

Τῇ ἐπιούσῃ (10 Μαΐου) λαβὼν παρὰ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργοῦ τὴν δε τὴν πρόσκλησιν.

«Σεβαστὲ Πάτερ!

»Ἐπειδὴ ἔχω διαλεχθῆναι μεθ' ὑμῶν περὶ τινῶν ὑποθέσεων, εὐαρεστήθητε

ὅπως ἔλθῃτε εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης μεταξύ τῆς 11—12 ὥρας κτλ.» ἀκριβῶς ἐπορεύθη ἐκεῖσε. Καὶ δὴ λαβὼν τὸν λόγον ὁ ὑπουργ. κ. Βερνέσκος εἶπε: «Χθὲς ἐδόθησαν τῇ Α. Ἰψηλότητι πάντα τὰ γράμματα, ὅσα ὑμεῖς τε καὶ ὁ Μητροπολίτης δι' ἐμοῦ διεβιβάσατε. ἔχουσα δὲ καὶ προηγουμένην γνῶσιν ἡ Α. Υ., καὶ παρ' ἐμοῦ ἀκούσασα τὸ περιεχόμενον, καὶ αὐτὴ ἀναγνοῦσα, καὶ τὸ ὅλον ἐννοήσασα, εἶπεν, ὅτι πολὺ λυπεῖται (*il regrette beaucoup*), μὴ δυναμένη δέξασθαι ὑμᾶς εἰς ἰδίαν ἀκρόασιν, ἅτε σφόδρ' ἀπασχολημένη ὑπ' ἀσχολιῶν καὶ φροντίδων μάλιστα ἐξωτερικῶν. Οὕτως οὖν, ἐπειδὴ πέρας ἔχει ἡ ὑμετέρα ἀποστολὴ, σεβαστέ μοι Πάτερ, δύνασθε ἀπελθεῖν αὖριον ἢ μεθ' αὖριον, ἀφ' οὗ ἴδῃτε τὸν Μητροπολίτην.

Κλεόβ. «Οἶδε καλῶς ἡ ὑμετέρα νοήμων Ἐξοχότης, ὅτι καὶ ὁ τελευταῖος ἰδιώτης, ὑπήκοος ἢ ξένος, ἐὰν δῶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐκφράζων τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἰδεῖν τὸν Ἡγεμόνα ἢ Ἄνακτα, μέγαν ἢ μικρὸν, ἀξιοῦται ὀλίγων ἢ πολλῶν λεπτῶν ἀκροάσεως. Πῶς δὲ εἰς ἐκκλησιαστικῶς, στελλόμενος μακρὰν ὁδὸν παρὰ εἰκοσιν ὀκτὼ σεβασμίων Πατέρων, Πατριαρχῶν, Ἀρχιερέων, καὶ Ἀρχιεπισκόπων, ἐν σώματι συνοδικῶ καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου συναθροισθέντων, καὶ τούτων κομίζων τὰς εὐλογίας καὶ τὰς ἐντολάς, τὰς μὲν ἐγγράφους, ἴσως δὲ καὶ τινὰς προφορικὰς, πῶς τοιοῦτος ἐκκλησιαστικῶς οὐκ ἀξιοῦται ὀλιγολέπτου ἀκροάσεως παρ' εὐσεβεστάτῳ Ἡγεμόνι, τοῦτο ἐμοὶ παντάπασιν ἀκατάληπτον.

Βερν. «ἔχετε δίκαιον· ἀλλ' ἐν ἡμῖν, τὸ νῦν ἔχον, ἅπαν ἐστὶ μεταβολή, τόσα ἔργα καὶ τόσας φροντίδας ἐπαγομένη, ὥστε πᾶσα στιγμή καὶ τῶν ὑπουργῶν καὶ τοῦ Ἡγεμόνος ἐστὶ πολῦτιμος, δαπανωμένη εἰς τε ἐσωτερικά καὶ εἰς ἐξωτερικά. Εἰ δέ τι ἔχετε δηλῶσαι τῷ Ἡγεμόνι προφορικῶς, τοῦτο ἀνακοινώσατε ἢ ἐμοί, ἢ ἀπ' εὐθείας διὰ γράμματος, ὃ αὐτὸς ἐγὼ εὐθὺς ἐγχειρίσω σήμερον.

Κλεόβ. Θαυμαστὸν μὲν, κ. ὑπουργέ, πῶς ἡ Α. Ἰψηλότης ἐν ὀλίγαις ὥραις ἐμελέτησε καὶ κατενόησε πάντα τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἔγγραφα, καίτοι ἐν πρωτοτύπῳ· ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἡ ἐμὴ ἀποστολὴ οὐκ ἦν ἀπλῶς κομίσαι τὰ γράμματα, ἀλλὰ πολὺ οὐσιωδεστέρα ἢ τοῦ λαβεῖν ἀπάντησιν μετὰ ὥριμον μελέτην καὶ σύσκεψιν ἢ καὶ συνδιάλεξιν τινὰ ἱεραρχικὴν καὶ ὑπουργικὴν.

Βερν. «Αἱ ἀποκρίσεις πρὸς τὰ γράμματα τῆς Ἐκκλησίας γενήσονται κατ' εὐθείαν πιθκνῶς δι' ἀπεσταλμένου, ὡς ἡ Ἐκκλησία ἐποίησε· καὶ

τοῦτο οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας· ὥστε καὶ ταύτης τῆς φροντίδος ἀπαλάττεσθε.

Κλεόβ. «Τῷ ὄντι ἡ προσήκουσα γενέσθω ἀπάντησις· ἡ δὲ τῆς ἀπαντήσεως ὁδὸς ἀδιάφορος. Ἀλλ' ἐμοὶ ἀπαραιτήτως ἐπίκειται καὶ ἕτερον ἔργον πληρῶσαι. Καθὰ γὰρ εἶδεν ἡ Ὑμ. Ἐξοχότης, τὰ πρὸς τὸν Οὐγγροβλαχίας γράμματα ἐπιγέγραπται καὶ πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὸν Ἐπισκόποις· ἀνάγκη τοίνυν ἢ τοὺς Ἐπισκόπους συνελθεῖν ἐνταῦθα, ἢ τῶν γραμμάτων ἀντίγραφον πέμψαι τούτων ἐκάστω, ἢ ἐμοὶ ἐπιτρέψαι πᾶσιν ἐφεξῆς διαλεχθῆναι, ἵνα δὴ καὶ ὁ τῆς Ἐκκλησίας ἀγιώτατος σκοπὸς πληρωθῇ, πάντων διδαχθέντων τὰ δέοντα.

Βεργ. «Ναί· ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἐνεκρίθη ὑπουργικῶς· ὁ γὰρ εἰς Μητροπολίτης ὑπὲρ πάντων ἀρκέσει.

Κλεόβ. «Ἐὰν ἀληθεύῃ, ὅτι ὁ ἅγιος Οὐγγροβλαχίας, προεδρεύων τῆς Γερουσίας καὶ ὑπογράφων τὸ βουλευτικὸν ψήφισμα (plebiscitum) τὸ περὶ τῆς τοῦ Αὐθέντου Δικτατορίας, ἐπεκύρωσε πανοτιοῦν ἀντικανονικὸν ἢ εἰσῆγensen, ἡνίκα ἔδει λαλῆσαι καὶ γράψαι· καὶ ὅτι ἐνδέχεται καὶ τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους τοῖς αὐτοῖς περιπεσεῖν, ἢ ἤδη περιπετωκέναι πλημμελήμασιν, ἀνάγκη πᾶσα τοὺς πάντας ἀπὸ τῶν γραμμάτων τῆς Ἐκκλησίας φωτισθέντας καὶ τὰ ὀρθὰ πληροφορηθέντας ἀσφαλισθῆναι, ἄλλως τε καὶ γενικῶν καταστάσεων τῶν ἀντικανονικῶν νομοσχεδίων.

Βεργ. «Ἐπειδὴ ὑπουργικῶς οὐκ ἐνεκρίθη, οὐ δύναται ἄλλως γενέσθαι· ἐὰν δὲ ἀμάρτη ἐκκλησιαστικῶς ὁ Μητροπολίτης, τούτῳ ἐπιτιμᾶτω ἡ Ἐκκλησία, ὡς τῶν ἄλλων κεφαλῇ.

Κλεόβ. «Καίτοι ἔγκρισις Ὑπουργικὴ (ὡς ἐγὼ νομίζω) οὐδέποτε ὤφειλε κρατεῖν ἐγκρίσεως Συνοδικῆς καὶ Πατριαρχικῆς ἐν θρησκευτικοῖς ζητήμασι, γενέσθω ὅμως καὶ τοῦτο, ἐὰν οὕτω δοκῇ τῷ εὐσεβεῖ Ρουμουνικῷ ὑπουργεῖω. Ἐπειδὴ δ' ἐγὼ κομίσας οὐ μόνον τὰ πρὸς τὸν Οὐγγροβλαχίας ἀλλὰ καὶ ἕτερα γράμματα πρὸς τὸν Μολδαυίας Τοποτηρητὴν καὶ τοὺς ἐκεῖ Ἐπισκόπους διὰ τὸ εἶναι ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις οὐχὶ μίαν μονοκράτορα Μητρόπολιν, ἀλλὰ δύο παραλλήλους καὶ ἀδελφάς . . .

Βεργέσκος διακόπτων με. «Πῶς; οὐκ ᾔδει ὁ Πατριάρχης, ὅτι οὐχ' ὑπάρχει Μολδαυίας Μητροπολίτης, ἀλλ' ἀπλοῦς Τοποτηρητής; πῶς οὖν ἐπιστέλλει ἀνυπάρχῳ Μητροπολίτῃ;

Κλεόβ. «Ἦδει τοῦτο πάνυ καλῶς ἐκ φήμης· φρονεῖ δὲ, ὅτι τὸ εἶναι τοπο-

τηρητὴν ἀντὶ τοῦ κανονικοῦ Μητροπολίτου, τοῦτο ἐπιβαρύνει μὲν ἴσως κατὰ τι τὴν τοπικὴν ἱεραρχίαν· οὐ μέντοι αἵρει ἢ ἀφανίζει καὶ τὴν Μητρόπολιν. Τὸ ἔχειν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ὑπουργὸν, φέρ' εἰπεῖν, δύο ἢ τρία ὑπουργικὰ χαρτοφυλάκια τοποτηρητικῶς οὐκ ἀναιρεῖ τοῦ ἑτέρου τῶν ὑπουργείων τὸ αὐτοπόστατον.»

Βερν. «Δότε μοι τὰ γράμματα καὶ ἐγὼ πέμψω αὐτά.»

Κλεόβ. «Οὐ περὶ τούτου πρόκειται νῦν. Τὰ μὲν γὰρ γράμματα ἐπέμφθησαν ἤδη, κ. ὑπουργέ· ἐξαιτοῦμαι δὲ ὅπως μοι ἐπιτραπῇ, εἰ δυνατόν, μαθεῖν ὅ,τι καὶ φρονοῦσιν οἱ Ἐπίσκοποι ἐκεῖνοι περὶ ὧν ἀνέγνωσαν.

Βερν. Ἀγανακτῶν «Πῶς!; ἐπέμψατε τὰ γράμματα πρὸ τοῦ δεῖξάί μοι αὐτά; Κύριε, ἐστὲ ἔνοχος (coupable) ἀπέναντι τῆς Ἡγεμονικῆς Κυβερνήσεως.

Κλεόβ. «Κ. ὑπουργέ, μὴ ταράττεσθε· ἐν ἡρεμίᾳ εὐρίσκεται ἡ ἀλήθεια· ἡ δὲ λέξις ἔνοχος ἀπαρέσκει μοι, ὡς ἀπρόσφορος. Οὔτε γὰρ ὁ Πατριάρχης οὐτ' ἐγὼ εἰμι ἔνοχος, διαβιβάσας τὰ γράμματα, πρὸς ὃν ἐπεγέγραπτο, δίκην ταχυδρόμου, παρὰ πνευματικῆς ἀρχῆς υπερτέρας πρὸς πνευματικὴν ἀρχὴν ὑποδεστέραν ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου περὶ θρησκευτικοῦ ζητήματος. Εἰ γὰρ ὁ ἀγιώτατος Πατριάρχης ἢ ἕτερός τις ἐπεμπεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὰ γράμματα κατ' εὐθείαν εἰς Ἰάσιον διὰ τοῦ κοινου ταχυδρομείου, μὴ τὸ ταχυδρομεῖον φέρον παρέδωκεν ἂν πάντα τῷ ὑπουργῷ, ἵνα καὶ ἐγὼ πράξω τὸ αὐτό; Εἰ δὲ τις τῶν ὑπουργῶν τοῦ ἡμετέρου ἀνεξιθρησκοτάτου Μονάρχου ἡξίου, ὡς ὑμεῖς, κ. ὑπουργέ, βλέπειν τὰ Πατριαρχικὰ καὶ Ἀρχιερατικὰ γράμματα πρὸς ἡμετέραν ἀνάγνωσιν, τί ἄρ' ἂν ἐλεγεν ἡ Ὑμ. χριστιανικὴ καὶ πεφωτισμένη Ἐξοχότης; Δόξα τῷ μεγάλῳ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι καὶ ὑπὸ δυναστείαν ἑτερόθρησκόν ἐσμεν ἐλεῦθεροι.

Βερν. «Περὶ ἐλευθερίας ἐὰν λαλήσωμεν, οὐχ εὐρήσομεν ἀλλαχού μείζονα τῆς ἐνταῦθα· ἄλλο δὲ ἐστὶ πασσᾶς ἑτερόθρησκος καὶ ἄλλο ὑπουργὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὁμόδοξος ἐν συνταγματικῷ πολιτεύματι, ἐνθα οὐδὲν οὐδεμία ἀρχὴ πολιτικὴ ἢ ἐκκλησιαστικὴ ἔχει κρυπτὸν καὶ ἴδιον, μὴ γινώσκοντος τοῦ ὑπουργοῦ. Μόνος ὁ πάππας ἔχει ὁμοίως ἀξιώσεις.

Κλεόβ. «Ἄφετε, παρακαλῶ, τὸν Ῥώμης πάππαν ἔξω τοῦ θρησκευτικοῦ περιβάλλου· γήϊνα ζητεῖ καὶ γήϊνως διανοεῖται. Ἀληθὲς μὲν, ὅτι ἡ Ῥουμουν. Κυβέρνησις ἐστὶν ὁρθόδοξος· ἀλλ' ὁμοίως ἀληθὲς, ὅπως δήποτε, ὅτι ἐν ἐνίοις κεφαλαίοις διαφωνεῖ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἱεραρχίαν αὐτῆς. Ἐφ' ὅσον

ἢ διαφωνεῖ, ἐνδέχεται κωλύειν τὴν τῶν ἀντιθέτων φρονημάτων καὶ διδαγμάτων διάδοσιν. Ἐγὼ δ' ἐκείνο κινδυνεύω ὑποτοπᾶσαι ἀπὸ τῶν ὑμετέρων λόγων, κ. ὑπουργέ, ὅτι ἐνταῦθα οὐχ' ὑπάρχει ἄσυλον τῶν ἐπιστολῶν. Τὸ δὲ μεμνησθαι καὶ τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος ὀλίγον, νομίζω, συμβάλει πρὸς τὸν σκοπόν. Καὶ γὰρ οὐ μόνον ἐν τῇ σπιθαμιαίᾳ καὶ νεοσυντάκτῳ Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Ἀμερικῇ τὰ ἐπισκοπικὰ γράμματα οὐκ εἰσὶ γνωστὰ πάντα τοῖς ὑπουργοῖς.

Βερν. «Τοιαῦτά ἐστι τὰ ἡμέτερα νόμιμα, Κ. Κλεόβουλε· ἀ, εἰ ἀληθῶς ἡγνοεῖτε, (ὅπερ οὐ πιθεύω) τί μὴ ἐμανθάνετε παρὰ τοῦ Μητροπολίτου;

Κλεόβ. «Ὦντως ὁ πταίστης ἐστὶν ὁ Μητροπολίτης· ἐπειδὴ γὰρ, ὅτε ἐδίδουν αὐτῷ τὰ οἰκεῖα γράμματα, οὐκ εἶπέ μοι «τέκνον μου, υἱέ μου, κόμισον αὐτὰ πρὸς τὸν ὑπουργόν, παρ' οὗ ὀφείλω κατὰ τὸν νόμον λαβεῖν αὐτά», πῶθεν ἂν ἐφαντάσθην ἐγὼ τοιοῦτο καὶ περὶ τῶν πρὸς τὸν Μολδαυίας γραμμάτων; Ἀλλ', ὥς ἔοικεν, ἀγνοεῖ καὶ ἡ Α. Πανιερότης τὸν νόμον τοῦτον, περὶ οὗ ἡ Ὑμ. Ἐξοχότης λαλεῖ πρὸς ἐμὲ τὸν ξένον· ἢ οὐκ ἔχω τί εἶπω.

Βερν. «Περὶ τῶν πρὸς τὸν Μητροπολίτην γραμμάτων ἀδιαφόρως προσηνέχθη τὸ ὑπουργεῖον ἔνσκα τιμῆς καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ ὑμέτερον ἄτομον. Τὸ δὲ ὑμέτερον ἐκ Γεωργέβου τηλεγράφημα ἔλεγεν, ὅτι εἵχετε ἀποστολὴν τοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῷ Ἡγεμόνι καὶ τῷ Μητροπολίτῃ· οὐκ ἔλεγεν, ὅτι εἵχετε γράμματα καὶ ἐντολὰς καὶ ἐπὶ ἰάσιον. Ἐνόμιζον δὲ, ὅτι οἱ ἱερωμένοι εἰσὶν ἅπλοῖ καὶ εἰλικρινεῖς, ἀλλὰ . . .

Κλεόβ. «Χάρις πολλή κ. ὑπουργέ, ὑπὲρ τῆς πρὸς ἐμὲ τιμῆς καὶ ἐμπιστοσύνης ὑμῶν· ἀλλὰ διατί οὐ χαρίζεται μοι ἴση τιμὴ καὶ ἐμπιστοσύνη καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὁμοίων τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας γραμμάτων; Στέργων δὲ καὶ ἀσπαζόμενος καὶ ἐγὼ τὴν εὐαγγελικὴν ἀπλότητα, οὐδὲν ὀρῶ ἀπλούστερον καὶ φυσικώτερον τοῦ πέμψαι γράμμα κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν αὐτοῦ. Τὸ δ' ἐμὸν τηλεγράφημα οὐκ ἔδει (νομίζω) γίνεσθαι χάρτην γεωγραφικὸν τῆς ὁδοιπορίας μου, ἀλλὰ μόνον τὴν ἄδειαν αἰτήσασθαι τοῦ εἰς Βουκουρέστιον εἰσελθεῖν ἐπὶ τῇ βεβαίᾳ ἐλπίδι, ὅτι ἐνταῦθα, ὅ,τι ἂν αἰτήσωμαι τοὺς εὐσεβεστάτους ὑπουργοὺς ἐν ὀνόματι τοῦ πρώτου Πατριάρχου τῆς εὐσεβείας, οὐκ ἀρνήσονται μοι. Ἡττησάμην δὲ ἰδεῖν τὸν ἐν Ἰασίῳ Τοποτηρητὴν, ἵνα μάθω τί φρονεῖ· οὔτε πλέον οὔτε ἔλαττον.

Βερν. «Ἀδύνατον τοῦτο. Ἐπειδὴ δ' ἐμοῦ ἀγνοοῦντος, ἐπέμψατε τὰ γράμματα, οὐκ ἐπιτρέπεται οὔτε τὸ γράψαι γράμμα πρὸς τὸν Ἡγεμόνα, καθὼς

προεῖπα, οὔτε ἄλλον οὐδένα ἰδεῖν παρὰ τὸν Μητροπολίτην ἕως τῆς ἀναχωρήσεως ὑμῶν.

Κ.λεόθ. «Ἐγὼ, κ. ὑπουργέ, οὐτ' ἐπιβάλλω τι οὔτε φιλονεικῶ, ἀλλὰ μόνον κατὰ χρέος προτείνω, ὅσα τὸ καθήκον ὑπαγορεύει, ἵνα ἡ Υμ. Ἐξοχότης ἐπιτρέψῃ τόσα, ὅσα νομίζει δυνατά, καλὰ καὶ πρέποντα. Ἐπειδὴ δὲ ἐπιτρέπετέ μοι ἰδεῖν τὸν Μητροπολίτην, μίαν ἔτι τολμῶ καὶ περὶ τῆς Α. Πανιερότητος καθυποβαλεῖν πρότασιν τῆς πρώτης ἀνάγκης. Ἐρωτηθεὶς γὰρ παρ' ἐμοῦ ὁ πανιερώτατος ἅγιος Οὐγγροβλαχίας, εἰ κατὰ πάντα συμφωνεῖ τοῖς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας γραφομένοις καὶ τοῖς ὑπ' ἐμοῦ εὐσεβιάστως καὶ υἱικῶς παρατηρηθεῖσι περὶ τοῦ ἀθέσμου γάμου, ἀπεκρίνατό μοι ἁγιώτατα καὶ ἀποστολικώτατα. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ μὲν παρὰ τῆς Α. Πανιερότητος ἐσχάτως ἐπισταλεῖσα τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπιστολὴ περιεῖχε καί τι οὐ πάμπαν ἀπηκριβωμένον περὶ τὴν ἔκφρασιν· ὁ δὲ κοινὸς κόσμος διαθρυλλεῖ, ὅτι ἐκ πέντε ἐπιστολικῶν σχεδίων ὑπουργικῶν (λέγω ὃ ἤκουσα) ὑπέγραψεν ἡ Α. Πανιερότης τὸ ἥττον κακόν· διὰ ταῦτα πρὸς τε βεβαίωσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ ὑπουργείου ἐπεθύμουν ἀκοῦσαι ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Μητροπολίτου ἔμπροσθεν τῆς Υ. Ἐξ. καὶ τῶν δύο ἐνδημούντων Ἐπισκόπων τὴν γνώμην αὐτοῦ, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σταθῇ πᾶν ῥῆμα κατὰ τὸ λόγιον. Ἡ αἴτησις αὕτη ἔχει καὶ λόγον ὑψηλότερον. Ἐὰν γὰρ ὁ ἄρχων, ἐὰν ὁ ὑπουργὸς χώρῃς τινὸς χωλαίνῃ περὶ τὰ ἐκκλησιαστικά, οὕτω ἐστὶ μέγα καὶ ἀνήκεστον τὸ κακὸν διὰ τὸ μὴ εἶναι τὸν ὑπουργὸν καὶ τὸν ἡγεμόνα ταμίᾳς τῆς πίστεως τῆς δογματικῆς καὶ τῆς πρακτικῆς. Εἰ δὲ ἡ ἱεραρχία ἐκκλίνει ἀπὸ τῆς εὐσεβείας καὶ κατὰ μίαν κεραίαν, τότε σαλεύει ὅλον τὸ οἰκοδόμημα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας· καὶ γὰρ οἱ ἱεράρχαι εἰσὶν οἱ τῆς εὐσεβείας ἀποστολικοὶ φύλακες καὶ διδάσκαλοι.

Βερν. «Καλόν· ἀλλ' οὐ θέλω στενοχωρῆσαι τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ἐμῆς καὶ τῆς ὑμετέρας παρουσίας. Εἰ δὲ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀντιφάσκουσι πρὸς τὰ γραφόμενα, ἡ ἀντίφασις ἐλέγχει τοῦ χαρακτηῆρος αὐτοῦ τὴν φυχλότητα. Ἡ μὲν οὖν Κυβέρνησις οὐδὲν ὑποβαλεῖ αὐτῷ σχέδιον ἀπαντήσεως· ὑμεῖς δὲ λογίσασθε πιστότερα τῶν λόγων αὐτοῦ τὰ γραφόμενα. Εἰ δὲ ταῦτα μὴ συνάδου πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικῶς καὶ συνοδικῶς καθεστῶτα, ἡ Ἐκκλησία διορθούσθω αὐτὸν διὰ γράμματος.

Κ.λεόθ. «Ἐπιτρέπεται μοι μία ταπεινὴ ἐρώτησις γενικώτερον;

Βερν. «Καὶ δύο καὶ τρεῖς.

Κλεόβ. « Ἰπουργὸς ὢν Ἡγεμονίας ἐκ θείας Προνοίας, σὺναμά ἐστε καὶ υἱὸς τῆς Ἐκκλησίας ἀγαπητὸς καὶ πιστός. Εἰ οὖν ὁ Πατριάρχης αὐτὸς, μᾶλλον δὲ οἱ Πατριάρχαι, καὶ πᾶσα ἡ περὶ αὐτοὺς ἀγιωτάτη Σύνοδος, παρακαθεσθέντες πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, ἐδέοντο ὅσα καὶ ἐγὼ παρὰ τῆς Υ. Ἐξ., ἡ πρὸς τοῦ εὐσεβοῦς Ἡγεμόνος, ἄραγε ἀδυσωπῆτως κατεφρονήσατ' ἂν τῆς ἱερότητος καὶ τῆς πολιᾶς καὶ τοῦ συνοδικοῦ ἀξιώματος τοσούτων καὶ τηλικούτων Πατέρων καὶ ἀπράκτους καὶ ἀνηκόους ἂν αὐτοὺς ἀπεπέμψατε ;

Βερν. (μειδιῶν) « Εἶπον ἂν αὐτοῖς μετὰ σεβασμοῦ « ἔχομεν νόμους ἰδίους καὶ τούτοις ὀφείλομεν πείθεσθαι. » Ὑμεῖς δὲ, σεβαστέ μοι Πάτερ, ἐλευθέρως ἀποτελειώσατε, εἴτι ἕτερον ἔχετε πρὸς ἐμὲ ἢ πρὸς τὸν Ἡγεμόνα ; οὐδὲ γὰρ ἄχθομ' ἀκούων πᾶν τὸ εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἀναγόμενον.

Κλεόβ. « Εὐχαριστῶν τῇ Υ. Ἐξοχότητι ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ προθυμίᾳ τῆς ἀκροάσεως θαρρόντως ἐν δυοὶ λέξεσιν ἐμπιστευθήσομαι τῇ χριστιανικῇ ψυχῇ τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τῶν ὑπουργῶν αὐτοῦ τί ἐγὼ φρονῶ περὶ τῆς ἱεράς καὶ σπουδαιοτάτης ταύτης ὑποθέσεως καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς. Ὁρθότατα εἶπατε, κ. ὑπουργέ, ὅτι ὀφείλετε τοῖς νόμοις τῆς πατρίδος ὑμῶν εὐπεΐθειαν. Τοῦτο τὸ αἶσθημα φιλοπάτριδος ἰδίου καὶ Σωκρατικῶς φιλοσοφοῦντος. Ἄλλ' ὁμοίως ἐστὶν ὀρθὸν καὶ τῆς ὑπουργικῆς φρονήσεως ἄξιον καὶ ἐκεῖνο, ὅτι οἱ νόμοι τῆς ὑμετέρας πατρίδος ὀφείλουσιν εὐσεβεῖν διὰ τοῦτο, διότι καὶ ὑμεῖς τὴν εὐσέθειαν ἐπαγγέλλεσθε. Στάθμη γὰρ νόμου οὐ τὸ αὐθαίρετον, ἀλλ' ἡ ὁρησκεία καὶ ὁ λελογισμένος πολιτισμός. Ὡστε πολὺ φροντιστέον ἕνεκά γε τούτου, ὅπως ἡ ἀπάντησις ὑμῶν πρὸς τὰ γράμματα τῆς Ἐκκλησίας μῆτε αὐτὴν καὶ τὸ λοιπὸν ὀρθόδοξον πλήρωμα σκανδαλίση, μῆτε τὴν περὶ ὑμῶν ὑπόληψιν, ὡς ἄνωθεν καὶ αἰεὶ εὐσεβοῦντων, σμικρύνῃ ἢ ἀμαυρώσῃ.

Βερν. « Τοῦτο δὴ καὶ σπουδάσομεν παντὶ σθένει.

Κλεόβ. « Ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει, ἣν ὀλοφύχως ἀπευχόμεθα, συνετὸν ὑπουργεῖον ὄρεᾷ καὶ πορρώτέρω.—

Βερν. (μειδιῶν) « Ἔπεται ἴσως ἀφορισμός ;

Κλεόβ. « Ἐγὼ ἄλλο τι εἰκάζω προϋργιαίτερον καὶ φιланθρωπότερον. Ἐὰν ἡ τῆς Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας πνευματικῇ τῷ τρόπῳ δηλωθεῖσα αὐτη φωνὴ μὴ εἰσακουσθῇ, πάντως ἡ ἀποτυχία ἀγγελθήσεται πάσαις ταῖς λοιπαῖς ὁμοδόχοις τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαις. Αὗται δὲ, ἐφ' ὅσον εὐσεβοῦσαι τὴν ἐνότητά φιλοῦσι τῆς πίστεως ἐν μικροῖς, καθάπερ ἐν μεγάλοις, οὐ σιωπῇ-σονται, ἀλλ' ὅμοια πρὸς ὑμᾶς ἐροῦσι διὰ γραμμάτων ἢ καὶ δι' ἀπεσταλμέ-

νων. Τότε δυσὶν θάτερον, ἢ πεισθήσεσθε πάσῃ τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ἢ ἀπειθήσετε. Εἰ μὲν τὸ πρῶτον, δείξετε τοῖς ἔργοις, ὅτι μόνῃς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει κυριάρχου Ἐκκλησίας καταφρονεῖτε· εἴκετε δὲ μᾶλλον πλήθει καὶ φόβῳ, καὶ ταῦτα διδασκόμενοι παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου οὐ κινῶντα καὶ *Φαραριωτικά*, ἀλλὰ τὰ ἄχραντα τῆς παλαιᾶς Συνοδικῆς καὶ Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας διδάγματα. Εἰ δὲ κακείνοις ἀπειθήσετε, πάλιν δυσὶν θάτερον, ἢ ὁ λαὸς ἔσται σύμφωνος τῇ Κυβερνήσει, καὶ θλιβερὸν ἀπὸ τούτου γίνεται σχίσμα, ἢ, τὸ πιθανώτερον, διαφωνήσῃ, καὶ τότε τὸ ὑπουργεῖον ἔξει ζάλας καὶ πράγματα (*des embarras*).—

Βερρ. «Ὁ λαὸς ἡμῶν, κ. Κλεόβουλε, ἐστὶν ὁμόθυμος τῇ κυβερνήσει· μαρτύριον δὲ, ἢ παρὰ πάντων σχεδὸν τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν ὁμόφρονος παραδοχὴ τοσοῦτων νομοσχεδίων.

Κλεόβ. «Καίτοι μὴ πολιτικὸς, ἀλλὰ τὸ μαρτύριον τοῦτο θεωρῶ ἐγὼ ἥττον ἀσφαλές· οὐδέποτε γὰρ οἱ ὀλίγοι βουλευταὶ καὶ γερουσιασταὶ ἀντιπροσωποῦσι τοῦ πολλοῦ καὶ θρήσκου λαοῦ ἐν πᾶσιν. Ὁ ἐν ἐνὶ ἐντολοδόχῳ οὐ κληρονομεῖ τὴν καρδίαν καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐντολέως αὐτοῦ ἐν πᾶσιν· ἐψηφίσαντο δὲ πιθανῶς ὑπὲρ ἐνίων νομοσχεδίων οὐσιωδῶς ἀντικανονικῶν διὰ τὸ ἀγνοεῖν τί περὶ τούτων ἡ μήτηρ Ἐκκλησία φρονεῖ καὶ ποία ἐστὶν ἡ κανονικὴ ἀλήθεια. Εὐθὺς δ' ὥς ἂν διδαχθῶσι ταῦτα, πολλὴ ἡ πιθανότης, ὅτι ταχέως μεταβαλοῦσι γνώμην καὶ προκρινοῦσι τὰς Ἀποστολικὰς καὶ Συνοδικὰς ἀληθείας. Περὶ μὲν τούτων οὕτω σκέπτομαι· κακείνῳ δὲ οὐ λανθάνει τὴν ὑμῶν ἔξοχότητα, ὅτι ἡ τύχη τῆς ὑμετέρας Ἡγεμονίας οὐκ ἔστι Δυτικὴ, ἀλλ' Ἀνατολική. Μετὰ μὲν γὰρ τῆς Δύσεως μόλις συνδεῖ ὑμᾶς (ὅσον ἐγὼ γινώσκω) τὸ νῆμα γλώσσης συμμίκτου καὶ ὀλίγων τῆς μετὰ Χριστὸν Ῥώμης ἀποίκων, ἐν τῷ ἰθαγενεῖ Δακικῷ στοιχείῳ ἐναρθρωθέντων. Ἐν δὲ τῇ εὐσεβούσῃ Ἀνατολῇ ἐρρίζωται ἡ θρησκεία καὶ ἡ παιδεία, τὰ ἥθη, τὰ ἔθιμα, ὁ πολιτισμὸς, ὅλον τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον ὑμῶν. Ὁ μὲν οὖν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς τε καὶ ἐξωτερικῆς θρησκευτικῆς ἐνότητος οὐδὲν ἀτομικῶς κερδαίνει, πλὴν εἰμὴ τὸ ἅπαξ ἢ δις ἐπ' Ἐκκλησίας μνημονεύεσθαι παρὰ λειτουργούντων τῶν μητροπολιτῶν. Ὑμεῖς δὲ τὸ πᾶν κερδαίνετε· καὶ γὰρ ἡ μὲν Ἐκκλησία ὑμῶν ἐποπτευομένη ἀσφαλίσκεται, ἄλλως τε καὶ ὅταν κατὰ τὴν ὁμολογίαν ὑμῶν ἡ Δακικὴ Ἐκκλησία στερῇται Κλήρου ἀξίου καὶ ἱκανοῦ. Ὁ δὲ Θεοστήρικτος Ἡγεμὼν ὅλως μένων ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Ὀρθοδόξου καὶ μόνῃς καθολικῆς Ἀνατολῆς ἔξει εἰς τὸ διηγεκὲς φωνῆν

καὶ ψῆφον ὑπὲρ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, ὡς προστατῆς καὶ πρόμαχος, λίαν ἐντιμον καὶ βεβιάαν καὶ ἰσχυράν, ἣν ἐξ ἅπαντος ἀπολέσει, ἐὰν (ὃ μὴ γένοιτο) ἐνωτίσῃται ξένα καὶ δολερὰ διδάγματα. Τοῖς σοφοῖς καὶ εὐφυέσιν ὀλίγα· ἐγὼ δὲ εἵρηκα πάμπολλα διὰ τὴν φιληκοῖαν τῆς Υμ. εὐσεβοῦς Ἐξοχότητος. Πρὸ δὲ τοῦ ἀναχωρῆσαι (ἔρωτῶ ὑμᾶς κ. ὑπουργεῖ) ἄρ' ἔξεστί μοι ἡ μόνη ἢ ἐν συνοδίᾳ ἀνθρώπου τῆς ὑμετέρας ἐμπιστοσύνης θεάσασθαι τὰ ὑμέτερα Σχολεῖα καὶ Μουσεῖα καὶ ἐν ἡ δύο, τὰ ἀξιολογώτερα, ἱερὰ Μοναστήρια· ἕως οὗ κομίσωμαι τρία περιμενόμενα γράμματα;

Βερρ. «Τὰ μὲν γράμματα περιμείνατε ἄλλαχού· τοῦ δ' ἐπισκέψασθαι τὰ ῥηθέντα Καταστήματα, οὐτ' ἀνάγκη οὔτε καιρὸς ὑπάρχει.

Κλεόβ. «Ἄριστα, κ. ὑπουργεῖ, καὶ ἐγὼ σπεύδω εἰς ἐπάνοδον χάριν τῆς ἐμοὶ ἀνατεθειμένης Σχολῆς.»

Ταῦτα εἰπὼν καὶ τὸν Ὑπουργὸν ἀποχαιρετήσας ὅσον οἶόν τε φιλοφρόνως, ἀπῆλθον πρόθεσιν ἔχων τοῦ ἀναχωρῆσαι τὴν αὔριον. Ἀλλὰ τούντεῦθεν ἄρχονται τὰ κωμικώτερα καὶ σκανδαλωδέστερα. Μόλις γὰρ ἐπανακάμψαντί μοι εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἔλθων ὁ Ἀρχιαστυνόμος (le préfet de police), Μαργυλομάνος ἐπωνυμούμενος, μετὰ τοῦ ὑπαξιωματικοῦ αὐτοῦ, (ἀμφότεροι ἐν σολῇ) εἶπέ μοι γαλλιστί· «Σεβαστέ μοι Πάτερ, πρὸ μιᾶς ὥρας ἔλαβον τὴν διαταγὴν παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν, ὅπως σήμερον ἀνυπερθέτως ἀπέλθῃτε ἐκ Βουκουρεστίου, μὴτε ἴδητε μὴδὲνα πλὴν τοῦ Μητροπολίτου.»

Κλεόβ. «Ἀλλ' ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς εἶπέ μοι, ὅτι δύναμαι ἀπελθεῖν ἕως αὔριον· ποτέρου τοίνυν τῶν ὑπουργῶν τῇ διαταγῇ ἀκολουθήσας εὐαρεστήσω;

Ἀστυν. «Ἀμφότεροι οἱ ὑπουργοὶ εἰς τὸ αὐτὸ ὄντες ἔδοσαν μοι τὴν διαταγὴν.

Κλεόβ. (ἐκβαλὼν τὸ ὥρολόγιον ἐκ τοῦ κόλπου). «Ἡ ὥρα ἐστὶ 4 μ. μ. ἐγὼ δὲ οὐτ' ἐγευματίσα οὔτε τὸν Μητροπολίτην εἶδον· ἕως οὗ ταῦτα γέωνονται, ἐπέρχεται νύξ· ξένω δὲ ὁδοιπόρῳ ἄπιστος συνοδίτης ἡ νύξ.

Ἀστυν. «Ἰπάγετε τανῦν πρὸς τὸν Μητροπολίτην· εἶτα γεύεσθε· εἶτα περὶ τὴν ἐβδόμην ἐσπερινὴν ὥραν ἀπέρχεσθε μετὰ τῆς δρόσου. Ἐν Γεωργέβῳ πάντοτε τὰ ξενοδοχεῖα εἰσιν ἀνοικτά· εἰ δὲ μὴ, τῷ κρούοντι ἀνοιγέσεται· κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν δώσω ὑμῖν ἓνα στρατιωτικὸν (militaire), ὃς σὺν τῷ ἀμαξηλάτῃ ἔσονται ἱκανοὶ φρουροί.

Κλειδθ. «Οὐχ ὄρω τὸν κίνδυνον, τὸν δυνάμενον προσελθεῖν ἐκ τῆς διατριβῆς ἐνὸς δημοδόξου ἱερέως ἐπὶ δώδεκα ὥρας ἐν τῇ ὑμετέρᾳ πρωτευούσῃ· πλὴν ἀλλ' ἐπειδὴ οὕτω προστάσσει τὸ εὐσεβὲς Ρουμουνικὸν ὑπουργεῖον, ἔστε βέβαιος, ὅτι δουλεύσω ὑμῖν πιστῶς (*vous serez servis à la lettre*). Πέμπχτέ μοι, παρχκαλῶ, τὸ διβατῆριόν μου.»

Ὁ δὲ Ἀστυνόμος ἀπερχόμενος προσέθηκεν, «ἐγὼ, Κύριέ μου, ἀπλοῦς ὢν ὑπρέτης, ἀγνοῶ τὰ τοιαῦτα· ἐὰν δὲ μὴ ἐκτελεσθῇ αὕτη ἡ διαταγή, ἀπαχθήσεσθε βίᾳ. (*vous serez éconduit*).»

Ἀναβᾶς εὐθὺς ἐπὶ τοῦ ὀχήματος, ἔσπευσ' ἀποχαιρετῆσαι τὸν Μητροπολίτην. Εἶπεν, ὡς ἔθος, ὅτι ἡγνῶει τὰ πάντα, μὴ ἑωρακῶς μήτε Ἡγεμόνα μήτε ὑπουργὸν μήτε ἄλλον τινά, καὶ ὅτι, τοιαύτης οὔσης διαταγῆς, χρεῶν ὑπακούσαι· εἶπεν δὲ τῷ Πατριάρχῃ τὰ προσκυνήματα τῆς Α. Πανιερότητος καὶ ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσα. Ἐλάλησα ὀλίγας λέξεις περὶ τῶν χρεῶν τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῆς ἀναμενομένης ἀπαντήσεως· ὑπνιξάμην διὰ δύο λέξεων, ὅτι ἡμεῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ξεναγωγούμεν τοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπεσταλλένους φιλανθρωπότερον· καὶ ἀσπασάμενος τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπανῆλθον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπως ἐτοιμασθῶ πρὸς ὁδοιπορίαν. Ἐκεῖ μετ' οὐ πολὺ ἀφικνεῖται ἕτερος ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος πολιτικᾷ ἐνδεδυμένος (ζνόματι Θωμᾶς) καὶ ἐρωτᾷ ἑλληνιστί, εἰ ἡτοιμάσθην καὶ εἰ θέλω πορευθῆναι πρὸς τὸν Μητροπολίτην, ὅπως συνοδεύσῃ μοι, καθ' ἣν ἔχει διαταγὴν. Ἀπεκρινάμην, ὅτι ἡ μὲν ἐτοιμασία γίνεται· ὑστέρησε δὲ λίαν, ὥστε μὴ δύνασθαι με ὠφελῆσθαι τῆς τιμῆς τῆς συνοδίας αὐτοῦ. Παραμείνας δ' ἐκεῖνος σὺν ἐμοὶ ἕως τῆς ἀναχωρήσεώς μου συνεγυῖθη· ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ οἰκοῦντες καὶ συρρέουσιντες ἀνεστατώθησαν ἠθικῶς, τινὲς τούτων, ἐμοῦ ἀγνοοῦντος, εἰδοποίησαν τοῖς Προξένοις τὰ γινόμενα. Τούτων ὁ Ῥώσος διαμηνύσας μοι μένειν ἀτάραχον, διότι οὐκ ἀπέρχομαι πρὸ τῆς ἐπιούσης, ἔπεμψεν (ὡς ἔμαθον) τὸν γραμματέα τοῦ Προξενείου πρὸς τὸν ἀρμόδιον ὑπουργόν· εἶτα τὸν αὐτὸν μετὰ γράμματος. Ἀλλ' ἄχρι τῆς ὀγδόης ἐσπερινῆς ὥρας οὐδὲν ἐγένετο· καὶ ὁ φρουρὸν ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος, αὐτὸς προμηθευσάμενος τὸ ὁδοιπορικὸν ὄχημα καὶ συνοδεύσας μοι ἄχρι τῆς ὁφύως τῆς πόλεως, ἐκεῖ ἀνεβίβασεν ἐντὸς τοῦ ἀγροτικοῦ δίφρου ἕνα στρατιώτην, ἀγροίκον καὶ ἄκρως οἰνόφλυγα, δούς αὐτῷ τὸ διαβατήριόν μου. Καίτοι δὲ πέντε μόνας ὥρας ἀπεχούσης τῆς πόλεως, εἰς ἣν κατευθυνόμεθα, ἠναλώθησαν δώδεκα ὕλαι ὥραι ἐπιτηδὲς (ὡς ἐγὼ νομίζω), ἵνα εἰσερχόμενον περὶ πλήθους ἀγοράν πάντες

θεάσωνταί με καὶ θαυμάσωσι τοῦ εὐσεβοῦς ὑπουργείου τὸ μεγαλόργημα. Ταῦτ' ἀνέμνησάν μοι, ὅσα πρὸ ἐμοῦ τοσοῦτοι σεβάσμιοι Καθηγούμενοι καὶ Πατέρες τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων ὑπέστησαν παρὰ τῆς αὐτῆς εὐσεβεστάτης Ἡγεμονίας.

Τὴν 11 Μαΐου περὶ ὥραν 9ην π. μ. κατῆλθον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἐνθα ὁ Διοικητὴς κατόκει· ἀλλ' ἔτυχεν ἀποδημῶν. Ὁ δὲ στρατιώτης ἀποδοὺς τὸ διαβατήριόν μου πρὸς τὸν τῆς Διοικήσεως Διευθυντὴν, καὶ παρ' ἐμοῦ αἰτησάμενος καὶ λαβὼν φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ τὸ ποδοκόπιον, περιέμενεν ἔξω πρὸ τοῦ κοιτῶνός μου ἕως τῆς 11ης ὥρας π. μ. ὁπότε εἰσελθὼν ὁ Διευθυντῆς τῆς διοικήσεως, Χριστίδης ἐπωνυμούμενος, σὺν τῷ ἀρχιαστυνόμῳ, στραφεὶς πρὸς ἐμὲ μετὰ ὕφους ἀπειλητικοῦ ἅμα καὶ εἰρωνικοῦ λέγει ἑλληνιστί «Πάτερ Ἄγιε, ἀπὸ Βουκουρέστι ἔρχεσαι ;

Κλεόβ. Ναί, κύριε.

Χρῖς. «Καὶ τί ἀταξία μεγάλη ἔκαμες ἐκεῖ, καὶ σὲ συνώδυσαν μὲ τόσο καλὴ συνοδία ; οἱ ἀνθρώποι παγαινοέρκουνται δίχως στρατιώτη.

Κλεόβ. «Ὁ ἐκεῖ ἀρχιαστυνόμος εἶπέ μοι, ὅτι ὁ στρατιωτικὸς (militaire) ἐδόθη μοι πρὸς ἀσφάλειαν ὁδοιπορίας νυκτερινῆς καὶ δροσερᾶς. Διὰ τί οὖν κατακρίνετε, κύριε, συνοδίαν ἐπὶ ἀγαθῷ σκοπῷ δοθεῖσαν, ἐὰν ἀληθεύωσιν αἱ ἀρχαὶ τοῦ τόπου ; Εἰ δὲ οὐ βλέπετε συνοδίτην ἀξίωματικόν καὶ λαμπρὸν ὄχημα, τοῦτο πιθανῶς σημαίνει ἐν Βουκουρεστίῳ, ὅτι οἱ λειτουργοὶ τοῦ Θεοῦ ὀφείλουσιν εἶναι οὐχὶ μάταιοι, ἀλλ' ὀλιγαρκεῖς καὶ ταπεινοί. Ὅσον δὲ περὶ ἀταξίας, ἄνθρωπος τῆς Πατριαρχικῆς Ἐκκλησίας ἀποφεύγει καὶ τὴν βαρεῖαν καὶ τὴν ἐλαφρὰν ἀταξίαν ἐν ξένῳ τόπῳ.

Χρῖς. «Καὶ διατί ὁ ἀστυνόμος νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν κατοικίαν σου νὰ σὲ εἰπῇ τοῦτο ;

Κλεόβ. «Ὡς φαίνεται, ὁ ὕπουργός διέταξεν.

Χρῖς. «Καὶ πῶς ἐγνώρισες τοῦ λόγου σου τὸν ὕπουργόν, καὶ τί δουλεῖα εἶχες μαζύ του ;

Κλεόβ. «Θεωρῶ, κύριε, ὅτι παρὰ πολὺ προβαίνετε· ἐλάβετε ποθεν τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀνακρίναι τὰ κατ' ἐμὲ, τίς καὶ πόθεν, τί καὶ πῶς ;

Χρῖς. (γλυκύτερον.) «Ὁχι Πάτερ· ἀπὸ ἀπλῆς περιέργειας καὶ φιλικῶς ἐρωτῶ.

Κλεόβ. Τότε διαφέρει· ἠθέλησα, Κύριε, ἰδεῖν τὸν Ἀρχιερέα τοῦ ἱαίου δι' Ἐκκλησιαστικὰς τινὰς ὑποθέσεις. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ὑμ. Κυβέρνησις οὐκ ἐνέκρινε τοῦτο διὰ λόγους, οὓς αὕτη γινώσκει, ἔπεμψέ μου τὸ Διαβατήριον

πρὸς ὑμᾶς, ὅπως ἐντεῦθεν ἐπιβάς τοῦ ἀτροκινήτου ἀπέλθω εἰς τὰ ἴδια.

Χρῖς. «Ἐννοῶ τώρα· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐριον ἔρκεται τὸ ἀτροκίνητο διὰ κάτω, θέλεις νὰ περιμένῃς ἐδῶ ἢ θὰ περάσῃς εἰς τὰ ἀντικρινά;

Κλεόθ. «Καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο ἐμοὶ ἀδιάφορον· τὸ ὑμῖν ἀρέσκον ἀρέσει καὶ ἐμοί.» Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ ἐκ τύχης ἐλθὼν Ἕλλην ὑποπρόξενος παρετήρησεν, ὅτι ἡδυνάμην μείναι ἕως τῆς αὐριον, ἐνδοῦς καὶ ὁ Διευθυντῆς τῆς Διοικήσεως μετὰ τοῦ Ἀστυνόμου καὶ ἀποχαιρετήσαντες ἀπῆλθον.

Μαθὼν δὲ μετὰ μικρὸν, ὅτι ὁ Ἀστυνόμος στήσας ἔξω τοῦ κοιτῶνός μου δύο στρατιώτας, διέταξεν ἵνα μὴδεὶς ἴδῃ με καὶ μὴδένα ἴδῳ (πλὴν τοῦ ξενοδόχου καὶ ἐνὸς ὑπηρέτου), εἰ δὲ ἐξέλθοιμι, συνοδευθῶ ὑπ' αὐτῶν, ἔπεμψα τὸν ξενοδόχον πρὸς τὸν εἰρημένον Διευθυντὴν τῆς Διοικήσεως, ἵνα εἴπῃ αὐτῷ· «Σὲ χαιρετᾷ ὁ Ἀρχιμανδρίτης καὶ αἰτεῖ τὸ διαβατήριον αὐτοῦ, ὅπως μεταβάς εἰς τὰ ἀντικρὺ, ἀπαλλάξῃ τοὺς ὑμετέρους στρατιώτας ὀχληρᾶς ὑπηρεσίας, ἧς αὐτὸς μὲν οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχει, ὑμεῖς δὲ ἴσως ἔχετε ἀλλαχοῦ.» Τούτου γενομένου, δύο Ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι ἐπιθεωρήσαντές μου τὸ διαβατήριον, συνώδυσάν μοι ἕως τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ· ἐνθα φιλοφρονησάμενος καὶ δεξιωσάμενος καὶ εὐχαριστήσας αὐτοῖς ἐπέβην, αὐτῶν ὁρῶντων, Ὁθωμανικοῦ ἀκατίου καὶ ἀνέπλευσα εἰς Ῥουσακὸν (Ῥουστσοῦκι). Τὰ δὲ ἐκεῖθεν εἰσιν ἐπουσιώδη πρὸς τὴν ἀποστολήν.

Ταῦτά εἰσιν ἐν ὅλοις καὶ οὐσιωδῶς, Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα, ἀγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, τὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀποστολῆς, ἣν ἡδουκῆσατε ἀναθεῖναι ἐμοὶ τῷ ἐλαχίστῳ, εὐτυχεῖ μὲν γενομένῳ, καθ' ὅσον, τῇ θείᾳ δυνάμει καὶ ταῖς ἱμετέραις θεοπειθέσιν εὐχαῖς, ἐξεγένετό μοι λαλῆσαι δυσὶν ὑπουργοῖς, τοῖς πρώτοις ἐν τῷ Ἀσκιῷ Ἱπουργεῖῳ, καὶ τῷ Οὐγγροβλαχίᾳ Μητροπολίτῃ καὶ τισιν ἐνδημοῦσιν Ἐπισκόποις καὶ πολλοῖς τῶν ἐν Βουκουρεστίῳ προκρίτῳ τόσα καὶ τοιαῦτα, ὅποσα ὑπέλαβον Ἐκκλησιαστικῶς ἀληθῆ καὶ σωτήρια καὶ τῆς μεγάλης καὶ ἀχράντου ἡμῶν Ἐκκλησίας ἄξια· ἀτυχεῖ δὲ καὶ δυσμοίρῳ, καθ' ὅσον ἐν τῷ ἐμῷ οὐδαμινῷ προσώπῳ ἀστυνομικῶς ἀπεπέμφθη νυκτὸς οἷά τις κακοῦργος ὁ τῆς Ἐκκλησίας ἀπεσταλμένος ἐν ὑπερμεσοῦντι τῷ ἸΟ'. αἰῶνι, παρ' εὐσεβοῦς Ἱπουργεῖου, παρ' Ἡγεμόνος, ὃν ἡ Ἐκκλησία ὑλόγησεν, ἀπὸ ὀρθοδόξου καὶ πολυτρόπως εὐηργετημένης χώρας, οὐδὲ τῆς ἐλαχίστης ἀξιωθεὶς τιμητικῆς ἐπισκέψεως ἐκ τῆς Μητροπόλεως ἢ τοῦ Ἱπουργεῖου ἢ τῆς Ἡγεμονικῆς Αὐλῆς.

Ταπεινὴν δὲ γνώμην ἔχω περιμεῖναι τὰς ὑπεσχημένας ἀπαντήσεις ἐπὶ

ὅλον μῆνα. Καὶ εἰ μὲν γένοιντο κατ' εὐχὴν, ἀποδοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, τῆς δ' εἰς ἐμὲ ὕβρεως παντάπασιν ἐλιγωρῆσαι, ὥς ἀτομικῆς· εἰ δὲ μὴ, καὶ τὰ πεμφθέντα ἔγγραφα, καὶ τὴν δε τὴν ἔκθεσιν ἀνακοινώσασθαι πάσαις ταῖς ὁμοδόξοις ἀγίαις τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαις, ἵνα δὴ ἡ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτου, Ἀποστολικοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ τούτου Θρόνου Συνοδικὴ Πράξις μὴδὲν ἐλλείπῃ τὰ περὶ τὸν δίκαιον καὶ προσήκοντα ἔλεγχον τῶν παρεκτροπῶν τῆς Δακικῆς Κυβερνήσεως. Ὁ δὲ δυνατὸς καὶ ἐλεῆμων Θεὸς τελείτω τὰ λῶστα ἐκείνοις καὶ ἡμῖν καὶ πᾶσι τοῖς εὐσεβέσιν.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καὶ προσκυνητῆς μοι Παναγιότητος, καὶ τῆς περὶ αὐτὴν Ἀγιωτάτης καὶ πανσέπτου Συνόδου.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 16 Μαΐου 1865.

(Κυριακῇ τῶν Ἀγίων Πατέρων)

Τέκνον ἐν Κυρίῳ πειθήνιον καὶ θεράπων ὑποκλινέστατος.

Ὁ Ἐλάχιστος ἐν τοῖς Ἀρχιμανδρίταις τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΑΛΕΒΟΥΛΟΣ.

Παραγιώτατε Δέσποτα !

Μετὰ βαθυτάτης θλίψεως ψυχῆς ἀνέγνωμεν τὴν ὑμετέραν ἐπιστολήν· ἡ ὑμετέρα Παναγιότης ἐταράχθη νομίσασα τὴν θρησκείαν διακινδυνεύουσαν ἕνεκα τῶν παρὰ τῶν Βουλῶν τοῦ τόπου ψηφισθέντων Νομοσχεδίων, καὶ ἐθεώρησε πρέπον ἀπευθύναι ἡμῖν πνευματικὰς πικρατηρήσεις, σωτηρίους καθ' ἑαυτὰς, ἂν ἐπαξίως, ἂν δικαίως ἐγίνοντο.

Ἡ Ῥωμανικὴ Ἐκκλησία, Παναγιώτατε, καθὼς γνωρίζετε, ἦν ἔκπαλαι καὶ ἐντελὼς ἀνεξάρτητος καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν διοίκησιν αὐτῆς. Τὰ δὲ Νομοσχέδια, καθ' ὧν ἡ Ὑμετ. Παναγιότης ἤγειρε τὴν ἰσχυράν Αὐτῆς φωνήν, οὐδὲν ἄλλο πράττουσιν ἢ νὰ καθιερώσωσιν ἐκ νέου ἐν τι πραγματικῶς ὑπάρχον νὰ κανονίσωσιν ἀκριβέστερον τὴν τοιαύτην στάσιν τῶν πραγμάτων· ἐπομένως ἡμεῖς φύλακες τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας ἀρχῶν, πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι αὐτῆς ὑπηρεταὶ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ οὐδὲν ἄλλο ἡδυνήθημεν πράξαι ἢ νὰ διακινδυνεύωμεν ἡσυχίαν καὶ εἰρηνικότητα. Οἱ ἀγῶνες οὖν, ἡ ἀντίστασις, αἱ θυ-

αίαι καὶ τὸ μαρτύριον, εἰς ᾧ καλούμεθα ἐν ὀνόματι τῆς ἐντολῆς ἡμῶν οὐκ ἂν λάθοιεν ὑπαρξιν ἐν χώρᾳ ὅπου λαὸς τε καὶ Κυβέρνησις, λαϊκός τε καὶ κληρικὸς πληρέστατα συμφωνοῦσι περὶ τὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Πεπείσθω ἡ Ἱμετέρα Παναγιότης ὅτι ἂν δυστυχῶς ἤθελεν εὑρεθῇ τις προσβάλλων (ἄπαγε) τὰ ἡμέτερα ἱερὰ δόγματα, καὶ ἡμεῖς ἔχομεν τὸ θάρρος τῆς θυσίας, καὶ ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἀχώριστον τῆς πίστεως δραστηριότητα, ὥστε ἐν ταπεινότητι μὲν ἀλλὰ θαρραλέως καὶ ἀτρόμως βαδίσαι τὴν ὁδὸν τῆς αὐταπκνήσεως καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς ἀντιστάσεως.

Διὸ ἔχοντες τὸν τε νοῦν καὶ τὴν καρδίαν πρὸς Κύριον καὶ τὴν ἀμετάθετον γνώμην νὰ ἐμμένωμεν ἀκριβῶς ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ἀπαραγράπτων ἡμῶν δικαιωμάτων, εὐελπιζόμεθα, Παναγιώτατε Δέσποτα, τηρῆσαι ἀνεπηρέαστον τὴν οὐράνιον παρακαταθήκην, καὶ ὁδηγῆσαι ἀλανθάστως τὸ ἄθωον ποίμνιον εἰς τὴν τήρησιν τῆς ἀληθοῦς πατρῴας πίστεως.

Ταῦτα μὲν διὰ τῆς παρουσίας μου ταπεινῆς ταύτης, καὶ διατελῶ ἀείποτε,

»Τῆς Ἱμετέρας Παναγιότητος

Ταπεινότητος δοῦλος

† ΝΗΦΩΝ ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙΑΣ.

Τῇ 12 Μαΐου 1865. Βουκουρέστιον.

Τῇ ἀγιωτάτῃ Διοικούσῃ Συνόδῳ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Θεοσυντηρήτου Αὐτοκρατορίας πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἀπορέμομεν.

Περίηλθον πάντως καὶ εἰς τὰς Σεβασμίας αὐτῆς ἀκοᾷ τὰ πρὸ ἱκανοῦ καιροῦ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα ἀναφανέντα νομοσχέδια τῆς Ῥουμουνικῆς Κυβερνήσεως, ἅτινα προτιθέμενα μεταρρύθμισιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καθεστώτων τῶν ὀρθοδόξων παραδυναβίων Ἡγεμονιῶν, ἐκτρέπονται λεληθότως εἰς τὸ διασεῖσαι τὰς βάσεις τῆς πατροπαράδοτου Εὐσεβείας τοῦ ὀρθοδόξου Ῥουμουνικοῦ λαοῦ διὰ τῆς ὑποδουλώσεως τοῦ ἐκεῖ ἱεροῦ Κλήρου, καὶ τοῦ ὑπὸ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας σφετερισμοῦ τῶν πνευματικῶν δικαιωμάτων, καὶ διὰ πικνοίαις ἄλλης πρὸς ἀντικανονικὰς καινοτομίας προσπαθείας, ὡς εὐδηλον

γίνεται πᾶσι τοῖς μετ' ἐπιστασίας ἀναγινώσκουσι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος νομοσχεδία, δημοσιευθέντα καὶ ἐν ἡμερίαι. Τὴν τοιαύτην τῶν ἐκεῖ πραγμάτων κατάστασιν ἐγκαίρως προλαμβάνουσα ἡ ἀγία αὕτη μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ὡς πνευματικὸς φύλαξ τῶν ἀποστολικῶν καὶ πατρικῶν θεσπισμάτων ἐφρόντισε πρὸ ἐνὸς ἤδη ἔτους ἵνα ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ κατὰ τόπον πνευματικοῦ Ποιμένου Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας Κ. Νήφωνος, διευθύνουσα αὐτῷ διὰ Συνοδικῆς αὐτῆς Ἐπιστολῆς τὰς προσφόρους εἰσηγήσεις καὶ παρατηρήσεις, πρὸς αἷς δυστυχῶς οὐκ εἶδεν ἀνταποκρινομένην τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ζῆλον τῆς αὐτοῦ ἱερότητος, διατιθεμένου κατὰ τὰς πνύας τῆς πολιτικῆς Ἀρχῆς, ὡς ἐγνωμεν ἐκ τε τῆς παρὰ πόδας σταλείσης ἀπαντήσεως αὐτοῦ, καὶ ἐξ ἄλλων μετέπειτα διδομένων. Γνωσθέντων δὲ ἀκολούθως τῶν ρηθέντων νομοσχεδίων, ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία χρέος ἐκπληροῦσα ἐπαγρυπνήσεως ἐπὶ τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας, κανονικῶς αὐτῇ ἐπιβαλλόμενον, μήτε ἀνεχομένη μήτε δυναμένη ἀδιάφορος γενέσθαι θεατῆς τῶν διαδραματιζομένων ἐπὶ ψυχικῇ βλάβῃ τῶν εὐσεβῶν αὐτῆς τέκνων, ἔσπευσε συγκαλέσαι μεγάλην Ἱεράν Σύνοδον ἐκ τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ταύτῃ ἐνδημούντων ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὁσιωτάτων ἱεροδιδασκάλων, ἥτις ἐμβριθῶς καὶ ἐπανειλημένως διασκεφθεῖσα ἐξέθετο Διαγνώμην ἐξελέγχουσαν διὰ Γραφικῶν καὶ Κανονικῶν ἀποδείξεων τὸ ἀντικανονικὸν τῶν Νομοσχεδίων τῆς Ρουμουνικῆς Κυβερνήσεως, καὶ μετὰ πνευματικῆς συνέσεως πραγματευομένην τὴν ἐκείνων ἀναστολὴν καὶ ἀνάκλησιν τὴν δὲ Συνοδικὴν ταύτην Διαγνώμην συνωδευμένην μετὰ καὶ ἰδιαιτέρων Ἐκκλησιαστικῶν πιστολῶν ἔπεμψε πρὸς τὰς ἐν Βλαχομολδαβία Ἐκκλησιαστικὰς τε καὶ πολιτικὰς Ἀρχάς δι' ἱερωμένου προσώπου, εἰς ὃ ἀνετέθη οὐ μόνον ἡ ἐπίσημος διακόμισις τῶν Γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν ἀνάγκῃ διασάφισις αὐτῶν συμφώνως τῷ πνεύματι τῆς Ἐκκλησίας. Τῶν σπουδαίων τούτων διαθεμάτων τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀκριβῆ πληροφορίαν λαμβάνει ἡ Σεβασμία αὐτῆς ἀγάπη ἀπὸ τῶν διαβιβαζομένων Αὐτῇ ἀντιγράφων, ἥτοι τῆς προῤῥηθείσης πρὸς τὸν Μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας Συνοδικῆς Ἐπιστολῆς (ὅτε διεφημίσθη ἡ κατάργησις τῆς ἐν χρήσει οὔσης ἀρχαίας τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ χρονολογίας, καὶ ἡ ἐκφώνησις τοῦ Ἱεροῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως μετὰ τῆς ὑπὸ τῶν Οἰκουμηνικῶν Συνόδων κατακεκριμένης προσθήκης) καὶ τῆς ἀπαντήσεως τῆς αὐτοῦ ἱερότητος τῆς διαληφθείσης Διαγνώμης μετὰ τῶν ἰδιαιτέρων Ἐκκλησιαστι-

κῶν Ἐπιστολῶν, ἔτι δὲ καὶ τῆς τελευταίας πρὸς αὐτὰ ἀπαντήσεως τοῦ εἰρημένου Μητροπολίτου, σταλείσης μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλὰ πόσον ταραχθήσεται ἡ εὐσεβὴς αὐτῆς ψυχὴ πληροφουμένη ὁποῖαν ἀπάντησε τὴν ὑποδοχὴν παρὰ τῆς Α. Ὑψηλότητος τοῦ Ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Κούζα ἢ μετὰ πόνου μητρικοῦ καταβληθεῖσα πρόνοια τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας! ἡ Α. Ὑψηλότης, ἀφ' οὗ οὐδ' αὖτις ἠξιώσεν ἐμφανίσεως καὶ ἀκροάσεως τὸν παρὰ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀπεσταλμένον ἡμέτερον Ἀρχιμανδρίτην, ἄνδρα εὐλαβέστατον καὶ ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ διαπρέποντα, μετὰ πολλῆς περιφρονήσεως ἀπέπεμψεν αὐτὸν ἔξω τῶν ὁρίων τῶν Ἡγεμονιῶν ὑπ' ἀστυνομικῇ τηρήσει· πρὸς ἐπίμετρον δὲ τούτων ἀπετοξεύθησαν μετὰ τὴν ἐκείθεν ἀναχώρησιν αὐτοῦ καὶ διεδόθησαν μυρία ὅσαι συκοφανταίαι κατὰ τῆς καθαρῶς πνευματικῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς, καὶ τὰ πρὸς τὴν Α. Ὑψηλότητα ἡμέτερα Πατριαρχικά καὶ Συνοδικὰ Γράμματα περιφρονηθέντα οὐδὲ ἀπαντήσεως εἰ δεῦρο ἠξιώθησαν· οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ τὰ νομοσχέδια, ἅμα τῇ ἀποπομπῇ τοῦ ἀπεσταλμένου, ὁ εὐσεβὴς Ἡγεμὼν ἐπεκύρωσε, καὶ Ἀρχιερεῖς αὐτὸς κοσμικὸς Ἄρχων διὰ τοῦ ὑπουργείου ἐκλέξας ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ἐγκατέστησεν. Ὅθεν ἡμεῖς, περιπόητε ἐν Χριστῷ ἀδελφῆ, λίαν ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν διακοινῶσαι ταῦτα πάντα τῇ ἀδελφικῇ αὐτῆς ἀγάπῃ, ὅπως ἔχῃ γνῶσιν βεβαίαν καὶ ἀκριβῆ τῶν ἐν τῇ πνευματικῇ ταύτῃ ὑποθέσει χώραν λαβόντων, διαπιστουμένη συνάμα καὶ ἦν ἡ Μεγάλῃ αὕτῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἐξήνεγκε ψῆφον ἀποδοκιμάσασα ὡς ἀντικανονικά, καὶ μεταίροντα ὅρια αἰώνια τῶν Πατέρων ἡμῶν, τὰ ρηθέντα νομοσχέδια τῆς Ρουμουνικῆς Κυβερνήσεως, ἄλλοτρίως τῇ πολιτικῇ αὐτῆς δικαιοδοσίᾳ κατεπεμβάσης ἐν ἐκκλησιαστικοῖς καὶ πνευματικοῖς πράγμασι. Πεισίσμεθα δὲ, ὅτι ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, ὡς ἐνδιαφερούσῃ πάσας τὰς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας κατὰ λόγον τῆς πνευματικῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος καὶ ὁμοφροσύνης, καὶ ἡ σεβασμία αὐτῆς ἀγάπη, συμμεριζομένη οὐ μόνον τὴν βαθεῖαν λύπην καὶ τὴν θλιβεράν ἐντύπωσιν, ἣν ἐνεποίησεν ἡμῖν τε καὶ πάσῃ ὀρθοδόξῳ χριστιανικῇ καρδίᾳ ἡ τοιαύτη διαγωγὴ τῆς Ρουμουνικῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν μέριμναν ὑπὲρ τῆς διασώσεως τοῦ κινδυνεύοντος ὀρθοδόξου ἐκείνου λαοῦ, λήψεται πάντως ὑπ' ὅσιν καὶ σκέψιν αὐτῆς πᾶν ὅ,τι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὀφειλομένως ἀφορᾷ, εἴγε δηλονότι, καὶ ὅποια ἄλλα μέτρα σωστικά, μετὰ τὴν ματαίωσιν τῶν ὧν τῶς κατέβαλεν ἀγώνων ἐν πνεύματι προχότητος ἡ Μεγάλῃ αὕτῃ τοῦ Χρι-

στοῦ Ἐκκλησίας, ἐναπολείπεται μετελθεῖν ἐν τῇ ἀξιοχρέῳ προνοίᾳ καὶ τοῖς κανονικοῖς αὐτῆς δικαιώμασι. Πρὸς τοῦτο δὲ οὐ μόνον τὴν ἐμβριθὴ γνῶμην καὶ κρίσιν τῆς εὐσεβοῦς περινοίας αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀδελφικὴν ἀπεκδε-
χόμεθα σύμπραξιν καὶ πνευματικὴν ἐπικουρίαν παρὰ τοῦ ἐνθέου αὐτῆς ζή-
λου, πρὸς ἀναστολὴν τῆς τοιαύτης ἐπικινδύνου τῶν ἐκεῖ πραγμάτων κατα-
στάσεως, ὡθούσης εἰς βάραθρον τὸν χριστιανικὸν ἐκεῖνον λαόν, οὗ τὸ αἷμα ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἐκζητηθήσεται. Ἀναμένομεν μετὰ πόθου σεβασμίαν αὐτῆς ἀπάντησιν σὺν τῇ δηλώσει καὶ τῆς περισπουδάστου ἡμῖν ἀδελφικῆς Αὐτῆς ὑγείας, ἧς τὰ σεβάσματα ἔτη εἴησαν Θεόθεν ὅτι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτηριωδέστατα.

αὤξε Ἰουλίου α΄.

*Τῆς Λίαν περισπουδάστου ἡμῖν ὑμετέρας Πατριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.*

†Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.

Παραγιώτατε Πάτερ!

Ὡς τέκνον ὑποκλινὲς τῆς Ἀγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐδεξάμην μετὰ βαθυτάτης εὐλαβείας τὴν πατρικὴν τῆς Ὑμ. Παναγιότητος ἐπιστολὴν. Δὲν δύναμαι πλὴν νὰ κρύψω, ὅτι ἡ ἐπιβλαβὴς διαγωγὴ, ἣν ἠκολούθησεν ἐνταῦθα ὁ Ἀρχιμανδρίτης Κλεόβουλος, τὴν ἐπίδοσιν ταύτης πρὸς ἐμὲ ἐπιφορτισθεὶς, μοὶ προϋξένησε τὴν ζωηροτέραν θλίψιν. Ἡ ὁσιότης του, παραλείψας ὅλα τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα, ἀντὶ νὰ ἐκπληρώσῃ παρ' ἐμοὶ τὴν διαλλακτικὴν αὐτοῦ ἀποστολὴν, οὐ διευλαβήθη ἵνα προβῇ εἰς ἀσυνέτους πράξεις, συχνάζων ἀνθρώπους παραξίας καὶ προεξάρχων τῶν ἰδεῶν αὐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε, διότι ὥκειοποιήθη πρόσωπον μὴ ἐπιτρεπόμενον αὐτῷ παρὰ τῶν νόμων, ἡ Κυβέρνησίς μου ἠναγκάσθη νὰ μεταχειρισθῇ μετὰ λύπης αὐστηρότητα ἀσυνήθη κατὰ τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς Ὑμ. Παναγιότητος.

Μολαταῦτα ἀνέγνων τὴν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμ. Παναγιότητος διὰ τῶν νοσ-
ρῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ὑποκλίνων τοὺς ἐνδοτάτους μου στοχασμοὺς τῷ Σωτῆρι

ἡμῶν, ὅς ἐστιν ἡ ἀθάνατος ἀρχὴ καὶ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἡρώτησα ἑμαυτὸν ἂν ἀληθῶς ἔθνος τι ὑπάρχῃ ἀξιοκατάκριτον, διότι ἠθέλησε νὰ στερεώσῃ ἐν τῇ χώρᾳ αὐτοῦ τὰς θεμελιώδεις βάσεις, ἐφ' ὧν ἐρείδεται ἡ αἰωνία λαμπρότης καὶ τὸ ἀνίκητον κλέος τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἠρώτησα ἑμαυτὸν, ἐὰν ἀληθῶς οἱ πρὸς διοργάνωσιν καὶ τακτοποίησιν τείνοντες νόμοι, παραδεκτοὶ γενόμενοι ὑφ' ὅλου τοῦ τόπου, τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, ἐὰν οἱ νόμοι οὗτοι, δι' ὧν ἀποκαθίσταται ὑλικὴ τάξις λυσιτελεστέρα τῇ ὀρθοδόξῳ Ῥουμανικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπὶ τοσοῦτον ἀφίστανται τοῦ τε πνεύματος τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τοῦ ἐν ταῖς ὀρθοδόξοις χώραις φυλαττομένου παναρχαίου ἔθους, ὥστε νὰ προκαλέσωσιν ἐκ μέρους τοῦ σεβασμιωτάτου καὶ ἐριτιμοτάτου ἐν τοῖς χριστιανικοῖς Ποιμέσιν ἐπίδειξιν τοσοῦτον ἐμφαντικὴν πρὸς τὸν ἀρχηγὸν ἐνὸς ἔθνους, τὸ ὅποιον ἀνέκαθεν καὶ ἀπ' αἰώνων ἔδειξεν ἀπεριόριστον μέριμναν καὶ πιστὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν του.

Διὸ καὶ δὲν δύναμαι ἐν τῇ εἰλικρινείᾳ τῆς καρδίας μου νὰ μὴν ὁμολογήσω τόγχε νῦν τῇ Ὑμ. Παναγιότητι, ὅτι ἡ ἀπογολὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κλεοβούλου, ἣν τῷ ἀνεθέσατε, καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα ἔφερε, δὲν ἔχουσι παράδειγμα εἰς τὰ χρονικά τοῦ τόπου, οὔτε προηγούμενα εἰς τὰς παραδόσεις τῆς ἀνεξαρτήτου Δακικῆς Ἐκκλησίας.

Τοιαύτη σκληρὰ δοκιμασία οὐδόλως προσεδόκων ὅτι ἤθελε πλῆξῃ ἡμᾶς ἐκ μέρους, ὅπερ ἐν καιρῷ πειρασμῶν καὶ θλίψεων ἐδέξατο παρ' ἡμῶν ἔκπαλαι καὶ σήμερον ἔτι λαμβάνει τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα δείγματα ἀγάπης καὶ μεγαλοδωρίας γενναῖα τῇ χειρὶ παρεχόμενα, ὅσα οὐδαμῶθεν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἔλαβεν. Ὡς χριστιανὸς ἐπεθύμουν νὰ καλύψω, εἰ δυνατόν, ὑπὸ τὴν ταπείνωσιν τὴν ἀρμόζουσαν εὐπειθεῖ τέκνῳ τῆς Ἐκκλησίας, τὴν λυπηρὰν ἐκπληξιν, ἣν μοὶ προὔξεν ἡσέ τὸ τοσοῦτον σοβαρὸν κίνημα, εἰς δὲ προέβη πρώτη ἡ Ὑμ. Παναγιότης κατὰ τοῦ τόπου μου· ὅμως φέρων, καθὼς Ἡγεμῶν, τὸ βάρος τοῦ τε παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ Ῥουμανικοῦ ἔθνους, δὲν δύναμαι νὰ σιωπήσω, ἀλλὰ μάλιστα ὀφείλω νὰ προστατεύσω καθ' οἷαςδὴποτε ἀποπείρας τὸ ἀρχαῖον αὐτοκέφαλον τῆς Δακικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπιχειρήσω τοίνυν, Παναγιώτατε, δικαιώματι τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, φέρων εἰς χεῖρας τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, νὰ ἀποδείξω τῇ Ὑμ. Παναγιότητι διὰ τοῦ δικαίου, διὰ τῆς συνηθείας, διὰ τῶν ἀπ' αἰώνων καθιερωθέντων ἐθίμων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Δακίης, δικαίου, λέγω, καὶ συνηθείας καὶ ἐθίμων ἀγνωρίζομένων ὑπὸ πάσης Ἐκκλησίας, καὶ ἰδίως ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινου-

πόλει, ὅτι οἱ Ρουμῶνοι ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς αὐτῶν ὑποθέσεσι καὶ νῦν, καθὼς καὶ πάντοτε, ἐνέμειναν ἐντὸς τῶν ὅρων τῶν κανονικῶν διατάξεων καὶ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν θεσμῶν καὶ δικαιωμάτων, ἅπερ κέκτηται τὸ κράτος ἀπέναντι τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας ἐν οἷσις δὴ ποτε καιροῖς καὶ ὁπουδὴ ποτε τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου. Μὴ θαυμάσῃ δὲ ἡ Ἱμ. Παναγιότης, βλέπουσα ταπεινὸν τέκνον τῆς Ἐκκλησίας συζητοῦν, καίτοι λαϊκὸν, περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Τοῦτό μοι ἐπιτρέπεται τὰ ὑψηλὰ παραδείγματα τῶν αἰμυνήτων αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἰσως δὲ ἡμεῖς οἱ Ρουμῶνοι τῆς Δακίας τοῦ Τραϊανοῦ ἔχομέν τινα δικαιώματα, ὅπως εἰσακουσθώμεν, καθότι οἱ χριστιανοὶ τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ χριστιανισμοῦ ὑπέστησαν ἀλλεπαλλήλως ὅλας τὰς ἐισβολὰς τῶν βυρβάρων χωρὶς νὰ καταβληθῶσι, καὶ οὕτω διετηρήσαμεν μετὰ δικαίας ἐθνικῆς ὑπερφανίας τὴν γλῶσσαν, τοὺς νόμους καὶ τὰς παραδόσεις τῶν εὐγενῶν ἡμῶν προγόνων, καὶ μετ' αὐτῶν τοὺς θεσμοὺς καὶ τὰ ἀρχικὰ ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας, ἅτινα καὶ διετηρήθησαν παρ' ἡμῖν ἐν ἀθίκτῳ καθαρότητι πολὺ περισσότερον παρ' ὅσον εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη. Οὕτω διετηρήθη παρὰ τοῖς Ρουμῶνοισι τὸ ἀρχαῖον καὶ ἐπαινετὸν ἔθος τῆς ἀρχικῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον εὐκατῶν ἦτο νὰ διεφυλάττετο πανταχοῦ, τοῦ νὰ ἀποτελῇ δηλονότι τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ὅ,τε κληρὸς ὁμοῦ καὶ ὁ λαός. Καὶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἀρχικοὶ θεσμοὶ καὶ διατάξεις μᾶς ὠδήγησαν εἰς τὸ νὰ γνωρίσωμεν, ὅτι ἄλλη Ἐκκλησία οἵα δὴ ποτε δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἀναμιχθῇ εἰς ὑποθέσεις διοικητικὰς, ἢ ἀφορώσας τὴν ἐσωτερικὴν διάταξιν ἄλλης Ἐκκλησίας ἀνεξαρτήτου καὶ αὐτοκεφάλου. Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ ἡ ἰδέα τοῦ νὰ διαφιλονεικῶ, ὅτι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αἱ πρώται τιμαὶ ὀφείλονται πρὸς τὸν ἀρχαιότερον τῶν Ποιμένων τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως. Τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καθιερώθησαν τόσον δι' αὐτοκρατορικῶν διαταγμάτων, καθὼς καὶ διὰ τῶν Κανόνων τῶν ἁγίων Πατέρων. Ἐπομένως ἀποδίδοντες αὐτῷ τὰς πρώτας τιμὰς, τῷ ὀφείλομεν καὶ εὐλαβῇ σεβασμῶν ὡσαύτως ἀναγνωρίζομεν, ὅτι ὁ σύνδεσμος καὶ ἡ κανονικὴ καὶ δογματικὴ ἐνότης τῆς Μεγ. Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας διατηρεῖται καὶ πρέπει νὰ διατηρῇται διὰ συνδιασκέψεων ὁδηγίων καὶ συνεννοήσεων ἀμοιβαίων ἀδελφικῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων ἀνεξαρτήτων Ἐκκλησιῶν, ὅφ' ὧν σύγκειται ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Τὸν σύνδεσμον τοῦτον μεταξὺ τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριάρχικου Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς ἀνεξαρτήτου Ἐκκλησίας τῆς Δακίας τὸν παρεδέχθη καὶ θέλω τὸν παρεδεχθῆ αἰετοτε. Ὑπὸ

τοιούτων δὲ αἰσθημάτων κατεχόμενος βαθέος μὲν σεβασμοῦ πρὸς τὴν Ὑμ. Παναγιότητα, εἰλικρινοῦς δὲ ἀδελφικῆς διαθέσεως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, ἐδεξάμην, Παναγιώτατε, τὴν Ὑμετέραν ἐπιστολήν. Τὴν ἐπισυνημμένην ὅμως αὐτῇ Διαγνώμην τῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς καταπτομένην τῶν ἀρχαίων δικαιωμάτων τῆς ἀνεξαρτήτου Ἐκκλησίας τῆς Ἀρκίας, δὲν δύναμει νὰ δεχθῶ καὶ καθὼ χριστιανὸς Ἡγεμὼν τῆς Ρουμουνίας, ἀπωθῶ αὐτὴν ἐξ ὀνόματος τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, καὶ θέλω τὴν πολεμῆσαι διὰ τῶν ἰσχυρῶν καὶ ἀκαταμαχῆτων ὅπλων τῶν νόμων καὶ τῶν Κανόνων.

Τὸ πρῶτον ἀντικείμενον, ὅπερ ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τῆς Ὑμ. Παναγιότητος, ἐστὶν ἡ ἐπὶ κεφαλῇ τῆς ἡμετέρας ὀργανικῆς νομοθεσίας ἐγγεγραμμένη διακήρυξις, ἡ καθιστῶσα μίαν Συνοδικὴν κεντρικὴν ἀρχὴν διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας ἐν Ρουμουνίᾳ, νομοθεσίας γενομένης καὶ ἐπικυρωθείσης διὰ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ τε Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ρουμουνίας, καὶ ἥς τὸ πρῶτον ἄρθρον ἔχει οὕτω: *Ἡ ὀρθόδοξος Ῥουμουλικὴ Ἐκκλησία ἐστὶ καὶ μένει ἀνεξάρτητος οἰασθήτοτε ξένης ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς εἰς πάντα τὰ ἀφορῶντα τὸν διοργανισμὸν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς διάταξιν.* Τὸ δεῦτερον ἄρθρον προστίθεται: *Τὸ ἐνιαῖον τῆς Ῥουμουλικῆς Ἐκκλησίας ἀντιπροσωπεύεται διὰ τῆς Γερικῆς Συνόδου.* Καὶ τὸ τρίτον ἄρθρον ἀποπληροῖ τὸ πνεῦμα τοῦ νομοθέτου, ἐκφραζόμενον, ὡς ἔπεται: *Τὴν δογματικὴν ἐνότητα τῆς ἀγίας ὀρθοδόξου Ῥουμουλικῆς θρησκείας μετὰ τῆς Μεγάλ. Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας διατηρεῖ ἡ Γερικὴ Ῥουμουλικὴ Σύνοδος διὰ συγερροήσεως μετὰ τῆς οἰκουμενικῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησίας.*

Ἰδοὺ κατὰ γράμμα αἱ διατάξεις τοῦ κατὰ τὴν 3/15 Δεκεμβρίου 1864 δημοσιευθέντος νόμου.

Ἡ Ὑμ. Παναγιότης εὐρίσκειτε τὰς διατάξεις ταύτας εὐλόγους τοῦλάχιστον κατὰ γράμμα, εἰ καὶ μὴ πάντα κανονικὰς, ἐρειδόμενος ὡς πρὸς τοῦτο, Παναγιώτατε, ἐπὶ πολλῶν Κανόνων, καὶ ἰδίως ἐπὶ τοῦ 2 Κανόνος τῆς Β'. Συνόδου, τοῦ 17 καὶ 18 τῆς Δ'. Συνόδου, τοῦ 36 τῆς ΣΤ'. τοῦ 7 τῆς Α'. Ἀποστολικῆς Συνόδου, τοῦ 9 τῆς Δ'. καὶ τῶν ἐρμηνευτῶν αὐτῆς, ὡς πάντων τούτων μαρτυρούντων κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ὑμ. Παναγιότητος, τὸν δεσμὸν καὶ τὴν ἐξάρτησιν τῆς Ῥουμουλικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἀνέγων τοὺς Κανόνας τούτους, συνεβουλεύθη τὸ

Πηδάλιον καὶ τοὺς σοφοὺς αὐτοῦ ἐρμηνευτάς, οἷον τὸν Βαλαμῶνα· ὅσῃν ὅμως καὶ ἂν ἔχω ὑπόληψιν εἰς τὰ φῶτα τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, μὲ ὅλον τὸ σέβας πρὸς τὴν Ἱμ. Παναγιότητα, ὅτι τὸ κείμενον τῶν Κανόνων μοι φαίνεται, ὅτι ἐπικυροῖ μᾶλλον ἢ πολεμεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἀνεξαρτησίαν. Διὰ τοῦτο δὲν εἰσέρχομαι εἰς συζητήσεις ἐπὶ τῶν προῤῥηθέντων κανόνων· λαμβάνω τὸ ζήτημα ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ, ὥπως ἔθεσεν αὐτὸ ὁ νόμος, ἀπέναντι τῶν παρατηρήσεων τῆς Ἱμ. Παναγιότητος· θέλω δὲ ν' ἀποδείξω, ὅτι ἡ ὀρθόδοξος Ῥουμουνικὴ Ἐκκλησία ἐστὶν ἀληθῶς ἀνεξάρτητος πάσης ἄλλης ξένης Ἐκκλησίας εἰς πάντα τὰ ἀφορῶντα τὸν διοργανισμὸν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς τάξιν· ὅτι ἡ διὰ τοῦ πρώτου ἄρθρου τοῦ ἡμετέρου νόμου προκηρυχθεῖσα ἀνεξαρτησία δὲν εἶναι μάταιος νεωτερισμὸς, ἀλλ' ὑπάρχει ἑκπαλαί· ὅτι ἡ Ῥουμουνικὴ ἢ Δακικὴ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐν τῷ διαστήματι τῶν αἰώνων ἦν ὑποκειμένη τῇ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως· καὶ ὅτι τέλος ἡ ἀνεξαρτησία αὕτη ὑπ' οὐδενὸς Κανόνος τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καταδικάζεται. Ἰδοὺ τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα θέλω νὰ λύσω.

Τὸ πρῶτον μνησθὲν μοι ἄρθρον τοῦ νόμου κατ' οὐδὲν νεωτερίζει, ἀλλ' ἀπλῶς ἀποδεικνύει καὶ ἐπιβεβαιοῖ πρᾶγμα τοσοῦτον ἀρχαῖον, ὅσον ἴσως εἶναι ἀρχαῖος καὶ ὁ χριστιανισμὸς τῶν Ῥουμούνων, ὅτι δηλαδὴ ἡ Δακικὴ ἡμῶν Ἐκκλησία ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ἀνεξάρτητος οἷαςδήποτε ἄλλης ξένης Ἐκκλησίας καὶ ὀνομαστὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Πράγματι ἡ θέσις αὕτη ἐξηγεῖται ἐν μέρει διὰ τῆς ἱστορίας, ἥτοι διὰ τῆς σειρᾶς τῶν πολιτικῶν γεγονότων, ἅτινα ἀπέσπασαν τὴν Δακίαν ἀπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους. Δικαιώματι δὲ κατέστη ἀδιαφιλονεικῆται τῷ τρόπῳ διὰ τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ 34 Ἀποστολικοῦ Κανόνος, λέγοντος. «Οἱ Ἐπίσκοποι ἐκάστου ἔθνους ὀφείλουσι νὰ ἀναγνωρίζωσι τὸν ἀνώτερον μεταξὺ αὐτῶν, καὶ νὰ θεωρῶσιν αὐτὸν ὡς ἀρχηγόν.» Αὕτη ἐστὶν ἡ κανονικὴ ἀρχὴ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, ὧν ἐκάστη ἀνεξάρτητος, ἴση, ἀδελφή.

Ὁ 34 Ἀποστολικὸς Κανὼν ἐστίν, οὕτως εἰπεῖν, ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τοῦ ἐνιαιῶν καὶ πολλαπλοῦ οἰκοδομήματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Δυνάμει δὲ τοῦ ἱεροῦ τούτου Κανόνος οἱ πάλαι Ῥουμουνοβούλγαροι ἐθεμελιώσαντο κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας τὸ Πατριαρχεῖον Τυρνόβου ἀνεξάρτητον τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διὰ νὰ μὴ τοῖς ἔρχωνται ἐκ τῆς Νέας Ῥώμης Ἐπίσκοποι μὴ εἰδότες τὴν γλῶσσαν τοῦ ποιμνίου, ὅπερ ὀφείλον νὰ ποιμά-

νωσι. Δυνάμει τοῦ Ἀποστολικοῦ τούτου Κανόνος, ὁ Μέγας Δοῦξ Βασίλειος ὁ Γ'. κατὰ τὸ 1447 δὲν ἐδέχθη πλέον Μητροπολίτας ἐν Μόσχᾳ, στελλομένους παρὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἀναδείξας δὲ τὴν πρωτεύουσαν αὐτοῦ Μητρόπολιν τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας, ὠνόμασεν αὐτὸς Μητροπολίτην. Δυνάμει τοῦ Κανόνος τούτου, τῷ 1589 ἔτει ὁ Θεόδωρος Ἰβάνοβιτς, ὡσαύτως Δοῦξ τῆς Μόσχας, ὕψωσε τὴν Μητρόπολιν τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ εἰς Πατριαρχικὸν Θρόνον· ὡσαύτως δυνάμει τοῦ Κανόνος τούτου ὁ μέγας Πέτρος τῷ 1724 ἀντικατέστησε τὸ Πατριαρχεῖον διὰ τῆς Συνόδου ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ προεδρίαν, καὶ τέλος δυνάμει τοῦ Κανόνος τούτου ἐπίσης ἀρτίως οἱ Ἕλληνες ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα τῆς Ῥωσσίας.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ δὲν δύναται νὰ διαφιλονεικηθῇ τὸ ὅτι ἐν τῷ χαρακτῆρι τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐνυπάρχει τὸ νὰ ἔχῃ ἕκαστον γένος τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτοῦ κεφαλὴν ἀνεξάρτητον ἀπὸ ἄλλων γενῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχηγῶν εἰς πάντα τὰ ἀφορῶντα τὴν κυβέρνησιν, τὸν διοργανισμὸν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διάταξιν· οὕτω καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Δακίας ἔμεινεν ἀνεξάρτητος πάσης ἄλλης ξένης Ἐκκλησίας. Μαρτύρομαι δὲ τὰς διατάξεις τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, ὅστις μετὰ τοσαύτης τελειότητος ἐτακτοποίησε τὸν πολιτικόν, ἀστυκὸν καὶ θρησκευτικὸν διοργανισμὸν τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους.

Ἀναγινῶμεν τὴν 131 Νεαράν, τὴν καθορίζουσαν τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου πρώτης Ἰουστινιανῆς, ἡτοὶ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν αὐτῇ λέγεται σαφῶς, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι τῆς μεσογείου Δακίας, τῆς Ῥιπενδίας Δακίας, τῆς χώρας τῶν Τριβαλλῶν, τῆς Δαρδανίας, τῆς ἄνω Μοισίας καὶ τῆς Πανονίας εἰσὶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου πρώτης Ἰουστινιανῆς. Ἡ μὴ συγκαταρίθμῃς τῆς Τραϊανικῆς Δακίας, ἡ ὑπεραλπείας (νῦν Ρουμανίας), δὲν μᾶς δεικνύει ἄρᾳ γε ἀρκοῦντως, ὅτι ἀπ' ἐκείνης ἀκόμη τῆς ἐποχῆς ἡ Ἐπαρχία αὕτη εἶχε μείνει ἀνεξάρτητος; Ἡ Τραϊανὴ ἡ ὑπεραλπεία Δακία τῶντι οὐδένα ἄλλον, ἢ δογματικὸν ἀπλῶς σύνδεσμον εἶχε μετὰ τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς, ὡς ἀποδεικνύεται ὑπὸ πλήθους ἀρχαίων ἐγγράφων, καὶ ἰδίως ὑπὸ ἐπιστολῆς τινος τοῦ Πατριάρχου Ἀχριδῶν τῷ 1456 ἔτει πρὸς τὸν Στέφανον τὸν Μέγαν Ἡγεμόνα Μολδαβίας.

Ἀλλὰ παρεκτὸς τῶν μαρτυριῶν τούτων τῶν ἀπὸ τῶν Κανόνων, τῆς ἱστορίας καὶ τῶν Νεαρῶν, ἡ ἀνεξαρτησία τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἔχει καὶ ἄλλα προσέτι θεμέλια, ἡτοὶ :

1. Πράξεις τῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνελευθούσης ἐπὶ Αὐτοκράτορος Παλαιολόγου, μαρτυρομένη καὶ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς Συνόδου τῆς Μολδαυίας τῆς α'. Ἰανουαρίου 1752, ἐν ᾗ κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ Αὐτοκράτορος τούτου διαβαίνων ἐκ Μολδαυίας εἶχε δώσει τῷ Ἡγεμόνι Ἀλεξάνδρῳ τῷ Ἀγαθῷ, ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐπεκυρώθη καὶ δι' αὐτοκρατορικῶν χρυσοβούλλων ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ Μητροπολίτου Μολδαυίας.

2. Ἡ ἱστορία τῆς Μολδαυίας συγγραφείσα παρὰ τοῦ Ἡγεμόνος Δημητρίου Καντεμίρη ἡγεμονεύσαντος ἐν Μολδαυίᾳ τῷ 1744 μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Μολδαυίας ἀνέκαθεν ἀπῆλause διαφορούσης τιμῆς ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἂν δὲν εἶχεν ὄνομα Πατριάρχου, οὐδενὶ ὅμως ὑπέκειτο.

3. Ὁ Νομοκάνων τοῦ Ἀριστηνοῦ μεταφρασθεὶς καὶ τυπωθεὶς ἐν Τυργοβί-στω τῷ 1652 ἐκ διαταγῆς τοῦ Ἡγεμόνος Ματθαίου Βασσαράδα συνέστησε τάξιν τῆς Ρουμουνικῆς Ἐκκλησίας, διακηρύττων ὅτι οἱ Μητροπολίται τῶν Ρουμουνικῶν τόπων δὲν ἐξαρτῶνται οὔτε ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Ἀχριδῶν, οὔτε ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως.

4. Τὸ Αὐτοκρατορικὸν φερμάνιον τοῦ Μ. Σουλτάνου Ἀπδοῦλ Χαμίτ ἐν μηνὶ δ' Σεμαζιούλ-ἄχίρ, ἔτει ἐγείρας 1200 (1783), δι' οὗ ἀποδοκιμάζεται ἡ αἵτησις τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ νὰ διορίσῃ Μητροπολί-τας ἐν Μολδαυίᾳ. Ἡ ὕμετ. Παναγιότης δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀγνοῇ, ὅτι κατὰ τοὺς ἀπαισιωτέρους καιροὺς τῆς ἡμετέρας ἱστορίας, ὅτε ἡ Μολδαυία καὶ ἡ Βλαχία ἐκυβερνῶντο ὑπὸ ξένων Ἡγεμόνων, στελλομένων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, τὸ Αὐτοκρατορικὸν ἐκεῖνο φερμάνιον ἀνεγνώρισε μολαταῦτα πικρῶς, καὶ ἐπεκύρωσε τὸ ἀνεξάρτητον τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

5. Οἱ ὀργανικοὶ νόμοι ἀμφοτέρων τῶν Ἡγεμονιῶν ἐπεκύρωσαν τὸ πα-νάρχαιον ἔθος τῆς ἡμετέρας χώρας τοῦ νὰ ἐκλέγωνται οἱ Μητροπολίται καὶ Ἐπίσκοποι ὑπὸ ἐκτάκτων ἐθνοσυνελεύσεων, συντεθειμένων ἐκ τοῦ ἀνωτάτου Κλήρου καὶ τῶν προϋχόντων τοῦ Τόπου. Καὶ τέλος·

6. Ἱστορικὰ γεγονότα, ἐξ ὧν μόνον τὸ ἀκόλουθον ἤθελεν ἀρκέσει νὰ ἀποδείξῃ τὴν νομιμότητα τῶν δικαίων τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμουνικῆς Ἐκκλη-σίας, καὶ νὰ ἄρῃ πᾶσαν ἐπὶ τούτου ἀμφιβολίαν. Ἰδοὺ τὸ γεγονός.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 17. αἰῶνος, τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Τρανσυλ-βανίας καταδιωκομένης, ὁ ἱερομόναχος Ἀθανάσιος, ἐκλεχθεὶς Μητροπολίτης, δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ τὴν ἐπισκοπικὴν χειροτονίαν. Ἦλθε λοιπὸν εἰς Βλα-

χίαν, όπου τὸν εἴλκυσε ἡ παρουσία ἑνὸς ἐκ τῶν μάλα διαπρεπόντων προσώπων τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας, τοῦ Μακαριωτάτου Ἱεροσολύμων Δοσιθέου. Προσδραμόντα τοῖνυν εἰς τὰς πατρικὰς αὐτοῦ συμβουλὰς τὸν Ἀθανάσιον ὁ Πατριάρχης ὠδήγησε νὰ ὑποταγῇ τῷ ἐξάρχῳ τῆς Οὐγγροβλαχίας, ἦτοι τῷ Μητροπολίτῃ τοῦ Βουκουρεστίου. Ἐπὶ πλέον ὁ Πατριάρχης ἔγραψε συμβουλευτικὴν ἐπιστολὴν τῷ Ἀθανασίῳ, ἐπιστολὴν διασωθείσαν, ἐν ᾗ συμβουλεύει αὐτὸν ἵνα ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀμφιβολίας ἢ δυσκολίας ὁ Μητροπολίτης Τρανσυλβανίας ἀπευθύνηται πάντοτε πρὸς τὸν ἐξάρχον τῆς Διοικήσεως, ὅστις ἐστὶν ὁ Μητροπολίτης Βουκουρεστίου, καὶ μόνον ἐπὶ περιπτώσεων, αἷς δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ λύσῃ ὁ Μητροπολίτης Βουκουρεστίου μετὰ τῶν Ἐπισκόπων αὐτοῦ, τότε μόνον ν' ἀπευθύνηται εἰς Κωνσταντινούπολιν. Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῆς ἱεραρχικῆς ταύτης διατάξεως, ἥτις ἀπλὴν μόνον ἐπίτιμον προεξάρχίαν καθορίζει πνευματικὴν ὀφειλομένην τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, ὁ γεναρὸς Δοσίθεος Ἱεροσολύμων ἐπικαλεῖται τὸν 9 καὶ 17 Κανόνα τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου. Ὁ Ἀθανάσιος, πεισθεὶς ταῖς συμβουλαῖς τοῦ Πατριάρχου, ἐχειροτονήθη ἐν Βουκουρεστίῳ Μητροπολίτης Τρανσυλβανίας τῇ 22 Ἰανουαρίου 1698 παρὰ τοῦ Θεοδοσίου Οὐγγροβλαχίας, ὃν καὶ ἀνεγνώρισε κύριον ἐν τῇ ἀρχιερατικῇ αὐτοῦ ὁμολογίᾳ, ὑποσχθεὶς νὰ ἀκολουθῇ τὰς ὁδηγίας τοῦ ἐξάρχου αὐτοῦ, καὶ διατηρῇ ἀμεταβλήτους ἐν ἀπάσῃ τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ὅσας συμφωνίας ἤθελε ἔχει ὁ θρόνος τῆς Οὐγγροβλαχίας. Τὰ πρακτικὰ ταῦτά εἰσι καταχωρημένα φύλλ. 17 τοῦ ἀρχαίου κώδικος τῶν χειροτονιῶν τῆς Μητροπόλεως Βουκουρεστίου. Φαίνονται προσέτι ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ τοῦ Λεσβιόδακος, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ τοῦ σοφωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου νῦν ἀγίου Τρανσυλβανίας.

Ἀπέναντι τοσοῦτων ἀποδείξεων ἰσχυροτάτων, ἀπέναντι τοῦ 34 Ἀποστολικοῦ Κανόνος, ἀπέναντι τῆς ἱστορίας, νόμων Αὐτοκρατορικῶν τε καὶ ἐκκλησιαστικῶν, ἀπέναντι παναρχαίου ἔθους, ἔκπαλαι ἐπιδοκιμασθέντος διὰ συνοδικῶν πράξεων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διὰ τοῦ νομοκάνονος, δι' αὐτοκρατορικῶν φερμανίων, διὰ τοῦ ἀρχαίου καὶ νεωτέρου συντάγματος τοῦ τόπου, ἐρωτῶμεν πόθεν προήλθεν ἡ ἀξίωσις ὅτι ἡ Ῥουμανικὴ Ἐκκλησία ἐστὶν Ἐκκλησία ἐπαρχιακῇ ἐξαρτωμένη, καὶ ὑπὸ τὴν κυβέρνησιν τοῦ Ἀγιωτάτου οἰκουμενικοῦ θρόνου; Ἡ δύνατο μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησία νὰ ἐξασκῇ πραγματικὴν ὑπεροχὴν ἐπὶ Ἐκκλησίας διοικουμένης ἐν

Βλαχία μὲν ὑπὸ ἐξάρχου, ἐν Μολδαυίᾳ δὲ ὑπὸ Μητροπολίτου ὁλως ἀνεξαρτήτου; Πῶς καὶ πότε; Ἀπέστειλάν ποτε οἱ Πατριάρχαι Μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους πρὸς τοὺς Ρουμούνους; ἔδωκαν αὐτοῖς ποτε νόμους καὶ διατάξεις ἐκκλησιαστικάς; ἐπεκύρωσάν ποτε τὰ ὑφ' ἡμῶν πεπραγμένα; οὐδεὶς οὐδέποτε δύναται κάλλιον τῆς Ἱμ. Παναγιότητος νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὡς πρὸς ἡμᾶς ἡ ἐνέργεια τῶν Παν. Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου περιορίζετο εἰς μόνην τὴν πνευματικὴν εὐλογίαν, ἣν ἐζητοῦντο ἀνέκαθεν οἱ ἐκλεγόμενοι ἡμέτεροι ἐπίσκοποι τῇ συγκαταθέσει τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἔθνους, συμφώνως ταῖς κανονικαῖς διατάξεσιν, ὡς σημεῖον βαθέος σεβασμοῦ πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, οὗ ὁ Ἅγιος Θρόνος παριστᾷ εἰς τὰ ὅμματα τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου τὴν ἐνότητα τῆς ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Καίτοι κατεχόμενος καὐτὸς ὑπὸ βαθυτάτου σεβασμοῦ πρὸς τὸν Ἀγιώτατον οἰκουμενικὸν θρόνον, βιάζομαι ὅμως νὰ φθάσω εἰς τὸ συμπέρασμα, Παναγιώτατε, ὅτι οὐδεμίαν ἐπιδέχεται ἀμφιβολίαν ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ρουμουνικῆς ἐκκλησίας, τὸ δὲ αὐτοκέφαλον αὐτῆς οὐδόλως συμβιβάζεται μετὰ τοῦ δικαιώματος τῆς ὑπεροχῆς καὶ ἀναμιξέως, ὅπερ διεκδικεῖ νῦν ἡ Ἱμ. Παναγιότης.

Τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ περὶ Συνόδου νόμου ἀφορᾷ τὴν σύστασιν γενικῆς Συνόδου ἐν Ρουμουνίᾳ. Ἡ Ἱμ. Παναγιότης νομίζει ὅτι οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Κανόνες ἀντίκεινται εἰς τὴν παραδοχὴν λαϊκῶν ἐντὸς τῆς Συνόδου, εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἔθνους συγκάλεσιν τῆς Συνόδου, καὶ εἰς τὴν εἰς τὰ πρακτικὰ αὐτῆς μετοχὴν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν παραδοχὴν τῶν λαϊκῶν ἐν τῇ Συνόδῳ ἐλέγχω κατὰ τι αὐτὸς ἐμαυτὸν, οὐχὶ ὅμως καθ' ὃν τρόπον ἐννοεῖ ἡ Παναγιότης Τῆς. Καθότι ἀνατρέχων μέχρι τῶν ἀρχικῶν θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας, μελετῶν τὰς παραδόσεις τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως ἐν Ρουμουνίᾳ, καὶ συμβουλευόμενος τὴν ἡμετέραν ἱστορίαν ἀναγκάζομαι νὰ ὁμολογήσω, ὅτι δὲν ἐπεφύλαξα ἀρκούντως εὐρεῖαν θέσιν ἐν τῇ Συνόδῳ διὰ τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον.

Ὁ Ἅγιος Κυπριανὸς, ὡς γνωστὸν, οὐδὲν ἡρέσκετο νὰ πράττῃ χωρὶς νὰ συμβουλευῇται καὶ τὸν λαόν. Ὡσαύτως καὶ παρ' ἡμῶν ἔθος ὑπῆρξε τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων, ἵνα ἐν ταῖς περὶ ἐκκλησιαστικῶν σκέψεσι λαμβάνωσι μέρος ἅπαντες οἱ χριστιανοὶ, οὐχὶ δὲ μόνοι οἱ κληρικοὶ, καθότι οἱ πάντες ἐνδιαφέρονται εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς ἀποδείξιν τούτου εὕρισκω εἰς τὰ ἡμέτερα χρονικὰ παράδειγμα, τὸ ὁποῖον ἰδίως θέλει ἐπισύρει

τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ὑμ. Παναγιότῃτος, καθὼς ἀναφαινόμενον εἰς ἓνα τῶν ἐνδοξοτέρων προκατόχων Αὐτῆς ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου.

Ὁ Πατριάρχης Ἅγιος Νήφων ἀποβλήθεις τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, προσεκλήθη παρὰ τοῦ Ἡγεμόνος Ῥάδου ἵνα μεταβῇ εἰς Ῥουμουνίαν, ὡς ζητούμενος ἀπὸ τὸν τόπον. Ὁ Ἅγιος Νήφων ἐλθὼν κατ' εὐρὼν τὴν Ἐκκλησίαν ἀνεσταταμένην συνεβούλευσε τὴν συγκάλεσιν συνόδου. Τότε ὁ Ἡγεμὼν προσεκάλεσεν ἅπαντας τοὺς ἡγουμένους ἀπὸ πάντων τῶν Μοναστηρίων καὶ ὅλον τὸν Κλήρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐποίησε Σύνοδον μεγάλην μετὰ τοῦ Ἡγεμόνος καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων, μετὰ τῶν ιερέων καὶ λαϊκῶν, καὶ παρευθὺς ἐρρέυσαν πηγὰς σοφίας διανοῦς καὶ καθαρᾶς. Ἰδοὺ πῶς ὁ Ἅγιος Νήφων ἐνδοεὶ τοὺς Κανόνας ὡς πρὸς τὴν Σύνοδον.

Ἐὰν ἡ Ὑμ. Παναγιότης εὐαρεστηθῇ νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ παρὰ τοῖς γείτοσιν ἡμῶν Ῥουμούνιοις Ὀρθοδόξοις, ὡς καὶ ἡμεῖς, τῆς Αὐστριακῆς Αὐτοκρατορίας θέλει ἰδεῖ καὶ πεισθῇ ὅτι ἡ Μητροπολιτικὴ Σύνοδος τῆς Τρανσυλβανίας σύγκειται ὑπὸ 24 μελῶν Κληρικῶν, καὶ 20 λαϊκῶν. Ἡ δὲ Πατριαρχικὴ Σύνοδος Καρλοβίτζης ὑπὸ 25 μελῶν Κληρικῶν 25 λαϊκῶν πολιτικῶν καὶ 25 στρατιωτικῶν. Ἄρα γε δὲν ἀποδεικνύουσι μέχρις ἐναργείας τὰ παραδείγματα ταῦτα, ὅτι τόσον ἐνταῦθα, καθὼς καὶ πέραν τῶν Καρπαθίων, ἡ Ῥουμουνικὴ φυλὴ, καίτοι ὑποκειμένη εἰς διαφόρους πολιτικὰς ἐπιρροάς, ἔμεινεν ὁμως πιστὴ εἰς τὸ ἀμετάβλητον πνεῦμα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν αὐτῆς θεσμῶν.

Διὰ τοῦτο ἐκ συμφώνου μεθ' ὅλου τοῦ Τόπου, τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἠθέλησα ὥστε τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον νὰ ἀντιπροσωπεύηται ἐν τῇ γενικῇ Συνόδῳ τῆς ὀρθοδόξου Ῥουμουνικῆς ἐκκλησίας συμφώνως τοῖς ἀρχικοῖς θεσμοῖς τῆς ἐκκλησίας, τοῖς ἐκπαλαί ἐθίμοις τοῦ Τόπου, πολλοῖς ἐκκλησιαστικοῖς Κανόσιν, ὡς καὶ τισιν αὐτοκρατορικοῖς νόμοις, οὓς θέλω λάβει ἐνδόσιμον ν' ἀναφέρω παρακατιῶν.

Ἀρνεῖται ἡ Ὑμ. Παναγιότης τῷ Ἡγεμόνι τῆς Ῥουμουνίας τὸ δικαίωμα τοῦ συγκαλεῖν τὰς Συνόδους. Καὶ ἐν τοσούτῳ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ θεμελιούται ἐπὶ ἔθους καθιερωθέντος ὑπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἐπικυρουμένου παρὰ τῆς Ἱστορίας. Οἱ Βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες συνεκάλουν τὰς Συνόδους. Οὕτως ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Δ'. αἰῶνος ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος συνεκάλεσε τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, ἐν ᾗ καὶ παρευρέθη. Τῷ αὐτῷ αἰῶνι ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ Σύνοδος συνεκροτήθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Αὐτοκράτορος

Κωνσταντίνου. Κατὰ τὸν 5^{ον} αἰῶνα ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς θεσπίζει διὰ τῆς 437 Νεαράς, ὅτι πρέπει νὰ συγκροτῶνται Σύνοδοι, καὶ ἀναφέρει τί πρέπει νὰ γίνεται ἐν μέσῳ τῶν μεγάλων τούτων ἐκκλησιαστικῶν Συνελεύσεων. Ἀπειλεῖ δὲ παιδείας αὐστηρὰς κατὰ τῶν ἐπισκόπων τῶν μὴ τυχόν πειθόμενων τῷ νόμῳ τούτῳ, καὶ προβαίνει μέχρι τοῦ νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἐσχάτην ποινὴν κατὰ τῶν δημοσίων ἀξιώματικῶν καὶ ὑπαλλήλων, ὅσοι δὲν ᾔθελον διὰ τῆς βίας ἀναγκάσει τοὺς ἐπισκόπους νὰ ὑποταχῶσι τοῖς αὐτοκρατορικοῖς ὅρισμοις. Ὡσαύτως ἡ 6 Νεαρά μαρτυρεῖ ἀπολύτῳ τῷ τρόπῳ τὸ δικαίωμα, ὅπερ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους κέκτηται τοῦ ποιεῖν ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἱστορίᾳ παραδείγματα. Τῷ 1642 ἔτει ὁ Ἡγεμὼν Μολδαβίας Ἰωάννης Βασίλειος Βόδας συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Βασιλέως Μητροπολίτου Σουτζιάβας συνεκάλεσεν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ αὐτοῦ Ἰασίῳ τοπικὴν Σύνοδον, ἣς προήδρευεν ὁ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης Παρθένιος κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Ἡγεμόνος—Σύνοδον, ἣτις παρέσχε τὸ ἐνδόσιμον τῷ σοφῷ Ρουμούνῳ Πέτρῳ Μοβίλα, Μητροπολίτῃ καὶ Ἀρχιεπισκόπῳ Κιεβίας, ἵνα ποιήσῃ τὴν δικαίῳ τῷ λόγῳ φημιζομένην ἐκείνην ὁμολογίαν τῆς Πίστεως τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ὁμολογῆσαι δὲ βεβαίως ἡ Ἱ.μ. Παναγιότης, ὅτι χρῆσιν ποιησάμενος δικαίωματος, ᾧ καὶ οἱ προκατόχοί μου ἐχρήσαντο, δὲν προσέβην ὅμως τόσον μακράν, ὅσον ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανός.

Ἡ Ἱ.μ. Παναγιότης κατακρίνει ἐπίσης τὴν μετοχὴν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ ἐν ταῖς συζητήσεσι τῆς Συνόδου, καὶ τοι ἔχοντος ἀπλῶς συμβουλευτικὸν δικαίωμα. Ἀνάμιξις τοσοῦτον περιορισμένη ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Συνόδου οὐδόλως ἀντίκειται εἰς τὰ παραδείγματα, ἅπερ ἔχομεν ἄλλων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν. Οὕτως ἦ,τε ἐν Ῥωσσίᾳ καὶ ἡ ἐν Ἑλλάδι Σύνοδος δὲν παρέχουσιν ἄρά γε τῇ Κυβερνήσει πλείονα δικαιώματα παρ' ὅσα ὁ Ρουμουνικός συνοδικὸς νόμος; Ἐν Πετροπόλει τὰ μέλη τῆς Συνόδου ἐκλέγονται καὶ διορίζονται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως· ἐν Ἀθήναις δὲ οἱ ἐπίσκοποι προσκαλοῦνται ἐπίσης ἵνα λάβωσι μέρος εἰς τὴν Σύνοδον διὰ Βασιλικῶν διαταγμάτων κατὰ βαθμὸν καὶ τάξιν ἀρχιαιότητος, ἐν ᾧ παρ' ἡμῖν οἱ Μητροπολίται καὶ πάντες οἱ Ἐπίσκοποι, καθὼς καὶ ἄλλοι ἄνδρες κατέχοντες ὑψηλὰς θέσεις μεταξὺ τοῦ Κλήρου, εἰσὶ δικαιώματι μέλη τῆς Συνόδου. Καὶ μολαταῦτα ἡ Σύνοδος τῆς Πετροπόλεως καὶ τῶν Ἀθηνῶν ἀναγνωρίζονται παρὰ τοῦ Πατριάρχείου Κωνσταν-

τινουπόλεως. Πῶς λοιπὸν ἤθελεν εἶσθαι κακὸν ἐν Ρουμανίᾳ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι καλὸν ἐν Ρωσσίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι; Πῶς; Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς καὶ ὁ Τζάρος Πέτρος ὁ Μέγας αὐτοδικαίως ἐξέδωκαν ἐκκλησιαστικοὺς νόμους τυχόντας τῆς ἀποδοχῆς τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἡ Ἱμ. Παναγιότης κηρύττει παρ' ἡμῖν ἀντικανονικοὺς νόμους ἀκριβῶς συμφώνους μὲ τὸ πνεῦμα τῶν ἀρχικῶν θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Κανόνων, συμφώνους πρὸ πάντων, καθὸ παραδεκτοὺς γενομένους ὑπὸ τοῦ Ρουμανικοῦ Κλήρου τε καὶ λαοῦ καὶ ψηφισθέντας ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν ἐθνοσυνελεύσεων τῶν ἀντιπροσωπευουσῶν ἀπάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, ἐν αἷς ὁ Κλήρος κατέχει θέσιν εἴτε δικαίωματι, καθὼς ἐν τῇ Γερουσίᾳ τῇ προεδρευομένῃ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου, πριμάτου τῆς ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, εἴτε δι' ἐκλογῆς καθὼς ἐν τῇ Βουλῇ.

Νομίζω, Παναγιώτατε, ὅτι ἀπεκρίθην εἰς ὅλας τὰς παρατηρήσεις τῆς Ἱμ. Παναγιότητος, τὰς ἀφορώσας τὸν νόμον τὸν συνιστῶντα τὴν γενικὴν σύνοδον τῆς ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας.

Μετὰ τοῦ αὐτοῦ σεβασμοῦ θέλω ἀπαντήσῃ καὶ εἰς τὰς ἰδέας τῆς Ἱμ. Παναγιότητος καὶ τὰς παρατηρήσεις, ἃς ἐπιφέρετε ἐπὶ τοῦ νόμου τοῦ χορηγοῦντος τῷ ἀρχηγῷ τοῦ Κράτους τὸ δικαίωμα τοῦ διορίζειν Μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους.

Ἡ Ἱμ. Παναγιότης πολεμεῖ τὸν νόμον τοῦτον ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ, τόνον τὸ ἄρθρον τὸ ὁποῖον χορηγεῖ τῷ ἡγεμόνι τὸν διορισμὸν Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων, ὅσον καὶ τὸ ἕτερον ἄρθρον, τὸ ὁποῖον ὑπάγει τοὺς Ἀρχιερεῖς εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά δικαστήρια διὰ μόνον τὰ ἐκκλησιαστικά ἐγκλήματα, διὰ πᾶν δὲ ἄλλο ἐγκλημα εἰς τὸ Ἀκυρωτικόν. Ἡ Ἱμ. Παναγιότης διατείνεσθε, ὅτι κατὰ τοὺς Κανόνας οἱ Ἐπίσκοποι δὲν δύνανται νὰ ἐκλέγωνται παρὰ ὑπὸ ἐπισκόπων, καὶ ὅτι ὑπ' αὐτῶν μόνον εἰσὶ δικάσιμοι καὶ δι' ἀστυκὰ ἀκόμη ἐγκλήματα. Ἡ Ἱμ. Παναγιότης προβαίνει μέχρι τῆς ἀξιώσεως τοῦ νὰ ἐπεκτείνητε τὸ σύστημα τοῦτο ἐφ' ὅλου τοῦ Κλήρου. Τοιαῦται ἀρχαί, Παναγιώτατε Πάτερ, οὐδέποτε ἐγένοντο ἀνεκταί, οὔτε δύνανταί ποτε νὰ γείνωσι παραδεκταί ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Δακίας, καθὸ ἀσυμβίβαστοι πρὸς τοὺς ἀρχικοὺς θεσμοὺς τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, πρὸς τὸ καλῶς ἐννοούμενον πνεῦμα τῶν Κανόνων, ὡς καὶ πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὰ ἔθνη τῆς χώρας καὶ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Καὶ καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν τὴν ἐπισκόπων, ἡ Δακικὴ Ἐκκλησία

παρεδέχθη ἀνέκαθεν τὸν πρῶτον Ἀποστολικὸν Κανόνα οὐχὶ μεμονωμένον, ἀλλὰ συνδεδεμένον γράμματι μετὰ τῶν ἄλλων Κανόνων. Οὕτως ἀπὸ τῶν ἀρχαιωτάτων χρόνων οἱ Ἐπίσκοποι ἐξελέγοντο παρ' ἡμῖν ὑπὸ τῆς συνελεύσεως συνηνωμένης, ἥτοι ὑφ' ὅλου τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, κατόπιν δὲ ὑπὸ τοῦ διβανίου τῶν Βελίκιδων Βογιάρων, οὗ ὁ Κλῆρος ἀπετέλει μέρος. Αἱ συνελεύσεις αὗται ἠνοῦντοῦπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἡγεμόνος, ὅστις περιέβαλλε τοὺς ἐκλεχθέντας Ἀρχιερεῖς τὴν ἐξουσίαν, ἐγχειρίζων αὐτοῖς τὴν ῥάβδον. Ἀλλὰ καὶ ἐν ἐγγυτέρᾳ ἡμῖν ἐποχῇ τὸ πανάρχαιον τοῦτο ἔθος καθιερώθη καὶ αὐθις διὰ τῶν ὀργανικῶν νομοθεσιῶν, αἵτινες ἐπεφύλαξαν τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς ἐκλογῆς εἰς τὰς ἐκτάκτους γενικὰς συνελεύσεις, συντεθειμένας ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν Προϋχόντων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῶν Μητροπολιτῶν. Ἐὰν τοιοῦτος τρόπος ἐκλογῆς ᾖ ἀντικανονικὸς, ἐὰν ἅπασαι αἱ ἐκλογαὶ τοσαύτης πληθύος Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων, ἐν διαστήματι πολλῶν αἰώνων κυβερνησάντων τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν ᾖσαν παράνομοι καὶ ἀξιοκατάκριτοι, ἄρα γε οἱ Παναγιώτατοι Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως, δὲν ἤθελον μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐπισύρει τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τοιούτων παραβάσεων; Τοῦτο δὲν ἔγινεν· ἡ δὲ Ὑμ. Παναγιότης λογίζεται τὰς πράξεις ταύτας ὡς προφανῇ παραβίαισιν τῶν κανόνων. Μοὶ ἀρέσκει μᾶλλον νὰ πιστεύσω, ὅτι οἱ ἑνδοξοὶ προκατόχοι τῆς Ὑμ. Παναγιότητος ἀνεγνώρισαν αὐθορμήτως, ὅτι ὁ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Δακίας ἐν χρήσει ἐκλεκτικὸς τρόπος προσεγγίζει περισσότερον πρὸς τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τῶν νόμων καὶ τῆς διὰ τῶν ἱερῶν ἡμῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων ἀρχαίως δοθείσης ἡμῖν διδασκαλίας. Διέλθωμεν ἤδη τὴν ἱστορίαν καὶ τοὺς Ἐκκλ. Κανόνας.

Βλέπομεν ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅτι ὁ διορισμὸς Ἐπισκόπου ἐγένετο διὰ τῆς συρροῆς τῶν γειτόνων Ἐπισκόπων, διὰ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς χηρευούσης Ἐκκλησίας, ὡς ἀδιαφιλονεικῶς μαρτυρεῖται ἐκ τε τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀγίου Κυπριανοῦ καὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν νόμων, πάντων τούτων ἀποφαινομένων ῥητῶς, ὅτι οἱ Πατριάρχαι καὶ ἐπίσκοποι ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν προϋχόντων πολιτῶν. Ἀφ' ἑτέρου ἡ 123 Νεαρά τοῦ Ἰουστινιανοῦ λέγει: *Διορίζομεν ἡμῶν ἀνάγκη διορισθῆναι ἐπίσκοπον, συναχθῶσιν ὅτε Κλῆρος καὶ οἱ πρόκριτοι τῆς πόλεως*. Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς καθορίζει ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ τούτῳ ὅλον τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡθους καὶ τῆς ἡλικίας τῶν μελλόντων ἐπισκόπων. Μετὰ δεκαοκτὼ ἔτη ἡ 137 Νεαρά

ἀναμνησκουσα τὸ ἐκλογικὸν σύστημα, διατάττει ἐκ νέου ἵνα οἱ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ Προὔχοντες τῆς Πόλεως συγκαλῶνται δσάκις πρόκειται περὶ ἐκλογῆς Ἐπισκόπου. Καὶ ταῦτα μὲν ἡ ἱστορία. Οἱ δὲ κανόνες ὁμιλοῦσι μετὰ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος, ὡς δῆλον ἀπὸ τοῦ 6 Κανόνος τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου ἀπὸ τῶν ἑρμηνειῶν τοῦ 3ου τῆς ζ'. καὶ τοῦ ἐν τῷ Πηδαλίῳ 64 Ἀποστολικοῦ Κανόνος.

Βραδύτερον, ἀληθῶς, δυνάμει ἄλλων Κανόνων, ἀπεκλείσθη ὁ ὄχλος ἀπὸ τῶν ἐπισκοπικῶν ἐκλογῶν ἔνεκα τῶν συμβαινουσῶν ταραχῶν ὡς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἐκλογέων : ἄτοπον τὸ ὁποῖον εὐκόλως διωρθώθη εἰς πολλὰς ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς δι' ἐμφρονεστέρας τακτοποιήσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐκλογῆς εἰσῆχθη καὶ παρ' ἡμῖν, ἐπικυρωθεὶς ἀκολούθως ὑπὸ τῶν ὀργανικῶν νόμων τῆς Μολδαύας (ἄρθρ. 411) καὶ τῆς Βλαχίας (ἄρθρ. 359) ἐν ᾧ ἀλλαχού οἱ ἐπίσκοποι ἐπεφυλάξαντο ἑαυτοῖς ἀποκλειστικῶς τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ τοῦ ζ'. αἰῶνος οἱ Αὐτοκράτορες ἰδιοποιήθησαν τὸ δικαίωμα τοῦ διορίζειν Πατριάρχας. Ἐν Αὐστρίᾳ ἀπὸ τοῦ 1786 ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰωσήφ ὁ Β'. ὡς Δοῦξ Βουκοβίνης ἀνεπλήρωσε διὰ τῆς κυβερνητικῆς ὁδοῦ τὰ ἐλλείποντα πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ὁλοκληρίας τοῦ χηρεύσαντος ἀρχιερακτικοῦ θρόνου Τζερνοβίτζης, καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων ἡμερῶν οἱ διάδοχοι τοῦ ἡγεμόνος τούτου ἠκολούθησαν τὸν αὐτὸν τρόπον.

Ἄν ἐπικαλοῦμαι τὰ προηγούμενα ταῦτα, Παναγιώτατε, πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ νόμου, ὃν ἐξέδωκα τῇ 11|23 παρελθόντος Μαΐου, ἀλλ' ἔχω τὴν ἀξίωσιν, ὅτι διετήρησα ἄθικτον τὸ ἀρχαῖον ἔθος τῶν πανδήμων ἐκλογῶν ἐν τῇ θρησκευτικῇ καὶ ἀρχικῇ αὐτοῦ ἰσχύϊ· ἔχω τὴν ἀξίωσιν, ὅτι τὰ δικαίωματα, ἅπερ ὁ τόπος μοι ἐχορήγησεν, ἀντὶ νὰ καταστρέψωσι τὰς σεβαστὰς ταύτας παραδόσεις, παριστῶσι μᾶλλον τὴν ἐπιτυχῇ ἔκφρασιν εὐτυχῶν καὶ σφιγκτῶν δεσμῶν μετὰ τῶν αἰώνιων θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν πολιτικῶν συνταγμάτων τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς. Ἰπάρχουσι, Παναγιώτατε, ἐν τῷ βίῳ τῶν ἔθνων ἡμέραι κρίσιμοι καὶ ἐξαιρετικαί, ἐν αἷς οἱ πολῖται χώρας τινὲς προάγονται οἰκεία θελήσει εἰς τὸ νὰ ἐμπιστευθῶσι τῷ ἀρχηγῷ τοῦ κράτους δικαίωματα, ἅπερ εἰσὶν ἴδια ἐνὸς ἐκάστου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ἐκείνης ὁ ἡγεμὼν τιμηθεὶς διὰ τοσοῦτον μεγάλης ἀποστολῆς δὲν ἐνεργεῖ πλέον ἐξ ἰδίου αὐτοῦ ὀνόματος, ἀλλ' ἐξ ὀνόματος ἀπάντων. Τοιοῦτον εἶναι τὸ πνεῦμα τοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐκδοθέντος ψηφίσματος τοῦ καὶ παρὰ τῆς

Γερουσίας ἐγκριθέντος ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς αὐτοῦ Πανισρότητος τοῦ Μητροπολίτου, πριμάτου τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμουνικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ δυνάμει αὐτοῦ τούτου τοῦ ψηφίσματος, τοῦ ἐκδοθέντος ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ κλήρου καὶ ἀπασῶν τῶν τάξεων τῆς κοινωνίας ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ ἔθνους δικαίως καυχώμενος ἐπὶ τῇ νέᾳ ἐνδείξει τῆς ἐμπιστοσύνης, ἣν παρέχει αὐτῷ τὸ ἔθνος, ἡδυνήθη νὰ προβῇ εἰς διορισμὸν Ἐπισκόπων διὰ τὰς χηρευούσας ἐδρας.

Οὐδεμίαν δυσκαλίαν αἰσθάνομαι, Παναγιώτατε, νὰ ὁμολογήσω τῇ Ὑμ. Παναγιότητι, ὅτι τὴν ὑπὸ τοῦ τόπου ἐπιβληθεῖσάν μοι νέαν ταύτην ὑποχρέωσιν ἐδέχθην μόνον ὡς ἐξάιρεσιν πρὸς τὴν ἑκπαλαὶ καθεστῶσαν τάξιν. Θέλει δὲ βεβαίως καὶ ἡ Παναγιότης τῆς ἀναγνωρίσει ὅτι μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως ἐποιησάμην χρῆσιν τῶν χορηγηθέντων μοι δικαιωμάτων. Οἱ Ἀρχιερεῖς τοὺς ὁποίους ὕψωσα εἰς τὰς χηρευούσας ἐπισκοπικὰς θέσεις ἐξελέχθησαν κατὰ τὸ κείμενον τῶν κανόνων, μεταξὺ ἀνδρῶν τῶν κοινῶν πόθων, διακεκριμένοι ἐπ' εὐσεβείᾳ, πείρᾳ καὶ παιδείᾳ μεταξὺ ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὁ Ἀγιώτατος Οἰκουμενικὸς Θρόνος πρὸ ἐμοῦ εἶχε κρίνῃ ἀξιόους ὡς ἐπισκόπους, καὶ οἵτινες πρὸ πολλῶν ἐτῶν διώκουν τὰ λογικὰ ποίμνια, κυβερνῶντες ἐπιτροπικῶς τὰς χηρευούσας Ρουμουνικὰς ἐπισκοπὰς.

Εἶναι ἀνάγκη ἄρᾳ γε νὰ προσθέσω, Παναγιώτατε, ὅτι ἡ καθιέρωσις τῶν ὑπ' ἐμοῦ διορισθέντων ἐπισκόπων ἐγένετο συμφώνως ὅλαις ταῖς διατάξεσι καὶ τῇ κανονικῇ διατυπώσει τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ; Μηδαμῶς ἀμφιβαλλέτω ἡ Ὑμ. Παναγιότης, ὅτι ὁ ἀνώτατος κληρὸς τῆς Ρουμοτινῆς βαθέως κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, οὐδέποτε θέλει ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὰς διατάξεις τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ὑμ. Παναγιότης ἐπίσης ἐπολέμησε καὶ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τοῦ ὑπάγοντος τοὺς ἐπισκόπους διὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα εἰς τὸ ἀνώτατον δικαστήριον τοῦ τόπου.

Καὶ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου, Παναγιώτατε, ὁ Ρουμουνικὸς νόμος εἶναι ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὰς κανονικὰς διατάξεις· οἱ ἅγιοι Πατέρες οἱ προκαλέσαντες τὸν 74 Ἀποστολικὸν κανόνα τὸν πραγματευόμενον περὶ ἐγκλημάτων, διαπραχθέντων ὑπὸ ἐπισκόπων, ἐνόησαν καλῶς, ὅτι ἡ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐν ἐνεργείᾳ νομοθεσίᾳ ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς οὐδὲν ἐχορήγει δικαίωμα ἐνώπιον τοῦ νόμου τῷ ἱερατικῶν χαρακτῆρα φέροντι πολίτη. Ἐν ἐνὶ λόγῳ οἱ ἐπίσκοποι δὲν ἔπαιον τοῦ νὰ ὦσι πολῖται, καὶ ὡς

τοιούτοι μὲ ὅλον τὸν ἐπισκοπικὸν αὐτῶν χαρκτηῖρα ὑπέκειντο διὰ τὰ ἀστυ-
κὰ ἐγκλήματα εἰς τοὺς ἀστυκοὺς νόμους. Ἡ Πγ'. Νεαρά τοῦ Αὐτοκράτορος
Ἰουστινιανοῦ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἀφίνει ἀμφιβολίαν ἐπὶ τούτου. Προκειμέ-
νου περὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐγκλημάτων ὁ νομοθέτης ἐπεφύλαξεν εἰς τὴν ἐκ-
κλησιαστικὴν ἀρχὴν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τοὺς δικάζῃ. Διὰ δὲ τὰ ποινικὰ,
ἢ καὶ ἀπλῶς πολιτικὰ ἐγκλήματα, ὁ νομοθέτης διέταξεν ἵν' ἀνατίθενται
ταῦτα εἰς τὸν ἀρμόδιον δικαστὴν, δηλ. εἰς τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν. Ἡ Ρκγ'.
Νεαρά προσεπικυροῖ τὰς διατάξεις ταύτας, καθ' ἃς ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπιφυλάτ-
τεται τὸ δικαίωμα τοῦ παραπέμπειν διὰ διατάγματος ἐνώπιον τοῦ πολιτι-
κοῦ ἢ στρατιωτικοῦ δικαστοῦ ὁποιανδήποτε δίκην πολιτικὴν ἢ ποινικὴν,
κινήσειαν κατὰ Ἐπισκόπου. Ἡ πολιτικὴ ἐξουσία ἐτι μᾶλλον καταφαίνεται
ἐν ὅλῃ αὐτῇ τῇ ἰσχύϊ, ὅταν διὰ τῆς αὐτῆς Νεαρᾶς ὁ Αὐτοκράτωρ διατάτ-
τῃ: «Ὅσις τῶν ἐπισκόπων λάβῃ μέρος εἰς τυχερὰ παιγνίδια, ἢ συντροφεύ-
σῃ μὲ τοὺς παίζοντας, ἢ ἀπλῶς παρευρεθῇ εἰς τὰ παιγνίδια, ἢ εἰς ὅποιον-
δήποτε ἄλλο θέαμα, νὰ καθαιρῇται τῆς ἱερωσύνης, καὶ νὰ κλείηται ἐπὶ
τριετίαν εἰς Μοναστήριον.»

Ἐχῶ ἄρ' αὖ γὰρ ἀνάγκην ν' ἀναμνήσω τῇ Ὑμ. Παναγιότητι τὰς ἐν τῇ ρλξ'.
Νεαρᾷ διαταγὰς τοῦ Ἰουστινιανοῦ πρὸς τοὺς κυβερνήτας τῶν ἐπαρχιῶν περὶ
τῶν ἀπειθούντων εἰς τὰ αὐτοκρατορικὰ διατάγματα Ἐπισκόπων; Μεταβαί-
νοντες ἀπὸ τὴν μεμακρυσμένην ταύτην ἐποχὴν εἰς χρόνους ἐγγυτέρους, εὐρί-
σκομεν τὴν παράδοσιν ταύτην τὴν περὶ πολιτικῆς ἀρχῆς ἐπὶ ἀντικειμένων
πειθαρχικῶν διατάξεων διατηρηθεῖσαν ἀνέπαφον ἐν τῷ ὀργανικῷ νόμῳ τῆς
Μολδαβίας (ἄρθρ. 413) καὶ τῆς Βλαχίας (ἄρθρ. 364).

Ἡ Ὑμ. Παναγιότης γνωρίζει βεβαίως ποῖον μέρος ἔλαβεν εἰς τὰ τελευ-
ταῖα ταῦτα πρακτικὰ ἢ ἰσχυροτέρα πασῶν τῶν ὀρθοδόξων Κυβερνήσεων.
Ἐν ἀπόψει τῶν νομικῶν διατάξεων, ἐκδοθεῖσων ὑπὸ ἀρχηγοῦ Κράτους το-
σοῦτον ἐνδόξου, ὅσον ὁ Ἰουστινιανός, ὅστις τόσον καλῶς ἐγνώριζε τὰ πρὸς
τὴν ἀγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν καθήκοντα αὐτοῦ, ἀπέναντι ἐπισήμων διατάξεων
τοῦ ὀργανικοῦ νόμου, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὑποστηριχθῇ (μετὰ βαθέος σε-
βασμοῦ ἐρωτῶ τὴν Ὑμ. Παναγιότητα) ἡ ἔνστασις ὅτι παρεβίασα τοὺς ἐκ-
κλησιαστικοὺς νόμους, καθυποβαλὼν τοὺς Ἐπισκόπους διὰ τὰ ποινικὰ καὶ
ἀστυκὰ ἐγκλήματα οὐχὶ ὑπὸ τὴν συνήθη δικαστικὴν ἀρμοδιότητα, ὡς
ἐπραττε τοῦτο ὁ Ἰουστινιανός, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν δικαιοδοσίαν τῆς
ἀνωτάτης δικαστικῆς ἀρχῆς τῆς Ρουμανίας, συγκειμένης ὑπὸ δικαστῶν ἰσο-

βίωσιν; Τίς ἤθελε τολμήσει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸ ἀνώτατον τοῦτο δικαστήριον, οὕτω συντεθειμένον, δὲν ἀποτελεῖ ἀρχὴν τόσον σεβαστὴν, ὅσον τὰ ἐπαρχιακά δικαστήρια τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, ἢ ὅσον αἱ δυνάμεις τοῦ ὀργανικοῦ νόμου καθιστάμεναι ἐπιτροπαὶ πρὸ τῆς συνθήκης (τῶν Παρισίων);

Ἀλλ' οὔτε ὁ νόμος, ὁ δημοσιευθεὶς τῇ 30 Νοεμβρίου 1864 πρὸς τακτοποίησιν τῆς καταστάσεως τῶν Μοναχῶν καὶ Μοναζουσῶν ἔτυχε τῶν εὐλογιῶν τῆς Ἱμ. Παναγιότητος. Ποῦ λοιπὸν ἠδύνατο νὰ εὑρεθῇ διοργανισμὸς συμφωνότερος πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν Κανόνων καὶ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀρχικῆς ἐκκλησίας; Τί ἐπιδιώκει ὁ νόμος οὗτος; Σκοπεῖ κυρίως τὴν ἐκρίζωσιν τῆς ἀμαρτίας, τῆς κακοθείας καὶ τῶν ἀναριθμητῶν καταχρήσεων, τῶν ἐμφωλευουσῶν πρὸς σκάνδαλον τῆς Ἐκκλησίας ἐντὸς τῶν Μοναστηρίων. Ἐδέησε νὰ μνησθῶ, ὅτι ἐκ τοῦ μοναχικοῦ Κλήρου ἐκλέγονται Ἐπίσκοποι, ἤτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ μέλλοντες νὰ λάμψωσιν ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ σοφίᾳ, οἱ ὀφείλοντες νὰ φωτίσωσι τοὺς συμπολίτας των, οὐ μόνον διὰ τῶν φώτων αὐτῶν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ διὰ τοῦ παρδείγματος βίου ἀμέμπτου καὶ θεοφιλοῦς. Ἰδοὺ διατί ἠθέλησα πρὸς τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας νὰ περιορίσω τὸν ἀριθμὸν καὶ νὰ προσδιορίσω τὴν ἡλικίαν τῶν καλογήρων καὶ καλογραιῶν, ἀπαιτῶν πρὸ αὐτῶν δείγματα ἀληθοῦς κλίσεως (πρὸς τὸν μοναχικὸν βίον) καὶ ἐπιβάλλων αὐτοῖς ἐργασίαν λυσιτελῆ, εἴτε πρὸς διδασκαλίαν, εἴτε πρὸς ὑπηρεσίαν νοσοκομείων, κωλύων δὲ τὸ νὰ ἐμβαίνωσιν εἰς τὰ ἱερὰ ἡμῶν καταγῶγια ὅσοι καὶ ὅσοι δὲν ἤθελον νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς βίον θυσίας. Οἱ Βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες, Ἰουστινιανὸς καὶ Λέων ἐξέδωκαν πρὸ ἐμοῦ μέτρα τοιαύτης φύσεως. Διὰ τῆς γ'. αὐτοῦ Νεαράς ὁ Ἰουστινιανὸς κατεβίβασε τὸν ἀριθμὸν τῶν καλογήρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, λέγων ὅτι «πᾶν τὸ ὑπερβαῖνον τὸ μέτρον οὐκ ἔστι καλόν,» καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν πρέπει νὰ γίνωνται τόσοι κληρικοὶ καλόγηροι καὶ καλογραιῖαι, ὥστε ἡ Ἐκκλησία νὰ μὴ δύναται νὰ τοὺς διατηρῇ. Ἐὰν ἡ Ἱμ. Παναγιότης εὐαρεστηθῇ νὰ συμβουλευθῇ καὶ τὰς Νεαράς ε., ρλγ'. καὶ ἄλλας, θέλει ἰδεῖ ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ νομοθέτης δὲν συμφωνεῖ κατὰ πάντα μὲ τὴν Ἱμ. Παναγιότητα ἐπὶ τῆς ἡλικίας καὶ χειροθεσίας τῶν καλογήρων καὶ καλογραιῶν. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὁ Ἰουστινιανὸς ἤπτεται λεπτομερειῶν, ὧν ἀπέχω. Ἠθέλησα ἐξ ἐναντίας νὰ περιορισθῶ ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβῶς ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν κανονικῶν διατάξεων καὶ τύπων, εὐχαριστήθην λοιπὸν εἰς τὸ νὰ θέσω διατάξεις, ἀφίνων εἰς τὴν Σύνοδον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐκφέρῃ γνώμην ἐν τῇ Κυριαρχικῇ αὐτῆς

ἐξουσίᾳ ἐπὶ τῆς κλίσεως τῶν δοκίμων, καὶ ἐπὶ τῶν προσόντων τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς τὸν μοναχικὸν βίον.

Οὐδόλως ἀμφιβάλλω, Παναγιώτατε, ὅτι ὁ νόμος τῆς 30 Νοεμβρίου 1864 εἶναι ἀληθὴς εὐεργεσία πρὸς τὸν Κλήρον καὶ πρὸς τὴν ἀγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν.

Ἐξεπλήρωσα, Παναγιώτατε, τὸ καθήκον ὅπερ ἀνέλαβον. Νομίζω ὅτι ἀπερίθην εἰς ὅλας τὰς πατρικὰς ἐνστάσεις τῆς Ὑμ. Παναγιότητος.

Δὲν εἶχον ὅμως διὰ τοῦτο σκοπὸν νὰ διχτυπώσω δικαιολογίαν πράξεων γενομένων ἐν Ρουμουνίᾳ διὰ τῆς ἐμῆς θελήσεως καὶ διὰ τῆς ἐλευθέρας συγκαταθέσεως τοῦ Ρουμουνικοῦ κλήρου καὶ λαοῦ· ἠθέλησα, ὡς τέκνον εὐπειθὲς τῆς Ἐκκλησίας, ν' ἀκολουθήσω τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις, φέρων εἰς γῶσιν τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τιμιωτέρου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ποῖον πνεῦμα προήδρευσεν εἰς τὴν συναρμογὴν καὶ τὴν δημοσίευσιν πράξεων, ἀφορῶσάν ἐιδικῶς ἐκκλησιαστικὰς τακτοποιήσεις. Δὲν ἤδυνάμην νὰ δώσω τῇ Ὑμ. Παναγιότητι ψηλαφητοτέραν ἀπόδειξιν τοῦ σεβασμοῦ μου πρὸς τὸν Ἅγιον Οἰκουμενικὸν Θρόνον· ἡ μεγαλειτέρα ἐπιθυμία τόσον ἐμοῦ, καθὼς καὶ τοῦ λαοῦ, ὃν ἡ Πρόνοια ἔθηκεν ὑπὸ τὴν σκιάν μου, ἐστὶ, μηδόλως ἀμφιβάλλετω περὶ τούτου ἡ Ὑμ. Παναγιότης, καὶ ἔσται διὰ παντὸς εἰς τὸ νὰ διατηρηθῇ ἡ Ὁρθόδοξος Ρουμουνικὴ Ἐκκλησία ἀκλόνητος εἰς τοὺς ἀληθῶς κανονικοὺς δεσμοὺς αὐτῆς μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν, αἵτινες, καθὼς καὶ ἡμεῖς, πρεσβεύουσι τὴν Ὁρθόδοξον Πίστιν. Καὶ ἐὰν ἀφ' ἐνὸς ἔχω ἀπόφασιν ν' ἀπωθήσω οἰανδήποτε ἀντικανονικὴν ἀνάμειξιν οἷαςδήποτε ξένης Συνόδου, οἷαςδήποτε ξένης Ἐκκλησίας, ἢ οἷαςδήποτε ξένης Ἐκκλησιαστικῆς κεφαλῆς εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν διοίκησιν καὶ πειθαρχίαν τῆς αὐτοκεφάλου Ρουμουνικῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἔσομαι αἰείποτε ἕτοιμος νὰ παραδεχθῶ ἐκεῖνο, ὅπερ οἱ Ρουμουνοὶ Ἡγεμόνες Ὁρθόδοξοι, ὡς καὶ ἐγώ, παρεδέχθησαν αἰείποτε, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον παραδέχονται καὶ οἱ λοιποὶ ὀρθόδοξοι Ἄνακτες, τὸ νὰ θεωρῶ δηλαδὴ τὴν Ὑμ. Παναγιότητα ὡς ζῶσαν προσωποποίησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκείνης ἐνότητος, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν δόξαν καὶ τὸ κράτος τῆς Ἐκκλησίας.

Περαινῶν, Παναγιώτατε, ὀφείλω νὰ ἐκφράσω τῇ Ὑμ. Παναγιότητι τὴν βαθειάν μου λύπην, διότι δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐκτελέσω τὸ σχέδιον, τὸ ὁποῖόν μοι εἶχεν ἐμπνεύσει ἡ εὐσεβὴς ἀγάπη καὶ ὑπόληψις, ἣν ὀφείλω πρὸς τὸν πνευματικόν μου Πατέρα· διότι, καθ' ἣν στιγμὴν ἤμην ἕτοιμος ν' ἀνοίξω

ὁδὸν πρὸς τὴν ἀδελφικὴν καὶ ἀμοιβαίαν ἐκείνην συνεννόησιν τὴν ὑπὸ τῶν δογμάτων τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐπιβαλλομένην, ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Κλεοβούλου ἐπελθοῦσα, παρέλυσεν τὴν πρόθεσίν μου. Ἀπεριόριστος ὑπῆρξεν ἡ θλίψις μου. Πιστεύω δὲ ὅτι καὶ ἡ Ὑμ. Παναγιότης συνεμερίσθη αὐτήν. Εἰμὶ βέβαιος, ὅτι ἀπεδοκίμασε διαγωγὴν τόσον ἐναντίαν εἰς τοὺς λογισμοὺς καὶ τὰς πατρικὰς προθέσεις τοῦ Ἀγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Πιστεύω λοιπὸν καὶ ἐλπίζω, ὅτι ἡ Ὑμ. Παναγιότης ἐν τῇ ὑψηλῇ αὐτῆς συνέσει θέλει εὑρεῖ τὸ ἐπιτυχέστερον μέσον πρὸς προπαρασκευὴν τῆς συνεννοήσεως ταύτης, τὴν ὁποίαν ἐν πάσῃ εὐλικρινείᾳ ἐπιθυμῶ ν' ἀποκαταστήσω σύμφωνον πρὸς τὰς κανονικὰς διατάξεις, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ Ὑμ. Παναγιότης θέλει μοι δώσει τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ δυνηθῶ νὰ καταδείξω πανδήμως αἰσθημάτων σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως, τὰ ὀφειλόμενα παρὰ ὑποκλινοὺς τέκνου πρὸς τὴν Μητέρα ἡμῶν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἰδοὺ, Παναγιώτατε, ἠνέωξα τὴν καρδίαν μου ἀποκαλύψας τοὺς λογισμοὺς μου, καὶ αὖθις κηρύττω Ὑμῖν, Παναγιώτατε, ὅτι θέλω ἐμμείνει πιστὸς εἰς τοὺς ἀρχαίους πνευματικοὺς δεσμοὺς τῆς ἐκκλησίας, εἰς τὰ παραδείγματα σεβασμοῦ καὶ ὑποκλίσεως πρὸς τὸν Ἅγιον Οἰκουμενικὸν Θρόνον, τὰ ὁποῖά μοι ἔδωκαν οἱ προκατόχοί μου, καὶ μοι δίδουσιν ἔτι σήμερον οἱ ἡγεμόνες, οἱ κυβερνῶντες λαοὺς ὑποκειμένους τῇ ὀρθοδόξῳ θρησκείᾳ. Θέλω ὅμως ὥστε ἡ Ὀρθόδοξος Ῥουμανικὴ Ἐκκλησία νὰ ἔχῃ νόμιμον ἔκφρασιν ἐν τῷ Κράτει ἐν δὲ τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ τὸν βαθμὸν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν ἐκείνην, ἥς ἀνέκαθεν ἀπῆλαυσεν ἀπέναντι τῶν λοιπῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Οὕτω μόνον καὶ διὰ τοῦ στενοῦ τούτου συνδέσμου τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Κράτους θέλω δυνηθῇ τῇ θεῇ ἀντιλήψει νὰ φέρω εἰς πέρας αἷσιον, ὃν ἐπεχείρησα πολιτικὸν διοργανισμόν.

Τὸ παρελθόν με διδάσκει, ὅτι ἡ ἀρχαία Προγονικὴ ἡμῶν Πίστις καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας εἰς ὅποιανδήποτε ἐποχὴν ὑπῆρξαν τὸ ἰσχυρότερον καλλάδιον τῆς Ῥουμανικῆς ἐθνικότητος.

Παρακαλῶ λοιπὸν ταπεινῶς τὴν Ὑμ. Παναγιότητα νὰ εὐαρεστηθῇ νὰ ἐπιδαφιεύῃ τὴν πατρικὴν αὐτῆς εὐλογίαν εἰς τὴν ἁγίαν ἡμῶν Ὀρθόδοξον Ῥουμανικὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὸ Ῥουμανικὸν ἔθνος, καὶ εἰς τὸν ὑποσημειούμενον καὶ ὄντα, Παναγιώτατε,

Τῆς Ὑμ. Παναγιότητος κατὰ πνεῦμα εὐπειθὲς τέκνον
(Ἰ. πογρ.)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Ἵψηλοπαναγιώτατε Δέσποτα!

Εὐσεβάσως μὲν, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης θλίψεως ἀνέγων τὴν ὑμετέρ. γραφὴν.

Ἡ ὑμετέρᾳ ὑψηλοπαναγιότης ἐταράχθη, ἐκλαβοῦσα ἐκτεθεῖσαν εἰς κίνδυνον τὴν θρησκείαν συνεπειὰ τῶν ὑπὸ τῆς ἐθνοσυνελεύσεως τοῦ τόπου ἐπιψηφισθέντων νομοσχεδίων, καὶ ἐνόμισε πρέπον νὰ κάμῃ ἡμῖν πνευματικὰς παρατηρήσεις, αἵτινες ἤθελον εἶσθαι σωτηριώδεις, ἐὰν ἤμεθα ἄξιοι τούτων καὶ ἦσαν δίκαιαι. Ἡ Ρουμενικὴ Ἐκκλησία ἐκπαλαί ἦτον ἐντελὼς ἀνεξάρτητος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ διοικητικὸν μέρος αὐτῆς· τὰ νομοσχεδία, κατὰ τῶν ὁποίων ὑφύεται ἡ Ἰσχυρὰ φωνὴ τῆς ὑμετέρᾳς Ἵψηλοπαναγιότητος, συντελοῦν ἔτι μᾶλλον εἰς τὸ νὰ καθυγιάνωσιν ἐκ νέου τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀνεξαρτησίαν καὶ τακτοποιήσωσι δι' εὐκρινεστέρου τρόπου τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν πραγμάτων. Κατὰ συνέπειαν, φύλακες τῶν μεγάλων ἀρχῶν τῆς Ἐκκλησίας, πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι αὐτῆς Λειτουργοὶ ἐν τῷ Τόπῳ τούτῳ, ὀφείλομεν νὰ ζῶμεν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ. Ὅθεν πᾶσα πάλη, ἀντίστασις καὶ ἔκκλησις εἰς τὴν ἀποστολὴν ἡμῶν περὶ θυσίας καὶ μαρτυρίου, δὲν ἡδύναντο νὰ λάβωσι χώραν ἐν τῷ εὐδαίμονι τούτῳ Τόπῳ, ἐνθα ἔθνος καὶ Κυβέρνησις, λαῖκοί τε καὶ Ἐκκλησιαστικοὶ διάκεινται ἐν πληρεστάτῃ ἀρμονίᾳ ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας. Ἐστὲ βέβαιοι, Ἵψηλοπαναγιώτατε Δέσποτα, ὅτι, ἀν κατὰ δυστυχίαν ἤθελε προσβάλλῃ τις τὰ ἅγια ἡμῶν δόγματα, θέλομεν εἰσθαι καὶ ἡμεῖς γενναῖοι πρὸς πᾶσαν θυσίαν, καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἔχει τὴν δραστηριότητα τοῦ πιστοῦ, ὅπως δυνηθῶμεν νὰ βαδίσωμεν ταπεινῶς μὲν, ἀλλ' ἀσφαλῶς καὶ ἀφόβως, τὴν ὁδὸν τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτῆς τῆς ἀνθιστάσεως.

Τὴν διάνοικν ὅθεν καὶ τὴν ψυχὴν ἔχων πρὸς Κύριον ἐλπίζω, Ἵψηλοπαναγιώτατε Δέσποτα, ὅτι θέλομεν τηρήσει ἄθικτον τὴν οὐράνιον παρακαταθήκην καὶ θέλομεν καθοδηγήσει ἄνευ ἀποπλάνησεως τὰ ἅθωα ποίμνια εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀληθοῦς Πίστεως.

Κατὰ συνέπειαν συνιστῶν ἑμαυτὸν βαθυσεβάστως καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην εἰς τὰς ὑμετέρας ἱεράς εὐχὰς εὐρίσκω μεγίστην ψυχικὴν εὐχαρίστησιν, ὅπως ὑποσημειωθῶ,

Τῆς ὑμετέρᾳς Ἵψηλοπαναγιότητος

Ταπεινὸς θεράπων

(ὑπογ.) ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΟΛΔΑΥΙΑΣ.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ.

Τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ἐπιστολὴν
τῆς Α. Υ. τοῦ Ἡγεμόνος Κούζα.

ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΕ, ὑψηλότατε καὶ περιφανέστατε Ἀδθέντα καὶ Ἡγεμῶν
τῶν Ἡρωμέων Ἡγεμονιῶν Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, υἱὲ Ἡμῶν ἐν
Χριστῷ τῷ Θεῷ. *λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε κύριε κύριε Ἀλέξανδρε*
Ἰωάννου Α΄. τὴν εὐσεβεστάτην Ἀντὴς Ὑψηλότητα ἐκ μέσης ψυχῆς
ἐυχόμενοι καὶ πατρικῶς ἀσπαζόμενοι ἡδιστα προσαγορεύομεν.

Μετὰ χρηστοτέρων τῶν ἐλπίδων τὸ τῆς Ὑμετέρας περιφανοῦς Ὑψηλότητος
υἱὸν ἀπεκδεχόμενοι γράμμα, εἰς τὰ παρ' Ἡμῶν ἀποκρινόμενον Ἐκκλησια-
στικά καὶ Συνδικὰ Γράμματα, δι' ὧν ἐνίους τῶν προσφάτων νόμων τῆς
αὐτόθι Κυβερνήσεως κανονικῶς ἀντικανονικοὺς ἀπεδείκνυμεν, λόγῳ παρα-
στῆσαι οὐκ ἰσχύομεν εἰς ἡλίον ἄλγος ψυχικὸν καὶ θάμβος ἐνέβαλε τὴν
Ἡμῶν Μετριότητα καὶ πᾶσαν τὴν περὶ Ἡμᾶς ἐκτάκτως συναγερμένην
ἱεράν καὶ μεγάλην Σύνοδον τὸ ἀπὸ 26 Ἰουνίου ἐκδεδομένον ἡγεμονικὸν
αὐτῆς, ἐκ τοῦ μηδέποτε προσδοκῆσαι τοιαῦτ' ἀπὸ τῆς Ὑμετέρας εὐσεβείας
καὶ συνέσεως. Ὑπὲρ γὰρ τοῦ στηριχθῆναι δόξαν ψυχοφθόρον καὶ ξενήκουσταν
ἐν τῇ ἐρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι τῇ μὲν ἄλλοτε ἄλλῃ γνώμῃ τοῦ ἐπιγείου
ἄρχοντος δουλεύει καὶ ὑπακούει τὰ τῆς Ἐκκλησίας αἰώνια δίκαια, ὧν ἡ
πηγὴ τὸ Εὐαγγέλιόν ἐστι καὶ αἱ Σύνοδοι, ταῖς δὲ κατὰ τόπον Ἐκκλησίαις
τὸ αὐτοκέφαλον ἐπιβραβεύεται οὐ Συνόδων Οἰκουμενικῶν εὐλογίαις καὶ
διαγνώσεσι, καὶ διὰ λόγους τῆς πρώτης ἀνάγκης, καὶ ἐπ' ἀσφαλείᾳ τῆς
εὐσεβείας, ἀλλ' αὐτοκηρύκτως καὶ ὅπως τύχοι, ταύτης χάριν τῆς ψευδοδο-
ξίας μετὰ νομοθεσίαν ἀντεκκλησιαστικὴν, μετὰ τὴν εἰς Ἡμᾶς γενομένην
προσβολὴν ἐν τῇ καταφρονήσει καὶ ἀποπομπῇ Πατριαρχικοῦ Ἀρχιεπισκόπου
καὶ Συνδικοῦ ἀπεσταλμένου καὶ τῇ ἀμέσῳ μὲν κατὰ τῆς Ὀσιότητος
αὐτοῦ, ἐμμέσῳ δὲ κατὰ τῆς ἀποστειλάσης Ἐκκλησίας ἐκτοξεύσει οἰκτρῶν
περὶ δημεγερσίας συκοφαντημάτων, ἐπῆλθε καὶ ἡ μετὰ χεῖρας Ἡγεμονικὴ
ἀπάντησις, οὐχ ἵνα (ὥς γοῦν Ἡμεῖς νυχόμεθα καὶ ἡλπίζομεν) τὰ πλημμε-
λῆντα εὐσεβῶς διορθοῖτο, ἀλλ' ἐπὶ μείζονι τῶν ἀσυστάτων στηρίξει, καὶ

τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν παρερμηνεύσει ἢ συγχύσει πρὸς τοὺς πολιτικούς, καὶ ἐπὶ φανερᾷ τῇ ἀντιστρατεύσει πρὸς τὰς ἐν δυνάμει ἀποστολικῇ ἐκδο-
δομένας Ἐκκλησιαστικὰς καὶ Συνοδικὰς νοουθεσίας· τὸ δὲ ἔσχατον, ἐπὶ
προφανεῖ διὰ τῶν ἐφημερίδων στηλιτεύσει τῆς κανονικῆς δῆθεν γυμνότητος
Ἡμῶν καὶ τῆς περὶ Ἡμᾶς Συνόδου· οὐδὲ γὰρ ἂν μεμονωμένη τύποις ἐκδέδοτο
ἡ τοῦ Ἡγεμόνος ἀπάντησις, εἰ μὴ δῆτα πρὸς τὸ ἐξάψαι καὶ προκαταλαβεῖν
τῶν πνευμάτων τὰ ἀφελέστερα. Τούτων ἕνεκα τῶν ἀδοκῆτων τρόπων, ὡς
εἰκὸς, ὑπεραλλήσαντες, ὅμως μέντοι οὐ τελέως ἀπεγνώκαμεν τοὺς ἐν τῇ
πίστει πεφιλημένους υἱοὺς μὴ οὐκ εὐσεβέστερα καὶ φρονεῖν καὶ πράττειν
τὴν ταχίστην πείσαι δυνήσεσθαι. Ἀνθρώπινον μὲν γὰρ εἰδότες τὸ ἁμαρτάνειν,
λαοῦ δὲ ἄρχουσι σπανίως προσφοιτῶσαν ὁλοσχερῇ καὶ ἀκραίῳ τὴν ἀλή-
θειαν, ἔτι γε μὴν ἐκείνο μετὰ χαρᾶς ἀνεγνωκότες ἐν τῷ γράμματι, καθάπερ
μᾶλαγμα τῶν προλαβόντων τραυμάτων ἀκροτελεύτιον, ὡς ἡ Ἰμ. Ὑψηλότης
*«εἰλικρινῶς ἐπιθυμεῖ σύμφωνον ταῖς κανονικαῖς διατάξεσιν ἀποκατα-
στῆσαι τὴν τῶν Ἐκκλησιῶν συνεννόησιν»*, γράφειν καὶ πάλιν προεθυμή-
θημεν διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἡμῶν Ἐπιστολῆς
οὐκ εἰς ἐντροπὴν τῶν ἐν Χριστῷ ἀγαπητῶν τεκνίων, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐν
ἐπιγνώσει πνευματικὴν αὐτῶν οἰκοδομὴν καὶ κατάρτησιν, διδαχθησομένων
ὑπὸ Μητροπολίτου καὶ φιλοστόργου ποῦ μὲν ἔνεστι τὸ ὀρθὸν καὶ δίκαιον,
ἐν δὲ τίσιν οὐ μετρίως σφάλλεται τὰ αὐτόθεν ἔργα καὶ γράμματα.

Ὅτι μὲν γὰρ, Ἡγεμῶν Εὐσεβέστατε, (ἐπειδὴ περ ἐντεῦθεν ἤρξασθε) ὁ
πρωτοφανὴς ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ τρόπος τῆς ἐπιτοπίου Κυβερνήσεως
πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀποσταλέντα οὐκ εἰς αὐτὸν κυρίως καὶ ἀληθῶς
ἀλλ' εἰς τοὺς ἀποστείλαντας ἀναφέρεται, σαφέστατόν ἐστι πᾶσι τοῖς τὰ
πρόσωπα γινώσκουσι καὶ τὰ πράγματα. Ἡ μὲν γὰρ ἀγία τοῦ Χριστοῦ
Ἐκκλησία οὐκ ἐν παρέργῳ, ἀλλ' ἐμβριθῶς ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς ἀσφαλείας
τῆς αὐτόθι ὀρθοδόξου ποίμνης μεριμνῶσα, τὸ δὲ σπουδαῖον ἀναλογισαμένη
τηλικούτου πράγματος, καὶ τὸ Ἡγεμονικὸν ὕψος τιμῆσαι παντὶ τρόπῳ περὶ
πολλοῦ ποιούμενη, ἄνδρα κληρικὸν ἀπέστειλεν, ὑψηλὴν μὲν θέσιν κατέχοντα,
ἐκ δὲ παιδῶν αὐτῇ δεδοκιμασμένον, καὶ διὰ τοῦτο μαρτυρηθέντα προσφο-
ρώτατον ὑποθέσει, οὐδὲν ἐχούσῃ κοινὸν πρὸς πολιτικὰς δημοσκοπίας, ἀλλὰ
τὰ πάντα πνευματικά. Τὸ δ' ἐπισταλὲν Ἡμῖν Ἡγεμονικὸν γράμμα, αὐτὰ
που τὰ τοῦ Ἰμετέρου ὑπουργοῦ ἐπαναλαμβάνον ῥήματα, τοῦ ἀνταρσίαν
δῆθεν ἐνεωρακῆτος ἐν τοῖς γράμμασι τῆς Ἐκκλησίας, διαῤῥήδην καὶ μετὰ

εὐδικτυοὺς ὁμολογίας φανεροί, ὅτι τὸ τὴν ἱμετέραν ἱψηλότητα σφόδρα ἐκπληξαν καὶ θλίψαν οὐκ ἦν ἄλλο τι, ἢ αὐτὴ αὐτὴ ἡ παρ' ἡμῶν Ἐκκλησιαστικὴ ἀποστολή, διὰ τοῦτο χαρακτηριθεῖσα ὡς «σκληρὰ δοκιμασία καὶ ὡς σοβαρὸν κίνημα κατὰ τῆς χώρας ἀπαρδειγμάτιστον ἐν τοῖς χρονικοῖς τοῦ τόπου.» Ἐντεῦθεν ἄρα καὶ ἡ ἀνταπόδοσις. Ἡμεῖς δὲ οὐδὲ ποῖαν τινα λέγει τὸ ὑμέτερον περὶνον ὕψος πρόθεσιν ἀγαθὴν ὅλως συνήκαμεν. Οὐ γὰρ πρὸ τοῦ τὰ ἐκεῖ παρανομηθῆναι, ἀλλὰ τοὺς πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐκδεδομένους ἀντικανονικοὺς νόμους ἐκκλησιαστικῶς ἀναστεῖλαι ἠναγκάσθημεν. Ὅτε τοῖνυν ταυθ' οὕτως ἔχει, ἐπειδὴ Ἐκκλησίας καταφρόνησις οὔτε τοὺς καταφρονούντας δύννησιν, οὔτε τὸν ἀλάθητον Θεὸν διαλάθει ἄν, σοφὸν τοῖς καταφρονηταῖς φάρμακον ἐκείνα τὰ τοῦ σοφοῦ. «Μὴ ἴσθι φρόνιμος παρὰ σεαυτῷ· φοβοῦ δὲ τὸν Θεόν, ὅτι ψυχὴ εὐλογημένη πᾶσα ἀπλή·» καὶ γὰρ ὑπερθεν τῆς Ἐκκλησίας Θεὸς καθέζεται.

Ἀλλὰ ἡ ἡμεμεσος αὕτη προσβολή, Ἡγεμῶν ἐν Χριστῷ περισπούδαστε, ὅση καὶ οἷα, οὐδὲ εἰς σύγκρισιν ἔρχεται πρὸς ἄλλην, αὐτῆς ἀμέσως καταπατομένην τῆς μεγάλης Συνόδου, καὶ ἥς αὐτὴ ἐξενήνοχεν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι κανονικῆς Διagnώμης κατ' ἐκκλησιαστικῶν παραβάσεων. Τὸ γοῦν ὑμέτερον ὕψος, ὑπερβολῇ πάντως φιλολάου μερίμνης, διαμαρτύρεται ἢ μὴν πολέμησειν τε καὶ ἀποκρούσεσθαι παντὶ σθένει καὶ πᾶσιν ὅπλοις τὴν Συνοδικὴν Διagnώμην, «ὡς καταπατομένην (φησὶ) τῶν ἀρχαίων δικαιωμάτων τῆς ἀνεξαρτήτου Ἐκκλησίας τῆς Δακίας.» Καίτοι γε ἄπορον ἀληθῶς πῶς ποτε ὕπαρχος Ἡγεμὼν, τῇ πατρώᾳ σεμνυνόμενος εὐσεβεῖα καὶ τέκνον γνήσιον, ταπεινὸν, πειθήριον, ὑποκλινές, εὐλαβὲς καὶ τ' ἄλλα τῆς χρηστολογίας ῥήματα ἑαυτὸν πανδήμως ἀνακηρύττων, εἶτα καταπολεμήσειν μὲν ἀπειλεῖ καὶ ἔργῳ ἤδη σκώπτειν καὶ ἀνασκευάζειν ἐπιχειρεῖ ὅρον Συνοδικόν, οὐδὲν ἔτι μὴ ἀρυσάμενον ἐκ τοῦ δογματικοῦ καὶ τοῦ κανονικοῦ θησαυροῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ καθολικῆς Ἐκκλησίας· κύρος δὲ ἀτομικὸν καὶ λαϊκὸν ὑπεράνω τίθησιν αὐθεντίας Ἀποστόλων καὶ Συνόδων καὶ Πατέρων καὶ τοῦ διὰ πάντων τούτων φθεγξαμένου παναγίου Πνεύματος! Εἰ γὰρ τοῦτ' ἔστιν ἡ εὐλάβεια καὶ ταπεινώσις καὶ ὁ βαθύτατος σεβασμὸς, τὸ ἀθετεῖν τὰς θεμελιώδεις ῥήτραις τῆς θεοσυντάκτου Ἐκκλησίας, πῶς οὖν ἔλεγεν ὁ Κύριος, «οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς;» Τὸ δὲ καὶ εἰς ἀπολογίαν προσβῆναι ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς

ταύτης (εἰρήσθω γὰρ, ὡς ἔχει τὸ πρᾶγμα) ἀνταρσίας, τὰ ὑψηλὰ προβολόμενον παραδείγματα τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Αυτοκρατορῶν, καὶ τὴν δυνάμει βουλευτικοῦ ψηφίσματος, κεκυρωμένου καὶ ὑπογραφῇ Μητροπολίτου, πολιτικὴν ὁμοῦ καὶ θρησκευτικὴν πληρεξουσιότητα, τοῦτο ἄρ' οὐκ ἀπολείπεται πόρρω τῆς ἱστορικῆς καὶ τῆς δογματικῆς ἀληθείας; Οὐχ' ὅτι ἡ νῦν παρίστριος κυριότης καὶ δύναμις μακρὰν ἀφέστηκε τῆς ἰσχύος καὶ λαμπρότητος καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἡρωϊκῶν καμάτων ἐκείνων τῶν παναιοδίδμων καὶ ἱσαποστόλων βασιλέων· οὔτε μὴν ὅτι τοῖς μὲν ἰσχυροῖς δυνάσταις ἐφέτιται νηποίνει κυβερνᾶν τὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς βούνται, οὐχὶ δὲ καὶ τοῖς ὑποδεεστέροις, ὡς γοῦν τὸ ὑμέτερον ὕψος σχετλιάζον ἐπιμέμφεται. Τὸ μὲν γὰρ ὀρθὸν ὀρθόν ἐστιν ἀπανταχοῦ ἐν μικροῖς, καθάπερ ἐν μεγάλοις· τῇ δ' Ἐκκλησίᾳ οὐδὲν διαφέρει μεγαλεῖον μείζον ἢ ἔλαττον, εἰμὴ δῆτα ὅσον παρὰ κραταιοῦ μονάρχου ἰσχυροτέραν, ὡς εἰκὸς, καὶ τὴν προστασίαν ἀπεκδέχεται. Ἀλλ' οἱ μακαρίας λήξεως φιλόχριστοι Αυτοκράτορες, τὸ μεγάλα ποιῆσαι τὰ τῆς Ἐκκλησίας μακαριστότερον ἡγούμενοι τῆς βασιλικῆς πορφύρας, οὔτε τοὺς Ἐπισκόπους συνῆγον εἰς Σύνοδον, εἰμὴ κατ' αἵτησιν καὶ ἀνάγκην ἐκκλησιαστικὴν, καθυπουργοῦντες αὐτοῖς εὐλαβῶς τὰ σωματικά· οὔτε νομοθετεῖν ὅπως ἤθελον, ἐὰν μὴ πρὸς τὸ πολιτικῶς κυρῶσαι τὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ αὐτοκρατορικῶς τῷ ὑπηκόῳ συστήσασθαι ἢ πρὸς τὸ καθαγιάσαι τὰ τῆς πολιτείας Ἐκκλησιαστικῶς, ἐφ' ᾧ μηδεμία ρήτρα πολιτικὴ μηδεμιᾶ τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν ἀντιμάχοιτο. Εἰ δ' ἄρα τις τὴν γνώμην ἀλαζονικώτερος, ἢ τοῦ ὀρθοῦ σφαλεῖς, ἢ ἐκτόπῳ ὑπαχθεὶς φιλοτιμία καὶ χάριτι, νομοθετήσῃ τι ἀπρέσκον τῇ Ἐκκλησίᾳ, οὐκ εἰς μακρὰν ἢ αὐτὸς, ἢ ὁ διάδοχος, ἢ καὶ αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία Συνοδικῶς κατήργειτὸ ἀντικανονικόν. Διὸ καὶ ἐν ἀπάσῃ πάντων τῶν αἰώνων τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ κεκράτηκε καὶ διακρατήσῃ, ὡς Θεοῦ βουλῇ, ἐκεῖνα τὰ θέσφατα, ὧν ἐν τῇ Διαγνώμῃ ἐμνήσθημεν, περὶ τοῦ ἀκύρου παντὸς τοῖς Συνοδικοῖς κανόσιν ἀντιμαχομένου νομοθετήματος. Καὶ ἄλλως, Ἡγεμῶν ποθεινότατε, οὐχ οὕτως εὐπρεπὲς καὶ ὀσιον τὸ ζηλοῦν τὰς ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐξαιρέσεις. Καθόλου γὰρ ἀνοχὴ μὲν καὶ ἐξαίρεσεις, ὡς τῆς ἀνάγκης ἀπόρροιαι, νόμον οὐ ποιοῦσι· ψεκτὰ δὲ καὶ ἄζηλα φύσει καὶ νόμῳ τὰ κακὸζήλα πανταχοῦ καὶ πάντοτε· ὁδὲ τοῦ Θεοῦ Ἀπόστολος καὶ τῶν οὐρανίων μυστηρίων οἰκονόμος οὐκ ἂν γένοιτο ἡγεμονικὸς διάκονος ἢ ὑπουργοπρόβλητος ὑπάλληλος. Οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν ἀλη-

θεύει, ὥς τὸ εἶναι τινα ἄρχοντα πολιτικόν, τοῦτ' ἀπόλυτον αὐτῷ παρέχει τὴν ἄδειαν τοῦ ἄγειν καὶ φέρειν κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ καὶ τοῖς αὐτοῦ κοσμοκοῖς ὑπηρεταῖς τὴν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν, ἥς ὅτε νόμος καὶ ὁ νομοθέτης, ὁ ἀρχιτέκτων καὶ κυβερνήτης εἰσι θεῖα καὶ αἰώνια. Ἐνθα δὲ οὔτε Βουλὴ, οὔτε Γερουσία, οὔτε Ὑπουργεῖον, οὔθ' ὁ πᾶς λαὸς (ἡκιστα οἱ πολῖται καθ' ἕκαστον) κέκτληται τοῦτο τὸ ἀποστολικὸν καὶ συνοδικὸν δικαίωμα, ἅτε οὐδενὸς αὐτοῖς δόντος, πῶς ἂν οἱ τοιοῦτοι ἐτέρῳ ἐπιβραβεύσειαν, ἃ οὐκ ἔχουσιν; Ὁράτω τοίνυν ἡ Ὑμ. ὑψηλὴ νουνέχεια μήποτε, θηρεύουσα μὲν αὐτὴ μετὰ τῶν πολιτικῶν οἰάκων καὶ τὴν κλεῖδα τοῦ θυσιαστηρίου, μακρυνθῇ τοῦ ἀσφαλοῦς ὅρμου τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ γένηται ἡ δοκοῦσα εὐπλοία τοῖς κυβερνωμένοις καὶ τῷ κυβερνήτῃ (ἄπαγε) ψυχικὸν ναυάγιον· περισαλπίζουσα δ' ἀναφανδὸν, ὅτι καὶ ὑπογραφὴ Ἀρχιερέως διπλὴν τῷ Ἡγεμόνι ἐξουσίαν ἐδωρήσατο, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ τῆς ὑπογραφῆς γυμνώσῃ τὸν ἱεράρχην τοῦτον τοῦ τε ὁρθοῦ φρονήματος καὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ βαθμοῦ. Καὶ γὰρ πολὺ, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν, διαφέρει τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ δογματικῶς τὸ λέγειν θεόπνευστον πάντα τινὰ καὶ πᾶσαν λαϊκὴν συνέλευσιν, ἢ μόνην τὴν ἐξ Ἀποστόλων καὶ τῶν τούτοις διαδεξαμένων θεόλεκτον σύνοδον, σὺν οἷς μένων ὁ Χριστὸς εἰς τὸν αἰῶνα διδάσκει πᾶσαν τὴν ἀληθεῖαν, καθὼς αὐτὸς ἐπηγγείλατο, καὶ ὧν τὴν αὐθεντίαν καὶ διδασχὴν ἴσα καὶ τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ τετίμηκεν ἐπειπὼν· «Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποσειλαντά με».

Τοιγαροῦν, ὦ Ἡγεμῶν χριστιανικώτατε, ὅπου ταῦτ' ἀληθῆ, ἀληθὲς δὲ καὶ ὃ λέγει ὁ μέγας καὶ λαμπρὸς τὴν εὐσέβειαν Φώτιος, τοῖς μεγάλοις Πατράσι Γοιχῶν Βασιλείῳ καὶ Γρηγορίῳ, «χρῆναι κανόνες ἐκκλησιαστικούς· ἐκείνους λέγειν τε καὶ κρίνειν, οὓς οὐ μόνος καθ' ἑαυτὸν τις ἀλλὰ πλείους ἄγιοι Πατέρες, εἰς ταῦτ' συνελθόντες, κοινῇ γνώμῃ καὶ μεμεριμνημένη βασάνῳ διετάξαντο», ἴστω τὸ ὑμέτερον περίφρον ὕψος ὅτι, ἅς ὑμεῖς ἀποκαλεῖτε καὶ ζηλοῦτε *κληρικο-λαϊκὰς καὶ μικτὰς συνόδους*, ταύτας ἡ καθολικὴ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία οὐ συνόδους Ἐκκλησιαστικὰς ἡγεῖται καὶ ὀνομάζει, ἀλλὰ *κοινὰς καὶ συνήθεις συνελεύσεις ἢ συμβούλια*, ὧν τὸ κύρος οὐ θεῖον καὶ αἰώνιον, οὐδαμῶς· ἀλλὰ παροδικόν, ἐπιτόπιον, ἀνθρώπινον, οὐδέποτε ὡς ὅρος συνοδικὸς τιμηθὲν ἢ τιμηθησόμενον. Οὕτω δὲ παραλαβόντες καὶ οὕτω μετὰ πάντων τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν καὶ μετὰ Κυπριανοῦ αὐτοῦ πρεσβεύοντες ἐπὶ τῇ ἀσφαλείᾳ καὶ σωτηρίᾳ τῆς ὀρθοδόξου ποιμένης

καὶ πίστεως, γνώμας καὶ φράσεις τὰς ἄγαν προβιβαζούσας τὸ λαϊκὸν ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς, ἢ τὰ θεοπαράδοτα φῶτα Πατριαρχικῆς τιнос καὶ Συνοδικῆς Ἐκκλησίας κατώτερα ποιουμένας τῶν κοσμικῶν, τοιαύτας γνώμας ὡς τῆς ὀρθοτόμου διδαχῆς ἀπεσχοινισμέναις, συνοδικῶς ἀποβάλλομεν. Τοιγαροῦν ἐδραία στήσεται καὶ ἀμετάστατος εἰς τὸν πάντα χρόνον, ὡς φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ πεμφθεῖσα πρὸς ἡμῶν συνοδικὴ Διαγνώμη, ἐφ' ὅσον τὴν μὲν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ αἱ εὐαγγελικαὶ καὶ κανονικαὶ ἀλήθειαι κυβερνήσουσι· τούτων δὲ τῶν ἀληθειῶν ἐρμηνευταὶ καὶ ταμίαι οὐκ ἄλλοι ἔσονται παρὰ τὰς σεπτὰς Συνόδους καὶ τοὺς θεορρήμονας Πατέρας. Ἐνθεν τοι ἐκείσε παραπέμποντες περὶ τῶν ἄλλων, δύο τινὰ ἐνταῦθα προσθήσομεν περὶ τε τοῦ καθ' ἡμᾶς νεωτέρου γαμικοῦ νόμου, τέως ἡμῖν ἀγνοηθέντος, καὶ περὶ οὗ νῦν πρῶτον ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης διδάσκει αὐτοκεφάλου τῆς Ῥουμανικῆς Ἐκκλησίας, ἀμφότερα τῶν ἐπάναγκας.

Περὶ τούτου γοῦν τοῦ Ἡγεμονικοῦ διδάγματος, εἰς δ' τὸ πολὺ καὶ περιπαθέστερον τοῦ ὑμετέρου γράμματος δεδαπάνηται, ἡ Μετριότης ἡμῶν σὺν τῇ περὶ ἡμᾶς ἐκτάκτως συνεληλυθῆιά (ἐν δ' συνεδριάσει) ἁγία καὶ μεγάλη Συνὸς, οὐ μικρὸν ξενισθέντες διὰ τὸ παράδοξον, ὅμως ἐν ἡρεμαίᾳ ψυχῇ καὶ μετὰ πατρικοῦ λογισμοῦ πάνυ βραχεία τῷ τοσούτῳ μήκει τῶν ὑμετέρων λόγων ἀνταποδοῦναι ἔργα καὶ πράγματα ἔγνωμεν, ὅσα ἱκανὰ καὶ πρόχειρα. Καὶ γὰρ, ὅθι πάντες μὲν οἱ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀρχαῖοι τε καὶ νεώτεροι Κώδικες (ἵνα παραλείψωμεν τὰς κατὰ τὴν χειροτονίαν ἐνόρκους διαβεβαιώσεις τῶν Μητροπολιτῶν περὶ τῆς κανονικῆς αὐτῶν ὑποταγῆς) τοσαῦτα περιέχουσιν ἐπίσημα ἔγγραφα, Πατριαρχικά καὶ Συνοδικά, Ἡγεμονικά καὶ παρὰ τῶν ἱερωτάτων τῆς Μολδοβλαχικῆς Μητροπολιτῶν, ἔγγραφα παντοίων πράξεων Ἐκκλησιαστικῶν, αἰτήσεων καὶ τύπων τῶν ἐπὶ χειροτονίᾳ ἢ μεταθέσει Πατριαρχικῶν ἐκδόσεων, ἐλέγχων καὶ νοθεσιῶν, ἐπιτιμῆσεων καὶ καθαιρέσεων, περὶ ψήφου καὶ χειροτονίας ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἢ ἐν Δακίᾳ, περὶ συνεδριάσεων καὶ πράξεων, αἷς συμπρόντες συνυπέγραφον καὶ οἱ αὐτόθεν ἱερωτάτοι Μητροπολίται, ὡς τῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἱεραρχικῆς Συνόδου κανονικώτατα μέλη, ἔτι μὴν περὶ τοῦ ἐπ' Ἐκκλησίας κανονικοῦ μνημοσύνου τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν, περὶ συνοικεσιῶν καὶ διαζυγίων καὶ διαθηκῶν, καὶ καθόλου ἔγγραφα τοιαῦτα, δι' ὧν καὶ ἡ τῶν ἄλλων Μητροπόλεων τοῦ αὐτοῦ θρόνου φανεροῦται ἐξάρ-

τησις, ὥστε πάντα, εἰς ταὐτὸ συλλεγέντα, κώδικα ὅλον εὐμεγέθη δύναιτ' ἂν ἀπαρτίσαι, τὰ δὲ Σουλτανικά ὑψηλὰ Βεράτια, τοὺς ἀρχαίους σώζοντα κανονικοὺς καὶ διοικητικοὺς τύπους τῆς Ἐκκλησίας, συμπεριλαμβάνουσιν ἐν ταῖς τοῦ ἁγιοτάτου τούτου θρόνου ἐπαρχίαις καὶ τὰς Μολδοβλαχικὰς ἔνθα, λέγομεν, αὐτὰ μὲν φθέγγεται τὰ γεγονότα ἐν πολλοῖς αἰῶσι καὶ σὺν αὐτοῖς οἱ περὶ τούτου κείμενοι ἱεροὶ κανόνες, οὐκ αὐθαιρέτως ἀλλ' ἀντιπαρβλήδην καὶ κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν ἐρμηνευόμενοι, καὶ προσεπιτούτοις ἢ τοῦ Κράτους τούτου ἀπὸ παλαιοῦ καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν πολιτικὴ ἐνότης, οὗτος δὲ ὁ ἐν τοῖς πρεσβυτάτοις καὶ ἀποστολικοῖς θρόνοις λαμπρότερος, τὸ φῶς τῆς πίστεως ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ταῖς παρὰ τὸν Ἰστρον χώραις μεταδεδωκώς, ὑπὸ οἰκουμενικῶν Συνόδων τὴν ἐπ' αὐτῶν κανονικὴν δικαιοδοσίαν κεκλήρωται· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἡ λεγομένη κανονικὴ ἐξάρτησις, πνευματικῶς ἐκτρέφουσα καὶ σώζουσα τὰς κατὰ τόπον Ἐκκλησίας, οὐδὲ ἐν ἡμῖν ἀποφέρει ὑλικὸν κερδάριον, ὅτι μὴ φόβους καὶ μέριμναν· ὅπου πάντα ταῦτ' ἀληθὴ καὶ βέβαια, ἐνταῦθα τίς ἢ χρεῖα οὕτω πολλῶν καὶ θερμῶν λόγων, ὥστε παρ' ὀλίγον ἀναλῶσαι καὶ ὃν φατε *ὀφειλόμενον βαθύτατον καὶ υἱικὸν σεβασμὸν* τῇ πνευματικῇ καὶ σωστικῇ Μητρὶ τῶν Ὀρθοδόξων; Ὅτι δὲ ὁ τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων σύνδεσμος οὐκ ἦν ἀπλῶς ὁ τῆς δογματικῆς ἐνότητος καὶ ὁ τῆς εὐλογίας κατὰ τὴν ἱμῶν ἀξίωσιν, ἐντεῦθεν δῆλον. Ἡ μὲν γὰρ εὐλογία κοινὴ καὶ συνήθης πάσαις ταῖς ὑπ' οὐρανὸν ὁμοδόξοις τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαις γνωρίζεται διὰ τὸ εἰς ἀλλήλας ἀποστολικὸν καὶ χριστοδίδακτον σέβας, διὰ τὴν ἐν τοῖς κανονικοῖς πρεσβείοις καὶ γέρασι φιλάδελφον ἰσηγορίαν καὶ τὴν ἄλλην ἱεραρχικὴν κοσμιότητα. Αἱ δέ τοι τῶν Κωδίκων πράξεις οὐ τῆς εὐλογίας μόνης ἔνεκα, ἀλλὰ καὶ μάλιστα διὰ τῶν ἔργων τάττουσι τὰς Δακικὰς Ἐκκλησίας ἐν τῷ χορῷ ἐκείνων τῶν θεοσώζων παροικιῶν, ἃς οἶτε θεοφόροι Πατέρες καὶ ἡ τῶν ἀοιδίμων βασιλέων προνοητικὴ καὶ θεοφώτιστος φιλοτιμία διὰ τὸ πολιτικῶς *μεγαλυνθῆναι, βασιλεία τε καὶ συγκλήτῳ τιμηθῆναι τὴν Κωνσταντίνου*, τῷ ταύτης Ἐπισκόπῳ φέροντες παρακατέθεντο· οὐκ εἰκῇ, οὐδ' ἐπὶ φαντασίᾳ ἢ πλεονεξίᾳ· ἀλλ' ἵνα, ὡς ἀφ' ἐξίας καὶ σκοπιᾶς πνευματικοῦ φωτὸς καὶ κοινωνικῆς ἰσχύος καὶ συγκεντρώσεως, αἱ ὑπὸ ταύτην τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν συντεταγμέναι δίκην ἀστέρων ἐλάττονες Ἐκκλησίαι, ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς προστατευόμεναι καὶ ὀδουχούμεναι, ἀσφαλῶς συνυσεβῶσι καὶ συμμεγαλύνωνται. «Ποῖος γὰρ ἄλλος τύπος (φησὶν ὁ ἐν τοῖς μακαρίοις

προκατόχοις Ἡμῶν Κωνστάντιος α., οὐ τὸ ἐπὶ σοφίᾳ κλέος πολὺ) ποίης ἄλλος τύπος ἱεραρχικῆς ἀλληλουχίας δύναται διατηρῆσαι τὸν ρυθμὸν τῆς εὐαγγελικῆς ἐνώσεως, καὶ τοὺς μὲν κατηρτισμένους συγκρατεῖν, τοὺς δὲ ἀπεριφράκτους περισώζειν, εἰμὴ ἡ ἐναρμόνιος ἐκείνη τάξις, ἣν ἔθεντο οἱ ἄγιοι Πατέρες, ἥτις ἀπ' ἐναντίας τοσούτων κατὰ καιροὺς ἡθικῶν κινδύνων καὶ πολιτικῶν κλυδώνων ἴσχυσε διαφυλάξαι τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ὁλοκληρίαν ἀνωτέραν οἰασοῦν ἀλλοτρίας ἐπιφορᾶς;»

Καί τοι γε, τάληθές εἰπεῖν, ἐκείνο πρὸ παντὸς Ἡμεῖς ἐθαυμάσαμεν, πόθεν ποτὲ περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀνεξαρτησίας ὠρμήθη λέγειν ἡ Ἱμετέρα φιλότιμος Ὑψηλότης, Ἡμῶν οὐκ ἐπὶ τούτῳ οὔτε τὴν Διαγνώμην ἐκδεδωκότων, οὔτε τὴν ἀποστολὴν ἀποστειλαμένων, ἀλλ' ἐπὶ τῷ πατρικῶς προτρέψασθαι διορθεῖν τὰ ἀντικανονικά. Τοῦθ' ὅπερ οὐ μόνον πρὸς τὰς ἐξηρτημένας Ἐκκλησίας εἴθισταί τε καὶ προσοφείλεται, ἀλλὰ δὴ καὶ ταῖς κατ' ἀμφοτέρ' αὐτοκεφάλοις, ἵνα μὴ τις λώβῃ ἀπὸ τῆς φερομένης πλάνης λυμαίνεται τὸ τῆς πατρῴας εὐσεβείας θεοκόσμητον ἄγαλμα. Οὐ γὰρ ταῖς μὲν ἐξηρτημέναις οὐκ ἔξεστι παρανομεῖν, ἔξεστι δὲ ταῖς αὐτοκεφάλοις· ἀλλ' ἀπαξάπασαις καθάπαξ ὅλως ἀπέοικεν. Ἐπρεπε τοίνυν τὴν ὡς ἀληθῶς εὐσεβοῦσαν Κυβέρνησιν, μᾶλλον δὲ αὐτὴν τὴν ἐγχώριον ἱεραρχίαν (οὐδὲ γὰρ δύναται ψῆφος πολιτικὴ εἶσω τῶν Συνοδικῶν περιβόλων) τοῦτο πρῶτον ἀποδείξασαν, ὅτι ἀπαρχάρακτα καὶ ἀλώβητα σώζει πάντα μέχρι κεραίας τὰ τῆς πίστεως κειμήλια, τὰ δογματικά καὶ τὰ κανονικά, εἴθ' οὕτω τυχὸν ἔχειν τινὰ λόγον εὐπρεπῆ καὶ τοῦ λαλῆσαι ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας καὶ συνοδικῶν γερῶν καὶ πρεσβείων. Ἔως δὲ νόμοι μὲν τινες τῶν Ἡγεμονιῶν ἔσονται ἀντικανονικοὶ καὶ ἄκυροί πάσῃ τῇ Ὁρθοδόξῃ, τὴν δ' ἐν τοῖς μυσηρίοις χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ῥῆμα βέβηλον ἐπιγείου δικαστοῦ ἀναπληρώσει, ἱεράρχαι δὲ τινες, τὰ ὑλικώτερα, ὡς εἰκάσαι, τῆς ἀποστολικῆς αὐτῶν ἐξουσίας ἀντικαταλλαττόμενοι, μόνην τὴν ὑπογραφὴν δανείσουσι τοῖς γράμμασι τῶν ὑπουργῶν, οἱ δὲ δεῖς εἰς τὸ νεωτερίσαι κληρικοί, οὗτοι καὶ εἰς τὰς Ἐπισκοπὰς ῥᾶν καὶ ἄβασανίστως προτιμηθῇσονται, τοῖς δὲ τοι ξένοις προσηλυτοθήραις τοσαύτη δοθήσεται προστασία καὶ παρρησία καὶ ἄδεια εἰσόδου καὶ ἐξόδου, παρόδου καὶ προόδου ἐν Δακίᾳ, ὅσος προπηλακισμὸς καὶ διωγμὸς τοῖς ἡμετέροις ἱερεῦσι καὶ μοναχοῖς ἐπιδαψιλεύεται («οὐδὲ γὰρ ἀδίκως ἐκτείνεται δίκτυα πτερωτοῖς»), καὶ τελευταῖον (ἵνα τὰ ἄλλα παρίδωμεν) ἡ τοῦ Ἡγεμόνος γνώμη ἴσῃ αὐθεντίαν

πρυτανεύσει λαϊκοῖς τε καὶ Θεοῦ Ἀρχιερεῦσιν ἐν πράγμασιν Ἐκκλησιαστικοῖς, ὥς μὴδὲ διακρίνεσθαι τοῦ λοιποῦ Σύνοδον Ἐκκλησιαστικὴν τῆς τυχούσης συνελεύσεως· ἔως, φαμέν, τοιαῦτα ἐν ὑμῖν συμβαίνει, τῶν ὀρθοδόξων καὶ πατέρων παραδόσεων πόρρω βάλλοντα, σφόδρα σφόδρα δέδιμεν καὶ ἀγωνιῶμεν, ὧ ἡγεμῶν θεοφρούρητε, μὴ ἡ εἰς ὑμᾶς ἄγαν ἡμῶν αὕτη πίστις καὶ ὑπόληψις καὶ ἡ ἀμελεστέρα ἐπισκόπησις δίκας ἡμῖν ἀστέκτους καὶ φοβεράς ἐν τοῖς οὐρανοῖς θησαυρίζῃ. Ὡστε, εἰ περὶ τούτων μάλλον τὸ ὑμέτερον φιλόθεον ὕψος σπουδαιότερον πεφροντικὸς ἐνεθυμεῖτο, ὅτι «δυνατοὶ δυνατῶς ἐτασθήσονται», ἀμέλει οὐκ ἂν ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτοκηρύκτου καὶ μάλα ὑπόπτου ἀνεξαρτησίας πρὸς ἡμᾶς διελέγετο, ἀλλὰ πολὺ πρότερον περὶ συντριβῆς καὶ μετανοίας καὶ τῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶς πλημμεληθέντων ταχινῆς διορθώσεως. Ταῦτα περὶ τούτου.

Περὶ δὲ τοῦ γαμικοῦ νομοθετήματος, εἰ ἀληθῶς νόμος εἰδικὸς χιθιζὸς καὶ πρῶτος τὸ ἐν Χριστῷ καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ μέγα τοῦ γάμου μυστήριον εἰς ψιλὸν περιέστησε δικαστικὸν ἢ ἀστυκὸν συμβόλαιον, μήτε ἱερεῶς τελετῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς μνημονεύσας, μήτε τὰ θεοπαγῇ τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς καὶ συνειδήσεως ὅρια ἐν ταῖς συζυγίαις καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν κερποῖς ὀροθετήσας, μήτε μὴν τὴν ἐκ πατέρων θεοσόφως καὶ παγκάλως παραδεγεγμένην τριττὴν βαθμολογίαν τηρήσας ἀπαρχάρακτον, ἀλλὰ τὰ πάντα εἰς τὸ ἠθικῶς ἀνειμένον νομοθετήσας· εἰ ταῦτ' ἀληθῆ, πῶς ἄρα δοκεῖ τῇ ὑμετέρᾳ νουνεχεῖ ὑψηλότητι; δῶμεν ἄδειαν παντὶ πολιτάρχῃ κολοβοῦν μὲν τὰ τῆς Ἐκκλησίας μυστήρια, τὰς δὲ πύλας ἀναπεταννύναι τῆς θρησκευτικῆς ὀλιγορίας καὶ τῆς ἐντεῦθεν κοινωνικῆς σηπεδόνης καὶ διαλύσεως; πρὸς γὰρ τὸ φαυλότερον ὁ υἱὸς τῆς γῆς ἀεὶ καταφέρεται. Ὅπου δὲ πᾶσα ἡ ὀρθοδοξία τὸν ἀθέμιτον καὶ ἀνευλόγητον γάμον ἀκολασίαν ὀνομάζει καὶ λογίζεται, πῶς οὖν εὐσεβήσῃ ταῖς ἀληθείαις ἢ τάναντία πρεσβεύουσα καὶ ὑψηγομένη πολιτεία; ἢ ποῖον ἐξουσίαν οἱ πολῖται γνώρισμα νομίμου συμβιώσεως, καὶ νομίμων παιδων, καὶ νομίμων κληρονόμων, καὶ θρησκευτικῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς λοιπῆς εὐημερίας καὶ τελειώσεως; Ἀληθεύει ἄρα ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει προκατόχος ἡμῶν Γρηγόριος ὁ Ε'. λέγων: «Ὅσα μὲν κατὰ τοὺς θείους θεσμοὺς καὶ τοὺς ἱεροὺς καὶ Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς κανόνας τυγχάνει διακυβερνώμενα, πολλὴν ἔχουσι τὴν χάριν παρὰ Θεοῦ καὶ τὸ κλέος μέγιστον· ὅσα δὲ τοῦναντίον παραβαίνει, τῶν ἔρων ἐκτρεπόμενα, ἐν τούτοις προφανῆς ἡ ἀκοσμία, κατὰδηλος ἡ φθορά,

καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡ τῶν ψυχῶν ἀπώλεια». Εἰκότως· τὰ γὰρ ἀνθρώπινα πνεύματα καθ' αὐτὰ οὐκ ἂν γένοιτο οὔτε συνετώτερα οὔτε φιλανθρωπότερα τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ἀλλὰ γὰρ, ὦ Ἡγεμὼν ἀγαπητὲ ἡμῖν καὶ φιλόχριστε, ὅπως μὴ τῇ ὑμετέρᾳ εὐμαθείᾳ καὶ χρηστότητι πλείω τῶν ἱκανῶν ἀκριβολογώμεθα, βραχυτάτῳ ἐν κεφαλαίῳ πᾶσαν ταύτην τὴν πρὸς τὸ ὑμέτερον θεόφρον ὕψος Πατριαρχικὴν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν Ἡμῶν ἐπιστολὴν συγκεφαλαιούμενοι λέγομεν. Ἐκ πατρικῆς μὲν στοργῆς καὶ προνοίας τὰ τε πρῶτα καὶ τοῦτο δεύτερον περὶ τῶν αὐτῶν Συνοδικῇ διαγνώσει γράφειν προήγμεθα, ἵνα μὴ ἄγνοια ἢ λήθη τοῦ καθήκοντος τοὺς τῶν Ἡγεμονιῶν ἀκρέμονας περισχοῦσα, τῆς μὲν πατρῴας εὐσεβείας λεληθότως καὶ κατὰ μικρὸν ἀπαλλοτριώσῃ, ἐτοῖμον δ' ἔρμαιον φέρουσα παρὰ τῷ τοῖς ἐπιβουλεύουσιν. Ἐκεῖνο δὲ πρὸ πάντων προτρεπόμεθα καὶ βουλόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν εἰδέναι τὴν ὑμετέραν υἱικὴν θεοσεβείαν, ὅτι πολιτεία μὲν πᾶσα, ἡ τὸ πάτριον ὀρθόδοξον θρήσκειμα ὅπως δὴποτε στενοχωροῦσα ἢ προσβάλλουσα, αὐτοκτόνος οὖσα τοῖς ἔργοις ἐλέγχεται, καὶ κηλιδ' ἀνέκπλυτον ἀποφερομένη οὐδὲ τὸ αἰώνιον φευξέται κατὰκριμα τοῦ τῷ ἰδίῳ αἵματι τὴν ἑαυτοῦ Ἐκκλησίαν ἐξαγοράσαντος. Μόνη δὲ θύρα, εἰς τὴν αὐλὴν τῶν χριστολέκτων προβάτων εἰσάγουσα, ἐστὶν ἡ διὰ τῶν πανσέπτων Συνόδων, δι' ὧν ἐφθέγγετο τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, διερμηνεύσαν τῆς Γραφῆς τὰ ἀπόρρητα, καὶ ὧν χωρὶς οὐκ ἂν γένοιτο οὐδεμία ἐν Χριστῷ ὁμοφροσύνη καὶ σύμπνοια καὶ καθολικὴ ἐνότης. Διὸ δὴ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας συνετῆς καὶ φιλομήτορος υἰότητος ἡρτηται, υἱὲ ἡμῖν ἀγαπητὲ ἡγεμονέων Θεοῦ χάριτι, ταύτην προθύμως καὶ πειθηνίως ἀναζητῆσαι τὴν πύλιν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ διὰ ταύτης ἀναδραμεῖν ἀγαλλομένῳ ποδὶ ἐπὶ τὰς μητρικὰς καὶ Χριστοφόρους ἀγκάλας τῆς ἐν τῇ ἐνδόξῳ πίστει τῶν πατέρων γαλουχησάσης ὑμᾶς Ἐκκλησίας, καὶ παρδῆμως ἀποδείξαι (ὡςπεροῦν εὐσεβοφρόνως ὑπισχνεῖσθε) ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ ἔργα καὶ αἰσθήματα ὑπολήψεως καὶ σεβασμοῦ ἐγγνώμονος υἱοῦ τῇ θεοτιμῇτῳ καὶ κοινῇ Μητρὶ τῶν ὀρθοδόξων διὰ τοῦ τηρεῖν τὴν τοῦ Πνεύματος ἐνότητα ἐν τῷ πνευματικῷ καὶ τῷ κανονικῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης, ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ἡμῶν. Οὕτω γὰρ καὶ ἡ δεδοξασμένη Μητήρ τῆς ὀρθοδοξίας, ἐν Κυρίῳ ἐπαγαλλομένη ἐπὶ τῇ τῶν τέκνων προκοπῇ, περιπτύσσεται ὑμᾶς μετὰ στοργῆς ἐκθύμου, ἐπαινέσεται τε καὶ τιμήσει καὶ ταῖς προσηκούσαις εὐλογίαις καταστήσει, καὶ τῷ ἀφθάρτῳ τῶν αἰώνων Βασιλεῖ

αἶνον ἀναπέμψει χαριστήριον, Χριστῷ τῷ Θεῷ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος σὺν
τῇ παρ' ἡμῶν Πατριαρχικῇ τε καὶ Συνοδικῇ εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ περιέπο,
ἐσσεὶ τὴν ὑμετέραν ὑψηλότητα καὶ πάντα τὸν χριστῶνυμον Δακικὸν λαὸν,
πᾶσι χαρίζομένη τὰ σωτήρια.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει γωξέ, Ὀκτωβρίου λήγοντος, ἐπινεμήσεως ἡ.

Τῆς Μιαρ περισπουδάστου ἡμῖν εὐσεβεστάτης αὐτῆς
Ἑψηλότητος διάπυρος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
καὶ ὁλως τρόθυμος.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.



Παναγιώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριαρχα Κωνσταντινουπόλεως, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφέ καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος Κύριε Κύριε Σωφρόνιε! Τὴν λίαν περισπούδαστον ἡμῖν σεβασμιωτάτην Αὐτῆς Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι, ἐν ἀγίῳ φιλήματι κατασπαζόμεθα καὶ ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Πάνυ ποθεινῶς ἐδεξάμεθα τὴν ἀπὸ α' τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου κεχρονολογημένην πρὸς ἡμᾶς περισπούδαστον ἡμῖν ἀδελφικὴν ἐπιστολὴν τῆς Ἱμετέρας Σεβασμιωτάτης Παναγιότητος, μετὰ τῶν ἐπισυνημμένων αὐτῇ σπουδαίων ἀντιγράφων τῆς ἐκτεθείσης Διαγνώμης ὑπὸ τῆς ἐν Βασιλευούσῃ ἐκτάκτως συγκροτηθείσης Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς κανονικὴν ἐξέλεγχιν τῶν τριῶν ἐκείνων ἀντικανονικῶν Νομοσχεδίων τῆς εὐσεβοῦς Ρουμουνικῆς Ἡγεμονικῆς Κυβερνήσεως! Καὶ ἐπὶ μὲν τῇ ἀγαθῇ εἰδήσει τῆς εὐκταυστάτης ἡμῖν Αὐτῆς ὑγείας ὑπερβαλλόντως λίαν ἐχάρημεν, δόξαν ἀναπέμψαντες τῷ Ὑψίστῳ ὅπως ὁμῶς βρῆώς ἄγαν καὶ χαλεπῶς ἠνέγκαμεν, ὥστε ἡ Ἡγεμονικὴ Κυβέρνησις λάθρῳ ποδὶ πειράται διὰ τῶν τριῶν παρατόλμων ἐκείνων Νομοσχεδίων εἰσαγαγεῖν ὑπούλως καὶ ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς ἐν Ρουμουνίᾳ πατροπαράδοτου εὐσεβείας ἀντικανονικᾶς καὶ ὅλως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς καθόλου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀντιβαίνουσας ἀντιχριστιανικᾶς καινοτομίας, οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν, ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ! Ἀμέλειτοι τὴν σπουδαιότητα τῶν προκειμένων Νομοσχεδίων σοβαρῶς πάνυ ἀντεξετάσασα, καὶ τὴν ἐκ τούτων γενησομένην μεγίστην ψυχικὴν βλάβην τῷ κατὰ τὰς Ἡγεμονίας τελούντι ὀρθοδόξῳ Χριστεπωνύμῳ πληρώματι συνειδυῖα εὐκαίρως πάνυ καὶ ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, πᾶν δ' ἀπευκαῖον (ὃ μὴ γένοιτο!) προλαμβάνουσα, συνεκαλέσατο ἑκτακτον Ἱερὰν Σύνοδον ἐκ τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ παρεπιδημούντων Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν, Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν, καὶ Ὀσιωτάτων Διδασκάλων, ὅπως, ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ πραότητος ἀναθεωρήσασα τὰ ἐν λόγῳ τρία Νομοσχέδια, ἐκδώσῃται κανονικῶς τε καὶ συνοδικῶς Διαγνώμην περὶ τούτων, ἵνα μήποτε λεληθότως πως πρεισφρήσῃ παρὰ τοῖς Ὀρθοδόξοις ἀδελφοῖς ἡμῶν Ρουμού-

νοις τοιαύτη τις ἀντικανονική καινοτομία, πολλά τὰ ἐπακόλουθα δυσάρεστα συνεπαγομένη· ὃ δὴ καὶ ἐπραξεν ἤδη ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Τὴν δὲ Διαγνώμην ταύτην πάνυ ἐπισταμένως διεξεληθούσα καὶ ἡ Μετρίότης ἡμῶν, καὶ ἐκμελετήσασα θεαρέστως πάνθ' ὅσα ἐν αὐτῇ συμφώνως πρὸς τὰς θεσπεσίους Γραφάς, ἐξ ὧν ἡμῖν τὸ τῆς ἀληθείας πηγαῖον καὶ φερέσιον φῶς ἀνατέλλει, ἐκτίθενται, κατὰ πάντα ἐπεδοκίμασε, καὶ συνεμερίσθη καθ' ὁλοκληρίαν τὸ φρόνημα τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀποκηρυξάσης ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τῶν ἱερῶν αὐτῆς περιβόλων ἀποσκορακισάσης τοιαῦτα ἀντικρυς ἀντικανονικά καὶ Θεοῦ πόρρω βάλλοντα Ἡγεμονικά Νομοσχέδια, ταρασσόντα τὰς εὐσεβεῖς συνειδήσεις τῶν ἀδελφῶν Ρουμούνων τῶν τὴν εὐσεβείαν πατροπαράδοτως κεκτημένων, καὶ τὴν ἐν Χριστῷ εἰρήνην θορυβοῦντα, καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοῦτ' αὐτὸ σκάνδαλον τοῦ πονηροῦ δαίμονος ἀποδαίνοντα. Ἀνθ' οὗτου καὶ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ταῦτα πάντα ἐν τῇ πλήρῃ Αὐτῆς δικαιοδοσίᾳ διενεργήσασα, ἐξεπλήρωσε καθήκον ἱερώτατον, διαφυλάξασα ἔνθεν μὲν τὰ τοῦ Ἁγιοτάτου Ἀποστολοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ Αὐτῆς Θρόνου ὑψηλὰ δικαιώματα, ἔνθεν δὲ καὶ τῇ ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις ὁμοδόξῳ ἡμῖν Ρουμουνικῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν πάτριον καὶ εὐσεβῆ τῶν προγόνων αὐτῆς ὁδὸν φιλοστόργως ὑποδείξασα, ἀφ' ἧς τὰ Νομοσχέδια ἐκεῖνα δολίως ἐκτρέψαι αὐτὴν προετίθεντο. Πρὸς δὲ ταῦτα φησὶ καὶ ὁ Οὐρανοφάντωρ Παῦλος. Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμεῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος.»

Καὶ ταῦτα μὲν ἀποκριτικῶς· ἕτερον δὲ ἐπισυνάψαι μὴ ἔχοντες, ὅτι μὴ καὶ ἡμεῖς πάνυ ὑγιῶς ἔχομεν μετὰ πάσης τῆς ἐνταῦθα ἱερᾶς ἡμῶν Ἀδελφότητος, περαινόμεν τὸν λόγον, ἐξαιτούμενοι παρὰ Κυρίου τὰ ἔτη Αὐτῆς ὅτι πλείστα, εὐφρόσυνα καὶ κατ' ἄμφω σωτηριωδέστατα.

Ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλὴμ. αἰξε'. Αὐγούστου κς'.

Τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου ἡμῖν Σεβασμιωτ. Παναγιότητος

Ὡλος πρόθυμος

καὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός

† Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ΚΥΡΙΑΛΟΣ.



Παναγιώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα
Κύριε Κύριε Σωφρόνιε, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ
περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργε τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος. Τὴν
σεβασμιοπόθητον ἡμῖν Αὐτῆς Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατα-
σπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Περιοδεύοντες τὰς μεσογείους ἐπαρχίας τοῦ ἡμετέρου Ἀντιοχικοῦ
Θρόνου πρὸς πνευματικὴν ἐπίσκεψιν τῶν τοιαύτης χρεῖαν ἐχόντων πνευμα-
τικῶν ἡμῖν τέκνων, καὶ καταντήσαντες εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ ἁγίου
Γεωργίου Χουμέρη κατατεθορυβημένοι καὶ περίφοβοι ἐκ τῆς πανταχόθεν
περικυκλούσης ὀλεθρίου νόσου χολέρας, ἐπέπρωτο ἵνα ἐν τῇ αὐτῇ Μονῇ
ἰδῶμεν πεσόντας πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν αὐθυμερὸν, καὶ ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ
ἀποδιώσαντας δύο τῶν μεγατίμων ἡμῖν καὶ χρησιμωτέρων μελῶν τῆς
ὑπουργίας τοῦ ἡμετέρου Θρόνου, τὸν ἀρχιμανδρίτην καὶ ἀγαπητὸν αὐτά-
δελφον ἡμῶν Περθέμιον, καὶ τὸν μακαρίτην Μητροπολίτην Ἀρκαδίας Ἰωσήφ,
θύματα ἀμφοτέρους τῆς πανολέθρου ταύτης νόσου. Ἡ στέρσις καὶ ὁ
τρόπος τῆς ἀποδιώσεως αὐτῶν πόσον κατελύπησε καὶ κατατῆκε τὴν
πολυπαθεῖ ἡμῶν καρδίαν, ἀμηχανοῦμεν παραστῆσαι τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ
Παναγιότητι. Οὕτω δὲ φέροντες, ἢ μᾶλλον φερόμενοι ὑπὸ τῆς, σιτὸς
δίχην, καταφθειρούσης ἡμᾶς ἀλγεινῆς λύπης, μετέβημεν εἰς τὴν Ἱερὰν
Μονὴν Πελεμέντι, ἔνθα μάλισ μικρὸν εἰς ἑαυτοὺς συνελθόντες, ἐλάβομεν
τὴν ἀπὸ α' Ἰουλίου ἐκδεδομένην σεβασμιοπόθητον ἡμῖν ἀδελφικὴν Αὐτῆς
ἐπιστολήν, χαροποιὰν μὲν ἀφ' ἐνὸς διὰ τὰ θυμηδέστατα εὐαγγέλια τῆς
μεγατίμου ἡμῖν Θεοσυντηρήτου Αὐτῆς ὑγείας, λύπην δὲ ἀφ' ἑτέρου ἐπὶ λύπῃ
προσθεῖσαν ἡμῖν, δι' ἃπερ ἀφηγείται δυσάρεστα ἀληθῶς καὶ δηξικάρδια συμ-
βαίνοντα καὶ διαπραττόμενα ἐν ταῖς Δακικαῖς Ἡγεμονεῖαις, προκαταρτι-
κῶς μὲν πρὸς τῆς Πολιτικῆς Ἀρχῆς, κατ' εἰσήγησιν δὲ αὐτῆς καὶ παρὰ τῆς
Ἐκκλησιαστικῆς ἃπερ ἅπαντα περιστατικώτερον ἐπληροφόρημεν ἐκ τῆς
ἀναγνώσεως τῶν συμπερικλείστων ἀντιγράφων τῆς μεταξὺ τῆς Ὑμετέρας
Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τῶν ἐκείσε Πολιτικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν
Ἀρχῶν χώραν λαβούσης ἀλληλογραφίας, καὶ ἐκ τῆς συνοδικῆς Διαγνώμης.
Ἐφ' αἷς ἄπχσιν ἀκριβῶς τὸν νοῦν ἐπιστήσαντες καὶ μετὰ τῆς δεούσης βα-

θυνοίαις ἐμμελετήσαντες, ὑπομιμνήσκομεν πρὸ πάντων ὅ,τι καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὄντες προφορικῶς πάντοτε προὔβαλλόμεθα, ὅτι ἐπειδὴ κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ῥῆσιν πᾶσα πόλις καὶ βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, διὰ τοῦτο τὸ μόνον σωτήριον πᾶσιν ἡμῖν οὐδὲν ἄλλο ἐστίν, εἰ μὴ ἡ κοινὴ σύμπνοια καὶ ὁμοφωνία μεταξὺ πάντων ἡμῶν τῶν ἀρχηγῶν τῶν Ἀνατολικῶν Κοινοτήτων. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ ταύτῃ σύμφωνοι ὄντες καὶ ἡμεῖς καθ' ὅλα τὰ συνοδικῶς ἐν τῇ αὐτόθι κοινῇ πάντων Μητρὶ ἁγία καὶ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ πραχθέντα, ἀποφαινόμεθα διαῤῥῆδην ὅτι νομίμως καὶ κανονικῶς πάντα πέπρακται, καθ' ὅσον ἡ κοινὴ αὕτη Μήτηρ ὀφείλουσα ἐπαγρυπνεῖν εἰς τὴν πανταχοῦ διατήρησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ἐπὶ κοινῇ συμφωνίᾳ συμπάσης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καθῆκον ἱερὸν ἐξεπλήρωσεν ὑψώσασα φωνὴν μητρικὴν, ἅμα ἐν γνώσει ἐγένετο τῶν ἐν ταῖς Ὀρθοδόξοις ἐκείναις χώραις χώραν ἀρξαμένων λαμβάνειν καινοτομιῶν καὶ ἐπεμβάσεων, ἀφορωσῶν τὴν τῶν παναρχαίων θεσμῶν ἀνατροπὴν καὶ τῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ παραλυσῶν οὕτω τὴν κοινὴν εἰρήνην καὶ συμφωνίαν ἐναντίον τῆς παρ' αὐτοῦ τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν δοθείσης ἁγίας ἐντολῆς, ἧς ἡ παράβασις λυπηρὰ πάντως ἐπιφέρει ἀποτελέσματα. Καὶ καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὰς Πολιτικὰς ἐκεῖσε παρεκτροπὰς, εἶγε τοιαῦτα συμβαίνειν, ἄλλοις ἂν εἴη διερευνᾶν καὶ ἀνακαλεῖν εἰς τὰ ἴδια ὅρια· καθόσον ὅμως ἀφορᾷ τὰς περὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἐπεμβάσεις, ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἐν τῇ αἰδίῳ αὐτῆς μερίμνῃ, ἀκριβῆς πάντοτε φύλαξ τῶν καθεστώτων νόμων καὶ ἱερῶν κανόνων, οὐδέποτε ἠνέσχετο οὔτε ἀνέχεται οὔτε συγχωρεῖ τὴν καὶ μέχρι κεραίας παράβασιν, κατ' οὐδένα τρόπον, ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει, τῶν θεοδιδάκτων ὄρων καὶ πατροπαράδοτων ἐθίμων καὶ διατάξεων, ἀποφεύγουσα τὸν ἐντεῦθεν προστριβόμενον μῶμον, καὶ τὸ αἰώνιον κατὰκριμα.

Ἐφ' ᾧ καὶ ἡ Ἰμετέρα πκνσέβαστος Κορυφὴ ὀρθοτάτου φρονήματι καὶ εὐθείᾳ τῇ κρίσει βαθυνούστῃτα συνδικσκεψαμένη, ἄριστα ἐξεπράξατο ὅσα δὴ καὶ τετέλεκεν εἰς προκταλαβὴν τοῦ κακοῦ ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τῆς αὐτοῦ γεννήσεως, μήπως ἐξ ἀπροβλεψίας βρεφοκομηθὲν ἡλικιωθῇ καὶ αὐξήσῃ καὶ ἄλλα συνεπάγον κακὰ ὅσα ἡ κατόπιν προσπάθεια οὐ δυνήσεται ἐξαλεῖψαι.

Περαιόντες δὲ ἱκετηρίου ἐπείρομεν πρὸς τὸν Ἰψιστον χεῖρας, δεόμενοι ὅπως ἐνισχύῃ τὴν μεγάλθυμον Αὐτῆς γενναιοψυχίαν, εἰς τὸ ραδίως μὲν τὰ τοιαῦτα συμβαίνοντα φέρειν, εὐκνδρῶς δὲ ἀπκντᾶν, καὶ εὐθαρσῶς

ἀποκρούειν τὰς τοιαύτας καινοτομίας, ἀποτέμνουσα ταύτας τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος, ὃ ἐστὶ ῥῆμα Θεοῦ, παρ' οὗ καὶ τὰ πανάγια Αὐτῆς ἔτη χρισθεύησαν, ὅτι πλείστα ὑγιεινὰ καὶ πανευδαίμονα.

Ἐν Βηρυτῶ, τῇ ε'. Νοεμβρίου αὐξέ'.

Τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιοποθήτου Παναγιότητος

Ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
καὶ ὅλως πρόθυμος

† Ο Ἀντιοχείας ΙΕΡΟΘΕΟΣ.

Παναγιώτατε, Θειότατε, Σοφώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικῆ Πατριάρχᾳ, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ σεβασμιοπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος Κύριε Κύριε Σωφρόνιε· τὴν λίαν περισπούδαστον ἡμῖν καὶ Σεβασμιοπόθητον Αὐτῆς Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμεθα.

Τὰ ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις καινοτομήματα ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς μετὰ λύπης βαθείας ἠκούσαμεν πρότερον καὶ ἡμεῖς, ἐμάθομεν δὲ ἀκριβέστερον ἔκ τε τῆς Ὑμετέρας ἀδελφικῆς ἐπιστολῆς, ἀπὸ τῆς ἀ. Ἰουλίου, καὶ τῶν ἀφορώντων τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπισήμων ἐγγράφων. Βεβαίως ἀποδοκιμάζομεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἐπὶ τὸ καινοτομεῖν ἐφ' οἷς οὐ δεῖ καὶ παρανομεῖν παράτολμον διαγωγὴν τοῦ ἡγεμόνος Κούζα καὶ τῆς Κυβερνήσεως αὐτοῦ ἀπέναντι τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, καὶ συναισθανόμεθα τὴν θλίψιν ἣν ἡσθάνθη ἡ, τε Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, καὶ αἱ τῶν ἄλλων Ἀποστολικῶν Θρόνων Ἐκκλησίαι, καὶ πᾶσα ὀρθόδοξος καὶ χριστιανικὴ καρδιά ἐπὶ τοῖς γενομένοις παρὰ τὸ προτῆκον καὶ τὸ νόμιμον· ἀλλὰ καὶ οὕτως ὀφείλομεν πρᾶξαι κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον διδάσκοντα: « Νικᾶν ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακὸν », καὶ ἐξομαλῦναι τὴν διαφορὰν μητρικῇ στοργῇ τε καὶ παρακλήσει μᾶλλον, ἢ ταῖς ἐπιτιμήσεσιν ὀργῆς μηδὲν ὠφελούσης. Ὁ Ἡγεμὼν ἐξ ὧν ἔγραψε φαίνεται ἐπιθυμῶν τὴν συνεννόησιν μετὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ ἀναγνωρίζων, εἰ καὶ πλαγίως, τὸ ἄκυρον ὧν ἔπραξε· λέγει γὰρ ἐν τέλει:

τῆς ἑαυτοῦ ἐπιστολῆς τάδε: « Πιστεύω λοιπὸν καὶ ἐλπίζω, ὅτι ἡ ἡμετέρα Παναγιότης ἐν τῇ ὑψηλῇ αὐτῆς συνέσει θέλει εὑρεῖ τὸ ἐπιτυχέστερον μέσον πρὸς προπαρασκευὴν τῆς συνεννοήσεως ταύτης, τὴν ὁποίαν ἐν πάσῃ εὐλικρινείᾳ ἐπιθυμῶ ν' ἀποκαταστήσω σύμφωνον πρὸς τὰς κανονικὰς διατάξεις, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ ἡμετέρα Παναγιότης θέλει μοι δώσει τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ δυνηθῶ νὰ καταδείξω πανδήμως αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως, τὰ ὀφειλόμενα παρὰ ὑποκλινούσ τεκνῶν πρὸς τὴν μητέρα ἡμῶν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ». Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης εἰδυῖα τὰ τῆς ὀφειλῆς του, καλεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἑαυτοῦ μητέρα, καὶ ζητεῖ εὐκαιρίαν τοῦ καταδείξαι πανδήμως αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως τὰ ὀφειλόμενα παρὰ ὑποκλινούσ τεκνῶν, διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει ἡγήσασθαι ἑαυτὴν ἀπέναντι υἱοῦ νεανικώτερον πρὸς αὐτὴν πλημμελήσαντος, καὶ παρασχεῖν αὐτῷ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ δεῖξαι πανδήμως, ὅ ὅτι ἔχει, αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως.

Ἡ Ἐκκλησία, νομίζομεν, ὀφείλει προσενεχθῆναι ἐν Πνεύματι πραότητος καὶ στοργῆς, καὶ πείσαι τὸν ἑαυτῆς υἱὸν ὅτι ἐπλημμέλησε κατὰ τὰ δύο ταῦτα: πρῶτον, ὅτι ἐκήρυξε τὴν Ρουμουνικὴν Ἐκκλησίαν ἀνεξάρτητον μὴ οὔσαν, ὡς ἐν τοῖς Πατριαρχικοῖς Κώδιξιν ἐν πολλαῖς περιστάσεσι καταφαίνεται· καὶ δεύτερον, ὅτι παρεγνώρισε τὸ κανονικὸν καὶ Ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον διὰ τῆς κυρώσεως Βουλευτικῶν ψηφισμάτων. Ἐπομένως ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νοθευθῆσαι καὶ συμβουλευσάαι αὐτὸν, ἵνα τηρῇ ἀπαρασλεύτως τοὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς κανόνας, καὶ μὴ καταφεύγειν εἰς Βουλευτικὰς ἀποφάσεις ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς, ὅτι ταῦτα οὐκ ἔστι μετὰτρέπειν κατ' ἀρέσκειαν. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμετέρα ταπεινὴ γνώμη ἐπὶ τοῦ σκανδαλώδους αὐτοῦ ζητήματος.

Εἶεν δὲ τὰ Σεβάσματα αὐτῆς ἔτη ὡς πλείεσσι, ὑγιεινὰ καὶ σωτηριωδέστατα.

Τῇ 17. Σεπτεμβρίου ᾠξέ'. Κωνσταντινούπολις.

Τῆς ἡμετέρας Θειοτ., Σοφοτάτης καὶ Σεβασμίας Παναγιότητος

Ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
καὶ ὅλος πρόθυμος

† Ὁ Ἀλεξάνδρειας ΙΑΚΩΒΟΣ.

Τῇ ἁγιωτάτῃ διοικήσῃ Συνόδῳ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς
Θεοσυντηρήτου Αυτοκρατορίας πασῶν των Ῥωσσιῶν

Tōr ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἀπονέμομεν.

Κατὰ τὴν α' τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου μηνὸς διηυθύναμεν πρὸς τὴν ἀδελφικὴν αὐτῆς Ἀγάπην ἀντίγραφα Ἐκκλησιαστικῶν Πράξεων καὶ ἄλλων Γραμμάτων, συνωδευμένων μετ' ἀδελφικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, ἀφ' ὧν ἐγνώσθησαν καὶ αὐτῇ τὰ μέχρι τότε λαβόντα χώραν ἐκ μέρους τῆς Ἡγεμονικῆς Κυβερνήσεως τῆς Βλαχομολδαβίας ἐπιθετικὰ κινήματα κατὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκεῖ καθεστώτων, καὶ ὁποῖαν διήνυσεν τὴν πορείαν ἀπέναντι τούτων ἡ ἁγία αὕτη Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἥτις συγχρόνως, κατὰ λόγον τῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος καὶ ὁμοφροσύνης, ἐνέκρινε καὶ τὴν ἀδελφικὴν αὐτῆς προσλαβεῖν γνώμην καὶ σύμπραξιν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου ἀντικειμένου τούτου. Ἀκολουθῶς δὲ λαβόντες ἀπάντησιν τοῦ Ἱψηλοτάτου Ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου πρὸς τὴν προσταλεῖσαν τῇ Α. Ἱψηλότῃ Ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν ἐπιστολῇ, ἀνεβάλωμεν διευθύναι καὶ ταύτην τῇ Ἀγάπῃ αὐτῆς, περιμένοντες τὴν πρὸς τὰ προσταλέντα ἀπάντησίν της· ἐν τοσούτῳ δὲ ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης τῆς Α. Ἱψηλότῃτος ἰδόντες ἐναργέστερον τὴν ἀνένδοτον ἐπιμονὴν πρὸς ὑποσῆριξιν τῶν τολμηρῶν ἐπιχειρημάτων, ἅτινα προεκάλεσαν ἀπ' ἀρχῆς τοὺς δικαίους φόβους ἡμῶν ἐπὶ τῆς αὐθαιρέτου μετακινήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῶν Ὁρθοδόξων τούτων Ἡγεμονιῶν, οὐκ ἐλείψαμεν συγκαλέσαντες αὖθις τὴν Ἱερὰν Μεγάλην Σύνοδον, ἵνα καθυποβάλωμεν τὴν ἀπάντησιν ταύτην τῆς Α. Ἱψηλότῃτος τῇ ἐμβριθεῖ ἐπεξεργασίᾳ αὐτῆς, ἥτις συνεπῶς συνετάξατο ἀνταπάντησιν, ἣν διηυθύναμεν τῷ Ἡγεμόνι τούτῳ. Ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἐγγράφων ἀντίγραφα περιχλείοντες ἀποστέλλομεν ἤδη πρὸς τὴν σεβασμίαν ἀδελφικὴν αὐτῆς Ἀγάπην, ἀπεκδεχόμενοι τὴν θεοφιλεῖ γνώμην καὶ κρίσιν αὐτῆς, καὶ τὴν ἐν καιρῷ φιλάδελφον αὐτῆς σύμπραξιν εἰς πᾶν τὸ ἐν ὁμοψύχῳ συμπνοίᾳ καὶ ὁμοφροσύνῃ μετὰ κωνοικῆς δοκιμασίας ἐγκριθησόμενον ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν

συμφερόντων τοῦ ἐκεῖ Ὁρθοδόξου λαοῦ· εἶεν δὲ τὰ σεβάσματα αὐτῆς ἔτη Θεόθεν ὅτι πλείστα ὑγιεινὰ καὶ σωτηριωδέστατα.

αῶξε'. Νοεμβρίου δ'.

Τῆς λῖαν περισπουδάστου ἡμῖν Ὑμετέρας Πανιερότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.

(*) Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὁμοίαι ὡς καὶ τῆς προηγηθείσης ὑπὸ σελίδα 63—66 ἐγένοντο καὶ πρὸς τοὺς ἐφεξῆς· ἤτοι πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τοὺς τρεῖς Μακαριωτάτους Πατριάρχας, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, πρὸς τὸν Μητροπολίτην Καρλοβίτζης κὺρ Ἰωσήφ, καὶ πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου.

Παναγιώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Οἰκουμενικὴ Πατριάρχα Κωνσταντινουπόλεως, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λῖαν ἀγαπητὴ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος Κύριε Κύριε Σωφρόνιε ! Τὴν Ὑμετέραν σεβασμιωτάτην καὶ περισπούδαστον ἡμῖν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι, ὀλοφύχως ἐν ἀγίῳ φιλήματι κατασπαζόμεθα καὶ ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Κατὰ τὸν παρελθόντα Αὐγουστον μῆνα οὐκ ἐλίπομεν ἀποκριθῆναι φιλαδέλφως τῇ Αὐτῆς σεβασμιωτάτῃ καὶ περισπουδάστῃ ἡμῖν Παναγιότητι εἰς τὴν ἀπὸ α'. Ἰουλίου τοῦ προσεχῶς λήγοντος ἔτους ἀπευθυνθεῖσαν πρὸς ἡμᾶς ἀδελφικὴν αὐτῆς ἐπιστολὴν μετὰ τῆς Συνοδικῆς Διαγνώμης καὶ ἄλλων ἐπισήμων τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίᾳς ἀντιγράφων κατὰ τῶν ἀθέσμων καινοτομιῶν, αἵ, ὡς μὴ ὤφειλε, προεκάλεσαν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ τῆς Δακκίας Ἐκκλησίᾳ ὁ ὕψηλότατος Ἡγεμὼν Κούζας διὰ σκοποὺς ἰδιοτελεῖς.

Τανῦν δὲ πάλιν σπεύδομεν ἐλθεῖν εἰς ἀπάντησιν τῆς Ὑμετέρας ἀδελφικῆς ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀγάπῃς κατὰ τὴν ἀπὸ β'. τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου

ἐπισταλείσαν ἡμῖν μετὰ καὶ ἄλλων περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἀντιγράφων ἑτέραν σεβασμίαν Αὐτῆς ἐπιστολήν· ἣν ἐπίσης ἀπλέτω πόθῳ κομισάμενοι, διεξήλθομεν σὺν τοῖς εἰρημένοις ἀντιγράφοις μεθ' ὅσης πλείστης ἐπιστάσεως, καὶ ἐπέγνωμεν αὖθις τὰ ἐν αὐτοῖς· ἐχάρημεν δ' ἐν πρώτοις ἐκ μέσης ψυχῆς, ἐνηγχθέντες καὶ τανῦν τὰ εὐαγγέλια τῶν θεοσδότων τε καὶ περισπουδάστων ἡμῖν αἰσίων τῆς ὑμετέρας θεσπεσίας Κορυφῆς· ἀλλὰ καὶ ἐλυπήθημεν κατὰ συνέπειαν ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας ἡμῶν, κατιδόντες τὸ ἄκαμπτον τῆς ἐπιμονῆς, καὶ τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης τῆς Α. Ὑψηλότητος, μηδόλως διδούσης ἀκρόασιν εἰς τὰς σοφάς, δικαίας καὶ φιλοστόργους συμβουλὰς τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὅπως συνίδῃ καὶ ἀποπτύσῃ ἡ Α. Ὑψηλότης τὰς θεοστυγεῖς καὶ κακοδόξους ἐκείνας πλάνας εἰς ἃς ἐξώκειλε, μετακινήσασα ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ Σύνοδοι Οἰκουμενικαὶ, καὶ ἑσπερέωσαν Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας θεόπνευστοι.

Τοῖνυν σπεύδοντες εἰς ἀπάντησιν τῆς Ὑμετέρας σεβασμιωτάτης καὶ περισπουδάστου ἡμῖν Παναγιόττης, δὲν λείπομεν καὶ σήμερον ἵνα καὶ αὖθις ἀποφανθῶμεν διαρρήδην, ὅτι ἡ ἁγία καὶ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, καθορῶσα τὸν ὅλεθρον ὃν διατρέχει ἡ ὀρθοδοξία ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Ἡγεμονίαις, καὶ προνοοῦσα φιλοστόργως ἵνα προλάβῃ πᾶν ἀπευκταῖον, οὐκ ὤκνησεν ἐξ αὐτῆς ἀφετηρίας διενεργῆσαι συντόμως κατὰ τὸ καθῆκον Αὐτῆς πᾶν ὅ,τι ἡδύνατο πρὸς καταστολήν καὶ ἐκμηδένισιν τοῦ κακοῦ. Καὶ δὴ ἔγραψεν ἐπανειλημμένως πρὸς τὴν Α. Ἡγεμονικὴν Ὑψηλότητα, ἐνουθέτησεν εὐαγγελικῶς, συνεβούλευσε τὰ εἰκότα ἐν πνεύματι πραότητος, καὶ διὰ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας κανόνων ὑπέδειξεν ἐναργῶς τὸ ἄθεσμον καὶ θεοστυγὲς τῶν καινοτομιῶν, ἃς παραιοτήγαγεν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκείνῃ Ἐκκλησίᾳ ἡ Α. Ὑψηλότης. Ἀλλ' ὁ ὀρθόδοξος Ἡγεμὼν μένει ἄχρι τοῦ νῦν ἀδιόρθωτος καὶ ἀμεταμέλητος. Ὅθεν εἰάν, ὃ μὴ γένοιτο! ἡ λυπηρὰ αὕτη τῶν πραγμάτων κατάστασις παραταθῇ ἔτι ἐκεῖ πλεῖον ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Ἡγεμονίαις, καὶ μὴ ὅσον τᾶχιστα ἐπαναληφθῇ ἡ ἀπ' ἀρχῆς ἐκ τε τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν ἁγίων Συνόδων καθιερωθεῖσα καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ τάξις, ἡμεῖς ἐσμεν πάντοτε ἑτοιμοί, ἵνα παράσχωμεν προθύμως τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἡμετέραν συνδρομὴν καὶ σύμπραξιν κατὰ λόγον τῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος καὶ ὁμοφροσύνης· τοῦτο μὲν, ἵνα ὁ ἐπικείμενος ἐν τῇ εὐσεβεῖ ἐκείνῃ χώρᾳ θρησκευτικὸς κίνδυνος διασκεδασθῇ σὺν Θεῷ ἀντιλήπτορι· τοῦτο δὲ, καὶ ἵνα διασωθῶσι τὰ καθεστῶτα, καὶ

τηρηθῶσιν ἐν ταυτῷ ἀκράδαντα τὰ ἐξ ὑπαρχῆς τοῦ Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου δικαιώματα ἐπὶ τῆς ἱεραρχίας τῶν Παραδουναβίων ἐκείνων Ἡγεμονιῶν. Ταῦτα μὲν εἰς ἀπάντησιν· ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ θέλων πάντας σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, εἴθε ἐπαναγάγοι εἰς μετάνοιαν καὶ συναίσθησιν τῶν ἡμαρτημένων τὴν Α. Ἡγεμονικὴν Ὑψηλότητα. Ἔτερον δὲ μὴ ἔχοντες, περαίνομεν τὸν λόγον, ἐξαιτούμενοι παρὰ Κυρίου τὰ ἔτη τῆς ἡμετέρας σεβασμιωτάτης Παναγιότητος ὅτι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ κατ' ἄμφω πανευδαίμονα.

Ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλήμ. αὐξέ'. Δεκεμβρίου θ'.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμιωτάτης καὶ περισπουδάστου
ἡμῖν Παναγιότητος

Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
καὶ ὅλος πρόθυμος

† Ὁ Ἱεροσολύμων ΚΥΡΙΑΛΟΣ.

Παναγιώτατε, Θειότατε καὶ Σεβασμιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα Κύριε Κύριε Σωφρόνιε, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος. Τὴν σεβασμιοπόθητον ἡμῖν Αὐτῆς Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Μετὰ τὴν προαποστολὴν τῆς παρ' ἡμῶν ἀδελφικῆς ἀπαντήσεως εἰς τὴν προληφθεῖσαν σεβασμίαν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, ἐκδεδομένην τῇ α'. Ἰουλίου, ἥτις βέβαια περιῆλθε πρὶν ἤδη εἰς τὰς ἱεράς χεῖρας Αὐτῆς, ἐλάβομεν ἔπειτα καὶ τὴν ἀπὸ 16. τοῦ λήξαντος Νοεμβρίου ἐκδεδομένην σεβασμιοπόθητον ἡμῖν ἀδελφικὴν Αὐτῆς ἐπιστολὴν, μετὰ τῶν συναποστελλομένων δύο ἀντιγράφων, τῆς τε ἀπαντήσεως τῆς Α. Ὑψηλότητος τοῦ Ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου Κούζα πρὸς τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, καὶ τῆς αὐθις παρ' Αὐτῆς ἀπαντήσεως πρὸς τὴν Α. Ὑψηλότητα. Πρὸ πάντων δὲ ὑπερησθέντες ἐπὶ τοῖς εὐκταίοις εὐαγ-

γελίοις τῆς πολυτίμου ἡμῖν θεοσυντηρήτου Αὐτῆς ὑγίαιας, ἀνέγνωμεν μετὰ προσοχῆς καὶ τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα· ἐνταυτῷ δὲ τὸν νοῦν ἐπιστήσαντες καὶ εἰς τὰ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἀντιγράφοις ἐμπεριεχόμενα, ἐνεκρίναμεν πληρέστατα ὅσα Συνοδικῶς διεπράχθησαν ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τοῦ προκειμένου σπουδαιοτάτου ἀντικειμένου, καὶ λίχν κατὰλληλον καὶ ἀξιοπρεπεστέραν τῆς προλαβούσης εὐρίσκομεν αὐτὴν, καὶ σαφωτέραν κατὰ τε τὰς ἐκτιθεμένας ἐννοίας καὶ τὸ ὕψος τὴν πρὸς τὴν Α. Ὑψηλότητα ἀπάντησιν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος. Καὶ καθὼς τὰς προλαβούσας Συνοδικὰς παρ' Αὐτῇ πράξεις, διὰ τῆς προσταλείσης, ὡς ἀνωτέρω, ἀδελφικῆς ἡμῶν ἀπαντήσεως ἐπεδοκιμάσαμεν, οὕτω καὶ τὰ ἤδη γεγονότα πληρέστατα ἀναγνωρίζομεν, καθὼς σύμφωνα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς Κανόσι τῶν θεοφόρων Πατέρων βαδίζοντα· ὀφείλομεν γάρ, ὅπως οἱ πρὸ ἡμῶν ἀοίδιμοι ἐκεῖνοι Πατέρες προκινδυνεύοντες τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως ἡγωνίσαντο ὑπὲρ φυλακῆς τῶν ἱερῶν Κανόνων, παραπλησίως καὶ ἡμεῖς ἐπαγρυπνεῖν καὶ σπουδάζειν πρὸς ἀποσόβησιν παντὸς νεωτερισμοῦ ἀφορῶντος τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ ἱερῶν παραδόσεων καινοτομίαν ἢ καταπάτησιν ἢ παραμόρφωσιν, καὶ κατ' οὐδὲν ἐνδιδόναι, προσώποις οἰοσδήποτε χαρίζομενοι, ἢ προσκαίρων ὑλικῶν συμφερόντων ἕνεκα τὰ πατρῶα παρορᾶν· « πειθαρχεῖν γάρ δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις » τὰ θεῖα παρακελεύεται λόγια· καὶ, « εἰ ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δούλος οὐκ ἂν ἤμην » τὸ τοῦ οὐρανοβάμονος Παύλου θεόφθεγκτον.

Τούτοις δὴ καὶ ἡμεῖς ἅπασιν ἀπαρεγκλίτως στοιχοῦντες τοῖς θείοις Κανόσι καὶ ἱεραῖς παραδόσεσιν, ἐπικαλούμεθα τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν ὅπως ἐνισχύσῃ τὴν ἁγίαν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν πρὸς τὸ ἀντέχειν εἰς τοιαύτας ἐπερχομένας προσβολὰς τῇ δραστηρίῳ προστασίᾳ τῆς Ὑμετέρας θεοστηρίκτου Παναγιότητος, ἧς καὶ τὰ πανόλβια ἔτη ἐπιδαψιλευθείησαν ἄνωθεν ὅτι πλειστευδαίμονα, ὑγιεινὰ καὶ πανεύθυμα.

Ἐν Βηρυτῷ, τῇ ιε'. Δεκεμβρίου αἰῶξε'.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καὶ Σεβασμιωτάτης Ἡμῖν Παναγιότητος

Ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
καὶ ὅλως πρόθυμος

† Ὁ Ἀντιοχείας ἹΕΡΟΘΕΟΣ.

Παναγιώτατε, Θειότατε καὶ Σεβασμιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα!
Προσκυνητὲ Πάτερ καὶ Δέσποτα !

Ἀφ' οὗ κατὰ πρῶτον προσφέρω τῇ ὑμετέρᾳ προσκυνητῇ μοι Παναγιότητι τὰ ταπεινά μου σεβάσματα, καὶ ἐξαίτησώμαι τὴν ἐπιεικῆ Αὐτῆς συγγνώμην διὰ τὴν βραδύτητα, τὴν προελθοῦσαν ἀσθενείας ἕνεκα, προάγομαι ἔπειτα ἀπαντῆσαι εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην τῆς πανσεβάστου μοι Παναγιότητος, ἐν ᾗ με ἀξιοῖ ἐκφράσαι καὶ γὰρ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην ἐπὶ τοῦ, ὡς μὴ ὤφειλεν, ἀναφυνέντος Ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος μεταξὺ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῶν διεπόντων τὰ τῶν Ἠνωμένων Ἡγεμονιῶν Βλαχίας καὶ Μολδαβίας. Μέσση ὡς ἀληθῶς ἐπλήγην τὴν καρδίαν, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἅμα τὰ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἔγγραφα διεξελθὼν καὶ ἰδὼν τὴν ἐντεῦθεν προκύψασαν διχογνωμίαν. Ἐκ τῶν εἰρημένων ἐγγράφων δηλοῦται, ὅτι ἄλλο ἢ τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία προϋτίθετο καὶ ἄλλο οἱ τὰ τῶν εἰρημένων Ἡγεμονιῶν διέποντες ἀπήτησαν· ἡ μὲν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία προὔτρεπε τοὺς ἐν τοῖς Νομοσχεδίοις τοῦ Ἡγεμόνος Α. Ἰωάννου Κούζα ἀντικανονικοὺς ὅρους διορθωθῆναι· ὁ δὲ Ἡγεμὼν ἀπήτησεν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μολδοβλαχίας, χωρὶς προηγουμένως συνεννοηθῆναι, ὡς εἰκὸς, μετὰ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· δυσχερὲς τῷ ὄντι καὶ λυπηρὸν τὸ ζήτημα, εἰ μὴ λυθῇ συνωδᾷ τῇ γνώμῃ τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλ' οὕτω τῶν πραγμάτων προκεχωρηκότων, ἐγὼ οὔτε τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις ἔχω περὶ τοῦ ρηθέντος ζητήματος, οὔδὲ δύναμαι συμβουλευσαὶ τοὺς γεραροὺς καὶ ἐντριβεῖς πηδαλιούχους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Σκάφους τῆς ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· τούναντίον μάλιστα, νομίζων ὅτι ἡ τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία πολλῶ ἔμοῦ ὠριμώτερον διασκεφθεῖσα, καὶ πολλῶ πλειοτέραν πείραν περὶ τὰ τοιαῦτα ἔχουσα, πρὸς δὲ καὶ τρίβων γενομένη ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, ἔσεται εἰς θέσιν, ὅπως ἀποφανθῇ σύμφωνα πρὸς τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς Κανόνας τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας· τὴν δὲ ἐμβριθῆ αὐτῆς ἀπόφασιν ἀποδέχομαι καὶ γὰρ λίαν ταπεινῶς. Τοιαῦτα μὲν ἐγὼ, Παναγιώτατε καὶ προσκυνητῇ μοι Δέσποτα! δεδύνημαι εἰπεῖν ἐπὶ τοῦ εἰρημένου ζητήματος· ἡ δὲ προσκυνητῇ μοι αὐτῆς Παναγιότης μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν ἀγίας καὶ μεγάλης Συνόδου πέποιθα,

ὅτι συγγνώμην παρέξει μοι, ὡς ἀπείρω εἰσέτι ὄντι τῶν τοιούτων ὑποθέσεων.

Ἐξαιτούμενος δὲ καὶ αὖθις τὰς παναγίας Αὐτῆς εὐχάς, δικτελῶ ἐν πολλῇ ταπεινότητι καὶ βαθυτάτῳ σεβασμῷ.

Ἐν Λευκοσίᾳ Κύπρου. 1866 Ἰανουαρίου 4.

Τῆς Ὑμετέρας Πανσεβάστου μοι Παναγιότητος
Θεράπων καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς αὐτῆς προθυμότητος

† Ὁ Κύπρου ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.

Τῷ Ἀγιωτάτῳ Σωφρονίῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως
Νέας Ῥώμης, Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ

Tὸν ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἀδελφικὸν ἀσπασμόν.

Ἐκ τῆς ἀπὸ 4 Ἰουλίου τοῦ παρελθόντος ἔτους 1865 ἐπιστολῆς τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος ἔγνωμεν μετὰ βαθυτάτης θλίψεως περὶ τῶν ἀλγεινῶν πάσαις ταῖς ἐν τῇ οἰκουμενικῇ ὀρθοδοξίᾳ ἡνωμέναις Ἐκκλησίαις συμβάντων, ἅτινα διέσεισαν τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς Μολδοβλαχικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐὰν δὲ καὶ περ συμπάσχοντες τῇ διανοίᾳ ἀνεσάλημεν ὡς πρὸς τὸν λόγον καὶ τὴν ἐνέργειαν, ἀποδοτέον τὸ μὲν εἰς τὴν ἔλλειψιν ὀριστικῆς σαφηνείας ἐν τισὶ περιγιάσει τῶν συμβάντων τούτων, τὸ δὲ εἰς τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα τῶν λειτουργῶν τῆς Μολδοβλαχικῆς Ἐκκλησίας θέλει ἀνανήψει, θέλει σταθῇ στερεὸν ἐπὶ τῆς φυλακῆς τῆς ἀρχαίας καὶ πατροπαράδοτου ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, θέλει ἀνυψώσει πειστικὴν φωνὴν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Κυβέρνησιν καὶ τὸ ἔθνος, καὶ ὅτι οὗτοι θέλουσι δεχθῇ ἀπὸ καρδίας τὴν φωνὴν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, ἥτις τῇ κοινῇ συμπράξει θέλει προφυλαχθῇ ἀπὸ τῶν νεωτερισμῶν, οἵτινες ἀντιβαίνουσιν εἰς τοὺς ἱερὺς κανόνας.

Ἀλλὰ πρὸς νέκν ἡμῶν θλίψιν, ἡ ἐλπίς αὕτη διὰ τῆς περαιτέρω προαγωγῆς τοῦ ἔργου τούτου ὀλίγον ἐδικαιώθη, μᾶλλον δὲ ἀπῆντησε τὸυναντίον· οὐ πολλοὶ ἐκ τῶν ἱεραρχῶν τῆς Μολδοβλαχικῆς Ἐκκλησίας ἀντέταξαν, οὐχί

ἄνευ παθήματος, τὸν λόγον τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἐλέγχου. — Γενέσθω ἡ θυσία αὐτῶν εὐπρόσδεκτος τῇ θείᾳ κεφαλῇ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας, Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν! — Πρὸς δὲ τὴν ὑμετέραν, Ἀγιώτατε Δέσποτα, Ἐπιστολὴν καὶ τὴν Διαγνώμην τῆς περὶ Ὑμᾶς Συνόδου, ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδοβλαχίης δὲν ἠδύοκῃσε νὰ ἀπαντήσῃ ἐν εἰρηνικῇ διαθέσει, ἀλλ' ἀπεφάσισε, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἔκφρασιν, «ἵνα καταπολεμήσῃ αὐτὴν διὰ τῶν ἀκαταμαχῆτων ὅπλων τῶν νόμων καὶ τῶν κανόνων.»

Ἐν ταῖς περιστάσεσι ταύταις, κατὰ τὸ καθήκον τῆς κοινῆς καὶ ἀμοιβαίας διαφυλάξεως τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ὁμονοίας τῶν Ἐκκλησιῶν, καθήκον ἡμῶν θεωροῦμεν ἵνα μαρτυρήσωμεν ὅτι ἡ ἐπιχειρηθεῖσα καταπολέμησις δὲν ἀνεφάνη νικηφόρος, καὶ ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ κοσμικοῦ Ἀρχοντος σφετεριζόμενον δικαίωμα πρὸς τὸ ἐπιχειρῆσαι τοὺς ἐν τῇ νομοθεσίᾳ καὶ διοικήσει τῆς Μολδοβλαχικῆς Ἐκκλησίας νεωτερισμοὺς ἀποδεικνύεται ἐσερρημένον νομικῆς βάσεως. Λεπτομερὲς δὲ ἔκθεσις τούτου ἐπισυνάπτεται τῇ παρούσῃ ἐν ἰδιαιτέρᾳ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐπικρίσει.

Ἀναγνωρίζομεν ὅτι ἡ σύστασις νέας Συνόδου ἐχούσης ἐξουσίαν νομοθετικὴν καὶ διοικητικὴν ὑπερβαίνει τὸ μέτρον τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, καὶ ἀπαιτεῖ τὴν διάγνωσιν καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἀνωτάτης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Συνόδου καὶ ἰδίως τοῦ Πατριάρχου, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἀνήκει ἡ συνιστώσα τὴν νέαν Σύνοδον Ἐκκλησίαν· πρόχειρα δὲ παραδείγματα τούτου ὑπάρχουσιν ἢ τε Σύνοδος πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν καὶ ἢ τῶν Ἀθηνῶν.

Τὴν πρότασιν ὅτι: «ἐν τῇ Συνόδῳ προσδρεύει ἐν ὀνόματι τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ῥουμανίας ὁ Μητροπολίτης,» ἀναγνωρίζομεν ἀντικανονικὴν καὶ ἀντευαγγελικὴν (Λουκ. Ι'. 16. Ματθ. ΙΗ', 20.)· καθότι ὁ Μητροπολίτης καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Συνόδου συνεδριάζουσιν ἐν αὐτῇ ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων.

Ἀναγνωρίζομεν ἀντικανονικὸν τὸν διορισμὸν τῶν Ἐπισκόπων ὑπὸ μόνης τῆς κοσμικῆς Ἐξουσίας ἄνευ τῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐκλογῆς· οἱ δὲ λαβόντες τοιοῦτον διορισμὸν ὀφείλουσιν ἵνα θέσωσιν ἑαυτοὺς ἐνώπιον τοῦ λ'. κανόνος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ μετὰ φόβου σκεφθῶσιν: ἀληθινὴν ἄρά γε δεχθήσονται καθιέρωσιν, ὥστε νὰ μεταδώσωσι ταύτην καὶ εἰς τὸ ποίμνιον;

Περιορίζομεθα ἵνα καταδείξωμεν τὰς κυριώτερας ἐκ τῶν ἱερῶν κανόνων παρεκτροπὰς. Ἐὰν δὲ ἡ θεία χάρις δωρήσῃται τὴν ἐκ τούτων ἐπι-

στροφὴν εἰς τὴν ἀληθῆ ἐκκλησιαστικὴν ὁδὸν, τοῦτο θέλει καταδείξει τὴν διόρθωσιν καὶ τῶν λοιπῶν νεωτερισμῶν.

Ἀναμφιβόλως, Ἀγιώτατε Δέσποτα, δὲν ἐξηντλήθη ἡ ὑμετέρα πατρικὴ ἀγάπη πρὸς τε τὴν Μολδοβλαχικὴν Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὰ τέκνα αὐτῆς. Δὲν θέλουσιν ἄρα εὐρεθῇ ἔτι μέσα ἵνα διὰ τοῦ λόγου τῆς ἀγάπης ταύτης καὶ τῆς πειθοῦς οἱ μὲν στερεοὶ ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ δικαίῳ ἐνισχυθῶσιν, οἱ κλονιζόμενοι ζηριχθῶσιν, οἱ ἀποπλανηθέντες ἐπιστραφῶσιν, ἀναχθῇ δὲ τὸ ἔργον εἰς τὴν ὁδὸν τῶν εἰρηνικῶν συνδιασκέψεων, καὶ διατηρηθῇ τὸ ἀμετάβλητον τοῦ οὐσιώδους διὰ τινος συγκαταβάσεως πρὸς τὸ δυνατόν ἵνα παραχωρηθῇ;

Πεπείσμεθα ὅτι πρὸς εὐόδωσιν τούτου ὁ εὐσεβέστατος Αὐτοκράτωρ ἡμῶν θέλει διατάξει, ἢ καὶ διέταξεν ἤδη τὸ Ὑπουργεῖον Αὐτοῦ ὅπως διαβιάσῃ τῇ Μολδοβλαχικῇ Κυβερνήσει καλὰς καὶ εἰρηνοποιούς συμβουλὰς.

Τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καθικετεύομεν ὅπως τῇ παντουργῷ αὐτοῦ χάριτι διευθύνῃ τὰς πράξεις ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Συνόδου πρὸς εἰρηνοποίησιν τῆς Μολδοβλαχικῆς Ἐκκλησίας, καὶ πρὸς διατήρησιν τοῦ πνευματικοῦ τούτου μέλους τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ὑγίει ἐνότητι μετὰ τοῦ μεγάλου σώματος τῆς ὀρθοδόξου οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας.

Εὐλικρινῶς δὲ ἐπευχόμενοι τῇ ὑμετέρᾳ Ἀγιότητι πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτηρίαν, διατελοῦμεν ἐν ἀδελφικῇ ἐν Χριστῷ ἀγάπῃ.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος

εὐνούστατοι καὶ ἀφωσιωμένοι

Ἡ διοικοῦσα Σύνοδος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν.

Ὁ ταπεινὸς ΙΣΙΔΩΡΟΣ Μητροπολίτης Νοβογοροδίας καὶ Πετροπόλεως.

Ὁ ταπεινὸς ΑΡΣΕΝΙΟΣ Μητροπολίτης Κιέβου καὶ Γαλικίας.

Ὁ ταπεινὸς ΦΙΛΟΘΕΟΣ Ἀρχιεπίσκοπος Τβέρης καὶ Κασίνου.

Ὁ ταπεινὸς ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ἀρχιεπίσκοπος Πολάτσκης καὶ Βιτέπσκης.

Ὁ ταπεινὸς ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ Ἐπίσκοπος Νιζεγορσνίου καὶ Ἀρζαμάζου.

Ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Β. ΜΠΟΖΑΝΩΦ.

Ἐν τῇ Βασιλευούσῃ πόλει τοῦ Ἁγίου Πέτρου.

Τῇ 18 Φεβρουαρίου 1866.

Περὶ τῶν ἐπιχειρημάτων τῆς πρὸς τὸν ἀγιώτατον Πατριάρχην
ἀπαντητικῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Μολδοβλαχίας.

Ὅταν ἐκκλησία τις βλέπῃ διαφωνίαν μεταξὺ δύο ἐκκλησιῶν μὴ λαβοῦσα μέρος εἰς ταύτην, ὀφείλει πρὸς διατήρησιν τῆς γενικῆς εἰρήνης καὶ ἐνότητος ἵνα προσενέγκῃ λόγους διαλλαγῆς, ἀποφεύγουσα ὅσον ἔνεστι τὰς ἀντιλογίας, καὶ διατηροῦσα οὕτω τὴν εἰρηνικὴν αὐτῆς θέσιν.

Ἀλλ' ὅταν ὁ Ἡγεμὼν τῆς Μολδοβλαχίας κηρύττῃ, «ὅτι ἀπωθεῖ τὴν Διαγνώμην τῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως,» καὶ ἐπιχειρῇ, «ἵνα καταπολεμήσῃ αὐτὴν διὰ τῶν ἰσχυρῶν καὶ ἀκαταμαχῆτων ὕπλων τῶν νόμων καὶ τῶν κανόνων,» τότε ὁ σκοπὸς τῆς εἰρηνεύσεως οὐδαμῶς ἄλλως ἐπιτυγχάνεται, εἰμὴ διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐπιχειρημάτων, δι' ὧν καταπολεμεῖ ὁ Ἡγεμὼν.

1. Δὲν δυνάμεθα ἵνα μὴ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ Ἡγεμὼν «ἀπωθεῖ τὴν Διαγνώμην ἐξ ὀνόματος τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ.»

Ὁ Κληρὸς (ἐξαίρουμένων ἴσως ὅχι πολλῶν) καὶ ὁ λαὸς δὲν ἀνέγνωσαν τὴν Διαγνώμην, καὶ δὲν ἐξέφρασαν τὴν ἑαυτῶν γνώμην περὶ αὐτῆς· ἂν δὲ ὁ Ἡγεμὼν ἐν τοῖς ζητήμασι τῆς πολιτείας καὶ τῆς Κυβερνήσεως δὲν δύναται ἄλλως ἵνα ἐκφέρῃ ἀπόφασιν ἐξ ὀνόματος τοῦ λαοῦ, εἰμὴ ἀφοῦ πληροφορηθῇ τὴν γνώμην αὐτοῦ διὰ τῶν νομίμων αὐτοῦ ὀργάνων, πολλῶ μᾶλλον προκειμένου περὶ θρησκευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων δὲν δύναται νὰ ἔχῃ δικαίωμα ἵνα ἐκφράσῃ τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ γνώμην ἢ τὴν τοῦ ὑπουργείου αὐτοῦ ἐξ ὀνόματος τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν.

2. Τὸν 34 Ἀποστολικὸν κανόνα ἀναγνωρίζει ὁ Ἡγεμὼν ὡς ἀρχὴν τῆς ἀνεξαρτησίας πᾶσιν τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ὀρθοδόξων λαῶν.

Ὁ Κανὼν οὗτος λέγει: «τοὺς ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν.» Τοῦτο δὲ ἐννοεῖται περὶ τοῦ Μητροπολίτου τῆς Διοικήσεως, εἰς ὃν συνεκεντροῦτο ἡ κυβέρνησις τῶν ἐπαρχικῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἐπισκόπων· ἀλλ' ὁ Ἡγεμὼν ἄνευ λόγου ἀ-

ποκόπτει τὸν κανόνα τοῦτον ἀπὸ τῶν ἐπομένων αὐτῷ Ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, δι' ὧν κατὰ τὰς ἀνάγκας τῶν περιστάσεων τῆς οἰκουμένης ἐκκλησίαις ἡ διοίκησις τῶν κατὰ τόπους ἐκκλησιῶν καὶ μητροπολιτῶν συνεκentrώθη εἰς τοὺς Ἐξάρχους καὶ Πατριάρχας, ὡς ἀποδεικνύουσιν αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ κανόνες, ὧν ποιεῖται μὲν μναίαν ὁ Ἡγεμὼν, ἀλλ' ἀπεποιήθη ἐξετάσαι αὐτούς. (Α'. Οἰκουμ. Συνοδ. καν. 9 καὶ 28).

3. Ἡ συνέχεια τοῦ γράμματος τοῦ Ἡγεμόνος ἀκουσίως ἐμφαίνει τὸ ἀσθενὲς τῆς γνώμης αὐτοῦ περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ 34 Ἀποστολικοῦ κανόνος· διότι, ἐὰν ἡ γνώμη αὕτη ᾖ ἀδικιλοφρονεῖς, ἤθελε καταδειχθῇ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Μολδοβλαχικῆς Ἐκκλησίαις, καὶ οὐδεμίαν ἤθελεν ἔχει ἀνάγκην ἵνα προσεπιφέρῃ ἀποδείξεις· ἀλλ' ὁ Ἡγεμὼν προβαίνων ζητεῖ ἱστορικὰς ἀποδείξεις, καὶ οὕτως ὑπεμφαίνει ὅτι ἡ νομιζομένη περ' αὐτοῦ κανονικὴ ἀρχὴ δὲν ἀποδεικνύει, ὅπερ προετίθετο ν' ἀποδείξῃ.

4. Τὸ γράμμα τοῦ Ἡγεμόνος λέγει, ὅτι δυνάμει τοῦ 34 Ἀποστολικοῦ κανόνος, οἱ πέρην τοῦ Δουναβέως Ρουμῶνοι καὶ Βούλγαροι ἀνέδειξαν πάλιν τὸ Πατριαρχεῖον Τορνόβου, ἵνα μὴ πέμπωνται αὐτοῖς ἐπίσκοποι ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐνταῦθα δεόν ἵνα λάβωμεν ὑπὸ σκέψιν πρῶτον, ὅτι τοῦτο οὐκ ἔστιν ἀρχαῖον· δεύτερον, ὅτι ὁ Ἀποστολικὸς κανὼν δὲν ἐδίδε δικαίωμα συνιστᾶν Πατριαρχεῖον· τρίτον, ὅτι κατ' αὐτοὺς τοὺς λόγους τοῦ γράμματος προηγῆθη τούτου ἡ ἐξάρτησις ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου· τέταρτον, ὅτι ἐὰν, μὴ θεωρουμένου τοῦ 34 Ἀποστολικοῦ κανόνος, ὑπῆρχεν αὕτη ἡ ἐξάρτησις ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου, πρὸς νόμιμον αὐτοῦ ἀνεξαρτησίαν ἀπητεῖτο νέον ἰδιαιτερον δικαίωμα διὰ κανονικῆς τάξεως, ὅποιον τὸ γράμμα δὲν ἀποδεικνύει· ὅθεν τὸ παράδειγμα τοῦ Πατριαρχείου τοῦ Τορνόβου δὲν ἀποδεικνύει τὸ ἀνεξάρτητον τῆς Ρουμουνικῆς Μητροπόλεως.

5. Ὁ Ἡγεμὼν προσῶν ἐν τῷ γράμματι αὐτοῦ λέγει, ὅτι δυνάμει τοῦ 34 Ἀποστολικοῦ κανόνος ὁ μέγας Δουξ Βασίλειος κατὰ τὸ 1447 δὲν ἠθέλησε νὰ λαμβάνῃ Μητροπολίτας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ κατέστησε Μητροπολιν, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸς τὸν διορισμὸν Μητροπολίτου.

Πάντα ταῦτα δὲν ἔχονται ἀληθείας. Ὁ μέγας Δουξ Βασίλειος δὲν κατέστησεν ἐν Μόσχᾳ Μητρόπολιν· αὕτη ὑπῆρχε καὶ πρὸ αὐτοῦ· ἡ δὲ αἰτία τῆς μὴ παραδοχῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Μητροπολίτου δὲν ἦτον ὁ 34 Ἀπο-

στολικὸς κανὼν, ἀλλ' ἡ Φλωρεντινὴ ἔνωσις, ὑφ' ἧς μεμολυσμένος ὑπάρχων ὁ Μητροπολίτης Ἰσίδωρος δὲν ἐγένετο παραδεκτὸς ἐν Μόσχᾳ, καὶ ὑπὸ τῆς ὁποίας ἡμυρώθη τότε καὶ ὁ θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν δὲ τοιαύταις περιστάσεσιν ἡ ἀνάγκη ἐπέτρεπε τῇ ῥωσικῇ Ἐκκλησίᾳ ἵνα ἐκλέξηται καὶ χειροτονήσῃ ἐαυτῇ Μητροπολίτην ἀνεξαρτήτως τῆς ὡς ἐκ τῆς ἐνώσεως ἀμαυρωθείσης Κωνσταντινουπόλεως· ἡ δὲ μαρτυρία ὅτι ὁ μέγας Δοῦξ ἀνέλαβε τὸν διορισμὸν Μητροπολίτου, ἐπ' οὐδεμιᾷ στηρίζεται βάσει· ὁ μ. Δοῦξ δὲν ἐξέδωκε τοιοῦτον νόμον ὁποῖος ἐξεδόθη ἤδη ἐν τῇ Μολδοβλαχίᾳ. Ἐν Ῥωσίᾳ ἐτηρήθη ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐκλογή συναινέσει καὶ ἐπικυρώσει τοῦ Ἡγεμόνος· ὥστε τὸ παράδειγμα τοῦ μεγάλου Δουκὸς Βασιλείου οὔτε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Μολδοβλαχικῆς ἐκκλησίας ἀποδεικνύει, οὔτε τοὺς νέους νόμους δικαιοί.

6. Πατριαρχίων ὁ Ἡγεμὼν λέγει· ὅτι δυνάμει τοῦ 34 Ἀποστολικοῦ κανόνος, ὁ μέγας Δοῦξ Θεόδωρος Ἰβάνοβιτς τῷ 1589 κατέστησε Πατριαρχικὸν Θρόνον ἐν Μόσχᾳ.

Ἀλλὰ τὸ Πατριαρχεῖον ἐν Ῥωσίᾳ συνέστη οὐχὶ δι' ἀπλῆς αὐθαρισείας τοῦ μεγάλου Δουκὸς οὐδὲ διὰ πολιτικοῦ νόμου, ὡς φέρεται ἡ Μολδοβλαχικὴ Κυβέρνησις πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν, ἀλλὰ συνέστη κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τῇ εὐλογίᾳ τῆς Ἀνατολικῆς Ἱεραρχίας· οὕτω καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Βασιλέως Θεοδώρου οὐδόλως ἀποδεικνύει τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Μολδοβλαχικῆς Ἐκκλησίας, οὐδὲ χρησιμεύει πρὸς δικαίωσιν τῶν πράξεων τῆς Μολδοβλαχικῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ πρὸς ἐνδείξιν τῆς κανονικῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, ἐν περιπτώσει νέων διατάξεων, ἀποβλεπουσῶν τὴν Ἱεραρχίαν οἷς δὴποτε μερικῆς ἐκκλησίας.

7. Τὸ γράμμα τοῦ Ἡγεμόνος λέγει, ὅτι δυνάμει τοῦ 34 Ἀποστολικοῦ κανόνος ὁ μέγας Πέτρος τῷ 1721 ἀντικατέστησε τὸ Πατριαρχεῖον διὰ τῆς Συνόδου ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ προεδρίαν.

Ἐν οὐδεμιᾷ ἐπισήμῳ πράξει ἐρρέθη, οὔτε ἠδύνατο νὰ ρηθῇ, ὅτι ἡ Σύνοδος πασῶν τῶν Ῥωσιῶν συνέστη δυνάμει τοῦ ρηθέντος κανόνος· ὁ κανὼν οὗτος λέγει περὶ τοῦ Μητροπολίτου τῆς Διοικήσεως, καὶ οὐχὶ περὶ Συνόδου· ἡ δὲ Σύνοδος πασῶν τῶν Ῥωσιῶν συνέστη τῇ εὐλογίᾳ τῶν τῆς Ἀνατολῆς Πατριαρχῶν. Ἐν δὲ ἡ Μολδοβλαχικὴ Κυβέρνησις ἐπεθύμει ἵνα μιμηθῇ τὸ παράδειγμα τοῦτο, ὥφειλεν ἵνα ἀποταθῇ πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, καὶ ἐξαχρησθηται τὰς ὁδηγίας καὶ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ πρὸς σύστασιν διατά-

ξίων, ἀφορισῶν τὴν διαρρύθμισιν τῆς Μολδοβλαχικῆς Ἱεραρχίας. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν προεδρεῖν ἢ τὸ πρωτεῖον (*primauté*), τοῦτο ἐν τῇ ῥωσικῇ Συνόδῳ ἀνήκει τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν μελῶν αὐτῆς. Ἐν δὲ τῷ διατάγματι τοῦ 1721 ἔτους, δι' οὗ ἐκοινοποιήθη εἰς τὸ Κράτος ἡ σύστασις τῆς Συνόδου, λέγεται, ὅτι « παρὰ τῆς Συνόδου δεῖ ζητεῖν τὴν τελειωτικὴν γνώμην, ἀποφασίσαι καὶ ἐκτέλεσαι τῶν ὑποθέσεων τοῦ πνευματικοῦ δικαίου. » Κατὰ δὲ τὴν ὑπὸ τῆς Συνόδου συμπλήρωσιν τοῦ ἐαυτῆς κατὰστατικοῦ διὰ νέων ἄρθρων, μετριοφρόνως ἐξεφράσθη Πέτρος ὁ Α'. « ποιεῖν τοῦτο οὐχὶ ἄνευ τῆς ἡμετέρας συναινέσεως »

8. Τὸ γράμμα τοῦ Ἡγεμόνος ἐξακολουθεῖ, ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους οἱ Ἕλληνες ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα τῆς Ῥωσσίας.

Οὐδὲ τοῦτο τὸ παράδειγμα χρησιμεύει πρὸς δικαιολογίαν τῶν πράξεων τῆς σημερινῆς Μολδοβλαχικῆς Κυβερνήσεως. Τὸ Ἑλληνικὸν Βασιλεῖον δι' ἰδίαις αἰτίας ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον ἵνα ἡ Ἐκκλησία αὐτοῦ ἦ ἀνεξάρτητος, ἢ ὅσον οἷόν τε ἤττον ἐξηρημένη ἐκ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου· διὰ τοῦτο εἰ καὶ μὴ παραιτίκα, πρὸς σύστασιν ἰδίαις Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἐξῆκτόν τῃ ἐυλογία τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, καὶ ἡ συναίνεσις τῆς Συνόδου πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, καὶ οὕτως ἡ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ἔτυχε νομίμου ἐκκλησιαστικῆς ὑπάρξεως· ἡ δὲ νῦν Μολδοβλαχικὴ ἐκκλησία οὔτε ἔσχε τοιαύτας αἰτίας, οἷα εἶχεν ἡ Ἑλληνικὴ πρὸς ἀποχωρισμὸν αὐτῆς, οὐδὲ μετεχειρίσθη πρὸς τοῦτο τοιαῦτα νόμιμα μέσα.

9. Ὁ Ἡγεμὼν ἐπάγων τὴν 134 Νεαράν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐν ᾗ ἀπαριθμοῦνται οἱ εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑποκείμενοι ἐπίσκοποι, ἐξάγει τὸ ἐξῆς συμπέρασμα. Ἡ παράλειψις τῆς Τραϊκῆς Δακίας ἢ ὑπερχλήπειας (νῦν Ρουμουνίας) δὲν μᾶς δεικνύει ἄρα γε ἀρκούντως, ὅτι ἀπ' ἐκείνης ἀκόμη τῆς ἐποχῆς ἡ ἐπαρχία αὕτη εἶχε μείνει ἀνεξάρτητος ;

Δὲν ἀποδεικνύεται ἐκ τούτου ἐναργῶς πόθεν προέκυψε καὶ τί σημαίνει ἡ παράλειψις ἐνὸς ὀνόματος· προσεκτέον δὲ εἰς τὰς λέξεις : « ἀπ' ἐκείνης ἀκόμη τῆς ἐποχῆς » αἵτινες ἀποδεικνύουσιν, ὅτι μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἡ Ρουμουνία ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον· ἐξαρκεῖ ἄρα πρὸς κατάργησιν τοῦ Δικαίου τούτου ἡ παράλειψις ἐνὸς ὀνόματος ἐκ τοῦ πολιτικοῦ ἐγγράφου ; ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Πατριάρχου Ἀχριδῶν πρὸς τὸν Στέφανον Ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας τῷ 1456, ὅ,τι καὶ ἂν περιέχῃ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, δὲν δύναται

ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἀποχρῶσα βάσις πρὸς λύσιν τῆς παρούσης ὑποθέσεως.

40. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Μολδοβλαχικῆς ἐκκλησίας τὸ γράμμα τοῦ Ἡγεμόνος προσεπιφέρει πρᾶξιν τινα τῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἥς γίνεται μνεία καὶ ἐν τοῖς πρακτικαῖς τῆς Συνόδου τῆς Μολδαβίας τῆς α'. Ἰανουαρίου 1752, δι' ὧν ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐπεκυρώθη ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ Μητροπολίτου τῆς Μολδαβίας δι' αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος κατὰ τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν πρὸς τὸν Ἡγεμόνα Ἀλέξανδρον τὸν ἀγαθὸν παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ἐπιχείρημα σκοτεινόν· ἡ πρᾶξις ἀποδίδεται ὅτε μὲν εἰς ἀπόφασιν τῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἣτις οὐδαμοῦ φαίνεται, ὅτε δὲ εἰς διάταγμα τοῦ Αὐτοκράτορος· ὡς βάσις δὲ τῆς πράξεως ἐτέθη ἡ παράκλησις τοῦ υἱοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἡ δὲ τῆς Μολδαβίας Σύνοδος τῷ 1753, ἐστὶ μαρτυρία μεταγενεστέρα, ὥστε δὲν καταδεικνύεται τί λέγει αὕτη ῥητῶς.

41. Ὁ Ἡγεμὼν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Μητροπολίτου τῆς Μολδαβίας ἐπικαλεῖται τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἡγεμόνος Δημητρίου Καντεμίρου, ἐκδοθεῖσαν τῷ 1711.

Τί δὲ λέγει αὕτη;—Ἔκδοσις Μόσχας 1789. σελ. 363 καὶ ἐφεξῆς· « Ἡ καθιέρωσις τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Μολδαβίας ἀπ' αὐτῆς τῆς συστάσεως τοῦ θρόνου τούτου μέχρι τῆς ἐν Φλωρεντίας Συνόδου ἐγένετο διὰ χειρὸς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως· ἀλλὰ τότε ἐπειδὴ ὁ Μητροπολίτης ἦν ἄνθρωπος ἰδιότροπος, καὶ ἔχων μικρὰν γνῶσιν τῆς ἀγίας Γραφῆς, διὰ τὴν ὑποσχεθεῖσαν αὐτῷ τιμὴν τοῦ ἐβδόμου θρόνου, καὶ τὴν ἄλλην προταθεῖσαν αὐτῷ τιμὴν παρὰ τοῦ Πάπα, ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ σὺν αὐτῷ ἀποσταλέντος πρέσβεως παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀγαθοῦ, Ἡγεμόνος Μολδαβίας, υπέγραψε πάσας τὰς ψευδεῖς καὶ ἀπατηλὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου. Ἀλλὰ μετὰ τὴν διάλυσιν αὐτῆς δὲν ἐτόλμησεν ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς Μολδαβίαν. Τότε Μάρκος ὁ ἐπίσκοπος Ἐφέσου τὸν ἑαυτοῦ ἀρχιδιάκονον, Βούλγαρον τὸ γένος, ἄνδρα λίαν ἐγνωσμένον ἐπὶ τραπενοφροσύνῃ καὶ ὀρθοδοξίᾳ, κατέστησε Μητροπολίτην Μολδαβίας· καὶ ἐπειδὴ ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἠσπάσθη τὴν ἐναντίαν μερίδα, προσέταξεν (ὁ Μάρκος) τὸν ἀρχιδιάκονον αὐτοῦ ἵνα λάβῃ τὴν ἐπικύρωσιν παρὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀχριδῶν. Ἐκτοτε δὲ μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος οἱ Μητροπολίται τῆς Μολδαβίας ὤφειλον ἵνα λαμβάνωσι τὴν ἑαυτῶν ἐπικύρωσιν παρὰ τοῦ Πατριάρχου Ἀχριδῶν. » Τούτων οὕτως ἐχόντων ὁ Μητροπολίτης τῆς Μολδαβίας μετὰ τὴν

ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδον δὲν ἔλαβε τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ οὐχὶ δικαιοῦματι ἰδίας ἀνεξαρτησίας, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης, διότι ὁ Πατριάρχης δὲν ἦτον ἐρθόδοξος· οὐδὲ Μάρκος ὁ Ἐφέσου ἀνεγνώρισε τὸν Μητροπολίτην τῆς Μολδαβίας ἀνεξάρτητον, ἀλλ' ὑπέταξεν αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης τῷ Πατριάρχῃ Ἀχριδῶν. Ἀκολούθως ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιος ὑπέμνησε τῷ Ἡγεμόνι τῆς Μολδαβίας Βασιλείῳ περὶ τοῦ δικαιοῦματος τοῦ θρόνου αὐτοῦ· ὁ δὲ Βασιλεὺς ἐνδοῦς εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου γραφόμενα, διέταξεν ὥστε ἕκτοτε καὶ ἐφεξῆς ὁ Μητροπολίτης τῆς Μολδαβίας νὰ μὴ λαμβάνῃ πρὸ οὐδενὸς ἄλλου τὴν ἐπικύρωσιν αὐτοῦ, εἰμὴ πρὸς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως· καὶ ἡ διάταξις αὕτη ἐπεκυρώθη μετ' οὐ πολὺ ἐν τοπικῇ Συνόδῳ συγκροτηθείσῃ ἐν Ἰασίῳ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἡγεμόνος κατὰ τῶν εἰκονομάχων καὶ ἄλλων τότε αἵρετικῶν, τῇ συναινέσει καὶ υπογραφῇ πάντων τῶν Πατριρχῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀχριδῶν. » Ἐφεξῆς ἐν σελ. 367, ὁ Καντεμίρης ἀντιφάσκων πρὸς τὴν ἄνω ρηθείσαν συνοδικὴν ἀπόφασιν ἄδηλον ποῦ βασιζόμενος, λέγει περὶ τοῦ Μητροπολίτου Μολδαβίας· « αὐτὸς καὶ τοι μὴ φέρων τὸ ὄνομα Πατριάρχου, ἀλλ' οὐδενὶ ἐξ αὐτῶν ὑπόκειται· » καὶ περαιτέρω· « Τρεῖς ἐπίσκοποι Μολδαβοὶ ἐκτελοῦσι τὴν χειροτονίαν τοῦ Μητροπολίτου. » Ὅπως συμβιβάζωμεν τὴν πρὸς ἑαυτὸν ἀντίφασιν τοῦ ἱστορικοῦ, δεόν ἵνα υποθέσωμεν ὅτι ἡ τελευταία αὐτοῦ μαρτυρία ἐξεικονίζει αὐθαιρέτως οἰκειοποιηθεῖσαν παρὰ τοῦ Μητροπολίτου θέσιν, ἐναντίον τοῦ ἀρχίου Δικαίου καὶ τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως.

12. Τὸ γράμμα ἐπικαλεῖται τὸν νομοκάνονα τοῦ Ἀριστηνοῦ, τυπωθέντα τῷ 1652.

Ἀλλὰ δὲν λέγει τίς ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ ἐπικυροῖ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Μολδοβλαχικῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπὶ τίνος ἐρείδεται, καὶ διὰ τοῦτο ἡ μαρτυρία αὕτη οὐδεμίαν ἔχει ἰσχύν.

13. Ἀναφέρει τὸ φερμάνιον τοῦ Ἀπτούλ Χαμίτ τῷ 1783.

Λυπηρὸν τὸ βλέπειν, ὅτι θέλουσιν ἵνα ὑποστηρίξωσι τὴν ἱεραρχικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἐκκλησίας διὰ φερμανίου Μωαμεθανοῦ Μονάρχου.

14. Ὁ Ἡγεμὼν γράφει· «οἱ ὀργανικοὶ νόμοι ἀμφοτέρων τῶν Ἡγεμονιῶν ἐπεκύρωσαν τὸ πανάρχαιον ἔθος τῆς ἡμετέρας χώρας, τοῦ νὰ ἐλλέγωνται οἱ Μητροπολίται καὶ οἱ ἐπίσκοποι ὑπὸ ἐκτάκτων ἐθνοσυνελεύσεων, συντεθειμένων ἐκ τοῦ ἀνωτάτου Κλήρου καὶ τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ.»

Μενέτω τοῦτο ἀδικφιλονέικητον· ἀλλὰ τούτου δοθέντος, ὁ Ἡγεμὼν ἐάν

θέλη νὰ ἦνε σύμφωνος πρὸς ἑαυτὸν, δεῖται νὰ καταργησῇ τὸν περὶ ἐκλογῆς τῶν ἐπισκόπων ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου νόμον, καὶ ν' ἀποδώσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὸν Κλήρον καὶ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ.

15. Ὁ Ἡγεμὼν φρονεῖ, ὅτι εὔρε νέαν μαρτυρίαν περὶ τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Μολδοβλαχικῆς ἐκκλησίας ἐν ἰδιαιτέρῳ τινὶ γεγονότι ἐν καιρῷ τῶν διωγμῶν τῆς ἐκκλησίας τῆς Τρανσυλθανίας· ἐπειδὴ ὁ μοναχὸς Ἀθανάσιος δὲν ἠδύνατο ἵνα ἐπιτύχῃ τῆς ἐπισκοπικῆς χειρατονίας, ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ὠδήγησεν αὐτὸν ἵνα ὑποταγῇ τῷ ἐξάρχῳ τῆς Οὐγγροβλαχίας, ἦτοί τῷ Μητροπολίτῃ τοῦ Βουκουρεστίου.

Ἡ ἐξαιρετικὴ ὁμῶς αὕτη περίστασις δὲν ἀποτελεῖ νόμον. Ὁ Πατριάρχης δὲν ἔδωκεν ἄδειαν δυνάμει δικαιοῦματος, ἀλλὰ συμβουλήν ἐξ ἀνάγκης. Προσέτι ὁ Πατριάρχης δὲν ἐχορήγησε τῷ Μητροπολίτῃ τοῦ Βουκουρεστίου τὸ δικαίωμα τῆς τελεσιδικίου ἀποφάσεως ἐν τοῖς συμπύπτουσι ζητήμασιν, ἀλλὰ συνεβούλευσεν αὐτὸν ν' ἀπευθύνηται πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῶν σπουδαιοτέρων ζητημάτων.

16. Τὸ γράμμα τοῦ Ἡγεμόνος ἐρωτᾷ: πότε καὶ πῶς ἀνεδείχθη ἡ κυριαρχία τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῆς Μολδοβλαχικῆς.

Ἡ περὶ τούτου ἀπάντησις ἀνήκει ἰδίως τῷ Παναγιωτάτῳ Πατριάρχῃ· ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ παρόντι δύναται νὰ εὑρεθῇ ἀπάντησις τούτου, ἐν ταῖς γενομέναις ἀνωτέρω πρακτικαῖς.

17. Ἴνα δὲ δικαιοῦσῃ ὁ Ἡγεμὼν τὴν ἐν τῇ Συνόδῳ εἰσαγωγὴν τῶν λαϊκῶν λέγει ἐν τῷ γράμματι· «ὁ ἅγιος Κυπριανὸς οὐδὲν ἠρέσκετο νὰ πράττῃ χωρὶς νὰ συμβουλευῇται καὶ τὸν λαόν·»

Παράδοξον συμπέρασμα! ὁ ἅγιος Κυπριανὸς ἠρέσκετο ἵνα συμβουλευῇται τὸν λαόν· ἄρα ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ λαοῦ ἐν τῇ Συνόδῳ ἐστὶν ἐκκλησιαστικὸς νόμος καὶ δίκαιον.

18. Ἐτερον ἐπιχείρημα περὶ τοῦ αὐτοῦ· ὁ ἀποβληθεὶς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης Νήφων πρὸς κατάπαυσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνωμαλιῶν ἐν Βλαχία, συνεβούλευσε τὴν συγκρότησιν Συνόδου, ἐν ᾗ παρῆσαν ὁ Ἡγεμὼν καὶ οἱ ἄρχοντες, ὁ δὲ Νήφων ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν ἐδίδασκε τὴν πίστιν.

Ἀλλ' ἡ ἐξαιρετικὴ περίστασις δὲν ἀποδεικνύει τὸ γενικὸν δίκαιον, καὶ ἡ παρουσία τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν τῇ Συνόδῳ πρὸς ἀκρόασιν τῆς διδασκαλίας τῆς πίστεως δὲν καθιστᾷ αὐτοὺς μέλη τῆς Συνόδου.

19. Ἐναντίον τῆς γνώμης τοῦ Πατριάρχου, ὅτι ὁ Ἡγεμὼν δὲν ἔχει δικαίωμα ἵνα συγκαλῇ Σύνοδον, ὁ Ἡγεμὼν λέγει, ὅτι ὁ μέγας Κωνσταντῖνος συνεκάλεσε τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον καὶ προήδρευεν ἐν αὐτῇ.

Ὡς πρὸς τοῦτο ἠδύνατο ἴσως νὰ σκεφθῇ, ὅτι ὁ ἱσχυρότερος καὶ μέγας αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ἀξίζει τι πλεόν, ἢ ὥστε νὰ συγκριθῇ πρὸς Μολδοβλάχον Ἡγεμόνα· ὁ Μ. Κωνσταντῖνος προήδρευσε μὲν τιμητικῶς ὡς Βασιλεὺς, ἀλλὰ κυρίως ἡ προεδρεία ἐν ταῖς ἐργασίαις τῆς Συνόδου ἀνῆκε τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν ἐπισκόπων.

20. Τὸ γράμμα ἀναφέρει τὴν 137 καὶ 6 νεαράν, αἵτινες μαρτυροῦσι τὸ δικαίωμα τοῦ Βυζαντινοῦ Αὐτοκράτορος κατὰ τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν σχέσεις· ἀλλὰ τὸ παράδειγμα τῆς τότε Αὐτοκρατορίας οὐδεμίαν ἐπιδέχεται σύγκρισιν πρὸς τὰ γεγονότα ἐν τῇ νῦν ἡγεμονείᾳ τῆς Μολδοβλαχίας· αἱ δὲ νεαραὶ συνιστῶσι πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὑπαρχόντων ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, ἀλλ' οὐχὶ νεωτερισμοὺς ἐν τῇ ἀνωτάτῃ ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει.

21. Πρὸς ἀποδείξιν ὅτι ὁ Ἡγεμὼν ἔχει δικαίωμα ἵνα συγκαλῇ Σύνοδον, ὁ Ἡγεμὼν ἀναφέρει ἐν τῷ γράμματι τὸ παράδειγμα τοῦ Ἡγεμόνος Βασιλείου συγκαλέσαντος τῷ 1642 Σύνοδον, ἐν ᾗ κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Ἡγεμόνος ἔλθων ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Πορφύριος προήδρευεν.

Ἐὰν δὲ διὰ τοῦ παρδείγματος τούτου ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ Πατριάρχης οὐ κατέκρινε τὴν ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος συγκαλεσιν τῆς Συνόδου, ἔτι μᾶλλον ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Ἡγεμὼν καὶ ἡ Σύνοδος ἀνεγνώριζον τὴν ἑαυτῶν ἐξάρτησιν ἐκ τοῦ Πατριάρχου· ἀλλὰ τὸ γράμμα λανθάνεται, ὀνομάζον Πατριάρχην τὸν Πορφύριον, ἐν ᾧ ἐκεῖνος ἦν Μητροπολίτης Νικαίας, ἀποσπαιὲς παρὰ τῆς Συνόδου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν ἐν ἰκσίῳ Σύνοδον.

22. Τὸ γράμμα τοῦ Ἡγεμόνος ζητεῖ ἵνα δικαιολογήσῃ τὴν συμβουλευτικὴν θέσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐν ταῖς συζητήσεσι τῆς Συνόδου.

Ἀλλ' ὅπερ κυρίως χρήζει δικαιολογίας ἐστὶ τοῦτο, ὅτι κατὰ τοὺς νέους νόμους οἱ ὑπουργοὶ ἄνευ τῆς μετὰ τῆς Συνόδου συσκέψεως ἐκλέγουσι τὸν ἐπίσκοπον καὶ παρουσιάζουσιν αὐτὸν εἰς τὸν Ἡγεμόνα πρὸς ἐπικύρωσιν· πῶς δὲ δικαιολογεῖ τοῦτο; ἀναφέρων τὸν διοργανισμόν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ῥωσικῆς Συνόδου.

Ἐν Πετροπόλει, λέγει, τὰ μέλη τῆς Συνόδου διορίζονται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀλλὰ τοῦτό ἐστι πᾶν ἄλλο ἢ ψῆφος ὑπουργῶν ἐν τῇ Συνόδῳ· ἐκτὸς τούτου ὁ Ἡγεμὼν ὁμιλεῖ ἐνταῦθα περὶ πράγματος, ὅπερ ἀδύνατον νὰ ἡλικανῶς γνωστὸν εἰς αὐτόν. Ἡ πρόσκλησις τῶν ἐπισκόπων ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Ῥωσσίας κοινοποιεῖται δι' Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος. ἀλλὰ πρὸς τοῦτο λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἄνευ ἐπισημότητος ἡ γνώμη τοῦ προεξάρχοντος μέλους καὶ ἄλλων πρεσβυτέρων μελῶν, ἐπομένως τὸ πρᾶγμα γίνεται τῇ γνώσει καὶ συναίνεσει τῆς Ἐκκλησίας. Τῇ δὲ Μολδοβλαχικῇ Κυβερνήσει ὠφελιμώτερον ἦθελεν εἶσθαι, ἐὰν ἔσρεφε τὴν προσοχὴν αὐτῆς εἰς πρᾶγμα μᾶλλον γνωστὸν εἰς αὐτήν, τοὔτέστιν, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐπισκόπων ἐκτελεῖται ἐν συνεδριάσει τῆς Ῥωσσιτικῆς Συνόδου, μετὰ προηγουμένην δέξιν. Ἰδοὺ τί ἡδύνατο νὰ δανεισθῇ παρὰ τῆς Ῥωσσιτικῆς Συνόδου ἡ Μολδοβλαχικὴ Κυβέρνησις.

Ἐν Ἀθήναις, λέγει, οἱ ἐπίσκοποι προσκαλοῦνται εἰς τὴν Σύνοδον περιοδικῶς διὰ βασιλικοῦ διατάγματος.

Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ταῦτ' αὐτὸ πρὸς τὴν ψῆφον τοῦ ὑπουργοῦ ἐν τῇ Συνόδῳ καὶ πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀρχιερέων ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν. Οἱ ἐπίσκοποι ἔχοντες ἤδη ἐνεργεῖα τὸν βαθμὸν τοῦτον, προσκαλοῦνται ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν εἰς Ἀθήνας, ἵνα λάβωσι μέρος εἰς τὴν Σύνοδον, καὶ τοῦτο περιοδικῶς. Κατὰ τοῦτο ἡ ἐνεργεῖα αὕτη τοῦ βασιλέως φαίνεται μόνον ὡς διατύπωσις καὶ οὐχὶ ὡς ἐξουσίαι ἐπὶ τῶν ἱεραρχικῶν πράξεων.

Τὸ γράμμα τοῦ Ἡγεμόνος λέγει, ὅτι ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ὁ μέγας Πέτρος ἐξέδωκαν ἐκκλησιαστικοὺς νόμους, ἐγκριθέντας παρὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῶν πράξεων ἐκείνων καὶ τῶν Μολδοβλαχικῶν πραγμάτων, καθ' ὅσον ἐκεῖναι ἐνεκρίθησαν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ μέγας Πέτρος ἐζητήσατο τὴν εὐλογίαν τῶν Πατριαρχῶν, ἡ δὲ Μολδοβλαχικὴ Κυβέρνησις οὐδ' ἀπετάθη ἐπὶ τούτῳ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

23. Τὸ γράμμα τοῦ Ἡγεμόνος λέγει, ὅτι ἡ Λατικὴ ἐκκλησία οὐδέποτε ἠκολούθησε κατὰ γράμμα τὸν Α'. Ἀποστολικὸν κανόνα.

Τόσῳ χεῖρον δι' αὐτὴν, εἶγε ἀληθεύει ταῦτο· ἀλλ' εἶναι ἀληθέστερον, ὅτι αὕτη ἠκολούθησε τὸν κανόνα τοῦτον, τοὔτέστιν ἐξετέλει τὴν χειροτονίαν τῶν ἐπισκόπων διὰ τριῶν ἢ δύο ἐπισκόπων, ἐπειδὴ περὶ τούτου ῥητῶς ἀποφαίνεται ὁ Α'. Ἀποστολικὸς κανὼν.

24. Ὁ Ἡγεμὼν λέγει, ὅτι παρ' αὐτοῖς εἰς πλησιέστατον ἡμῖν χρόνον διὰ νομοθεσίας (πότε καὶ τίνος;) καθωρίσθη τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς (τῶν ἐ-

πισκόπων) ἐν ἐκτάκταις συνελεύσεσι συγκειμέναις ἐξ ἐπισκόπων καὶ ἐπισήμων πολιτῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μητροπολίτου.

Διὰ τῶν λόγων τούτων αὐτὸς οὗτος ὁ Ἡγεμὼν καταδικάζει τοὺς νέους αὐτοῦ νόμους, τοὺς ἀνατιθεμένους τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐπισκόπων εἰς τοὺς ὑπουργοὺς, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν Σύνοδον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μητροπολίτου.

25. Ὁ Ἡγεμὼν ἀναφέρει τὰς νεαρὰς 123 καὶ 137 κατὰ τὸ 564 ἔτος περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐπισκόπων παρὰ τοῦ Κλήρου καὶ τῶν Προϋχόντων.

Περὶ τῆς σημασίας τῶν νεαρῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Κράτει ἐρρέθη ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθμ. 20. προσέτι καὶ αἱ νεαρὰ αὗται ἀποδίδουσι τὴν κυριωτέραν ἐνέργειαν εἰς τὸν Κλῆρον.

26. Ἀναφέρει τὸν 6 κανόνα τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου καὶ τὰς ἐρμηνείας τοῦ 3 κανόνος τῆς Ζ'. οἰκ. Συνόδου, καὶ τὸν 64 Ἀποστολικόν.

Ἐν τῷ Κανόνι τῆς Σαρδικῆς ἐρρέθη· «ἐὰν τὰ συναθροισθέντα πλήθη παρακαλοῖεν γίγνεσθαι τὴν κατάστασιν τοῦ παρ' αὐτῶν ἐπιζητουμένου ἐπισκόπου κτλ.» Τοῦτο ἀφορᾷ μίαν περίπτωσιν καὶ οὐδὲν ἄποτελεῖ καθαρὸν κανόνα. Ὁ 3 κανὼν τῆς Ζ'. Οἰκουμέν. Συνόδου, καταδικάζει τὴν παρὰ τῶν Ἀρχόντων ἐκλογὴν τῶν ἐπισκόπων, καὶ ἀπαιτεῖ ὅπως ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν γίνηται ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων, οὐδεμία δὲ ἐρμηνεία δύναται ἵνα μεταβάλλῃ αὐτὸν ὑπὲρ τῶν νέων Μολδοβλαχικῶν νόμων· ἡ δὲ μνεῖα τοῦ 64 Ἀποστολικοῦ κανόνος ἐγένετο ἐσφαλμένως.

27. Ὁ Ἡγεμὼν φρονεῖ ὅτι ἡδύνατο νὰ βασιζῆται ἐπὶ τοῦ παραδείγματος τοῦ Ἀυτοκράτορος Ἰωσήφ Β'. ὅστις τῷ 1786 διώρισε τὸν ἐπίσκοπον Τζερνοβίτζης.

Λυπηρὸν καὶ ἀνοίκειον στήριγμα! Ὁρθόδοξος Ἡγεμὼν θέλει ἵνα στηρίξῃ τὸ ἑαυτοῦ δικαίωμα εἰς πρᾶξιν ἑτεροδόξου μονάρχου ἐνεργήσαντος παρὰ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ.

28. Τὸ ὑποβάλλειν ἐπίσκοπον ἐπὶ ἐγκλήμασιν εἰς κοσμικὸν δικαστήριον πρέπει ἵνα βασιζῆται οὐχὶ εἰς τὰς νεαρὰς τῆς ποτὲ Βυζαντινῆς Ἀυτοκρατορίας, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ γενικοῦ δικαιώματος τῆς ἐξουσίας τοῦ Κράτους.

Ἐνταῦθα κυρίως ὑπάρχει ἀναγκαία ἡ διαζολὴ τῶν πταισμάτων ἀπὸ τῶν ἐγκλημάτων, ὅπως μὴ καταβιβάζωνται οἱ ἐπίσκοποι δι' ἀσημάντους κατηγορίας ἢ συκοφαντίας ἐκ τῶν ὁρόνων εἰς τὴν εἰρκτήν.

29. Ἐκ τῆς ἐρεύνης ταύτης ἀποδεικνύεται, ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα ἅτινα ἐπεσωρεύθησαν ἐν τῷ ἀπαντητικῷ γράμματι τοῦ Ἡγεμόνος ὑπὲρ τῶν νέων

Κανονισμῶν τῆς Μολδοβλαχικῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος δὲν εἶναι ἀκριβῆ καὶ δὲν ἔχουσιν ἀποχρῶσαν ἰσχύν, τινὰ δὲ καὶ στρέφονται ἐναντίον αὐτοῦ.

30. Ἡ ἔρעυνα αὕτη ἐθεωρήθη ἀναγκαία ἐν γένει μὲν πρὸς μαρτυρίαν τῆς ἀληθείας, ἐν μέρει δὲ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθείας ἐπὶ τῶν ἀφορώντων τῶν Ῥωσσικὴν ἱεραρχίαν καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτῆς, αἵτινες ἐν τῷ γράμματι τοῦ Ἡγεμόνος ἐκτίθενται ψευδῶς καὶ παραμειορωμένως.

(ὕπογρ.) ΙΣΙΔΩΡΟΣ Μητροπολίτης Νοβογοροδίας καὶ Πετροπόλεως.

Τῷ Παναγιωτάτῳ θειοτάτῳ καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ
Κυρίῳ Κ. Σωφρονίῳ.

*Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸν ἐν Χριστῷ τῷ
Θεῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν εὐσεβῶς ἀπονέμει.*

ὑποδεξάμενοι ἀσμένως καὶ μετὰ σεβασμοῦ τοῦ προσήκοντος τὰ Πατριαρχικά γράμματα τῆς α'. Ἰουλίου καὶ τῆς δ'. Νοεμβρίου τοῦ παρεληλυθότος ἔτους σὺν τοῖς ἐπισυνημμένοις αὐτοῖς περὶ τῆς κατὰ τὰς Παριστίους Ἡνωμένας Ἡγεμονίας ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, μετὰ σπουδῆς οὐ τῆς τυχούσης ἀνέγνωμεν αὐτὰ γινόντες δ' ἐξ αὐτῶν ὅτι ὁ πεπτωκὼς ἤδη ἡγεμὼν τῶν χωρῶν τούτων, οὐ μόνον ἐκήρυξεν αὐτογνωμόνως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς προηγουμένης συγκαταθέσεως τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀνεξάρτητον τὴν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ὑπαγομένην ἐκκλησίαν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰς μεταρρυθμίσεις διὰ νόμων εἰσήγαγεν, αἵτινες τείνουσι λεληθότως εἰς τὸ διασεῖσαι τὰς βάσεις τῆς πατροπαράδοτου εὐσεβείας τοῦ ὀρθοδόξου Ῥουμουνικοῦ λαοῦ διὰ τῆς ὑποδουλώσεως τοῦ ἐκεῖ ἱεροῦ κλήρου ὑπὸ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, καὶ διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῆς σφετερισμοῦ τῶν πνευματικῶν δικαιωμάτων, καὶ διὰ παντοίας ἄλλης πρὸς ἀντικανονικὰς καινοτομίας προσπάθειας ἐπὶ ψυχικῇ βλάβῃ τοῦ ὀρθοδόξου ἐκείνου λαοῦ, κατελήφθημεν ὑπὸ βαρείας θλίψεως καὶ σφοδρᾶς ἀλγηδόνος. Καί γε οὐκ ἀπεικότως, Παναγιώτατε Πατριάρχῃ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφε, προκειμένου περὶ καινοτομιῶν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ καὶ διαρρήξεως τῶν κανονικῶν ἱερῶν δεσμῶν τῶν συνδεόντων ἐκπαλαι σωτηριωδῶς τὴν ἐκκλησίαν ἐκείνην μετὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἀλλὰ παρεκλήθημεν τῷ πνεύματι καὶ τὴν θλίψιν ἡμῶν ἐμετριάσαμεν πληροφορηθέντες συγχρόνως ἐκ τῶν ἰδίων Πατριαρχικῶν γραμμάτων τὰ ἅπερ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, ὡς μήτηρ φιλόσοργος καὶ πνευματικὴ φύλαξ τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Πατρικῶν θεσπισμάτων, θεόθεν ὁδηγηθεῖσα ἔλαβεν ἐν τῇ προνοίᾳ καὶ τῇ συνέσει αὐτῆς πρόσφορα μέτρα, ἀπειθύνασα διὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος τὰς δεούσας παρατηρήσεις καὶ παραινήσεις εἰς τὸν εἰρημένον ἡγεμόνα καὶ τὰς ἐκεῖ ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς, ἀποδοκιμάσασα τὰ γενόμενα ἀντικανονικῶς, καὶ ἐξενεγκούσα κατὰ τῶν διαπραχθεισῶν μετορρύθμισεων τὴν καταδικαστικὴν αὐτῆς ψῆφον, ὅπως οὕτως ἐπανορθώσῃ τὰ μὴ καλῶς γενόμενα καὶ προφυλάξῃ τὸ ἐκεῖ πλήρωμα τῶν πιστῶν ἀπὸ πάσης θρησκευτικῆς βλάβης.

Ἡ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εὐροῦσα τὰ μέτρα ταῦτα τῆς μητρὸς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας ὄντως σωστικά καὶ ταῖς περιστάσεσι σύμφωνα, μὴ δυναμένη δὲ ἐξευρεῖν καὶ προβαλεῖν ἕτερα τούτων κρίσσονα, ἀνέβηκε μὲν τὴν καθήκουσαν ἀπάντησιν αὐτῆς, ὕψωσε δ' ἐν ταπεινώσει καρδίας χεῖρας ἱκετίδας πρὸς τὸν πανοικτίρμονα Θεὸν καὶ Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν χορηγὸν τῆς κοσμοσωτηρίου εἰρήνης, θεμελιωτὴν δὲ καὶ προστάτην τῆς ἁγίας ἡμῶν ἐκκλησίας καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐπαγγελίαν μετ' αὐτῆς ὄντα καὶ ἐσόμενον μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος, ὅπως ἐν τῇ θεῇ αὐτοῦ παντοδυναμίᾳ καὶ τῷ ἀφάτῳ ἔλεει φωτίσει τῷ φωτὶ τῆς γνώσεως αὐτοῦ τοὺς διέποντας τὰ τῶν προμνησθεῖσων ἡγεμονιῶν, καὶ ὁδηγήσῃ εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν ἡμαρτημένων, τὴν δ' ἐκκλησίαν αὐτῶν διατηρήσῃ ἀδιάσειστον εἰσαεὶ καὶ στερρόως ἐχομένην τῶν ἱερῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν κανόνων καὶ τῶν πατροπαράδοτων ἱερῶν παραδόσεων, ἐπαναγάγῃ δὲ τὴν εἰρήνην αὐτοῦ τὴν ὑπερέχουσαν πάντα νοῦν μεταξὺ φιλοσόργου μητρὸς καὶ προσφιλῶν τέκνων· τῇ δὲ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, ἣν ὡς παντογνώστης καὶ προνοητὴς ἐξελέξατο ἐν καιροῖς χαλεποῖς ἄξιον ἡγήτορα τοῦ πνευματικοῦ τῆς Ἐκκλησίας σκάφους καὶ ἔθετο ἐπὶ τὴν ὑψηλὴν πνευματικὴν σκοπιάν ἄγρυπνον φύλακα καὶ γενναῖον προασπιστὴν τῶν καθεστώτων τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, χαρίσεται ὑγίαν διὰ βίου ἀμετάπτωτον καὶ ἀνάλογον ἰσχὺν τοῖς προκειμένοις ἐπιμύχθοις ἀγῶσι. Καὶ δὴ ἡ Σύνοδος τῇ θερμῇ πίστει καὶ τῇ πρὸς Θεὸν ἐλπίδι ἐρειδομένη, πέποιθεν ὅτι αἱ ἐρθεὶ καὶ ἔλλογοι παρρηρήσεις καὶ νοουθεσίαι τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς πολιτικὰς καὶ ἐκκλησιαστικὰς ἐκείνας ἀρχάς, τῇ τοῦ Θεοῦ συνεργείᾳ, οὐκ ἀπέβησαν

μάταιαι, ἀλλ' ἐπήνεγκαν ἐν μέρει καὶ ἐποίσουσι Θεοῦ θέλοντος, ὁλοσχερῶς τὸ ἐφετὸν πᾶσιν ἡμῖν ἀποτέλεσμα· γένοιτο !

Καὶ τοι δὲ μὴ ἀπαντήσασα ἐγκαίρως ἡ Σύνοδος εἰς τὰ προειρημένα Πατριαρχικά Γράμματα, ὅμως κατ' ὀφειλὴν ἱεράν καὶ κατὰ καθήκον ὀφειλόμενον τῇ πρεσβυτάτῃ καὶ ἐριτιμοτάτῃ πασῶν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, προεθυμῆθη ποιῆσαι τι, ὅπερ ἡγήσατο τελεσφόρον εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν· τοῦτο δ' ἐστὶν ὅτι, ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ αὐτῆς ἡ Κυβέρνησις τῆς Α. Μ. τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν ἄνακτος ἔδωκεν ὁδηγίας τοῖς ἀντιπροσώποις αὐτῆς ἐν τε Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Ἡγεμονίαις, ὅπως οὗτοι πάσῃ σπουδῇ καὶ δυνάμει χρήσονται ὅπου δεῖ τοῖς ἀπαιτούμενοις τρόποις, ἵνα οὐ μόνον πᾶσα ἐνδεχομένη, ὃ μὴ γένοιτο, κανονικὴ καὶ πνευματικὴ διάρρηξις τῶν ἐν λόγῳ ὀρθοδόξων χωρῶν ἀπὸ τῆς μητρὸς ἐκκλησίας προληφθῇ, ἀλλὰ καὶ ἡ σωστικὴ μεταξὺ αὐτῶν ἁρμονία ἐπανέλθῃ καὶ τηρηθῶσιν ἀσφαλῆ τὰ κανονικὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας δικαιώματα.

Ταῦτα τοίνυν ἀπαντῶσα νῦν πρὸς τὴν Ἑμετέραν Παναγιότητα ἡ Σύνοδος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προσάγει αὐτῇ μετὰ τῶν ἐγκαρδίων αὐτῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφικῶν ἀσπασμῶν τὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῆς δι' ἣν αὕτη καταβάλλει ἄγρυπνον μέριμναν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ διὰ τὸ ἀγαθυθῆναι αὐτὴν ἀνακοινῶσαι αὐτῇ τὰ λαβόντα χώραν ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος σπουδαία ἐκκλησιαστικὴ ὑποθέσει, τοσοῦτον πάσαις ταῖς ὀρθόδοξοις ἐκκλησίαις διαφοροῦσθαι κατὰ λόγον τῆς πνευματικῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος καὶ ὁμοφροσύνης.

Δεόμενοι δὲ τοῦ Ὑψίστου ὑπὲρ τῆς περισπουδάστου ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγείας τῆς Ἑμετέρας Παναγιότητος καὶ ἐπικαλούμενοι τὰς θεοσεβεῖς Αὐτῆς εὐχὰς συνεργοὺς τῇ τῶν ἱερῶν ἡμῶν καθηκόντων ἀκριβεῖ ἐκπληρώσει διατελοῦμεν.

Ἐξ Ἀθηνῶν, τῇ ζ'. Ἀπριλίου αἰῶς'.

Τῆς Ἑμετέρας Παναγιότητος
ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΦΙΛΟΣ Πρόεδρος.

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλουπόλεως ΦΙΛΟΘΕΟΣ.

† Ὁ Καρυστίας ΜΑΚΑΡΙΟΣ.

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ΑΝΘΙΜΟΣ.

Ὁ Γραμματεὺς ΚΤΡΙΑ. ΧΑΙΡΩΝΙΑΗΣ.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ.

Σελ.	17	στίχ.	21	αὐτοῦ	διορθωτέον	αὐτοῖς
»	»		32	κανονικοῦ	»	κοινωνικοῦ
»	30	»	17	Ῥωμνίκου	»	Ῥυμνίκου
»	64	»	23	πιστολῶν	»	ἐπιστολῶν
»	80	»	22	Ῥουμοτνίας	»	Ῥουμουνίας
»	31	»	17	ρλζ'.	»	ρλζ'.
»	89	»	9	βοῦνται	»	βούλονται
»	92	»	33	δδουχούμεεαναι	»	δαδουχούμεεαι
»	99	»	4	ἐν Κυρίῳ	»	ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ.
»	124	»	25	θεοσεβεῖς	»	θεοπειθεῖς.



Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κέντρικη Βιβλιοθήκη Βέροιας

No. 3

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΚΙΝΗΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ



				No 3	
--	--	--	--	------	--

200

ΕΚ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

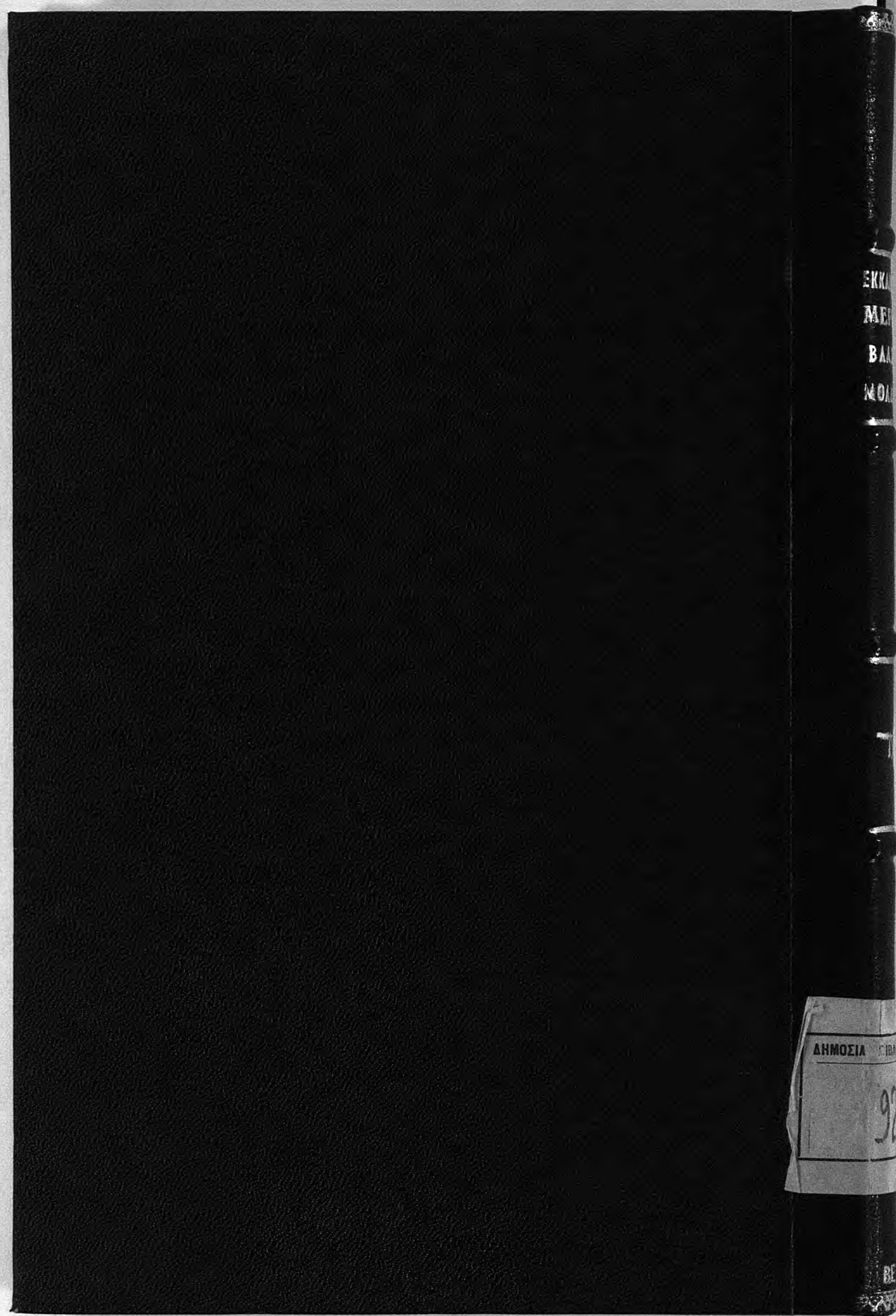
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

ἀριθ. χρ. 9206

Ημερομηνία
επιστροφής

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ





Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας